RUSYA'NIN KÜRESEL KUŞATMASI

DERİN RUSYA

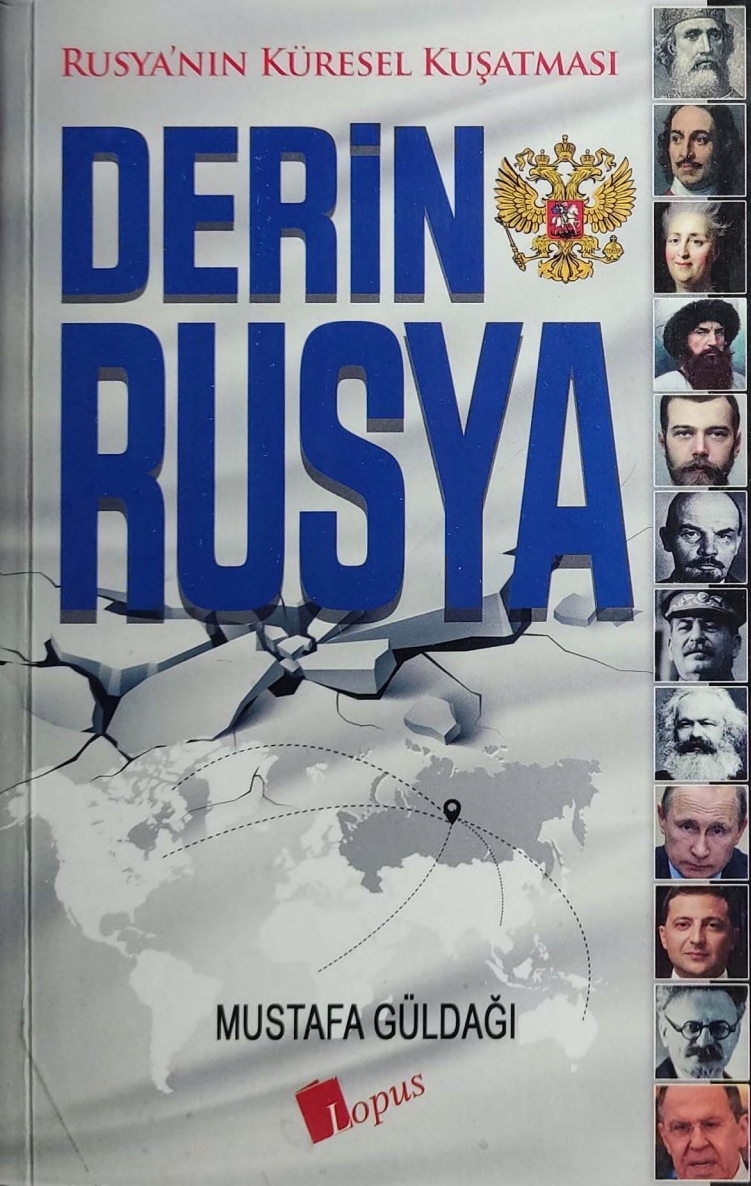

MUSTAFA GÜLDAĞI

Lopus

DERİN RUSYA

Mustafa GÜLDAĞI

Lopus yayınevi

DERİN RUSYA

Yayıncı Sertifika No	52272
Genel Yayın Yönetmeni	Ergin Yalçın
Editör	Fatma Sena Demirer
Sayfa Tasarımı	Lopus
Kapak Tasarımı	Mehmet Çakır
1. Baskı	Haziran 2022
ISBN	978-605-7948-53-3

Lopus yayınevi

Baskı / Cilt: Salmat Basımevi
Sebze Bahçeleri Caddesi (Büyük Sanayi 1. Cad.) Arpacıoğlu İş Hanı
No: 95/1 • İskitler/ANKARA
Matbaa Sertifika No: 47771

© Kitabın tüm yayın hakları Lopus Yayınları'na aittir.
Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir elektronik ortamda, email veya mekanik araçla kopya edilemez, çoğaltılamaz, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

Lopus Yayınları®
Uyanış Mah. Itri Cad. 57/A
Keçiören/ANKARA

İÇİNDEKİLER

DERİN RUSYA'NIN BABASI "VLADİMİR" **8**

MOLA BİLGİSİ · Rusya'nın Türkleşmesi 16

RUSYA'YI KALKINDIRAN ADAM "DELİ PETRO" **21**

MOLA BİLGİSİ · Petro'nun İstihbarat Ağı 38

"BÜYÜK KATERİNA" VE OSMANLI OPERASYONU **45**

Peki, Şahin Giray'a Ne Olmuştu? 53

Katerina'nın Osmanlı'yı Yok Etme Projesi 54

RUSYA'YI PERİŞAN EDEN ADAM "ŞEYH ŞAMİL" **60**

Şamil'in Gençliği ve Lider Oluşu 63

Şeyh Şamil Profesyonel Teşkilatlanma Kuruyor 70

Şeyh Şamil Büyük Operasyonu Başlatıyor 75

Şeyh Şamil'in Esir Düşmesi 79

İmam Şamil'in İstanbul'a Gelişi 85

Şeyh Şamil'in Mekke'ye Varışı ve Vefatı 88

DERİN ADAM "LENİN" **94**

Devrime Doğru 101

Lenin Terör Estiriyor 111

Lenin ve Müslümanlar 116

Lenin ve Yahudiler 120

Lenin'e Suikast ve Ölümü 127

ATATÜRK VE LENİN İLİŞKİLERİ 131

Politik Operasyon: Türkiye Komünist Partisi 143

Rusya'nın Altın Para Tuzağı 149

ÇELİK ADAM "STALİN" **153**

Stalin Kendi Düzenini Kuruyor 159

Hayatın Cehenneme Döndüğü Yer: Gulag Kampları 168

Sistematik Ukrayna Katliamı 169

Stalin ve Müslüman Halklar 175

İÇİNDEKİLER

Stalin'in Maymun İnsan Projesi 179
Rus Edebiyatçıları Sefil Hale Düşmüştü 180
Hitler, Stalin Savaşı 184
IMF ve Stalin 190
Stalin'in Ölümü 191
Stalin'in Kızı Amerika'ya Kaçıyor 194
MOLA BİLGİSİ › Rusya'daki Yahudiler ve Rusya'daki Siyonizm 197
RUSLAŞTIRMA POLİTİKASI 203
Azerbaycan'da Rus Dilinin Durumu 212
Kazakistan'da Rus Dilinin Durumu 214
Türkmenistan'da Rus Dilinin Durumu 216
Kırgızistan'da Rus Dilinin Durumu 218
Sonuç Olarak 218
RUS İSTİHBARATI 220
Stalin'in Katliam Makinesi NKVD 225
Stalin'in Celladı: Lavrenti BERIA 225
Hitler'i İstiyorum. Onu Bana Getirin! 227
Soğuk Savaş, Casusların Savaşıydı 228
Stalin Ölüyor, Liderlik Kavgası Başlıyor 229
KGB Kuruluyor 230
KGB'nin Yapısı 233
Sadece Güç Yetmez, Akıl da Lazım 237
Rus Ajanları Amerika'da 239
Rus İstihbaratının Çekici Kızları 240
KGB'nin "Romeo"ları 241
Japonların Öldürüp Rusların Kahraman Yaptığı Adam: Richard Sorge 241
Moskova'daki ABD Elçiliğine Mikrodalga Saldırı 242

Yalan Savaşları! 243
Bir Taraf Değiştirme Hikâyesi: Yurçenko 244
Komünistlere Karşı Savaşmaya Gitti, Rusya'nın Adamı Oldu 245
Dikkat Suyun Altında Casus Var! 247
Parapsikoloji Savaşlarında CIA ve KGB 248
SSCB'nin Beyin Gücü Deneyi 250
Yalan Haber Ustası, Casus Devlet Başkanı: Yuri Andropov 251
KGB Yönetime El Koyuyor 252
MOLA BİLGİSİ · Nâzım Hikmet'in Rusya İçin Çalışması 254
DERİN DEVLETİN DERİN ADAMI "PUTİN" **272**
Putin Siyasete Giriyor 281
Putin Seçimi Kazanıyor 287
Putin'in Çeçenlerle Savaşı 291
Çeçenlerin Pasifize Edilişi 300
MOLA BİLGİSİ · Putin'in Anne ve Babasının Gizemi 304
Putin'in Otoriter Yayılım Politikaları 308
Kırım Krizi Önemliydi! 308
Rusya'nın Enerji Stratejisi 312
Rusya-Ukrayna Savaşında Küreselciler 317
Derin Rusya'nın Stratejik Adamı Lavrov 319
Rusya'nın Suriye Politikası 320
Son Söz... ..... **325**
KAYNAKÇA: **327**

"Herkes hayatından, sevdiklerinden vazgeçemez. Uzun uzun yıllar boyunca ailesini bırakamaz. Herkes hayatını ülkesine hizmet etmeye adayamaz. Bunu sadece seçilmiş insanlar yapabilir. Hiç abartmıyorum. Resmi olmayan istihbaratta çalışanlar sıra dışı insanlardır."

- Vladimir Putin -

Hazırsanız, bu kitapla beraber Derin Rusya'nın içinden geçeceksiniz.

Derin Rusya'yı bir film gibi izleyeceksiniz.

Bir yandan Derin Rusya'nın kodlarını tanırken bir yandan da küresel oligarkların ve elitlerin Rusya üzerinden kurguladığı planları ve faaliyetleri net bir şekilde göreceksiniz.

Değerli okuyucu, senden bir ricam var.

Kitabı sonuna kadar okuyamayacaksan hiç başlama, parçalar birleşmez, resmin bütününü göremezsin. Büyük şeyleri kaçırırsın.

Bilmek yetmez; derinlik de lazım.

Hazırsanız başlayalım. Derinlik başlasın...

DERİN RUSYA'NIN BABASI "VLADİMİR"

Derin Rusya'yı bir Vladimir ile başlayıp başka bir Vladimir ile bitireceğiz. Birincisi 980'de tahta geçip, Derin Rusya'nın temelini atıp politikalarını belirleyen Vladimir, diğeri ise bugün Derin Rusya'yı dünyada etkin kılmaya çalışan Vladimir Putin. İki Vladimir arasında neler oldu, anlatacağız.

İlk Vladimir'den başlayalım. Hristiyanlığı kabul edip Rusya ve Rus halkını Hristiyanlığa eklemleyerek geniş bir coğrafyaya yayılımı sağladı. Ortodoks Hristiyanlık üzerinden ciddi bir politik hamle yaparak, geniş bir stratejiyi harekete geçirdi. Vladimir, Rusya ve Rus halkını Paganist iken Hristiyan yapan adamdır. Vladimir bilinmeden geçmişteki ve bugünkü "Derin Rusya" anlaşılamaz. O halde dikkatle okuyalım.

Tarih 970'leri gösterirken Vladimir babasının ölümünden sonra üç kardeşi ile yaptığı mücadele sonucunda 980'de üstünlüğü sağladı ve lider oldu. Vladimir o günkü sınırlarıyla Rusya'nın mutlak hâkimi olmuştu. Ancak Vladimir'i Rusya tarihinde çok özel bir yere oturtan sebep, sürekli olarak topraklarını komşuları aleyhine genişletmesi değildir; zira bu iş, bin yıllık Rus tarihinin her döneminde, her lider tarafından sürekli olarak tekrarlanmıştır. Vladimir'i böylesine önemli kılan neden, Hristiyanlığı Rusya'ya sokmasıydı. Gerçekte Rus halkı, bu dini ilk olarak Vladimir ile tam olarak tanımaya başladı. Peki, Vladimir bunu neden yaptı?

Vladimir, gerçekte bir Pagandı. Yani çok tanrılı dine inanan bir putperest. Bu nedenle de kendisini İslam dinine davet eden Müslü-

manların, Katolik Hristiyanlığa davet eden Papa'nın temsilcilerinin tekliflerini kabul etmedi. Ardından Hazarlı Yahudiler tarafından Yahudi olması istendi. O, bu teklifi de geri çevirdi. Yahudileri, topraklarından sürülmüş oldukları için cazip bulmadı; çünkü Yahudilerin sürgün edilmelerini Tanrı'nın gazabına uğradıklarının işareti olarak gördü. Çok tanrılı dine inanıyordu. Putperest inançlarını hep bir düzene oturtmaya çalıştı. Kiev'de gök gürültüsü tanrısı Perun ve başka ilahlar için mabetler bile inşa ettirdi. Ne Müslümanlığı ne Hristiyanlığı ne de Yahudiliği kabul etmişti.

O dönem Ortodoks Hristiyanlığın merkezi Bizans'tı. Ortodoks Hristiyanlığı, özellikle zengin Ruslar arasında yaygınlaşmıştı. Bu özellik, Vladimir'in gücünün paylaşılması anlamına geliyordu. Görünüşte ülkenin mutlak hâkimi olan Vladimir, gücünü zengin Ortodoks Ruslar üzerinde mutlak hale getiremiyordu. Vladimir Paganist olduğu için Ortodoks Ruslar da Vladimir'i küçümsüyorlardı. Vladimir için Bizans ve temsil ettiği kurumlar, gerçekte ruhani olarak bir anlam taşımasa da bu ülkenin askerî ve ekonomik gücü oldukça önemliydi. İşte tam bu noktada Bizans'ta patlak veren bir isyanı bastırmakta zorlanan İmparator II. Basil, Vladimir'den yardım istedi. Bizans'ın en önde gelen komutanları arasında gelen Bardas ve Fokas, II. Basil'in yönetimine karşı isyan ederek ülke yönetimini ele geçirmek istemişlerdi. Bu durum Vladimir için ele geçmez bir fırsattı.

Vladimir oldukça uzun bir süreden beri, Bizans ile çok yakın ilişkiler kurmak niyetindeydi ancak kendisinin Pagan oluşu ve bu nedenle de Bizans tarafından muhatap alınmaması, istenen yakınlaşmayı engelliyordu. İstenen yardım talebi, Vladimir için kaçırılmayacak kadar önemli bir fırsattı. Vladimir, bu fırsatı akrabalık bağları ile daha da sağlamlaştırmayı bile istedi ve 6.000 kişilik askeri destek sözü verdi. Bunun karşılığında ise II. Basil'in kız kardeşi Anna ile evlenmek istedi. Başka çaresi kalmayan II. Basil kabul etti. Ruslar 988 yılında isyanı bastırmak amacıyla Anadolu'ya ayak bastılar. İsyan kısa süre içinde bastırıldı. Ancak II. Basil, Pagan olmasından dolayı kendisi ile eş konumda görmediği Vladimir'e kız kardeşini vermek istemedi. Oyun-

bozanlık yaptı. Vladimir, bunu hiç karşılıksız bırakır mı? Bizans'ın o an içinde bulunduğu askeri zayıflığı fırsat gören Vladimir, bunun üzerine Bizans'a yönelik saldırıya geçti.

Vladimir

İç savaş yüzünden oldukça güç kaybetmiş olan Bizans İmparatoru, son çare olarak Vladimir'in Ortodoks Hristiyanlığı kabul etmesi halinde kız kardeşi ile evlenmesine izin vereceğini söyledi. Vladimir, o an için Bizans'a karşı üstünlük sağlamış olsa bile bu üstünlüğün sürekli korunamayacağını biliyordu. Zaten asıl amacı Bizans'ı elde etmek olmayıp Bizans gibi güçlü bir imparatorluğun dostluğunu elde etmek ve bunu kan bağı ile güçlendirmekti. Onun için güç kendisinde olduktan sonra Pagan ya da Ortodoks olması çok önemli değildi. Vladimir, teklifi kabul etti ve Hristiyan olmaya karar verdi. Halkı ve devleti de Hristiyanlaştıracaktı. II. Basil, gelişen olaylar sonrasında kız kardeşi Anna'yı Rusya'ya göndermek zorunda kaldı. Ortodoks Hristiyanlığın Rusya'nın resmî dini olarak kabul edilmesiyle birlikte, Rusya tarihinde etkileri günümüzde de devam eden yeni bir dönem başlamış oldu.

Prens Vladimir'in, 988'de Bizans Ortodoks inancını kabul etmesi ve bunu takip eden dönemde, devlet yönetiminde Bizans modelinin seçilmesi bütünüyle siyasidir. Zira o dönemlerde Rusya'nın sınırlarının dışındaki dünyada Rusya için son derece önemli olan üç büyük olay yaşanmaktaydı:

Bunlardan ilki, yedinci yüzyılın ortasından başlayarak giderek bir güç hâline gelen Arap İmparatorluğu'ydu. Bu gelişme, eskinin bilinen bütün dengelerini derinden etkilemiş ve değiştirmişti. Bir zamanlar düşman olan devletler, ortaya çıkan bu yeni güç nedeniyle

birbirleri ile ittifak arayışları içine girmişlerdi. Vladimir de Müslümanların güçlenip Anadolu ve İstanbul'a kadar saldırabileceklerini düşündü. Bu durumda Rus bölgesi de tehlikeye düşebilirdi.

Diğer önemli gelişme ise İstanbul'un sekizinci yüzyıldan başlayarak çok önemli bir merkez hâline gelmesiydi. İstanbul, yepyeni bir güç merkezi olmuştu ve gücü sadece zengin ekonomik kaynaklarından gelmiyordu. Asıl önemli yanı, Avrupa'daki Hristiyan anlayıştan uzaklaşarak Ortodoks Hristiyanlığın dinî merkezi hâline gelmesiydi. Stratejik dini merkezdi. Bu din faktörü Vladimir tarafından stratejik güç olarak kullanılabilirdi. O da bu düşüncedeydi.

Üçüncü ve son gelişme ise Orta Asya'dan gelen Türk saldırılarıydı. Türkler bilinen bütün savaş stratejilerini değiştirmiş ve kendilerine özgü yeni savaş anlayışı ile Rusya için çok tehlikeli bir hâl almaya başlamışlardı. Bu durumda gelişen dünya dengelerini çok yakından takip ettiğini düşündüğümüz Vladimir için dıştan gelebilecek her saldırıya karşı güvenilir ve güçlü bir müttefik aramaktan daha doğal neden olamazdı. Bu müttefik ise Bizans'tı, Ortodoks Hristiyanlıktı...

Rusya için geçerli olan nedenlerin hepsinin Bizans için de geçerli olduğunu düşünecek olursak, Bizans'ın da bu ikili ilişkiden kazançlı çıkacağı belliydi. Nitekim Anna ile birlikte, Rusya'ya Rus Ortodoks papazları da gönderildi. Vladimir ve askerleri, 988 senesinde toplu olarak vaftiz edildiler. Vladimir, Kiev halkının Dinyeper Nehri'nin sularında vaftiz olmasını emretti. Yeni din, büyük merkezler dışında da yavaş yavaş yayıldı. Kısa süre içinde Kiev'de Pagan dönemine ait hiç eser kalmadı ve kentin bütün halkı vaftiz edilerek dönüşüm tamamlandı. Böylece Bizans'a ait motiflerle dolu Ortodoks Hristiyanlığın kabulü ile Rusya Bizans medeniyetinin etkisine girdi. Bu gelişme, Rus tarihinin bütün evrelerine damgasını vuracaktı. Rusya, Avrupa kültür ve medeniyetine girerken aynı zamanda Ortodoks Hristiyanlığı kullanarak geniş bir güç ve yayılım alanı elde edecekti.

Rusya devlet olarak 988'de Hristiyanlığı resmen kabul etmiş, ardından zorlama ve şiddet yoluyla Rus topraklarında Hristiyanlaştırma faaliyetleri başlatılmıştır. Devlet, Kiev'de putları yıkıyor, mabetleri yakıyor, Hristiyanlığı kabul etmeyenlerin mallarına el koyuyordu. Tuhaftır ki Vladimir daha önce kendi eliyle dahi birçok insanı kesip kurban ettiği putları kaldırıp parçalattı. Putları Dinyeper Nehri'ne attırdı. Ruslar putlara olan bağlılığından ve sevgisinden dolayı çoluk çocuk hepsi yarı beline kadar putların arkasından nehre daldılar. Değerli okuyucu, körüne cehalet böyle bir şeydir işte. Beyin düşünmez hale gelir, delicesine tapar. Rusya'nın Hristiyanlığı kabul etmesi Rus medeniyetinin de gelişmesine ve diğer Hristiyan devletleriyle yakınlaşmasına neden olacaktı.

Vladimir'in 988'de Hristiyanlığı kabul etmesiyle birlikte, Rus kilisesi, İstanbul patrikliğine bağlı bir "metropolitlik" olmuş ve ruhani sınıfını İstanbul'dan gelen Rumlar oluşturmuştu. Metropolitlik, bir bölgedeki tüm kiliselerin bağlı olduğu merkezdir. Böylece İstanbul ile Kiev Rusya'sı arasında kilisenin neden olduğu büyük bir yakınlaşma oluştu. Bu gelişmelerin Ruslar açısından en önemli siyasi sonucu, o zamana kadar kabile farklılıklarından dolayı birbirlerinden uzak kalan Slav kabilelerinin din nedeniyle kaynaşmaya başlamalarıdır. Böylece Ortodoksluk, Rus kimliğinin oluşmasında önemli ve birleştirici bir unsur olmuştur.

İstanbul'daki Yunan dini otorite, yeni kilisenin başına metropolitlerini gönderiyor, fakat öbür piskoposlar çoğunlukla yerel halk arasından seçiliyordu. Hatta ilerleyen zamanlarda, 1050'lerde inşa edilen ve Meryem Ana'nın Uykuya Dalışı hadisesine adanmış olan Kiev Mağaralar Manastırı, Rus topraklarında kurulan ilk manastır olacaktı. Dönelim Vladimir'e...

Vladimir, Hristiyanlığı kabul ederek dev bir atak yaptı. Bu arada Kiev kentinin, Rusya'nın sadece siyasi merkezi değil; ruhani merkezi haline gelmesi, kilisenin mahalle mahalle örgütlenerek tüm ülkeye yayılması, Vladimir'in gücünü de artırıyordu. Geçmişte kendisini bir Pagan olarak gördükleri için onu küçümseyen zen-

gin Ruslar, artık bu imtiyazlarını kaybetmişlerdi. Zira Bizans'tan alınan kanunlarla, kiliseye bağlı olan bütün Ruslar eşitlenmiş oluyordu. Bu kanunların kabul edilmesiyle birlikte, Rus halkı da kiliseye bağlı bir hukuk sistemi ile ilk kez tanışmış oluyordu. 1800'lü yıllara kadar Rus kültürünün karakterini Ortodoks Hıristiyanlığı belirleyecekti.

Rusların alfabe ve yazı diline sahip olmaları kültürel ilerlemeyi daha da artırdı. Vladimir'in Hristiyanlığı kabulünden 120 yıl önce Bizanslılar tarafından Balkan Slavları için hazırlanan bir Slav alfabesi ve tercüme suretiyle meydana gelen bir dinî Slav edebiyatı vardı. Bu alfabe, Selanikli Rahip Kiril tarafından tanzim edildiği için Kiril adını taşıyordu. Bizans alfabesi esas alınarak hazırlanan ve Latin alfabesinden bütünüyle farklı olan bu alfabe ile Ruslar yazı dili olarak da Avrupalı kavimlerden ayrılmış oldular. Kiril alfabesi, Bizans ile ilişkileri daha da kuvvetlendirdi.[1]

Hristiyanlığın Rusya'da tamamıyla yerleşmesi ile Rus Ortodoks kilisesi, Rus kültürünün ve Rus millî hayatının saklandığı, korunduğu ve geliştirildiği bir kurum hâline geldi. Kısa süre içinde de Ortodoksluk, Rus dini özelliğini kazandı ve Rus millî şuurunun ayrılmaz parçası hâline geldi. Öyle ki 1204'te Latinlerin Bizans'ı ele geçirmesi, Rus Ortodoksluğu'nun diğer Hristiyan düşmanlarına olan düşmanlığını ve hıncını daha da pekiştirdi.

Hristiyanlığın kabulü Rus devlet ve toplum hayatının çok önemli unsurlarından biri olan kilise ve din adamlarının yönetim sahnesine çıkmasına, manastırların Rus istihbarat ve savunma sisteminde yer almasına da zemin hazırlamıştır. Kilise Rus istihbaratının en önemli unsuru haline gelecekti. Zaten Vladimir'in amacı da bu değil miydi? Rusların Hristiyanlığı kabulü zor ve şiddet kullanı-

1 Kiril alfabesi günümüze kadar Orta Asya'da Ruslaştırmanın bir parçası olacaktı. Kiril alfabesi üzerinden Türkler Ruslaştırılmaya çalışılacaktı. Alfabe deyip geçmeyin. Bir alfabe ve dil aynı zamanda kültür, âdet ve anlayışı beraberinde taşır. O alfabe ve dili kullanan kişiler alfabenin ve dilin geldiği yerin kültürüne de alışır. Kendi kültüründen uzaklaşır. İleride Ruslaştırma bölümünde bu ürpertici olayı detayı ile anlatacağız. Okumaya devam.

larak gerçekleşse de Amerika ve Baltık havzası örneğinde olduğu gibi bunu dışarıdan bir güç topluma dayatmamıştı. Hristiyanlığı seçen Rusya'nın yönetici eliti, bu bütün bir din değiştirme sürecini başlatmıştı. Rusya topraklarının Hristiyanlaştırılması yaklaşık yüz yıl kadar devam etmiştir.

Hristiyanlığın kabulü Rus Devleti'ni kuvvetlendirmiş, antik medeniyetin, felsefenin ve Bizans kültürünün Rus topraklarındaki yayılması Rus kültürünün gelişmesine neden olmuştur. Vladimir'in Anna'yla evliliği aynı zamanda Ruslar ile Avrupa hanedanları arasında nikâh ilişkilerinin başlamasına, Almanlar başta olmak üzere Rus sarayının belirli bir ölçüde Batı'nın etkisi altına girmesine yol açmıştır.

Vladimir'i, Rusya tarihinde böylesine önemli kılan temel neden işte budur: Hristiyanlığı kabul edip Rusları Hristiyan yapması ve Ortodoks Hristiyanlık üzerinden etki ve yayılım alanını genişletmesi. Bu stratejiyi bugün Putin bile devam ettirmektedir. Ortodoks kilisesi daha sonra Vladimir'i azizler arasına dâhil etmiş ve "Aziz Vladimir" adını vermiştir. Daha sonraki dönemlerde Vladimir, "Kırmızı Güneş" ya da "Parlak Vladimir" olarak da anılmıştır.[2]

Rusya, Vladimir ile Ortodoks Hristiyanlığa eklemlenirken aynı tarihlerde Asya'da Türk boyları da kitleler halinde İslam'ı kabul edip İslam'a eklemleniyordu. Derin Rus dinamiği, Ortodoks Hristiyanlık ile yayılım ve güç alanı elde ederken, derin Türk dinamiği ise İslam ile ciddi bir yayılım ve güç alanı elde ediyordu. Derin Türk dinamiği tüm İslam dünyasının lideri konumuna gelecekti. Derin Rus dinamiği de tüm Ortodoks alanlarının lideri haline gelecekti. Derin Rusya ve Derin Türkiye yüzyıllardır bunun üzerinden hep derin bir şekilde çarpışacaktı.

2 Vladimir dönemi için bkz: Doç. Dr. Yaşar Onay, Rus Stratejisinin Mimarları, İlgi Kültür Sanat Yayıncılık, İstanbul 2008, s.39-46 arası. Paul Bushkovitch, Rusya'nın Kısa Tarihi, Çev: Mehmet Doğan, Boğaziçi Üniversitesi Yayınları, İstanbul 2011, s.28-29. İlyas Kamalov, Altınorda Ve Rusya Tarihi, Ötüken Yayınları, İstanbul 2009, s.61. Kadir Mısıroğlu, Moskof Mezalimi, Sebil Yayınları, İstanbul 1970, s.34-36.

Rusya'yı Ortodoks Hristiyanlık ile değerlendirmezseniz tarihteki ve bugünkü Rusya'yı anlayamazsınız.

Varsa çayınız tazeleyin de bir mola bilgisi verip sonra kaldığımız yerden Derin Rusya'nın derin bir liderini daha anlatalım. Durmak yok, okumaya devam. İlmik ilmik örerek gideceğiz...

MOLA BİLGİSİ

Rusya'nın Türkleşmesi

Hazar Türkleri ve Moğolların Rusya'ya hâkimiyet kurmalarından sonra ciddi bir Türk etkisi oluştuğunu biliyor muydunuz?

Hazar Devleti, Kafkaslarda kurulan, Museviliği benimsemiş tek Türk devleti olma özelliğini taşır. Zira Gök Tanrı ve İslam inancının dışında bir inanışa sahip az sayıda Türk topluluklarından biridir. Aynı zamanda bu devlet Türk tarihi açısından dikkatle ele alınması gereken dönemlerden biri olma özelliğini taşır. Karadeniz'in kuzeyinden, Avrupa'nın doğusuna kadar olan bölgede hâkimiyet kurmuştur. Avrupa'nın önemli devletlerinden biri haline gelen Hazarlar, zamanla bölgedeki ticareti ve dönemin politikalarını şekillendiren önemli politik unsur olma özelliğini taşımıştır.

Hazarlar, aynı zamanda bugün Rusya ve Avrupa'daki Musevilerin kökenini oluşturmaktadır. Uzun süre Rusya topraklarına, Ukrayna topraklarına hâkim olmuştur.

Hatta kimi tarihçiler bugün Ukrayna'nın başkenti olan Kiev'in Hazarca bir kelime olan "alçak yerleşme alanı/kıyı ev" manasına geldiğini söyler. Kiev-Kıyı ev. Bu bilgiyi bazı tarihçiler aktarmıştır. Kiev, Hazarların hâkim olduğu dönemde gelişti. Vladimir döneminde de anlattığımız gibi Kiev aynı zamanda geçmişte Rusya'nın en büyük merkezidir. Hatta Rusya'nın ta kendisidir. Hazar Türkleri'nin geçmişte Rusya'ya hâkim olmasıyla Türk kültürü ve dili de Rusya'ya intikal etmiştir. Az önce de belirttiğimiz gibi aynı zamanda bugün Rusya'da var olan Yahudi nüfusunun bir sebebi de Hazarlardır.

Hazar Kağanlığı'nın zayıflayıp yavaş yavaş tarih sahnesinden çekilmesinden sonra Kiev Rus Devleti'nin yıldızı parlamıştır. Eğer Hazar İmparatorluğu yıkılmasaydı, muhtemelen bugünkü Rusya coğrafyasında Türk unsuru yine siyasi-askeri güç olarak konumunu sürdürecek ve günümüzde Avrasya-Asya coğrafyasında tarih farklı bir şekilde akacaktı. Bitmedi. Bir de Moğol hâkimiyeti vardır Rusya'da.

Rusya'ya karşı Moğol istilâsı Cengiz Han zamanında başlamıştı. Cengiz Han, Kafkas seferini bitirince Rusya bölgesi üzerine de bir sefer emretti. Yirmi beş bin kişilik bir kuvvetle Rus ülkesine akın başlayınca Ruslar da engel olmak için saldırıya geçtiler. Üstelik Moğol elçilerini vahşi bir surette öldürerek onlara açıkça meydan okuma yolunu tuttular. Moğollar sert bir saldırı ile buna karşılık verecekti.

Bunun üzerine harekete geçen Moğollarla Ruslar arasında 1224 tarihinde Kalka Muharebesi oldu. Ruslar korkunç bir hezimete uğrayarak kılıçtan geçirildiler. Kiev Prensi bile Moğollara esir düştü ve bu esarette öldü. Fakat Moğollar daha ileriye gitmeyip zaferlerinin neticesini tam bir surette elde etmek istemeyerek geldikleri yere döndüler. Moğollar, Rusya için Karadeniz'de mühim bir ticaret merkezi olan yerleri aldılar.

Moğolların Rusya'ya karşı ikinci ve mühim istila hareketi, Cengiz Han'ın torunu "Batu Han" tarafından yapılmıştır. 1236 yılında Batı seferi için harekete geçen Moğol orduları, bir sene sonra İdil Bulgarları'nın memleketlerini işgal edip Rusya'ya yöneldiler.

Rus Prensleri Moğollarla tek tek canhıraş bir mücadeleye giriştiler. Fakat böyle kendi başına mücadelelerin hiçbir fayda vermeyeceği aşikârdı. Sonunda birer birer teslim olmaya mecbur kaldılar.

Bir, iki sene içinde bütün Rus Prensliklerini tarumar edip ahalisini kılıçtan geçiren, şehirleri yakan Moğollar, o sırada küçük bir Prenslik olan Moskova'yı da tamamen tahrip ve imha ettiler. Batu Han daha da ilerlemek istiyordu. O zamanki Rusya'nın en önemli merkezi Kiev'den sonra Galiçya'yı istilâ eden Moğol orduları, Polonya ve Macaristan'a da saldırdılar. Viyana muhasara edilmek üzereydi. Macaristan ve Polonya'yı istilâ ettikten sonra Almanya'ya yönelen ve burasını da işgal ve istilâya hazırlanan Moğol ordularını durduracak hiçbir kuvvet yoktu.

Böylece Cengiz Han'ın torunu olan Batu Han beş, altı yıl devam eden batı seferi ile işgal ettiği sahalara yerleşerek "Altınorda Devleti" adıyla bilinen devleti kurmuş oldu.

Rusları bozguna uğratıp hâkimiyetleri altına alan Moğollar, onların dinlerine, âdet ve geleneklerine asla karışmadılar. Çünkü Cengiz Han haleflerine: "Hiçbir dini tercih etmeyiniz. Her dinin mensuplarına aynı şekilde muamele ediniz," diye vasiyet ettiği kaynaklarda geçer. Cengiz Han'ın bu vasiyetine bütün Altınorda Hanları riayet ettiği söylenir. Tüm Moğolların uyduğu söylenemez. Hatta Batu Han'ın, Rusya'nın istilasıyla neticelenen seferlerinde bile, kiliselere ve din adamlarına asla dokunmadığı kaynaklarda yazar. Altınorda Hanları önce Lama sonra Şaman daha sonra da Müslüman oldukları halde hiçbir zaman kimseyi kendi dinlerini kabule zorlamadıkları anlatılır.

Rusya üzerinde on yıllarca devam eden bu Moğol yahut Tatar hâkimiyetinin tahlili yapılırsa, bunun Rusya hesabına tamamen bir yıkım ve felâket teşkil etmediği görülür. Hakikaten Moğol idaresinin, Rus millet ve devletine olumlu etkileri olur. Devlet, asker ve birlik tecrübesi aktarmışlardır. Ayrıca bu suretle Altınorda Hanlarından merkeziyetçi bir idare için birçok siyaset ve idare dersleri de almış oldular. Gerçekten Moğol hâkimiyeti Rusya üzerinden öyle birdenbire kalkmayıp yavaş yavaş kalkmıştır.

Uzun süren Moğol hâkimiyeti devrinde, Hanların yakınları ile Rus Prensleri veya onların yakınları arasında sık sık olan evlenme hadisesi de Moğol Hanlığı'nın Moskova Çarlığı'na etki etmesine yardımcı bir unsur olmuştur.

Moskova'da diğer birkaç prenslik, Moğol yahut Tatar ruhunu benimseyip kabul etmiş ve bunu asla zül saymamıştır. Hatta bu Moğol-Tatar Türk tesirinin bütün Rusya'ya etki ederek zamanımıza kadar devam ettiği bile söylenebilir. Hatta bir Rus'un söylediği şu söz meşhurdur: "Bir Rus'u biraz kazırsan altından ya Türk ya Tatar çıkar. Bu böyledir. Biz hep, bir Türk ve Tatardan Rus olma insanlarız."

Hâlbuki Hazarlardan başlamak suretiyle medeniyet ve siyaset vadisinde Ruslara, Türk milletinin yapmış olduğu büyük ve uzun önderlik, Rus tarihinin her safhasını silinmez izlerle doldurmuş bulunmaktadır. Bilhassa kendilerini uzun yıllar hâkimiyetleri altında bulunduran Moğol yahut Tatarların izlerini Rus tarihinden silmeye imkân yoktur.

Gerçekten Ruslara nazaran o zaman çok ileri bir medeni ve siyasî seviyede bulunan Moğollar, teşkilatçı bir kavimdiler. Kurdukları büyük imparatorluğa ait geniş topraklar üzerinde gayet disiplinli ve merkeziyetçi bir devlet tesis etmişlerdi. Polonya'dan Orta Asya'ya kadar bir köpek bile onların izni olmadan havlayamazdı. Hemen her tarafta muntazam posta teşkilâtı, konaklar, tahıl ambarları, tüccarların makbuz karşılığında mallarını teslim edebilecekleri yerler kurmuşlardı. İstenildiğinde altın veya gümüşle değiştirilebilen bir de kâğıt paraları vardı.

Bugün Rus dilinde hâlâ mevcut olan Moğol asıllı kelimelerin çokluğu ve bunların idarî, siyasî ve medenî yerlere ait olması, Rusların Moğollardan ne ölçüde istifade etmiş olduklarını gösteren aldatmaz şahitlerdir. Meselâ: Maliye: Kazna, Hazinedar: Kaznedar, Gümrük: Tamojnia vs.

Moğollar mecbur olmadıkça Rusların iç işlerine müdahale etmezlerdi. Göçebe olmaları ve adetçe azlık bulunmaları sebebiyle bataklık olan Rus arazisinde bir devamlılık haleti ruhuyesiyle oturmuyorlardı. Sadece askeri teşkilatlarına istinaden Rus yerli halkından vergi alarak ve burayı bir gelir kaynağı olarak ellerinde bulundurmak yolunu tuttular. Bunun için 1257 yılında ciddi bir nüfus sayımı yaptırarak vergi işini sağlam esaslara bağladılar. Bir kere daha bu vesile ile ifade edelim ki din adamları birçok muafiyetten başka bu vergi mükellefiyetinden de muaf tutulduğu anlatılmaktadır. Moğollar, hayvanları için daha iyi bir yerleşme bölgesi olan Karadeniz'in kuzey kesimlerini tercih edip arazisi birçok göl ve batakla dolu olan Rus topraklarına yerleşmemişlerdi. Bu itibarla Moğollar, Ruslar üzerinde hâkimiyetlerini büyük ölçüde hissettirmeyen bir idare kurmuşlardı. Vergi tahsili ve hâkimiyet dışında mecbur olmadıkça Rusların iç işlerine karışmazlardı. Fakat ne de olsa yabancı olmaları sebebiyle Moğollar, Ruslar halk kitleleri için pek de cazip değildiler. Irk ve din bakımından ayrı olan bir azınlığın tahakkümü altında bulunmak ve onların vergi ve idari disiplin olarak koydukları kaidelere uymak mecburiyeti, Rus halkı için muhakkak ki sıkıcı bir durumdu.

Altınorda Devleti'nin sonraki lideri Berke Han, Müslüman olunca içlerinde İslam da hızla yayılmaya başlamıştır. Altınorda, Müslüman olunca bile Ruslara dini baskıda bulunmamıştır. Moğol-Rus münasebetleri o kadar içli dışlı idi ki Rus büyüklerinden bazılarının Han'ın sarayında kalarak hizmete girdiği hatta Müslümanlığı kabul ettiği de görülüyordu. Buna mukabil Moğol asilzâdelerinden bazıları da Ortodoksluğu kabul etmek suretiyle Ruslarla kaynaşarak Ruslaşıyordu.

Velhasıl Hazarlar ve Moğollar Rusya'da daha fazla kalsaydı Rusya bugün bile Türk hâkimiyetinde ve etkisinde olabilirdi. Derin Rusya'yı anlamak için Rusya'nın Hazarlar ve Moğolların işgalinde kaldıkları dönemi de bilmek lazım.[3]

Şimdi kaldığımız yerden devam edelim. Sıra Derin Rusya'nın en büyük liderlerinden birini anlatmaya geldi. Derin Rusya'nın oluşmasında en etkili olan liderdir. Tüm dünya onun adını bilir: Deli Petro. Dahilik ile delilik arasında biri... Dikkatli okuyun...

3 İlyas Kamalov, Altınorda ve Rusya Tarihi, Ötüken Yayınları, İstanbul 2009, s. 68-80 arası. Kadir Mısıroğlu, Moskof Mezalimi, Sebil Yayınları, İstanbul 1970, s.41-51 arası.

RUSYA'YI KALKINDIRAN ADAM "DELİ PETRO"

Rus tarihinde, Rus halkını at sırtından indirerek gemiye bindirmeyi başaran adamı okuyacaksınız. Dahilik ile delilik arasında kalmış bir lider.

Daha çok "Büyük Petro" olarak bilinen Çar. I. Petro, 1682'den 1725'e dek Çarlık Rusya'sını yönetti. Öyle bir yönetti ki şaşırmamak elde değil. Rus devletinin ve toplumunun her hücresine nüfuz eden reformlarıyla devleti dönüştürdü.

Çar Petro, 1689 yılında, 17 yaşındayken tam olarak Rusya'nın yönetimini ele geçirdi. Petro'nun çocukluğundan kalma, bazı ruhsal dengesizlikleri vardı. Mutsuz bir çocuktu. Ayrıca sinirli bir insandı. Çok mutsuz olduğu bir anda birden neşelenip gülmeye başlayabilirdi.

Çocuk yaşta iktidara geldiğinde Rusya her tarafı dökülen bir imparatorluktu. Rönesans ve Reform hareketleri Avrupa'yı dönüştürürken Rusya Batılılaşmayı reddetmiş ve modernizasyon rüzgârlarına karşı kapısını bacasını sıkı sıkıya kapamıştı.

Ancak önce halledilmesi gereken bir mevzu vardı: Eski Rus ordusu. Bunlar ülkedeki feodal aristokratların ve dindar muhafazakârların desteğini alarak ayaklanmıştı. Petro'nun çevik ve modern ordusu ayaklananların ayaklarını yerden kesti ve ortalık bir anda sütliman oldu. Ama ayaklanmanın bitmesi yetmezdi, bataklık kurutulmalıydı. Bunun üzerine genç Çar, o güne dek seçkin olmanın ayrıcalığıyla şımarmış ve iktidara ortak olmaya başlamış eski Rus ordusunu lağ-

vetti. Hatırlayın, bunu bizde Sultan II.Mahmud'un Yeniçeri Ocağı'nı kaldırmasına benzetebiliriz. Petro muhalif eski ordunun, destekçilerinin, liderlerinin ve taraftarlarının kellelerinden tepeler oluşturdu, hepsinin kellesini uçurdu. Petro'nun gözünde köhnemiş ordu, eski Rusya'yı temsil ediyordu. Eski Rusya kendisini ortadan kaldırmak istemişti! O halde eskiye dair ne varsa silip atmalıydı! Tüm devlet görevlilerine sadakat yemini ettirdiği gibi, Rus asillerinin bundan böyle Avrupa'nın sosyal davranış kalıplarını benimsemeleri yönünde kanunlar çıkartacaktı. Petro çok sert bir giriş yaptı. Önce hızla otorite sağladı.

Petro, yönetimde olduğu müddetçe askeri yapılanmaya ve savaşlara önem verdi. Otuz beş yıllık iktidarında ancak bir yıl barış dönemi yaşandı. Orduyu baştan aşağı yeniledi ve yeni bir donanma kurdu. Kendine ait özel iki muhafız birliği oluşturdu. Petro için savaş taktikleri çok önemliydi. Rusya'nın uçsuz bucaksız toprak büyüklüğünün, savaşları kazanmak için yeterli olmayacağını anlamıştı. Bu yüzden Rusya'nın güneyinde büyük tersaneler yaptırmaya başladı. Ardından denizciliği Ruslara sevdirmeye çalıştı. Tersanelerde çalıştırmak üzere, başta Hollanda ve Venedik'ten olmak üzere, Avrupa'nın birçok ülkesinden gemi yapım ustalarını toplayıp Rusya'ya getirdi.

Çok hırslı bir hükümdar olan Petro yirmi dört yaşındayken 1695 ilkbaharında, kuvvetli bir ordu ile Sibirya'dan gelen tarihi kürk ticaret yolunun ortasında bulunan "Azak Kalesi'ne" saldırdı. Azak Kalesi'ndeki sayıca az olan Osmanlı kuvvetleri uzun süre Rus ordusuna karşı koydular ancak Ruslar, Don Nehri kıyısından da saldırıda bulununca deniz savunması güçlü olmayan Azak Kalesi Rusların eline geçti. Bu gelişme Rusya'nın Karadeniz'e ulaşmasını sağladığından Petro için çok önemli bir başarı idi. Azak Kalesi'ni alıp Karadeniz'e iyi kötü bir çıkış kapısı elde etmişti etmesine ama Osmanlı, bırakın Rusların İstanbul Boğazı'nı aşıp Akdeniz'e açılmasını, Karadeniz'de ticaret yapmasına bile izin vermeyecekti.

Petro, Rusya'nın silahlı kuvvetler açısından diğer Avrupa ülkelerinden çok geride olduğunu biliyordu. Rusya rönesansı ve reformu

yaşamamış bir ülkeydi. Gelişim açısından Avrupa ülkeleriyle arasındaki fark yüz yıl kadardı. Petro bu konuya yoğunlaşıp Rus toplumunun diğer toplumların seviyesine ulaşması ve ilerlemesi için elinden geleni yapmaya karar verdi. 1697 yılında birkaç kişiyi Hollanda, İngiltere, Venedik ve Almanya'ya göndererek bu ülkelerdeki gelişmeleri incelemelerini istedi.

Bir süre sonra kendisi de takma bir isim kullanarak ve kılık değiştirerek Avrupa'ya gitti. Asıl kimliğini sakladı, kendisini Yüzbaşı Petr Michaylov olarak tanıtarak Amsterdam'a geldi ve bu gezisinde, ilgi alanına giren bilim ve zanaat dallarıyla ilgili bilgi edindi. Hollanda ve İngiltere'de gemi yapımlarını inceledi. Prusya'da topların dökümüne baktı. Gezi sırasında çeşitli askeri ve sivil okulları, fabrikaları, müzeleri yakından inceleme imkânı buldu. Ayrıca askeri tesis ve cephanelikleri gezerek bilgi edindi. Gördükleri karşısında şaşkınlığa uğradı. Avrupa gezisi sırasında bulunduğu Hollanda'da, Hollanda ve İngiltere'nin ünlü kralı William of Orange'la tanıştı. William, denizcilikteki inşa tekniklerini öğrenmesi için Petro'nun Hollanda'nın meşhur denizcilik şirketi Doğu Hindistan Kumpanyası'nda çalışmasını sağladı. Hollanda'dayken diş çekmeyi bile öğrendi. Gördüğü gelişmelerden etkilenmeye devam etti. "Ben de bunları Rusya'da uygulayacağım!" dedi.

Deli Petro

Rusya'ya dönerken kendisine danışmanlık yapmak üzere yanında Batılı eğitimciler, iş adamları ve askeri personel getirdi. Avrupa'nın gelişmiş ve güçlü ülkelerindeki uygulamaları Rusya'da da gerçekleştirmek için bir reform hareketi başlattı. Kıyafetlerin değişmesi, yeni takvimin kabulü, saç ve sakalın kesilmesi, yeni kitaplara göre dua etme, yeni ayin şekli bu reformlar arasında olacaktı. Bu reformları delicesine uygulayacaktı.

Bu arada Rusya, 1700 yılında İsveç'le savaşa girdi. İsveç, yoğun kar fırtınası sırasında Rus ordusunu yenilgiye uğrattı. Petro topladığı askerleriyle Moskova'ya dönmek zorunda kaldı. Bu yenilgi Petro'nun moralini bozmadı, tam tersine savaşma hırsı daha da güçlendi. Ona asker lazımdı. Çok, daha çok asker! Tarihte ilk kez çiftçi ve serflerin orduya yazılmasına izin verdi. Dışarıdan daha çok eğitmen getirdiği gibi, ordu ve donanmanın ihtiyaçlarını karşılamak için sanayi üretiminde gaza bastı. Çabası karşılıksız kalmayacaktı. Baltık Denizi kıyılarına ulaşmak isteyen Petro, İsveç'i Poltova Savaşı'nda yendi. İsveç kralı Osmanlı topraklarına sığınmak durumunda kaldı. Bunu bahane eden Petro, ordularını Osmanlı topraklarına soktu. Ardından İsveçliler barış istemek zorunda kaldılar. Ruslar Estonya, Letonya ve Baltık kıyısının kuzeyinde Viborg'u ele geçirdi. Rusya artık Baltık Denizi'nin efendisiydi.

Petro, İsveç'i mağlup etmesinin ardından Rusya'yı imparatorluk, kendisini imparator ilan etti.

Petro, henüz 22 yaşında iken Boyarlar meclisinde bir harp donanması kurmak hususundaki tasavvurunu izah eden konuşmasını şu cümleyle bitirmişti: "Yalnız Kara Ordusuna sahip olan bir ülke tek kollu sayılır. Hem kara ordusuna hem de donanmaya sahip olan bir ülke ise iki kolludur."

Petro'nun güçlü bir orduya dönük hayalleri ve imparatorluğunu büyütme arzusu, güçlü bir ekonomiyi, güçlü bir ekonomi nitelikli bir yönetici sınıfını, bu da daha iyi bir eğitim sistemini gerektiriyordu. Doğal olarak askeri reform programı topyekûn bir kalkınma ve yenilenme seferberliğine dönüştü. Ancak bu değişiklik ve reformlar geniş ölçekliydi.

Kaynak yaratmak için ülkenin dışa bağımlılığı ve dış ticaret açığı azaltılmalıydı. Kolları sıvayan Petro, yerli üretim sanayisinin geliştirilmesi için büyük bir tazyik uyguladı. Yeni vergiler icat etti. Öyle ki Batılı gibi yaşamayanı, sakallarını kesmeyip onlar gibi giyinmeyenleri bile vergiye bağlayacak kadar aşırı uygulamaları oldu. Devlet eliyle

sanayi kurulmasını teşvik etti; madenler ve orduya elbise ve cephane üreten fabrikalar açıldı. Sanayicilerin yatırım yapması için kapıları sonuna dek açtı. Büyümek, büyümek, daha çok büyümek istiyordu. Devletten krediler, bedava araziler ve tabii ki zaten köylü bir toplum olan Rusya'da fazlayla bulunan ucuz işgücü... Genellikle tarımda istihdam edilen serfler sanayiye kaydırıldı. Toplumsal bir dönüşüm yaşanıyordu koca ülkede. Petro bir yandan devasa askeri hayallerini beslemek için yeni gelir ve dolayısıyla vergi kapıları bulmaya çalışırken diğer yandan da hantal ve yolsuzluğa karşı korunmasız devleti dönüştürmeye çalışıyordu. Zor bir işti, hem de çok zor.

Bir süre sonra İsveç kralının Bender Kalesi'nden İstanbul'a gönderdiği yardım dileyen mektupları nedeniyle ve Rusya'nın emellerinin önünü kesmek için, Sultan III. Ahmed döneminde Rusya'ya sefere çıkıldı. Başkumandan Veziriazam Baltacı Mehmet Paşa idi. 9 Nisan 1711'de sefere çıkan Osmanlı ordusu yüz bin kişiden oluşuyordu.

Prut Nehri kıyısında Rus ordusuyla karşı karşıya gelindi. Çar Büyük Petro kumandasındaki Rus ordusunu tamamen kuşatan Osmanlı ordusu savaşta üstünlük sağladı. Baltacı Mehmet Paşa'nın yeniçerilere güvenmemesi nedeniyle Ruslara tam saldırmadı. Bir antlaşma teklifi hazırlandı ve Çar Büyük Petro bunu onayladı. Prut Antlaşması'yla sonuçlanan bu savaş neticesinde Azak Kalesi tekrar Osmanlılara geçti. Osmanlı Devleti, Petro'nun önünü çok ilerlemeden kesmişti. Petro durur mu?

Petro'nun hedefi çok büyüktü. Çok daha büyüyüp kalkınmayı dev şekilde artırmak istiyordu. Tüm bunların altından tek başına kalkamadığı için ülkenin günlük işleyişini senatoya bırakıp kendisi doğrudan sahaya inmeye karar verdi. O ülkeyi baştan uca gezip askeri meseleleri ele alırken vergi ve benzeri finans meseleleriyle senato ilgileniyordu. Ancak yolsuzluk virüsü senatodakilere de bulaşmıştı. Ne kadar çok vergi toplanırsa, o kadar çok bu vergileri tırtıklayanlar çıkıyordu. Petro bürokrasiye teslim olmadı. Kendisine bağlı sadık memurlarla yolsuz avına çıktı. Bu yöndeki ihbarları ödüllendirdi. Bürokrasiyle olan bu mücadelesi ölümüne dek sürecekti.

Her şeyin başı eğitim diyenlerden biri de Petro'ydu. Yurt dışına birçok öğrenci yolladı. Bunlar Batı'nın ilmini alıp gelecekti. Yabancıların etkisi sadece orduya değil, Petro döneminde hayatın her alanına; yönetime, üretime ve hatta tarıma bile sirayet etmişti.

Çar Petro, büyük hedefleri için durmak istemiyordu. Rusya'yı güçlü bir devlet haline getirmek en büyük hayaliydi. Kırım'a ve Karadeniz'e hâkim olmak istiyordu. Bütün Ortodoksları kendi bünyesinde toplamak hedefiydi. Eğitim ve öğretim faaliyetlerini yaygınlaştırmaya büyük önem verdi. Mevcut din okullarının düzeyi yükseltildi. İlk ve orta dereceli yeni din okulları açıldı. 1700 yılında Moskova'da bir denizcilik okulu açıldı. Bu okul 1715'te Petersburg'a nakledildi ve "Denizcilik Akademisi" adını aldı. Aynı yıl yine Petersburg'da "Mühendis ve Topçu" akademileri açıldı. Yeni ders kitapları hazırlandı. Okulların dışında pek çok bilim ve kültür kurumları yaptırdı. St. Petersburg'da bir kütüphane, ilk doğal bilimler ve tarih müzesi, rasathane inşa ettirildi. Bir Bilim Akademisi kurdu. Bu akademi, tam olarak Petro'nun ölümünden sonra tahta çıkan imparatoriçe 1. Katerina tarafından 1725 yılının sonunda resmen açıldı.

1724'te açtığı St. Petersburg Bilimler Akademisi modernleşme çabalarının tacı oldu. Döneminde yayınlanan akademik kitapların sayısı, son 150 yıldakilerin toplamından katbekat fazlaydı. Petro, Rus halkının refahını, çoğu zaman onların tepkisine neden olan uygulamalarla bile olsa artırmaya ve Rusya'yı Avrupa'nın önde gelen ülkelerinden biri yapmaya yemin etmişti. Her ne kadar reformlarının çoğu hedefine ulaşsa da arada çuvalladığı da olmuştu. Ülkenin Batı'ya açılan penceresi olarak tanımlanan ve Moskova yerine başkent olarak kullandığı soluk kesici St. Petersburg'un ve Karadeniz, Baltık Denizi ve Hazar'ı birbirine bağlayacak kanalın inşasında binlerce köylü hayatını kaybetmişti. Ayrıca sınırlarını oldukça geniş tuttuğu vergi sistemi de sağlıksızdı. Birçok köylü aşırı vergilendirilmiş, binlercesi Petro'nun savaş makinesini besleyebilmek adına aşırı çalışmaktan dolayı ölmüştü.

Akıllara ziyan vergi uygulamalarından biri de soylular ve ruhban sınıfı hariç ülkedeki tüm erkekleri kelle vergisine bağlamasıydı. Öyle ki bir köyde yaşayan erkeklerden biri vergi ödememek adına kaçarsa, onun payını diğerleri ödüyordu. Dolayısıyla herkes birbirini kollar olmuştu. Birçok Rus, geleneklere savaş açan Çarlarına diş bilemiş, iktidarı sırasında ayaklanmalar eksik olmamıştı. Hatta aşırı uygulamalarıyla hem içeride hem dışarıda, "Bu adam ne yapmaya çalışıyor?" sorusunun dillendirildiği de oluyordu. Deli Petro denmesinin sebepleri bunlar olabilir mi?

İçkiye ve eşek şakalarına çok düşkündü, eski Rusya'yı temsil ettikleri gerekçesiyle sakal bırakanları bile vergiye bağladı. Bu sebeplerden dolayı deli dendi. İki kez evlendi. İlk karısı Eudoxia ile arası pek iyi değildi. Avrupa'ya yaptığı ilk gezinin ardından kadını boşayıp manastıra kapattırdı. Ondan olan tek çocuğu Alexis'i de askeri hayallerini paylaşmadığı ve kendisine ihanet ettiği gerekçesiyle öldürtecekti. Oğlunu idam ettirmesiyle Petro, çıkarları için ihanete ve yabancı ülkelerle iş birliğine eğilimli olan Rus seçkinlerine, kendi oğlu dahi olsa devlete ihanet edilmesine tahammül edemeyeceğinin mesajını vermişti. Yaptıklarını çoğu insan deliliğe yorsa da birçoğu da "dâhiliğe" yoruyordu. Delilikle dâhilik arasında kalmış biriydi.

Petro'nun boyu neredeyse iki metre on santimdi, fakat dar omuzlu, ince kemikliydi ve güzelce bir yüzü vardı. Sakalını hiç uzatmadan kesiyordu ama ince bir bıyık bırakmıştı. Sağlam bir içiciydi. Alkol alışkanlığının, hayatı boyunca başına bela olan sonu gelmez "karın ağrılarıyla" ve başka mide bozukluklarıyla ilgisi olabilir diyenler de olmuştur. Zaman zaman, korkunç histeri nöbetlerine kapılırdı; bu nöbetleri sadece ikinci eşi Katerina sakinleştirebiliyordu. Kadınlarla ilişkisi şaşırtıcı derecede kısıtlıydı.

Bundan başka Rus alfabesini sadeleştirdi, modernize etti. Bizans geleneğinden kaynaklanan ve "dünya yaradılışına" göre düzenlenmiş takvim değiştirilerek 1 Ocak 1700'den itibaren miladi takvim

kullanılmaya başlandı. Rusya'nın ilk gazetesi çıkarıldı. Petro yaptığı icraatlarıyla yarı Asyalı olan devletini Avrupa devletleri seviyesine çıkarma yolunda büyük adımlar attı.

Çar Petro Avrupa şehirlerini çok beğendi, bu yüzden Rusya'da da böyle şehirler inşa etmek istedi. Rusya'nın ahşap mimarisinden farklı olarak, Avrupa'dan getirttiği mimarlara şehrin planlarını, kanalizasyonlarını ve binaların dağılımını çizdirdi ve klasik, gotik tarzda birçok sanat eseri bina inşa ettirdi. Bugün Hermitage olarak bilinen müze Çar'ın kışlık sarayıydı. Bu saray Fransa'daki Versailes Sarayı kadar görkemli olarak hazırlandı. Petro yazlık sarayının tasarımını kendi yaptı. Başkenti Moskova'dan St. Petersburg'a taşıdı. Rus ihtişamının sembolü olarak yaptırdığı St. Petersburg'un inşası sırasında 10 bin ilâ 100 bin dolayında kişi öldü.

Petro, Petersburg'da yeni bir saray erkânının tohumlarını atmıştı. Devlet dairelerinin yeni şehre taşınmasını buyurdu, aristokratlarla pek çok tüccarın buraya gelip ev kurmalarını şart koştu. Bu fikir pek tutmadı; çünkü yeni başkent pahalı, rutubetli, su taşkınlarına açık, Rusya'nın merkezinden uzak bir şehirdi. Savaş sırasında tüccarlar kolay kolay ticaret yapamıyorlardı; aristokratlar ise Moskova'daki sıcak ve rahat malikânelerini bırakıp Neva kıyısına taşınma zorunluluğundan hiç hoşlanmadılar. Petro da yeni şehrinde Rus Versailles'ı tarzında büyük bir saray inşa ettirmedi. Petersburg'daki kışlık ve yazlık "sarayları" mütevazı taşra beyefendilerine yaraşan altı odalık evlerdi. Petro'nun yeni sarayı, tıpkı malikâneleri gibi küçük ve gösterişsizdi. Dahası yeni şehrin fiziki merkezi, çarın sarayı değil, donanmanın idare merkezi ve gemi tersanesi olan Deniz Kuvvetleri'ydi. Yeni şehrin ana caddesi olan Nevski Bulvarı, Saray'dan değil, Deniz Kuvvetleri Karargâhı'ndan başlıyordu; Petro'nun ölümünden sonra açılan bulvarlar da aynı yeri merkez almıştı. Anlayacağınız Petro, deniz odaklı planlamalar ve merkezi yerler oluşturuyordu. Denizle kafayı bozmuş biriydi. Küçük yaşlardan beri deniz ve donanmaya kafayı takmıştı.

Onun gözünde modernleşme, güçlü olmakla eş anlamlıydı. Güçlü olabilmek için ise sanayileşme gerekliydi. Bu nedenle fabrikaları yalnızca ülkenin askeri gücünü artırmak için kurdu. Böylece ordunun silah gereksinimlerini karşılamak üzere madencilik, gemicilik, dökümcülük ve askerlerini giydirmek için kumaş üretimine yönelik fabrikalar kuruldu. Petro 1703'te Rusya'nın Baltık Denizi'ndeki egemenliğini mühürleyen Petrograd'ı kurdurdu. Bu uygarlaşma ve ilerleme gösterisi hastalık, kötü beslenme ve boğulma sonucu ölen en az 30.000 işçinin yaşamı pahasına gerçekleşti. Petro, tüm bunları yaparken binlerce işçinin ölümüne sebep oldu. Deliliğin hakkını verdi.

Petro, gerçek bir aydınlanmacıydı ve eğitime önem vererek soylular ve kentliler sınıfı için temel eğitim zorunluluğunu getirdi. Petro'nun bu girişimleri, Rus yazarları ve şairleri tarafından övüldü. Yine aydınlanma ruhuna uygun olarak din adamlığı kurumu ve üyelerini kişisel denetimi altına aldı ve dini, devlet politikasının bir uzantısına çevirerek vicdan özgürlüğü sorununu kökünden çözdü. Zamanla halk tarafından "Anti-christ" (İsa Karşıtı) olarak bilinir oldu. Yine Petro tarafından rejimine yönelik tehditleri denetleme amacıyla kurulan Polis Örgütü, hükümetlerin sürekliliği için başlıca dayanaklardan biri olarak kaldı. Petro'nun devlet yönetiminde yaptığı reformlar kendisinden sonra gelen imparatorluk hükümetlerinin işleyişi için temel yapıyı sağladı.

Yönetimin merkezileştirilmesi ve büyük sosyal güçlerin kendi denetimi altına girmesi şeklinde özetlenebilecek siyasi ve idari ıslahatlarda başarılı olan I. Petro, ölümünden önce iç siyasette dengeyi sağladı, hükümetin kalıcı organlarını oluşturdu, eğitimde köklü ıslahatlar yaptı. En önemlisi neydi biliyor musunuz? Burası önemli...

Petro, ilginç bir derin devlet yapısı oluşturdu. Petro etrafına topladığı en güvendiği adamları ve arkadaşları ile "Preobrajenski İdaresi"ni kurdu. Bu idare siyasi polis ve devlet güvenlik teşkilatı mahiyetindeki Gizli İşler İdaresi'nin devamı niteliğinde olup o idarenin bütün tecrübesi, hafızası, arşivi esasında faaliyetlerini sürdürmeye başladı. Petro'nun 25 Eylül 1702 tarihinde imzalamış olduğu bir ka-

rarnameyle Preobrajenski İdaresi'ne bütün devlet kurumlarının üzerinde bir yetki verilmiş oldu. Daha önce Gizli İşler İdaresi örneğinde olduğu gibi bu kurum da bir istihbarat örgütü ve derin devlet yapılanması gibi çalışmakta, devlet aleyhinde işlenmiş olan bütün suçların soruşturması ve Çarlık aleyhindeki faaliyetlerin takibi bu idare tarafından yapılmaktaydı. Preobrajenski İdaresi'nin istisnasız bütün devlet görevlileri hakkında soruşturma açmak, onları hapsetmek, sürgüne göndermek yetkisi vardı. Tam bir derin devlet yapılanmasıydı. Bugünkü Rus derin devlet tecrübesini oluşturan yapılanmaydı.

Petro'nun en sadık adamlarından Romadonovski ölene kadar bu idarenin başında görev yaptı. Petro'nun yokluğunda Romadonovski devletin de başındaki en yetkili isimdi. 1717 yılında onun ölümü sonrasında da bu stratejik devlet idaresinin başına oğlu İvan Romadonovski getirildi. Oğul Romadonovski 1729 yılına kadar bu idarenin başında bulundu. Preobrajenski İdaresi'nin arşiv dosyalarını inceleyen tarihçiler siyasi suç ve Çarlık rejimi aleyhinde faaliyetlerle ilgili binlerce dosyadan bahsetmektedirler. Petro'nun kurduğu bu üst yapı, Rus derin devletinin kurumsal temelini oluşturacaktı.

Preobrajenski İdaresi, içerideki faaliyetlere paralel olarak dış ülkelere yönelik istihbarat toplama ve yabancı istihbaratçıların Rusya'daki gizli yapılanmalarını deşifre etme çalışmalarını da sürdürüyordu. Özellikle, görünürde ticari amaçla Rusya şehirlerinde bulunan, gerçekte ise gizli görevlerle kendi devletleri tarafından Rusya'ya gönderilen yabancı tüccarlar ve misyon temsilcileri mercek altına alınarak faaliyetleri dikkatle takip edilmekteydi. Petro hele bir istihbarat yapılanması kurmuştu ki sormayın. Onu ayrıca anlatacağım az sonra. Bu istihbarat yapısı bugün bile Rus istihbaratının atasını oluşturur. Bir mola bilgisinde anlatacağım.

Çar Petro, hukukun tek kaynağıydı. Petro, Moskova'da geçmişten gelen bütün kurumları kaldırdı ve yepyeni bir yapı getirmeye çalıştı. Bu yapı daha çok İsveç modeline benzemekteydi. Piramidin tepesinde senato vardı. Ancak bu senatonun üyeleri, atanmış yüksek düzey memurlardan oluşmaktaydı. Senato ile Çar arasındaki ilişkileri dü-

zenleyen bir genel vekil vardı. Bu kişi, gündemi belirler ve yapılacak işlere karar verirdi. Senatonun altında Savaş Dairesi, Donanma Dairesi, Ticaret Dairesi gibi bazı işlevsel daireler oluşturuldu. Bu daireler günümüzdeki bakanlıklara denk gelmekteydi. Bunlara ek olarak Petro, Gizli Mahkeme adı ile yeni bir kuruluşu daha işlevsel hâle getirdi. Bu mahkemenin en önemli görevi, Çar'a muhalefet yapanları araştırmak, bulmak ve cezalandırmaktı. Gizli mahkemede en ağır işkenceler yapılırdı ve halk arasında korkunç bir ünü vardı. Bu kurum, günümüzün NKVD, KGB gibi teşkilatların ilk örneğini oluşturması bakımından önemlidir. Ülke, on üç büyük eyalete bölünmüştü ve her eyaletin başında bir vali vardı. Petro, deli veya dahi, devleti modernize etmişti.

Rus kilisesi, Petro'nun yeniliklerine karşı çıkıyordu. Bu karşı çıkışın temelinde Batı kültürünün laik ruhu yatıyordu. "Eski İnananlar" adı verilen grup, Batı'ya ve Batı'nın bütün kurumlarına sırt çevirmişti. Eski İnananlar, gerçek Ortodoksların kendileri olduğuna inanıyorlardı. Bu grup, Petro zamanında çok ağır vergiler vermek zorunda kalmıştı. Kendilerine yönelik baskılar arttıkça tepkilerini ahşap kiliselerine kapanarak kendilerini yakmakla gösteriyorlardı. Rus Ortodoks kilisesi mensupları da Petro'ya ve yeniliklere tepki olarak sakallarını kesmiyorlardı. Petro'nun en önemli amacı olan eğitimde laikleşme, kilisenin tepkisini çekiyor ancak Rus halkının büyük çoğunluğu için laik eğitim pek anlam ifade etmiyordu.

Halkın ve kilisenin tepkisine rağmen Petro'nun Rusya tarihine en önemli katkısı hiç şüphesiz kilisenin devletin güdümü altına alınması olmuştur. Kilisenin bağımsızlık niyetinin önüne geçmek için 1721'de patriklik kaldırılmış ve yerine "Kutsal Sin Od" hayata geçirilmiştir. Kutsal Sin Od'un başsavcısı 1721'den sonra hükümdar tarafından atanan bir yöneticidir. İktidarın kiliseden beklediği, mutlakiyetin desteklemesi, Çar yönetiminin tüm seçim ve kararlarının Tanrı'nın buyruğuna uygun olduğunu açıklamasıdır.

16. yüzyılda Rusya, Avrupa diplomasisi tarafından fazlaca dikkate alınan bir ülke değildi. Bu nedenle de Moskova'da yabancı dip-

lomatik temsilcilere fazla rastlanmazdı. Petro ile birlikte bir Avrupa gücü haline gelen Rusya, Avrupalı diplomatlar için önemli merkezlerden biri hâline geldi. Bu dönemde Avrupa devletlerinin bazıları ile dostça ilişkiler başlatılıp sürdürülmüştür.

Petro durmak bilmiyordu. İran gibi ticaret yollarının üzerinde olan stratejik bir yeri ele geçirmek istiyordu. Daha stratejik adımlar atmaya kararlıydı. İran'ın yaşadığı siyasi karışıklıktan faydalanmak üzere hamlede bulundu, İran'ın kimi kuzey vilayetlerini ele geçirmeye çalıştı. Petro'nun ölümünden sonra iptal edilmiş olan bu tasarı, onun düşünme şeklini ortaya koyuyor: Bu toprakları alma isteği, İran'ın ipek üreten bölgelerini kontrol altına almak, İran pazarından büyük pay koparmak, ileride Yakın Doğu ve Hindistan pazarlarına girmek gibi saf ticari kaygılardan ileri geliyordu. Petro ticaret yolunu kontrol altında tutarak stratejik gücünü artırmak istiyordu. Ondan sonra gelecek liderler bu sebeple İran'ı rahat bırakmayacaktı. Hatta Rusya ileride İran'da İngiliz ve Amerika ile ciddi mücadelelere girecekti.

Petro'nun bilimsel, sanatsal, askeri ve ekonomik açıdan kalkınma faaliyetlerini durdurmaya hiç niyeti yoktu. Kalkınmaya delicesine kafayı takmıştı. Yüzlerce genç soyluyu yurt dışına göndermiş, onları teşvik etmiş, zaman zaman da Avrupa kaynaklı kitapların çevrilip basılmasını buyurmuştur; fakat kastettiği kitaplar büyük klasikler değil; tarih, mimari, matematik, coğrafya ve birtakım başka konularla ilgili ders kitaplarıdır. Ömrünün son yıllarında, şahsi kütüphanecisini, Petersburg'da kurulacak olan bilimler akademisi için bilimciler seçmek üzere yurt dışına gönderdi ve kütüphaneciye, bilhassa matematikçi ve doğa bilimcisi araması talimatını verdi. Petro öldüğünde bu proje henüz hayata geçirilmemiş olsa da karısı ve halefi, bu akademiyi onun anısına resmen kurmuştur. Sonuçta Rusya Bilimler Akademisi 1725'te kapılarını açmıştır.

Petro, sanata ve bilime ilgi duymakla kalmıyor, aynı zamanda Rusya'nın toplumsal alışkanlıklarını Avrupalılaştırmak da istiyordu. Dönemin Avrupa düşünüşünde, intizamlı bir devlet örgütlen-

mesinde rol almak üzere yetiştirilmiş kültürlü insanların varlığı bir zorunluluktu. Bu nedenle Petro, 1719'da soyluların, toplumsallaşma şekillerini değiştirmelerini buyurdu. Sadece erkeklerin katıldığı eski tarz ziyafetlere son verilmeli, soylular artık belirli günlerde evlerini konuklara açıp alt rütbeliler de dâhil, tanıdıklarını davet etmeliydi. Eğlenceler seviyeli olmalı; müzik, dans, iskambil oyunları gibi öğeler içermeliydi ve en önemlisi, bu davetlere kadınlar da katılmalıydı.

Petro, eli sopalı ama iyi niyetli bir lider olarak yaşadı. 8 Şubat 1725'te arkasında bir varis bırakmadan çok sevdiği St. Petersburg'da öldüğünde ardından kimileri deli, kimileri dahi demişti...

Petro'nun kendisine halef tayin etmeden ölmesi üzerine, yerine 1725'te kısa süreliğine karısı Çariçe 1. Katerina geçti. 3 yıl gibi kısa bir süre devletin başında kaldı. Katerina'nın oldukça ilginç bir öyküsü vardır. Hem de çok şaşırtıcı. Kuzey harbinin başlangıcında Ruslar, Livonya'ya girdiklerinde, bir papazın yanında hizmetçilik eden bir Alman kızıydı. Rusların eline esir düştü. Rus subayları tarafından alıkonulan bu kız bir süre sonra Petro'nun yakın dostu ve arkadaşı Menşikov'un himayesine girdi. Petro, Menkişov'un evinde gördüğü bu kızı beğenerek onu sarayına aldı. Ortodoksluğa geçirilen ve Katerina adını alan bu kadın, önce Petro'nun metresi, daha sonra da karısı oldu. Petro ölünce de kısa bir süre devletin başına geçti.

Son tahlilde Petro, Rusya'nın en önde gelen liderlerinden biri olarak hafızalarda yer etti. Onun iktidarında Rusya, Ortaçağ'dan modernizme doğru makas değiştirdi. Rus sanayisi hem nicelik hem de nitelik olarak şaha kalktı. Askerî zaferleriyle Rusya'yı Avrupa siyasetinde söz sahibi yaptığı gibi, bir ticaret ülkesine dönüştürmüş olmasıyla da ülkesini Avrupa ekonomisinin önemli bir oyuncusu haline getirdi. Teknolojideki yeniliklerin bizzat peşine düşüp onları kendi ülkesinde hayata geçirmesi sayesinde Rusya, kendi halinde yaşayan izole bir Doğu imparatorluğu olmaktan kurtulup önde gelen Avrupa güçlerinden biri oldu. Onun ölümüyle bir parça bocalayan Rusya, 37 yıl sonra bir başka büyüğün, Katerina'nın liderliğinde yeni bir altın çağa doğru yelken açacaktı... Bu

Katerina, karısı olan Katerina değil, ikinci meşhur Katerina'dır. Osmanlı'nın başına bela olan Türk ve Müslüman düşmanı Katerina... Petro'yu bitirip 2. Katerina'nın da dâhilik ve deliliklerine değineceğiz.

Tarihi kaynaklarda Petro'nun Rusya'nın izleyeceği strateji hakkında bir vasiyetname bıraktığını yazar. Bu vasiyetname 14 maddeden oluşuyor. İşte bugün Putin'in bile uyguladığı o dâhice stratejileri içeren o maddelerin en önemlilerini verelim. Rus Derin Devleti'nin temel stratejisini işte bu vasiyetname belirlemiştir. Bazıları bu vasiyetnamenin gerçek olmadığını da söyler. Lakin Petro gibi onca şeyi yapan adamın, kendinden sonra izlenecek bir strateji bırakmaması düşünülemez. İşte o vasiyetname. Derin Rusya'yı anlamak için maddeleri iyi okuyun ve günümüze de uyarlayın.

1) Rus ulusunu Avrupalılaştırmak için gerekli eylem ve ıslahatlar yapılmalı, bu konuda çaba harcanmalıdır. Yabancı devletlerle ve özellikle onların değerli bilim adamlarıyla ilişkiler kurulmalıdır. Bu gibi değerlerden yararlanmak için; ya onlara çıkar sağlanmalı ya da insanlık felsefesi öne sürülmeli ve bu amacı gerçekleştirecek çabalar önemle izlenmelidir.

2) Ordu ve halk sürekli olarak savaş tehdidi altında bulundurulmalıdır.

3) Elverişli koşullar yaratılarak kuzeye doğru yönelmeli ve Baltık kıyılarına ulaşılmalıdır. Aynı taktikle Rusya, güneye ve Karadeniz kıyılarına da yayılmalıdır.

4) Türkleri Avrupa'dan atma konusunda Avusturya etkili olmalı ve ordusunu süresiz olarak silah altında bulundurmalıdır. Bu amaçla Karadeniz kıyılarında tersaneler kurulmalı, bu yoldan yürünerek İstanbul'a ulaşılmalı ve orası alınmalıdır.

5) Polonya'da anarşi sürmelidir. Meclis ve özellikle kral seçimlerinde etkili olunarak Polonya, egemenliğimiz altına alınmalıdır. (Aynı strateji bugün Ukrayna'da uygulanıyor.).

6) İngiltere ile sıkı dostluk ve beraberlik antlaşmaları yapılmalı, ticari ilişkiler geliştirilmeli, gerekirse İngiltere'ye Rusya içinde tek yanlı haklar da tanınmalıdır. Bu tutum, İngiliz tüccar ve gemicileriyle Rus çevreleri arasında sessizce gelişen dostluğu artıracak, bu da Rus donanmasının gelişip güçlenmesini sağlayacaktır. O zaman Baltık'da ve Karadeniz'de egemenlik kurmaya çalışılacaktır. Bu nokta, ulusal planın başarıya ulaşması için aşılması gereken sorunların can damarıdır.

7) Ben 1. Petro, benden sonra gelecek Çarlardan, şu gerçeği çok iyi ve tam olarak görmelerini istiyorum: Hindistan ticareti, dünya ticaretidir. Bu ticareti tek başına elinde tutan devlet, Avrupa'nın gerçek egemen devletidir. Bu nedenle, İran'la savaşmak için hiçbir fırsatı kaçırmamalı, bu devletin çöküşü çabuklaştırılmalıdır.

8) Rus prensleri, eşlerini her zaman Alman prensesleri arasından seçmeye çalışmalı, Alman İmparatorluğu üzerinde etkili olmak ve gerektiğinde baskı yapabilmek için iki ülke arasındaki aile bağları ve çıkar ilişkileri kuvvetlendirilmelidir (Bugün Putin bile bu stratejiyi uygular. Zaten Almanya'da önemli görevlerde bulunmuştur.).

9) Macaristan, Türkiye ve Polonya'nın güneyine yayılmış bulunan, dinsel bakımdan da birlik göstermeyen ve mezheplere bölünmüş olan Yunanlılar üzerinde de dinin üstün gücünden yararlanmalı, bütün aldatıcı taktiklerle onları kendimize bağlamalıyız. Yunanlıların koruyucusu olarak tanınmalı, ruhani üstünlük elde etmeliyiz. Bu görüş ve taktikle Türkiye, egemenliğimiz altına alınacak; ne kendi gücüyle ne de siyasi ilişki bağlarıyla tutunabilecek ve boyunduruğumuz altına girecektir.

10) Bundan böyle, zamanın her bir dakikası, büyük değer taşımaktadır. Tek bir komuta altında, her şeyi çabuklukla ölçüp biçerek hızlı eylemler dönemine girilmeli, Avrupa'ya kendisine gelmesi için fırsat verilmeden saldırıya geçilmelidir. Tam bir gizlilik içinde tüm bataryalar hazırlanmalı, önce Fransa'ya sonra Avusturya'ya, dünya

imparatorluğunu paylaşma fikri öne sürülmelidir. Bu taktik onları yan düşüncelerden alıkoyacaktır. Dünyayı bölüşme tasarısı, çıkarcı gururlarını okşayacak ve aralarında ölüm-kalım savaşı başlayacaktır. Bu savaşlar kısa sürede tüm Avrupa'ya sıçrayacaktır.

1. Petro'nun vasiyeti olarak kabul edilen maddelerin tamamı, Rus dış politikasının her zaman titizlikle izlediği ilkeler arasında yer almıştır. Zaten bundan sonra okuyacaklarınız bunların açık delili olacaktır. Sadece var olduğu ileri sürülen vasiyetnamede yazılanlara bakarak 1. Petro'nun tam bir realist olduğu ileri sürülebilir. Almanya ile ilişkilerin kuvvetlendirilmesi, Osmanlı'ya karşı Yunanistan'ın sürekli olarak kullanılması, Avrupa'nın gelişmiş batılı devletlerinin kendi aralarında güç çatışmalarına girmeleri ve bunun neticesinde Avrupa'da yaşanan büyük savaşlar ve bu savaşlarda Rusya'nın izlediği politikalar hep Petro'yu doğrulayan gelişmeler olarak kabul edilebilir. Bu vasiyetnameyi bugün Putin olduğu gibi uygulamaktadır. Putin zaten kendine Büyük Petro'yu örnek aldığını söylemiştir ve ona hayrandır. Putin bölümünde bunları tek tek anlatacağız. Sabırla okumaya devam.

Ancak unutulmaması gereken bir gerçek vardır: O da Petro'nun reformlarından önce Rus halkı, inançlar ve gelenekler etrafında birbirlerine bağlı bir insanlar topluluğu iken reformlardan sonra ulus hâline dönüşmüştür. Geçmişte gelenek ve görenekler yüzünden rasyonel düşünce sisteminden çok uzak bir insan topluluğu olan Ruslar, Petro ile birlikte gerçek bir dönüşüm içine girmişlerdir. Türkiye'de bu Atatürk ile olmuştur.

1725 yılının başlarında Petro, ciddi şekilde rahatsızlandı. Birkaç organında sorun vardı ve giderek arttı. 8 Şubat'ta, elli üç yaşındayken St. Petersburg'da öldü.

1917'deki Bolşevik İhtilali olana kadar Petro'dan miras kalan Çarlık Rusya'sı, iki yüzyıl boyunca Avrupa lideri olarak ayakta kaldı.

Fakat Petro, tüm bu kısıtlamalara rağmen başarıya ulaşmış, ülkesini geri dönülmeyecek bir şekilde dönüştürmüştür.[4]

Gelin şimdi bir mola bilgisi verelim. Petro'nun kurduğu ürpertici ve gizli istihbarat yapılanmasını anlatalım. Sonra kaldığımız yerden yolculuğumuza devam edelim.

4 Petro için bkz: Doç. Dr. Yaşar Onay, Rus Stratejisinin Mimarları, İlgi Kültür Sanat Yayınları, İstanbul 2008, s. 63-74 arası. Ali Çimen, Tarihi Değiştiren Liderler, Timaş Yayınları, İstanbul 2012, s.121-129 arası. Paul Bushkovitch, Rusya'nın Kısa Tarihi, Çev: Mehmet Doğan, Boğaziçi Üniversitesi Yayınları, İstanbul 2011, s.95-115 arası. Vuslat Uyanık-Yeliz Aksoy, Tarihe Yön Veren Komutan ve Liderler, Venedik Yayınları, İstanbul 2013, s.117-119 arası. Telman Nusretoğlu, Derin Rusya, Ketebe Yayınları, İstanbul 2018, s.143-149 arası.

MOLA BİLGİSİ

Petro'nun İstihbarat Ağı

Petro derin bir istihbarat planı ve ağı kurmuştu. Bu istihbarat ağı özellikle Osmanlı Devleti'nde yoğun çalışacaktı. 1702 yılında Osmanlı'ya sefir olarak gönderilen Petro Andreyeviç Tolstoy'un başka bir gizli görevi de Osmanlı'nın siyasi ve askeri durumuyla ilgili mahrem bilgilere ulaşmak, burada ajanlar ağını kurarak istihbarat faaliyetlerine başkanlık etmekti. Edebiyatçı olan Tolstoy ile karıştırılmasın. Bu Tolstoy başka kişidir. Tolstoy'un Osmanlı'da oluşturduğu istihbarat ağında Ortodoks Kilisesi ve Ermenilerin önemli bir rol üstlendiğini görüyoruz.

Tolstoy çok aktif ve profesyonel bir istihbaratçıydı. Osmanlı'da ciddi bir ağ kurdu. Tolstoy, 1710 senesinde hapsedildikten sonra bile İstanbul hapishanesinden de adamları aracılığıyla Rusya'ya raporlar göndermeye devam etmişti. Petro'nun istihbarat işine ne kadar önem verdiğini ve özellikle Osmanlı'yla ilgili her bilgiye ince ayrıntılarına kadar nasıl vakıf olmak istediğini onun Tolstoy'a göndermiş olduğu gizli talimatnameden ve Tolstoy'un Çar'a cevap yazısından anlamak mümkündür.

1 Nisan 1702 tarihli bu gizli görevlendirme talimatı maddeler halindedir. Petro ilk olarak Tolstoy'dan Sultan, saraydaki siyasi durum, devlet içinde en etkin konumda olan paşalar, onların ilişkileri ve eğilimleri konusunda bilgi toplanmasını istemiştir. Osmanlı'nın hangi devletlerle askerî ve siyasi alanlarda iyi ilişkilerinin olduğunu, savaşa hazırlanıp hazırlanmadığını, kara ve deniz kuvvetlerinin durumunu, Sultan'ın şahsi özelliklerini, savaş veya barış yanlısı olup olmadığını, dini hayata mı askeri işlere mi eğilimli olduğunu, devlet idaresinde en yakın adamlarını hangi vazifelerle görevlendiğini, Sultan'ın yakın çalışma arkadaşlarının savaş veya barış yanlısı olup olmadığını, komşu halklardan hangisine daha çok saygı ve sevgi beslediklerini, hangileriyle ne sebepten savaşmak istediklerini,

Sultan'ın hazinesinin gelirlerinin esasen hangi ülkelerden ve ne kadar olduğunu, vergilerin parayla mı yoksa malla mı toplandığını, hazinenin durumunu, selefleriyle kıyasla hazinede azalma olup olmadığını, azalma varsa nedenlerini, İran'la ticaretin durumunu, ipek ve diğer malların ticaretinin yapıldığı şehirleri, ticaret yollarını, en çok hangi yollarla malların Türk şehirlerine getirildiğini, orduda uygulanan askeri talim ve taktikleri, hazineden orduya ne kadar para ayrıldığını, askeri rütbelerine göre subayların aldığı maaşları, donanmada hangi gemilerin kullanıldığını, büyüklüğünü, eski veya yeni mi olduğunu, gemilerde topun olup olmadığını, varsa sayısını, donanmada savaş zamanı ne kadar asker bulunduğunu, donanmaya hazineden ayrılan paraları, yeni gemiler inşa edilip edilmediğini, gemilerin sayısında artma olacaksa bunun hangi denizleri kapsayacağını, şimdiki kaptan-ı deryanın karakteristik özelliklerini, Karadeniz'deki donanmanın durumunu, Sultan'ın hâkimiyeti altında bulunan Doğu ülkelerindeki durumu, işlerin yolunda gidip gitmediğini, hoşnutsuzluk ve isyan eğilimlerini, Farslardan başka daha hangi halkların Osmanlı yönetimine karşı mücadele edebileceğini, isyan çıkarsa Sultan'ın bu isyanı bastıracak gücü ve hazırlığı olup olmadığını, sarayda hangi devletlerden elçiler bulunduğunu, hangilerinin geçici görevle hangilerinin sürekli olarak İstanbul'da bulunduğunu, hangilerinin Sultan'la dostluğu bulunduğunu, bu elçilerin esas ilgilendikleri meseleleri, ülkeleriyle Osmanlı arasındaki ticari ilişkilerini bildirmesini istiyordu.

Ayrıca Kerç Boğazı'nda Osmanlı'nın kale inşa etmek planının olup olmadığını, böyle bir planlama varsa onu hangi ustaların inşa edeceğini, bunu şimdi mi yoksa savaş zamanı mı yapmak istediğini, ordularını Avrupa usulüyle talime başlayıp başlamadıklarını, kaleler ve askeri savunma yerlerinin durumunu, topçuların eski usulle mi yoksa yeni usulle mi askeri talim gördüklerini, yeni usulle eğitim görüyorlarsa onları kimlerin eğittiğini, topçu mühendishanelerinin eski mi yoksa yeni mi olduğu, topçu gemileri olup olmadığını bildirmesi de isteniyor.

Ayrıca Kudüs Patriği'nin ve bazı kiliselerin Rusya'yla iş birliği yaptığı biliniyor. Bunların dışında yeni kiliseler ve oralarda görevli din adamlarının, sivil şahısların tespit edilmesi, onlarla ilişkilerin geliştirilmesi, nazırlarla görüşürken onlara nezaketle davranılması, Moskova'nın şerefine halel getirecek davranışlardan uzak durulması, nazırlarla görüşürken yazışmaları hızlandırmak; Kazak ve Tatar grupların karşılıklı başına buyruk hareketlerini, saldırılarını önlemek ihtiyacını öne sürerek Kiev'le bir posta irtibatının kurulmasını teklif etmek, Zaporoje Kazaklarının ettikleri düşmanca hareketler, Yunan tebaaya yönelik saldırıları ve onlara verilen cezalar hakkında kesin bilgiler toplamak ve bu talimata uygun olarak toplanan gizli bilgileri güvenli adamlar aracılığıyla Çar'a ulaştırmak Tolstoy'a verilen esas görevlerin başında gelmektedir.

Ne görevler verilmiş ama değil mi? Osmanlı'nın askeri ve siyasi bağışıklık sistemini çözmesi istenmiş.

Rus istihbaratçılarının İstanbul'da korku ve endişe içinde faaliyetlerini sürdürdüklerini yazdıkları raporlardan anlıyoruz.

Tolstoy, Rus devlet görevlisi Golovin'e yazdığı gizli mektubunda elemanlarının Türklerle tanışarak Türkçeyi ve Türk kültürünü öğrendiklerini, onların içinden Timofey adlı bir gencin Türklerin etkisi altında kalarak İslam'ı kabul etmek istediğini, kendisinin de bunu zamanında öğrenerek engellediğini, kurduğu istihbarat ağında görevli kişilerden birinin onu satması durumunda İstanbul'daki Rus istihbarat ağının çökertileceğini ve Osmanlı Hristiyanlarının bu durumdan çok zarar göreceğini belirtiyor. Rusya güvenlik tarihi araştırmacıları Tolstoy'un İstanbul'da etkili bir istihbarat ağı oluşturabilmek için 1. Petro döneminde dış istihbarat faaliyetleri için ayrılan ciddi miktarda ödenekten faydalandığını ifade etmektedir. Tabii bu işler finanssız olmaz. Dahası var...

İstanbul'da görevli olan başka bir Rus diplomatı olan Georgi Ergakiya, Moskova'ya giderek Çar'ın hayatını kurtaracak önemli bir bilgiyi saraya bildirdiğini iddia etmiştir.

Ergakiya'nın verdiği bilgiye göre o Bükreş'teyken yüzünü gizleyen bir kişi odasına kadar gelerek Osmanlı Devleti tarafından iki Yunan'ın tüccar kimliğiyle Sultan tarafından Moskova'ya gönderileceği ve gizli görevlerinin Çar'ı zehirleyerek öldürmek olduğunu bildirilmiştir. Rusya'nın Osmanlı karşısında yenilgisiyle sonuçlanan Prut Savaşı öncesinde Tolstoy saraydaki divan toplantısından gizli bilgiler elde ederek Petro'ya göndermiş; fakat bilgiler Çar'a ulaşmadan savaş başlamış ve Rusların ünlü İstanbul sefiri de derdest edilerek hapishaneye gönderilmiştir.

Gizli İşler İdaresi'nden de bir eleman daima önemli ülkelerdeki sefirlik heyetinde görevlendirilmiştir. Gizli İşler İdaresi, Rus istihbaratının beyniydi. Petro'yla birlikte Rus istihbaratı Avrupa ve Asya'da sistemli çalışmaya ve ağ oluşturmaya devam etmiş, bu yönde ciddi bir tecrübe kazanmıştır.

Petro'dan sonra, bugün bile Rus istihbaratı bu geniş tecrübeden faydalanıp dersler almıştır.

Sefirlik başta olmak üzere Rusya'nın bütün güvenlik kurumları ve ordunun üst düzey komutanları gizli yazışmalarında geliştirilen şifreleme sistemini, semboller ve özel alfabeyi kullanmaya devam etmişlerdir. IV. İvan'dan sonra ilk defa Rusya'da devlet güvenliği için şifreleme ve gizli yazışmaların önemini kavrayarak bunu sefirlik komitesi bünyesinde ayrıca bir kurum haline dönüştüren devlet adamı I. Petro olmuştur. Petro'nun bu sistemin geliştirilmesine oldukça önem verdiği anlaşılmaktadır. Kurumun başına getirdiği amirallerden Ogilve'ye yazdığı mektupta Ogilve'nin kullandığı şifreleme ve sembollerin kolay çözülebilir olmasından dolayı rahatsızlığını dile getirdiğini anlıyoruz. Petro'nun çoğu zaman kullandığı altı harf ve sembollerden oluşan özel not defterinin bulunduğu, ayrıca Fransız alfabesindeki harflerden de gizli yazışmalarında istifade ettiği bilinmektedir. Bitmedi!

Rus araştırmacıların verdiği bilgilere göre I. Petro döneminde tertip edilen bir şifreli yazışmayı İngilizler ancak 25 sene sonra çözebilmişlerdir.

Dış ülkelerde istihbarat toplama faaliyetleri sınır bölgelerinde bulunan askeri birlikler aracılığıyla yapılmıştır. Ordu içinden bilgi toplamak; önemli komutanların faaliyetlerini, görüşmelerini, yazışmalarını incelemek ve bunlar hakkında ayrıntılı bilgi toplamak işi de I. Petro döneminde önem verilen istihbarat faaliyetlerindendi. Bitmedi!

I. Petro döneminde Rusya'da görev yapan yabancıları izleme çalışmalarını da Preobrajenski İdaresi gerçekleştirmiştir. Petro, ülke vatandaşlarının da istihbarat ve bilgi toplama işine aktif katılımını sağlamak amacıyla 1715 yılında ayrıca bir kararname imzalamıştır.

Bu kararnamede ülkesini ve devletini seven inançlı her bir Hristiyanın devlet ve millet hayatıyla ilgili ulaştığı her önemli bilgiyi bizzat Çar'a veya onun saray muhafızlarının komutanına ulaştırması gerektiği önemle belirtilmiştir. Ayrıca kiliselerde görevli olan din adamlarına da manastırlarda cereyan eden olaylar, önemli şahıslar ve faaliyetleri ve temayülleri konusunda devlete sürekli bilgi vermek yükümlülüğü de getirilmiştir. Bitmedi!

17. asrın ikinci yarısından itibaren Rusya'nın Sefirlik İdaresi, Rum Ortodoks Kilisesi'nin çalışanları sayesinde İstanbul'da çok etkili bir ajan ağı oluşturmayı başarmıştır. Rum kiliselerinin başındaki çoğu din görevlisi Moskova'nın ajanı olmuştur. Onların arasında Kudüs kilisesinden Patrikler Feofen, Feodil ve Dosifel, Aleksandriyskiy Kilisesi'nden Lonnkiy, İstanbul Rum Kilisesi'nden I. Parfeniy, II. Parfeniy ve Kiril Lukaris'in de isimleri vardır. Doğu'daki Patriklerin çoğu İstanbul sefareti aracılığıyla Moskova'ya çok kıymetli bilgiler temin etmiş. Osmanlı hâkimiyet sahasında cereyan eden olaylar, Osmanlı ordusunun gücü, saraydaki dengeler gibi stratejik önem arz eden konularda sürekli olarak Rusya'yı bilgilendirmişlerdir. 1649 yılında Arhimandrit Amfidohi, Moskova'ya yazdığı raporunda Yeniçerilerin ayaklanarak Sultan İbrahim'i devirdiklerini haber vermiş ve saraydaki gelişmelerin seyriyle ilgili de teferruatlı bilgiler sunmuştur. Bitmedi!

İstanbul'daki Ortodoks kiliselerde görevli ajanların Rusya'yı ilgilendiren kritik gelişmeler öncesinde Osmanlı yönetiminde yer alan paşaların muhtemel tutumu ve Rusya'ya bakışı gibi konular hakkında da ayrıntılı raporlar hazırladığı Rus araştırmacılar tarafından yazılmaktadır.

Ukrayna üzerinden devam eden Polonya-Rusya mücadelesinde de Ukrayna'daki Ortodoks kiliselerin Moskova'nın lehinde pek çok istihbarat faaliyetinde kullanıldığı bilinmektedir. Petro'nun kurduğu bu istihbarat ağı ve ürpertici faaliyetleri bugün bile hâlâ tam bilinmiyor.

Ayrıca Eflâk, Buğdan ve Sırbistan'daki Hristiyan Osmanlı tebaasını el altından ayaklandırmaya çalışan Rusya, bu maksatla oralara gönderdiği papaz kılığındaki ajanlarla, yerli halkı Osmanlılar aleyhine tahrik ediyordu. Mora'ya kadar sarkan bu ajanlar elde ettikleri kimselere avuç dolusu Rus altını dağıtıyor, kendilerine hizmette ileri gidenlere üzerinde "Petro Rusların ve Greklerin İmparatoru" yazılı madalyalar veriyorlardı. 1704 yılında bu tahriklere kapılarak isyan eden bir kısım Arnavut ve Rumların Petro'dan yardım istedikleri görülmüştür. Bunu takiben 1710 yılında on dokuz bin Sırplı, emrinde olduklarını Petro'ya bildirdiler. Bu durumdan istifade etmek için harekete geçen Petro, Eflak Beyi ile anlaşarak muhtar bir eyalet haline gelmeleri için kendilerine yardım edeceğini bildirdi. Yani Rus istihbarat ağı fitne çıkarıp, savaş ve operasyonları da örgütleyip farklı destekler sağlıyordu.

Velhasıl Rus istihbaratının bugünkü yeteneğini ve gücünü anlamak için Petro döneminde temeli atılan istihbarat ağını ve yöntemlerini iyi bilmek gerekir.

Petro gerçekleştirdiği reformlarla Batılılaşma eğiliminin Rusya'da daha da derinleşmesini ve köklü hale gelmesini sağlamıştır. Onun döneminde Rusya düzenli ordusundaki asker sayısı 60 binden 200 bine yükselmiştir.

Çağa göre modern fabrikalar kurarak ordu için gerekli silahları milli imkânlarla üretme işi de I. Petro döneminde hızlanmış ve önemli başarılar sağlanmıştır. Günden güne büyüyen ordunun ihtiyaçlarını karşılamak için doğal olarak vergiler de artırılmıştır.[5]

Şimdi, bu mola bilgisinden sonra Büyük Katerina'nın Osmanlı ile olan derin kavgasını anlatacağız. Bu kavgayı bugün Putin bile devam ettirmektedir. Kitabı bırakmak yok, okumaya devam... Daha derinlerde kazı yapacağız.

5 Telman Nusretoğlu, Derin Rusya, Ketebe Yayınları, İstanbul 2018, s.149-159 arası. Kadir Mısıroğlu, Moskof Mezalimi, Sebil Yayınları, İstanbul 1970, s.112.

"BÜYÜK KATERİNA" VE OSMANLI OPERASYONU

Derin Rusya'yı tanımanın en önemli yollarından biri de II. Katerina'yı tanımaktır.

Vladimir, Rusya'yı güçlü olmak için bir dinamiğin içine soktu. Petro ise askeriye, donanma, eğitim ve istihbaratı modernize edip yayılım stratejisinin doktrinini oluşturdu. Katerina ise aldığı bu birikimle pratiğe, eyleme ve aksiyona geçti. Büyük Katerina, Rus yayılımcılığını son hızla dinamize edip, Türkleri Anadolu'ya hapsedip yok etme projesini hayata geçiren kadındır. Öyle sinsi ve stratejik planlar yürüttü ki Osmanlı'yı güçsüz düşürmeyi başardı ama hedefine tam olarak ulaşamadı. Kırım'ı Osmanlı'dan alıp Rusya'yı sıcak denizlere ulaştırdı.

1762-1796 yılları arasında Rusya'yı yöneten Çarice II. Katerina, gerçekte Rus kökenli değildir. 1729'dan beri Prusya'nın hizmetindeki küçük bir Alman prensinin kızı, Prenses Sophia olarak dünyaya gelmiş ve 1744'te Petro'nun torunu ve Rus tahtına geçecek olan III. Petro ile evlenmiştir.

Katerina, Rus prensiyle evlenip Ortodoks mezhebine geçtikten sonra bu ismi aldı.

Ama Petro çirkin, hoyrat, hastalıklı ve pek de akıllı olmayan on altı yaşında bir delikanlıydı. Daha şimdiden içkiye ve eğlenceye düşkündü. Hayatı son derece sıkıcı ve kötü geçiyordu. Petro karısını sevmiyor hatta onunla aynı odada bulunmaya bile dayanamıyordu. Karısını başkaları ile aldatıyordu. Katerina, güzel değildi ama hoş

ve çekici bir kadındı. Sıkıcı ve korkunç yıllar birbirini kovaladı. Petro'nun ahlâkı gün geçtikçe kötüleşiyordu.

Zamanla kocası III. Petro adı ile tahta geçmiş, ancak kısa süre içinde izlediği politika ile Rusya'daki bütün güç odaklarını kendisine düşman etmiştir. Özellikle kilisenin mal varlığına el koyarak kiliseyi karşısına alması, gerçekte Petro zamanından beri çarlık makamı ile arası açık olan kiliseyi de III. Petro karşıtı gruplar arasına sokmuştur. Bu olay Katerina'nın hayatında bir kriz yaratmıştır ama bu keskin zekâlı kadın olacaklara hazırlıklıydı.

Öte yandan Petro'nun Almanlaşmaya başlaması, milliyetçileri kızdırıyordu. Almanca konuşuyor, üniformasını Almanların üniformalarına benzetiyordu. Oysa bu arada Alman uyruklu Çariçe Katerina ise her haliyle tam bir Rus vatandaşıydı. Böylece Katerina gittikçe güçlendi. Rus seçkinleri ve ordusundan bazı kişiler Katerina'yı desteklemeye başladı. Ama ortada garip bir paradoks vardı: Ruslar, Alman hayranı Çarlarına karşı bir Alman kadını tutuyorlardı. Petro'nun da Katerina'ya onu boşayıp ülkeden süreceğine dair tehditleri artıyordu.

Katerina ise orduyu örgütleyip yönetimi devralacağını ilan etti. Ordunun gücünü de arkasına alan Çariçe, Petro'yu tutuklattı. Hapsedilmesinden kısa bir süre sonra da öldü. Ölümü üzerindeki sır perdesi hâlâ kalkmamış olan III. Petro'nun ölüm kâğıdına Katerina tarafından "karın ağrısından ölmüştür" yazıldı.

II. Katerina

II. Katerina artık Rusya'nın lideri olmuştu. 30 yıldan fazla devletin başında kalacak ve Osmanlı'yı yok edip sıcak denizlere inme politikasını hızlandıracaktı. Osmanlı'yı güçsüz düşürmek için Osmanlı'nın Avrupa ve Balkanlardaki topraklarındaki Slavları isyan ettirmeye başladı. Ayrıca Osmanlı'nın bölgelerine de girmeye başlamıştı. Ve beklenen kıyamet koptu.

Rus Çariçesi II. Katerina Lehistan'ı parçalamak amacıyla Lehistan'ın iç işlerine karışıyordu. Bölgeye askerlerini gönderdi. Askerler Osmanlı Devleti sınırları içindeki Balta kentine girerek katliam yaptılar. İşte büyük Osmanlı-Rus savaşını ateşleyen olaylardan biri bu olacaktı. Osmanlı Padişahı III. Mustafa bu durumu protesto ederek 25 Eylül 1768 tarihinde Rusya'ya savaş açtı. Savaş şiddetli şekilde başladı ve devam etti. Büyük bir bölge yangın yerine döndü. Osmanlı ordusu mevzilerini kaybedip yenik düşmeye başlamıştı. Bu sırada Osmanlı tahtı el değiştirmiş, III. Mustafa ölmüş, yerine kardeşi I. Abdülhamit tahta geçmişti. Sonunda Osmanlı büyük bir yenilgiye uğradı.

Ayrıca savaş devam ederken önemli bir olay daha oldu. Bu önemliydi. Çariçe II. Katerina, büyük bir Rus donanmasını Baltık Denizi'nden Akdeniz'e gönderdi. İlk defa Akdeniz'de savaşa giren Rus donanması İzmir yakınlarında, Çeşme Burnu ile Sakız Adası arasında Osmanlı donanmasıyla savaşa tutuştu. İngiliz bir kaptanın da yardımı ile gece bastığında Rus donanması ve gemileri Osmanlı donanmasına saldırdı.

Böylece iki taraf arasında top ateşi olurken İngiliz kaptanın riyasetinde Rusların dört ateş gemisi top dumanları arasından sessizce Çeşme Limanı'na sızdı. Yağlı bezler ve el ile atılan ateşli topla birbirlerine yakın duran Osmanlı gemilerini tutuşturarak otuz kadar gemiyi ateşe verdiler. Hatta İngiliz kaptan, atılan gülleler arasında limana girip ateş gemilerinden birini Osmanlı gemilerinden birine kendi eliyle bağlayıp saçları, yüzü ve elleri yandığı halde kendini denize atıp yüzerek Rus donanmasına geri geldi.

Gece karanlığında gemilerin yanmaya başlaması ile birlikte Osmanlı donanmasında can pazarı yaşanmaya başladı. Gemidekiler can kaygısına düşerek kendilerini denize attılar.

İş bununla kalmadı, ateş diğer kalyonlara da sirayet etti ve koca Osmanlı donanması göz göre göre yandı. Ayrıca beş bin civarında Osmanlı askeri bu saldırı sırasında şehit düştü.

1770 yılı civarında yapılan bu savaşta Rus donanması Osmanlı donanmasını büyük bir yenilgiye uğrattı. Bu olaydan sonra Rus

donanması bir süre daha Ege Denizi'nde kalacaktı. Rusya Akdeniz'e inmişti artık. Kan kokusu ve tadı alan katil balinadan daha tehlikeli bir şey varsa o da sıcak denizlerin hasreti ile yanıp sıcak denizlerin tadını alan Rusya'dır.[6]

Çeşme'de Osmanlı donanmasını bozguna uğratmasından dolayı Rus donanması komutanı Kont Orlof'a karşı minnettarlığını bildiren II. Katerina, kendisine Çeşme galibiyeti nişanesi olarak Çeş Meski (Çeşmeli) lakabını vermiş ve bu savaşın hâtırasına Rusya'da bir de zafer abidesi diktirmiştir.

Osmanlı Devleti, hem karada hem denizde Rusya ile yaptığı bu savaşta ağır yenilgiye uğradı. 1774 tarihinde tahta yeni geçmiş olan Osmanlı padişahı I. Abdülhamit, "Küçük Kaynarca Antlaşması"nı imzalayarak savaşa son verdi. Bu anlaşma Osmanlı tarihinde büyük bir kırılmanın yaşandığı en büyük ve önemli antlaşmaydı. Bu anlaşma ile Osmanlı hızla düşüşe başlayacak ve prestijini kaybedecekti. Rusya ise tarihindeki en büyük kazanımları elde edecekti. İşte antlaşmaya göre o kazanımlardan bazıları:

Kırım Hanlığı siyasî bakımdan Osmanlı'dan ayrılacak, ancak dinî işlerinde Hilâfet makamına tâbi olacaklardır. Böylece Rusya'nın Kırım gibi stratejik bir yeri hızla işgal etmesinin önü açılacak ve işgal devam edecekti.

Rusya, Osmanlı topraklarındaki Ortodoksları daimî surette himaye edebilecektir.

Böylece Ruslar Osmanlı İmparatorluğu'nun iç işlerine müdahale etme hakkına sahip oldu.

---

6 Rusya sıcak Akdeniz'e inmek için üç önemli strateji takip etmiştir. Birincisi, sıcak denizlere inmek için Rusların kullanabileceği önemli güzergâh Ermenilerin yaşadığı topraklardan geçiyordu. Ayrıca Ermeniler, Anadolu'da Erzurum'dan Mersin'e uzanan bir coğrafyada yaşıyorlardı. Bu bölgede Rusya'nın hamiliğinde kurulacak olan bir Ermeni devleti, Rusya'nın sıcak denizlere inmesi anlamına geliyordu. Hem bu İngiltere'nin Hindistan'a giden yollarından birini tıkayacaktı. İpek Yolu güzergâhında Rusya'nın sözü geçecekti. İkincisi, İstanbul'u alarak Bizans İmparatorluğu'nu yeniden canlandırmak ve Boğazlardan geçerek Akdeniz'e inmekti. Üçüncüsü, Balkan milletlerini Panslavizm propagandası yolu ile kışkırtarak bu bölgede egemen olmak ve bu yoldan Akdeniz'e ulaşmak.

Rus ticaret gemileri, Karadeniz'le Akdeniz'de hareket serbestliğine sahip olacak ve istedikleri zaman boğazlardan geçebilecekler ve Osmanlı limanlarında kalabileceklerdi. Böylelikle Karadeniz bir Türk gölü olmaktan çıktı. Rusların sıcak denizlere rahatça gidebilmek için önü açıldı.

Ruslar, İstanbul'da daimi elçilik bulundurabilecek ve Balkanlar'da istedikleri yerde konsolosluk açabileceklerdi. Bu da Rusların Panslavizm politikasına zemin hazırlamıştır. Aynı zamanda Osmanlı topraklarında Rusya'nın etkisini artırdı.

İngiltere ile Fransa'ya verilen kapitülasyonlar, Rusya'ya da aynen tanınacaktır.

Osmanlı Devleti, savaş tazminatı olarak üç senede ve üç taksitte, Rusya'ya on beş bin kese akçe verecektir. Osmanlı Devleti, tarihinde ilk defa savaş tazminatı ödemiştir. Bu durum Osmanlı'nın prestijini ve karizmasını çizdi.

Osmanlı Devleti, bu antlaşmayla ilk defa Müslüman ve Türk olan bölgeleri yitirmiş, Kırım Hanlığı elden çıkmıştır. Kırım ciddi şekilde Rusya'nın zulmüne uğramıştır. Bu durum, özellikle İstanbul'da tepkiyle karşılanmış ve sonraki yıllarda Osmanlı Devleti'nin üzerinde Kırım'a müdahale etmesi yönünde baskı yaratmıştır.

Osmanlı, Karadeniz'de yüzyıllardır devam eden egemenliğini kaybetmiştir.

Bu antlaşma ile Rusya tarafından İstanbul'da bir elçilik binası açılmasına ve burada bir kilise yapılmasına ayrıca Beyoğlu'nda ana yol üzerinde Rus itikadınca bir Ortodoks kilisesi inşasına izin verilecek ve Rusya bu kilisenin himayesini üstlenecekti. Rus hacıları kutsal yerleri serbestçe ziyaret edebileceklerdi.

Rus ticaret gemilerinin Karadeniz ve Akdeniz'de dolaşması serbest olacak ve bunlar diğer devletlere verilen imtiyazlardan istifade edecek, gerekli yerlerde konsolosluklar açabileceklerdi.

Küçük Kaynarca Antlaşması'nın Karadeniz kıyıları, Anadolu, Boğazlar ve İstanbul'un Rus tehdidine maruz kalmasına sebep olduğu gibi, Osmanlı ordusunun Kırım'a yardım etmesi de engellendi. Daha önemlisi bu antlaşma ile o zamana kadar dünyanın birinci devleti olan Osmanlı Devleti, dördüncü devlet durumuna düşerken Rusya, İngiltere ve Fransa ise en güçlü devletler statüsüne yükselmiştir.

Bu antlaşmanın başlattığı sürecin devamı olarak antlaşmadan 9 yıl sonra II. Katerina'nın emriyle Kırım Hanlığı, Rus İmparatorluğu tarafından ilhak edilip hızla korkunç şekilde işgal edilecekti. Kırım'ı önce bağımsızlaştırıp sonra işgal ettiler. Emperyalist güçlerin bağımsız Kürdistan, bağımsız Ermenistan, bağımsız Yunanistan gibi emellerinin arkasında yatan gizli sebep budur. Koparıp, sözde bağımsızlaştırıp, sonra fiziki ve ekonomik olarak işgal edip kendine bağlamak. Kırım'da olduğu gibi... Bu numarayı çok gördük. Devam...

Küçük Kaynarca Antlaşması, tarihimizin kötüye doğru yöneldiği mühim bir dönüm noktasıdır. Kendisinden sonraki daha feci bozgunların da habercisi olan bu antlaşmaya göre: Kırım'a istiklâl verildi. Kırım Osmanlılardan ayrılıp müstakil bir devlet oluyordu. Fakat bu istiklâl, Rus tipi bir istiklâl idi.

Bu antlaşmanın daha üçüncü senesinde, Ruslar Kırım'a saldırma fırsatını icat ettiler. Kırım Hanı Selim Giray'ı tahttan indirip yerine daha kolay alet edebilecekleri "Şahin Giray"ı getirdiler. Kendini vatanına değil, vatanını kendine adayan cinsten biri olan Şahin Giray, Moskof desteğiyle Kırım Han'ı olunca Selim Giray İstanbul'a kaçtı. Şahin Giray tam bir hain ve Rus kuklası olacaktı. Bugün Çeçenistan'daki Kadirov gibi...

Rusların avucuna aldığı Şahin Giray, batıcı inkılaplar ve yenilikler yapmaya başlar. Bunun amacı halkı manevi ve kültürel olarak zayıflatmaktı. Bu sebeple bu durum, Rusların da işine gelen bir politikaydı. Şahin Giray içki âlemleri tertip etmek, Rus üniforma ve nişanlarını takmak, kendisine yaver olarak Rus subayları almak, askerlerine dahi Rus üniforması giydirmek, içkili ve kadınlı âlem-

ler tertip etmek, dini vakıf ve faaliyetleri imha etmek suretiyle halkın kendisine karşı galeyan etmesine sebep olacaktı. Halk ondan hoşlanmayacaktı. Ama o, Rusların emirlerini yerine getirmeye devam edecekti.

Meydana gelen kargaşalıklar sebebiyle Rusya Kırım'a asker sevk ederek işgal etti. Yıllarca Karadeniz'in kuzeyinin hâkimi ve Osmanlı'nın oradaki temsilcisi olan Kırım, içindeki gafillerin ve hainlerin ittifakı neticesinde nihayet Rus çizmesi tarafından çiğneniyordu. O Kırım ki her büyük savaşta Osmanlı'nın ihtiyat kuvveti ve sağ kolu olarak şahlanırdı. Ve o Kırım ki Yavuz Sultan Selim, orada yaşayan askerlerinin korunmasını oğlu Şehzade Süleyman'a şu gerekçeyle tavsiye ediyordu:

"Tatar askerini kırdırma, onlar hafif süvaridir, bizimle Rus arasında muhafız kuvvetidir."

Gerçekten de öyleydi. Stratejik bir bölgeydi.

Şimdi bu Kırım, Rus maşası olacak bir hainin idaresine veriliyor ve toprakları, Moskof çizmeleriyle kirletiliyordu. Bu hadiselerle, sözde istiklâlini kazanmış olan Kırımlıların akılları başlarına gelmiş, Osmanlı hâkimiyetinden kurtulalım derken nasıl bir uçuruma yuvarlandıklarını anlamışlardı.

Artık Kırım'dan İstanbul'a heyet üstüne heyet geliyor ve Osmanlılara bağlılıklarını bildiriyorlardı. Eskiden olduğu gibi Hanların Osmanlılar tarafından tayin edilmesini, hutbelerin onların adına okunmasını ve paraların Padişah adına basılmasını istiyorlardı. Çoğu Rus zulmünden kaçıp geliyordu.

1774 Küçük Kaynarca Muahedesi sonrası II. Katerina'nın Kafkasya'ya yönelik istilacı politikası iyice artmıştı. Özellikle 1776 yılında General Potemkin'in bu bölgenin naipliğine atanmasından sonra başlattığı askeri hareketlilik iyiden iyiye kendini göstermekteydi.

Gönüllü bir Rus maşası olan Şahin Giray'ın Kırım'ın başında bulunması Rusların işini büyük ölçüde kolaylaştırıyordu. Ruslardan

yüz buldukça şımaran, şımardıkça da akla gelmez küstahlıklarda bulunan Şahin Giray bu laubali hareketleri, ayyaşlığı ve ahlâksızlığı ile Rusların içeriden destekçisi idi. Ruslar Şahin Giray sayesinde Kırım'da Osmanlı gücünü kırıp kendi hâkimiyetlerini kurmuşlardı. Günün birinde Kırım halkı, Rus askeri üniformasıyla dolaşan bu küstah adamı alaşağı edip yerine Bahadır Giray'ı getirdi.

Halkın isyanı ve Kırım'ın anarşiye düşmesi de Rusya'nın işine gelmişti. Esasen ajanları ve adamları vasıtasıyla isyanı büyüttükçe büyütüyordu. II. Katerina bundan sonra General Potemkin kumandasında yetmiş bin kişilik bir kuvveti birdenbire Kırım'ın işgaline memur etti. Kırım'ı iyice ezecekti. Böylesi büyük bir ordu ile Kırım'a giren Potemkin, Şahin Giray'ı tekrar Kırım Hanı ilan etti. Bunun üzerine Bahadır Giray Osmanlı Devleti'ne sığındı ve bir müddet sonra ikamet ettiği Tekirdağ'da vefat etti. General Potemkin ise emrinde bulunan yetmiş bin askerle çoluk çocuk ayırt etmeden 30.000 Kırımlıyı katlettirdi. Kırım artık çarlığın bir vilayeti olmuştu.

Potemkin bütün Kırım halkına Katerina adına bir beyanname okudu: "Artık serbestliğiniz kaldırıldı. Bundan sonra Rusya reayası gibisiniz. Ama giderim diyenlere mal ve eşyası ile çıkıp gitmeleri için izin vardır. Dininize ve mezhebinize hiçbir şekilde karışılmaz. Fakat her bakımdan siz de İmparatoriçemizin emirlerine uyacağınıza yemin ediniz." deyince Kırım halkı neye uğradığını anladı fakat iş işten geçmişti.

Artık Kırım'da Şahin Giray ismen hükümdar oldu, arka planda ise bütün işler Rus General'in eline geçti. Kırım camilerinde Osmanlı padişahın adının hutbelerde okunması da kaldırıldı.

Rusların Kırım'a girmeleri ve Kırım Han'ının kaçması yarımadada dehşetli bir karışıklığa sebep oldu. Zengin fakir herkes sahile dökülüp buldukları deniz araçları ile Anadolu sahillerine kaçmaya başladılar. Kaçamayanlar ise saklanıyordu. Kırım'dan Osmanlı'ya gelen pişmanlık heyetlerinin arkası kesilmiyordu ama Osmanlı'nın da yaptığı anlaşmalar vardı ve Kırım için harekete geçecek gücü de yoktu.

Bu son işgalden sonra Kırım halkının aklı başına gelmiş ve bir anda Rusların esareti altına düştüklerini ve neticelerini dehşetle seyreder olmuşlardı. Neticede Kırım'da dinlerini dahi yaşamakta zorluk çeken Müslümanlardan epeyce hane Osmanlı topraklarına hicret etmeye başladı.

Bu miktarın otuz bine ulaşması karşısında Ruslar bu şekilde devam ederse kimsenin kalmayacağını ve ekonomik faaliyetlerin duracağını fark ettiler. General Potemkin gözdağı vermek için yola çıkan zavallı insanları merhametsizce öldürmeye başladı ve göçü durdurdu.

Ve böylece Ruslar, bağımsızlık vaat ettikleri her ülke gibi, Kırım'ı da ileri gelenlerini aldatarak ve içlerinden uşaklar bularak tarihten sildi.

Peki, Şahin Giray'a Ne Olmuştu?

Petersburg'da Çariçe ile buluşan Şahin Giray, general unvanı verilerek Hanlıktan uzaklaştırıldı. Rusya kullanıp işini bitirince onu da bir kenara attı. Şahin Giray iki bin kadar maiyetiyle Don Nehri kıyısındaki Voronej kasabasında iskân edildi. Ruslar, Şahin Giray'a belirlenen bir zaman için senede sekiz yüz bin ruble maaş tahsis etti. Daha sonra giderek maiyetini ve maaşını azalttı.

Sonunda bütün tahsisatı kesildi. Şehirden çıkarılarak dışarıda bir eve yerleştirildi. Artık her yerde her kesimden hakaret görüyordu. Bu hakaretlere daha fazla dayanamadı ve sonunda ihanet ettiği Osmanlı Devleti topraklarına gidebilmek için Katerina'dan izin istedi. Kendisine derhal bu müsaade verildi.

Daha sonra da etrafa adamlar yollayarak Osmanlılara sığınmak için teşebbüse geçti. Osmanlı Devleti'ne iltica arzusunu bildirdi. Eski Kırım hanlarına yapıldığı gibi kendisine Rumeli taraflarında bir çiftliğin tahsisini istiyordu. Ardından hayatından endişe duyduğunu bildirerek itimatnâme verilmesini talep etti. Bak sen!

Osmanlı Hükümeti, kendisine gelmesi için izin verdi fakat gelir gelmez de ihanetine uygun cezanın verilmesine karar verdi. 1. Ab-

dülhamid Han Rusların elinde oyuncak olup Kırım'ın elden çıkmasında birinci derecede sorumlu bulunan Şahin Giray'a karşı çok öfkeliydi. Şahin Giray hakkında idam kararı verildi.

Şahin Giray buraya naklinden sonra başına gelecek akıbeti iyice anlayarak Rodos'tan kaçmayı düşünmeye başladı. Bu suretle aradan bir müddet geçtikten sonra 1 Ağustos 1787 tarihinde adamları ile birlikte elbiselerini değiştirerek gizlice Rodos'taki Fransız konsolosuna gitti. Buradan adamları ile bir ecnebi gemisiyle kaçmak isterken yakalanıp tekrar kaledeki yerine konuldu. Bu sırada merkezden kapıcıbaşı vasıtasıyla derhal idam edilmesi hakkında kesin bir emir geldi. Bu emir üzerine Şahin Giray Ağustos 1787'de idam edildi. İhanetinin cezasını çekti...[7]

Durun bir dakika!

II. Katerina bu büyük zaferden sonra daha sinsi ve ürpertici bir proje geliştirdi. Bu kirli ve tehlikeli proje Türk İslam tarihindeki en tehlikeli projedir. Aynı zamanda Rusya tarihindeki en büyük ve stratejik ataktı. Anlatalım.

Katerina'nın Osmanlı'yı Yok Etme Projesi

Osmanlı-Rus Harbi'nin sonunda Türkiye'nin mağlup olması ve Rusya'ya topraklarını kaptırması, özellikle Kırım'ın ilhakı, II. Katerina'yı iyice şımarttı. Çariçe giderek, Osmanlı İmparatorluğu'nu büyük devletlerle paylaşarak, bundan da kendisine aslan payını alma sevdasına kapıldı.

İşte adına "Grek Projesi" denilen, Rusya'nın başını çektiği Türkiye'yi paylaşmaya yönelik ilk esaslı plan kendini böyle gösterdi. Katerina'nın çılgın projesi. Dikkatli okuyun.

II. Katerina 1780'li yılların başlarından itibaren adına "Grek Projesi" denilen bir projeyi ele almaya başladı. Onu özellikle çevre-

7 Katerina ve Kırım için bkz: Prof.Dr. Ahmet Şimşirgil, Kayı-8, Timaş Yayınları, İstanbul 2016, s.51-175 arası. Doç. Dr. Yaşar Onay, Rus Stratejlsinin Mimarları, İlgi Kültür Sanat Yayıncılık, İstanbul 2008, s.75-85 arası. Kadir Mısıroğlu, Moskof Mezalimi, Sebil Yayınları, İstanbul 1970, s.131,138. Kemal Özcan, Kırım Dramı, Babıali Kültür Yayıncılık, İstanbul 2014. Vehbi Vakkasoğlu, Moskof Mücadelemiz, Yeni Asya Yayınları, İstanbul 1979, s.45-50 arası. Prof. Dr. Mehmet Maksutoğlu, Kırım Türkleri, Ensar Yayınları, İstanbul 2009.

si Mareşal Münnich, Grigori Potemkin ve denizci Orlof Kardeşler tahrik ediyorlar, adına "Grek Projesi" denilen bir proje çerçevesinde Osmanlı Devleti'nin varlığına son vermek için kışkırtıyorlardı. II. Katerina, "Grek Projesi" konusunda gözdelerinden Grigori Potemkin'in çok etkisinde kaldı. Potemkin'in yaptığı plana göre Türkiye şu şekilde paylaşılacaktı:

Katerina'nın ikinci erkek torunu Konstantin'in başkanlığında Bizans İmparatorluğu'nu tekrardan diriltmek.

Eflak ve Boğdan'ı içine alacak şekilde Potemkin'in kralı olduğu "Dakya Krallığı" kurmak.

Karadeniz sahillerini, Türk Boğazları da dâhil, ele geçirmek ve adalarında bir Rus filosu tesis etmek.

Bu paylaşımdan Fransa, İngiltere ve Avusturya'ya da topraklar vermek.

Türkleri Anadolu'nun içine kovup, sıkıştırıp, yok etmek.

Büyük Katerina, Türkleri Avrupa dışına atmak, Bizans İmparatorluğu'nu kurmak hayaliyle yaşıyordu. Bu yeni imparatorluğun tahtına torunu Konstantin Povloviç oturtulacaktır.

Tasarıya göre İstanbul, Konstantinopolis adıyla tıpkı Moskova ve Petersburg gibi, üçüncü bir Rus başkenti durumuna yükseltilecekti. Bu sadece Doğu Hristiyan dünyasında manevi bir üstünlüğü değil, aynı zamanda Avrupa üstünlüğüne doğru ilk adımı da dile getiriyordu. Koyu bir Türk düşmanı olan Katerina, bu Grek Projesi'ni hayata geçirmekle kafayı bozmuştu. Ve büyük bir deliliğe yeltendi. Dikkatli okuyun.

Çılgın Katerina, Osmanlı'yı yıkıp paylaşım görüşmelerini başlattı.

"Grek Projesi" yukarıdaki şekilde Rusya tarafından "taslak" halinde ortaya konulunca Rusya bunu büyük devletler nezdine taşıyarak karşılıklı paylaşım müzakerelerine başladı. Rusya ile paylaşıma en iştahlı görünen büyük devlet Avusturya idi. Lehistan'ın paylaşılması, Osmanlı'yı paylaşmak uğrunda onu da cesaretlendirdi. Avrupa'da aleyhine olan pürüzleri halleden ve Fransa'daki karışıklıklardan fay-

dalanan Avusturya, Rusya'nın paylaşım tekliflerine koşarak gitmiş, İmparator II. Josef hem Osmanlı mirasından hisse almak hem de Hristiyanları Türk idaresinden kurtarmak emeliyle Çar II. Katerina ile haberleşmeye başladı.

Trakya, İstanbul, Makedonya, Bulgaristan, Kuzey Yunanistan, Arnavutluk'ta Bizans İmparatorluğu kurulacak, II. Katerina'nın torunu Konstantin imparator olacaktı. İstanbul bu İmparatorluğun başkenti yapılacaktı. Avusturya'nın hissesine ise şuralar ayrılmıştı: Sırbistan, Bosna Hersek, Dalmaçya, Mora, Kıbrıs ve Girit.

II. Katerina ve II. Josef, Grek Projesi'nin yürürlüğe konulması için buna diğer büyük devletlerin de dâhil olmasını istiyorlardı. Onlar tatmin edilmeden bu proje uygulanamazdı. Katerina iyice çılgınlaştı. Yıkım projesini hayata geçirme derdindeydi.

Rusya ve Avusturya imparatorları, Osmanlı'nın paylaşılmasında bir üçüncü devletin de olmasını istiyordu. Bunlar İngiltere ve Fransa olabilirdi. Özellikle Fransa üzerinde durulmuş, ona Mısır ve Suriye'nin teklifi kararlaştırılmıştı.

Rusya'nın büyükelçileri de barbar Türklerin Avrupa'dan atılması heyecanı ile yaşıyorlardı. Fransa Dışişleri Bakanlığı, büyükelçilerinin fikirlerine karşı çıktı. Parçalanacak Osmanlı Devleti'nin Rusya hâkimiyetine girmesinden ve bunun sonucu Fransa'nın doğu ticaretinin zarar görmesinden korkuluyordu.

Fransa o zamanlar "Osmanlı Devleti'nin toprak bütünlüğünü korumayı" menfaatlerine daha uygun bulduğu için Rusya'nın teklifini reddetmişti.

"Grek Projesi" çerçevesinde, İngiltere ve İspanya'nın bile tatmini düşünülmüş, İngiltere'ye Libya ve Tunus, İspanya'ya Cezayir ayrılmıştı. Suriye, Filistin ve Lübnan'ın da Fransa'ya bırakılabileceği üzerinde durulmuştu. Katerina hepsini ikna etmek için uğraştı. Hatta batmakta olan Venedik Cumhuriyeti için bile hisse ayrılmış, Dalmaçya ve Mora'nın ona verilmesi kararlaştırılmıştı.

"Grek Projesi" ile Kafkasya bile paylaşılmıştı. Rusya, Kuzey Kafkasya ile Batı Gürcistan'a sahip olacak, Balkanlar'dan atılan Türkiye'ye Asya'da yalnızca Anadolu'da küçük bir yer kalacaktı.

"Grek Projesi'ne" şiddetle karşı çıkan iki büyük devlet İngiltere ve Prusya olmuştu. Bu devletler "Rusya ile Avusturya'ya çok büyük kudret kazandıracak olan bu projeyi bütün güçleriyle önleyeceklerini bildirdiler.

Görülüyor ki büyük devletler arasında ekonomik ve stratejik sebeplerden Osmanlı Devleti'nin paylaşımının kolay olmayacağı ortaya çıkmıştı. İşte Osmanlı'yı 1774'ten itibaren yıkılana kadar yaşatan temel dinamik bu olmuştur. Bu sebeple bazı büyük devletler zaman zaman Osmanlı Devleti'nin toprak bütünlüğünü korumuştur. Özellikle diğer alanlarda paylaşım ve toprak kayıpları olsa bile Türkiye'nin "boğazlarda yaşatılmasından" hiçbir zaman vazgeçilmemiştir. Çünkü boğazı paylaşamamışlardır. Hatta İstanbul'un Türkiye'de kalmasının bir sebebi de İstanbul ve boğazları paylaşamamalarıdır. Hatta Türk tarafı bunu fırsata çevirip devletin kurulmasını ve tanınmasını da kolaylaştırmıştır.

Diğer büyük devletlerin paylaşıma katılmaması üzerine "Grek Projesi" yalnızca Rusya ve Avusturya arasında kalmıştır. Paylaşımdan en kârlı devletin Rusya olduğu anlaşılmaktadır. Antlaşma metninde Rusya'ya ilhak edilecek toprakların az olduğu görülüyorsa da bu doğru değildir. Paylaşımda "Dakya Krallığı" kurulması ve adına projede "Grek (Yunan) Devleti" denilen Bizans İmparatorluğu'nun yeniden tesisi Rusya'nın ileride buraları yutmasına uygundu.

II. Katerina İngiltere ve Fransa gibi büyük devletlerin tepkisinden kurtulmak için zekice bir yöntem uygulamaya koydu. Katerina'nın paylaşım projesine karşı çıkılınca Katerina Kırım'da yaptığını uygulama kararı aldı. Kırım'ı bağımsızlaştırarak yuttuğu gibi, diğer Osmanlı topraklarını da büyük devletlerin tepkisinden çekindiği için direkt işgal yerine, bağımsızlaştırarak sonradan yutma planı yaptı, kurulacak yukarıdaki iki devletin başına gözdesi Potemkin ve torunu Konstanttin'i getirmek hayaliyle bu niyetini ortaya koydu.

II. Katerina'nın, II. Josef'le Ukrayna bölgesinde buluşması bardağı taşıran son damla oldu, buradaki görüşmeler hakkında Rusya'dan bilgi isteyen Osmanlı Devleti, cevap alamayınca 17 Ağustos 1787'de Rusya'ya harp ilan etti.

Grek Projesi'ni akim bırakmak yanında, Kırım'ın geri alınması düşüncesi de Rusya'ya ilan edilen harbin önemli sebepleri arasında yer aldı. Aynı zamanda İngiltere ve Prusya'da Osmanlı Devleti'ni Rusya'ya harp ilanı için kışkırtıyordu. İngiltere, Rusya'daki ticari imtiyazlarını Fransa'ya kaptırması sebebiyle Rusya'dan intikam almak istiyordu. Hesap içinde hesap, oyun içinde oyun vardı.

Avusturya cephesine gelince Grek Projesi'ni gerçekleştirmek için 1789'da Osmanlı Devleti'ne harp ilan etti. Avusturya ordusu Sırbistan'a girdi. Belgrad işgal edildi. Bosna tarafından bazı kaleler Avusturya'nın eline geçti.

Rusya ve Avusturya'nın Osmanlı'yı paylaşma girişimi ve bunu yürürlüğe koymak uğrunda Türkiye topraklarında tehlikeli ilerleyişleri, Avrupa'daki kuvvet dengesinin bozulacağı korkusuyla İngiltere, Prusya, İsveç gibi devletleri korkuttu. Bu sırada Fransa'da büyük bir ihtilâl koptuğu için adı geçen devlet olup bitenlerle ilgilenemedi. Meşhur Fransız İhtilali olmuştu.

1787-1791 Türk-Rus ve Türk-Avusturya harbinde Türkiye ilk defa Avrupa'da müttefik arayışına çıktı. 1789 da İsveç, 1790'da Prusya'yla ittifak antlaşmaları imzalandı. Prusya Kralı Friedrich II. Wilhelm, sınıra 150 bin asker sevk ederek Avusturya'yı sulha zorladı.

Özellikle İngiltere'nin tepkisi etkili olmuştu. 1720'den beri Rusya'daki kârlı ticareti sebebiyle adı geçen devlet lehine tavır alan İngiltere, giderek Türkiye'ye yaklaşmaya başladı. 1770'li yıllarda Amerika'yı kaybeden İngiltere, artık bundan böyle bütün dikkatini en kârlı sömürgesi Hindistan ve buraya giden en kestirme yol olan Akdeniz'e çevirmişti. İngiliz Başbakanı William Pitt 1789'da Rusya'nın doymak bilmeyen ihtiraslarına bir set çekmenin zamanının geldiğinden bahisle, devam etmekte olan Türk-Rus Harbi'nin sona erdirilmesini

istiyordu. Rusya'nın ise buna direndiği görüldü. Anlayacağınız İngiltere kendi çıkarını korumak için Osmanlı Devleti'nin toprak bütünlüğünü koruyordu. İşte bu sebeple denge politikası gereği Osmanlı Devleti, İngilizlere yanaştı. En azılı düşmanınız bazen kendi çıkarı için sizin ülkenizi ve toprak bütünlüğünüzü koruyabilir. Bunu sizi çok sevdiğinden yapmaz.

Rusya en sonunda buna Avusturya ile büyük devletlerin baskısına boyun eğerek "Grek Projesi" hedeflerinden vazgeçmek zorunda kaldı. Böylece Osmanlı Devleti'ni büyük devletler arasında ilk esaslı paylaşım girişimi olan "Grek Projesi" geçersiz kalmış oldu. "Dakya Krallığı" ve "Bizans İmparatorluğu" kurma hayalleri suya düştü.[8]

Şimdi Rusya'yı perişan edip dize getiren bir adamı anlatacağım size. Dünyanın en büyük teşkilatçılarından biri...

8 Grek Projesi için bkz: Süleyman Kocabaş, Türkiye'yi Parçalama ve Paylaşma Planları, Vatan Yayınları, İstanbul 1999, s.52-59 arası.

RUSYA'YI PERİŞAN EDEN ADAM "ŞEYH ŞAMİL"

Gelin bilgece bir direnişin hikâyesini anlatalım. Derin bir nefes alın ve süreci okumaya başlayın. Önce bir ön bilgi verelim.

İlk zamanlar Rus Çarları Kafkasya'nın coğrafi zenginliğinden haberdar değildi ve bölgeyi sürgün yeri görüyorlardı. Ancak bölgenin çok katmanlı ehemmiyetini idrak etmekte gecikmediler. Rusya açısından Kafkasya sadece Türkiye'ye ve İslam âlemine açılan bir kapı değil, sıcak denizlere inme stratejisini gerçekleştirebilmek için aşılması gereken zorlu bir engeldi. Keza dünya ticaretinin can damarı kabul edilen İpekyolu'nu kontrol edebilmenin de ön şartıydı.

Rusya 1774 tarihinde Osmanlı Devleti ile Küçük Kaynarca Antlaşması'nı imzaladıktan sonra Kafkasya'nın merkezî bölgelerini işgal etmek için kendisine hukuki bir mesnet oluşturdu.

Çerkesler başta olmak üzere Kafkas halkları bu yanlış politikalara ve Rusya'nın yayılmacı girişimlerine var gücüyle karşı koydu. "3 C" ile teorileşen Rus stratejisi Kafkas halklarında asla karşılık bulmadı. Christianity (Hıristiyanlık), civilisation (medeniyet) ve commerce (ticaret) stratejisiyle hâkimiyeti altına alamadığı Kafkasya'da vahşetin her bir türlüsünü işlemekten kaçınmayan Rusya, Kafkas halklarının efsanevi direnişiyle karşılaştı. Kültür ve medeniyet açısından kendilerinden çok düşük gördükleri işgalcilere teslim olmamaya azmeden Kafkas halkları gerek asker sayısı, gerekse teçhizat açısından kendilerinden katbekat üstün işgalci Rus ordusunu iki asır boyunca engellemeyi başardı.

Ardı arkası kesilmeyen Rus birliklerinin vahşi saldırıları karşısında iki asır metanetle direnen Kafkas halkları çok büyük zayiatlar verdi. Yüz binlerce masum insan vahşice şehit edildi. Katliamların yanı sıra ekinler ve köyler yakılarak ekolojik katliam da yapılmış, hayvanlar ve mallar gasp edilmişti. Ancak Kafkas halklarının gayr-ı nizami harp teknikleri karşısında Rus birlikleri de çok ağır zayiatlar vermiştir. Regnauld'un, Les Ciracissien Le Caucase isimli eserinde geçen ifadesiyle; "Kafkas cephesi Rus ordusuna mezar olmuştur. Ruslar ortalama her yedi yılda 120 bin askerini burada ölü bırakıyordu. Katerina'nın tahta geçtiği 1765'den 1864 yılı sonuna dek Ruslar Kafkasya'da 1,5 milyon askerini gömmüştür."

Öncelikle iki kavramı düzeltmekte yarar görüyorum. İsyan bir devletin tebaası içinden çıkan irili ufaklı grupların kalkışması için kullanılabilecek bir kavramdır. Oysa Kafkas halkları hiçbir zaman Rusya'nın tebaası olmamıştı. Dolayısıyla Rusları işgalci, Kafkasyalıları da direnişçi olarak nitelendirmek daha doğru olacaktır.

İran öteden beri Kafkasya'ya ilgi duymaktaydı ancak bölgede kayda değer bir etki sağlayamamıştır. İngilizlerin de İpekyolu'nun güvenliği için, Rusya'nın güneye ve sıcak denizlere inip yayılıp güçlenmesinin önlenmesi gibi stratejik çıkarlar gözeterek Kafkasya ile yakından ilgilendiği bilinmektedir. Sırf Rusya'yı engellemek için Kafkaslara yakınlık göstermiştir. Yoksa Kafkasları sevdiği için değil. Rus yayılmacılığına karşı tek başına direnen Kafkas halklarına, Osmanlı Devleti'nin kısmi yardımları ve İngiltere'nin kuru vaatleri dışında, dışarıdan gelen somut ve kayda değer destekler olmamıştır.

Anlattığımız gibi aslında Kafkasya'daki direniş hareketi Şeyh Şamil ile başlamadı. Şeyh Mansur bu hareketin ilk lideri idi. Çeçen asıllı bir Nakşibendi şeyhi olan Şeyh Mansur 1784'de Rusların Çeçenistan'a saldırması üzerine, doğduğu köy olan Aldı'da Ruslara karşı "savaş" ilan etmişti. Çeçenistan, Dağıstan ve Kabarday halkına gönderdiği bir beyannamede "kâfir Rus" düşmanlığını açıkça göstermişti: "Kâfire destek haramdır. Müslüman olan, kâfiri vurup evlatlarını esir almalı. Rus eseri olan her şey, Rus'un hareket tarzına uygun her vasıf haramdır..." dedi.

Şeyh Mansur Kuzey Kafkas halklarını birleştirerek savaşa girişti. Bu hareket bölge halklarını heyecanlandırmış ve onun etrafında birleşmelerine sebep olmuştu. Görünen o ki bu savaş Ruslara pahalıya mâl olacaktı. Nitekim 8 Temmuz 1785'teki Aldı Savaşı'nda Şeyh Mansur, Albay Pierre komutasındaki 7 bin kişilik Rus birliğini imha etmişti.

Bu savaşın başlamasıyla Sultan I. Abdülhamid, Kırım ve Gürcistan meselesinden dolayı başlangıçta şüpheyle karşıladığı Şeyh Mansur'a karşı görüşünü değiştirirken Şeyh Mansur da Anapa'daki Osmanlı yöneticilerine yaklaştı. Şeyh Mansur Temmuz 1787'de Kuzey Kafkasya'daki hanlıklara birer mektup göndererek Ruslara karşı birlikte hareket etme teklifinde bulundu. Ayrıca payitahta gönderdiği bir mektupta Osmanlı Devleti'nin Rusya'ya açtığı savaştan dolayı memnuniyetini bildirdi. Eylül 1787'de başlayan savaşla beraber Şeyh Mansur, Urupa ve Laba ırmakları arasında General Potemkin'e karşı mücadele ettiyse de başarılı olamadı ve sonunda Anapa Kalesi'ne çekildi. İki sene bu kalede kaldı.

Bu süre içinde cihat çağrıları yapmaktan geri durmayan Şeyh Mansur, Rusların Anapa Kalesi'ne saldırması ve kalenin 22 Haziran 1791'de düşmesi üzerine Ruslar tarafından esir edildi. Önce Petersburg'a, daha sonra Schlüsselburg Kalesi'ne götürüldü. 13 Nisan 1794'te Ruslar tarafından idam edildi. Kafkasya'daki direnişçi Müridizm hareketinin ilk önderi/imamı şehit edilmişti. Şeyh Mansur, Kafkas halkını bir savaş bayrağı altında birleştirerek savaşçı bir teşkilat ortaya çıkardı. Ölmeden önce şunu söylemiştir: "Ben bu hareketi yalnız hazırlamaya memurum. Benden sonra biri çıkacaktır ki asıl mücadeleyi o yapacaktır."

Bu biri, hiç şüphesiz Kafkas dağlarının kartalı "İmam Şamil" olacaktı.

İmam Mansur

Rusya giderek Kafkasya'nın tek hâkimi olmaya başlamıştı. Bu durumu perçinleyen en önemli gelişme ise 1818-21 yılları arasında Ermeni asıllı Yermolof komutasındaki Rus ordusunun Dağıstan ve Çeçenistan'da or-

manları yakarak gerçekleştirdiği vahşi harekâtıydı. Daha sonra Rusya 1826-28 savaşında İran, 1828-29 savaşında da Osmanlı Devleti karşısında askerî zaferler kazanınca sonunda büyük oranda Kuzey Kafkasya'nın tek hâkimi oldu. Bu gelişmeler İmam Mansur'un ölümüyle sessizliğe gömülen savaşçı Müridizm hareketini canlandıracaktı.

Bu ön bilgiden sonra Şeyh Şamil'i anlatmaya başlayabiliriz. Dünyaya hürriyet için nam salmış bir direnişçiyi okuyacaksınız.

Şamil'in Gençliği ve Lider Oluşu

Şeyh Şamil'in hayatı destansı bir hayattı. 1797'de Dağıstan'da doğmuştur. Yalçın dağlarla çevrili bu yiğitler diyarı yıllar yılı mahzundu. Öksüz ve yetim kalmışlardı. Rusya tarafından işgale maruz kalmışlardı. Defalarca ayaklanmışlar ama her defasında silahsızlık ve malzemesizlik bellerini bükmüş, mağlubiyetten kurtulamamışlardı. Her başarısız ayaklanmadan sonra da Moskof zulmü artmıştı. O doğduğunda kendisine Ali adı verilmişken altı yaşına geldiği sırada yakalandığı ateşli ve amansız bir hastalık üzerine toplanan yaşlılar eski bir Kafkas geleneğine uyarak adını Şâmil (bir başka söyleyişle; İsmail) olarak değiştirirler.

Hastalığından kurtulmasıyla birlikte Şâmil'in eğitimi başladı. Kırlarda koşup oynayan, bayırlarda yuvarlanıp duran küçük Şâmil, artık ata binme, kama atma talimlerine başladı. Öte yandan biricik arkadaşı Muhammed ile beraber Said Herekani'den ders almaya da başladı. Çok sürmez, tüfek ve tabanca kullanmayı da öğrenir. Yüzme, çok uzun süreli koşma, kendinin ve atının yaralarını iyileştirme yöntemlerini öğrenme de Şâmil'in bu yıllardaki uğraşları arasında yer aldı. Her ne kadar çocukluğu hastalıklarla geçmişse de gençlik yıllarında güçlendi ve 1,97 metre boyuyla atletik bir yapıya ulaştı. Solaktı, bu yüzden kılıcını sol eliyle, ustaca kullanırdı.

Bunlar olurken biricik arkadaşı Muhammed'in Betliha'ya, Şeyh Cemaleddin Efendi'nin yanına öğrenim için gitmesi üzerine Şâmil, büsbütün yalnız kaldı. Gerçekten de bulunduğu beldenin diğer çocuklarıyla anlaşamamakta, kendini sanki onlardan farklı bulmakta,

kendileriyle paylaşabileceği pek az şey görmekteydi. Bu yalnızlık içindeyken Şâmil, çevredeki kayalıklara, vadilere ve tepelere gitmekte; inmekte, çıkmakta, yuvarlanmakta, kolay kolay pek de kimsenin ayak basmadığı bu yerlerde doğayla boğuşmakta ya da daha doğrusu kucaklaşıp bütünleşmekteydi.

Şamil, çok sürmez bu gezintilerini daha bir uzun tutmaya, havanın kararmağı demlerde de bir kartal gibi kendine yurt edindiği yalçın kayalıklı dağlarda oyalanmaya başlar. Bir seferinde hayli geç dönünce babasının çatık kaşı ve sert yüzüyle karşılaşır. "Bu saatlere dek nerelerdeydin?" sorusuna, "Karşıki ateşin başında." yanıtını verir. Dağlardaki petrol kaynaklarından fışkıran ateşler vardır. Ateşler uzaktadır. Şâmil hep uzaktan izleyedurduğu bu büyük ateşle ilgili merakını yenememiş; dağlar, vadiler aşmış ve erişebileceği en yakın noktaya dek giderek, onu yakından görmüştür.

Bir gece Şâmil, hep olduğu gibi, dağlardan dönmektedir. Birden bir saldırıya uğrar. Bir grup genç arkadan saldırıp Şâmil'i yakalamış, dövmüş, bıçaklamış ve öylece bırakıp gitmişlerdir. Şamil kendine gelir gelmez, hemen yine dağlara yönelir. Uygun bir yerde yaralarını temizler, daha önceden edindiği bilgilere göre derlediği otları hazırlar. Isırıcı karıncalarla, karıncalar ısırdığı anda bedenlerini keserek yaralarını diker ve hazırladığı otları da merhem olarak sürdükten sonra kimseye bir şey belli etmeksizin evine döner. Tam iki hafta boyunca yatmak zorunda kalır ve o günden sonra da tabancasını yanından ayırmamaya başlar. Bu olay kendisi için gerçekten de ömür boyu yararlandığı bir "ders" olmuştur. Şâmil'in bu döneminden bir çizgi daha:

Bağlarının, bahçelerinin iyi bir gelir getirdiği "Dango Ailesi"nin tanınmış yönlerinden biri de hazırladıkları şarapların ünüydü. Baba Dango, bu lezzete bağımlılığın da etkisiyle, çok mu çok içmektedir. Okuldaki öğrencilerden bu duruma dayanarak Şâmil'i alaya alanlar bile vardır. Bu yüzden Şâmil, içki içmemesi için birçok kez babasına yalvarmış, ama sonuç alamamıştır. Sonunda bir gün, "Baba, artık şarap içmeyeceksin." der kararlı bir sesle. Çocuğun bu kararlılığı babayı güldürür. Kahkahalar arasında sorar, "Ya içecek olursam?

Yoksa beni vuracak mısın?" Şâmil'in yanıtı tek cümledir. "Seni değil, kendimi bıçaklarım!" Baba içkiyi bırakmıştır. Çünkü küçük oğlunu tanımaktadır...

Böylece gelinen ilk delikanlılık günlerinde, on ikinci yaşın sürüp giden günlerinde, baba oğlunu bir ata bindirip yanına alır. Batliha'ya götürür. "Savaş" için gereken bilgileri almış ve öğreniminin ilk dönemini de köyünde yapmış olan Şâmil, şimdi burada daha yüksek bir öğrenim görecektir. Üstelik kendisinden birkaç yıl önce yine öğrenim için buraya gönderilmiş olan biricik arkadaşı Muhammed'le birliktedir.

Şâmil öğrenime, kendi köyünde değerli bilgin Said Herekani'nin yanında başlatılmıştır. Kısa zamanda oldukça çok yol almış, özellikle eğilim gösterdiği "cihadın farziyeti, gerekliliği" konusunda yetişmiştir. Belirttiğimiz gibi 12 yaşındayken babası onu Batliha'ya getirir. Öğrenimini, şimdi, Şeyh Cemaleddin'in yanında sürdürecektir. O güne dek Şâmil'in biricik arkadaşı Muhammed ise hemen hemen tüm bilimlerde oldukça ilerlemiş; öğrendiklerini başkalarına da öğretebilecek bir düzey tutturmuştur. Bu yüzden Şeyh Cemaleddin, Şâmil'in öğrenimiyle öğrencisi Muhammed'i görevlendirir. Böylece eski iki arkadaştan biri diğerinin öğreticisi olmuştur. Tarih, dilbilgisi, mantık, felsefe ve Kur'an bilimleri başlıca derslerini oluşturmaktadır. Doğal olarak da Arapça ve Arap edebiyatı da vardı. Şamil donanımlı olarak yetişiyordur. Devam...

Çocukluğu ve gençliği hayli hareketli geçmiştir. Yoğun biçimde her türlü fiziki idmanı yapmıştır. Soluğunu tutma idmanı yapmak için ağzına bir top veya taş alarak koştuğu anlatılır. Kişiliğini sertleştirmek amacıyla kendine fiziksel acılar vermekten hoşlanırdı. Bazen günlerce oruç tuttuğu ve kar üzerinde yalınayak yürüdüğü oluyordu. Kendini her yönden geliştiriyordu.

Derken sıra "tarikat" eğitimine gelmiş, bu eğitim sırasındaysa hoca olsun diye öğrenime başlatılan Şâmil, Molla Muhammed'in "Müridizmi" ile onun 1827'lerde Nakşiliğe getirmiş olduğu "idari ve askeri" yorumla tanışmıştır. Arkadaşı ve öğreticisi olan Mu-

hammed de yanındadır. Birliktedirler. Bilindiği gibi, ikisi de ileride "İmam" olacaktır. Arkadaşı Muhammed'in, Molla Muhammed'i tam anlamıyla izlemeye başladığı sıralarda Şâmil, Şeyh Cemaleddin Efendi'nin etkisiyle "zor kullanımını" öngören bu gidişe katılmaz ve Gimri'ye gelerek halvete girer. Bu arada tanınmış cerrah Abdülaziz'in kızı Fatımat'la da evlenir. Şeyh Şamil'in tarikat görüşü ve yaşantısı bir süre böyle sürüp gider. Hareket adamı olan Şâmil, bu kısa dönemde tam bir sükûnet yaşamaktadır. Şâmil'in ilk hacca gidişi ve orada Cezayir'de Fransa'ya karşı direnen "Şeyh Abdülkadir" ile görüşmesi de yine bu sıralardadır. Kim bilir, ortak hareket niteliğindeki eylemlerini de belki bu görüşmelerinde planlamışlardır. Sonuçta birisi Fransa'ya, diğeri Rusya'ya karşı savaşmıştı. Çünkü her iki grup savaşçısının da parolası "Cennet kılıçların altındadır" Hadis-i Şerifi idi. Ama durgunluk, halvet Şamil'e göre değildir.

Şamil'in çocukluktaki biricik arkadaşı, okul arkadaşı, öğreticisi, yetiştiricisi ve kendisinden 4 yaş büyük olan Gazi Muhammed "cihat bayrağını" açar. Şamil de ona katılır. Şamil, arkadaşı Gazi Muhammed'in bayrağı altında savaşmaya gelmiştir. 1830 Hunzah Kuşatması sırasında İmam Muhammed ikiye ayırdığı birliklerinden birini Şamil'in yönetimine verir. 1832'de ise onu yine Gazi Muhammed'in yanında görürüz. Saldırılarda, geri çekilişte ve Gimri'nin savunmasında İmam Muhammed'le omuz omuzadırlar.

Gazi Muhammed, Nakşibendi tarikatına mensuptu. 1826-1829 yılları arasında gece gündüz demeden binlerce insana İslam'ın hakikatlerini tebliğ etmiş, cihat şuurunu aşılamıştı. Bu devrede en büyük yardımcısı Şamil'di. Birlikte köy köy, kasaba kasaba dolaşıp asker toplamış, hazırlıklarını tamamladıktan sonra da 1829'dan itibaren Rus ordularıyla savaşmaya başlamışlardı. Gazi Muhammed camide, kâfirlere karşı savaşılması gerektiğine dair vaazlar vermeye başlar. Aslında 1823'den beri savaşmak için sabırsızdır. Ancak hocası Şeyh Cemaleddin ona sabrı ve itidali tavsiye etmiş; bir süre daha beklemesini söylemiştir. Artık vakit gelmiştir, Gazi Muhammed, Gimri Camii'nde imamlığını ilan etmiştir. Halktan İslamî esaslara göre kuracağı düzene

itaatlerini istedi, kendisine itaat etmeyenlerin cezalandırılacaklarını duyurdu. Ne var ki Kafkasya'nın hürriyete ve istiklâle âşık yiğit insanlarının yegâne düşmanı sadece Ruslar değildi. Gövdenin içerisindeki "kurtlar" çoğu defa Ruslardan çok zarar veriyordu. Şeyh Şamil daha sonra onlara "Çar tabancaları" ismini takacaktı. Ocak 1830'da Harakan'ı ele geçiren Gazi Muhammed, Şamil ile birlikte Hunzah'a saldırılar düzenleyecekti. İşte Şamil'in dediği bu Çar tabancaları 1832'de Gazi Muhammed ile Şeyh Şamil'in kaldıkları köyü Ruslara bildirmiş, kalabalık bir Rus müfrezesi köyün etrafını kuşatmıştı.

Gazi Muhammed

Ruslar, Çeçenistan'a yönelik büyük bir askerî harekât düzenlemişti. Bu Rus harekât planı oldukça kanlı idi. Köyler yıkılacak, tarla ve bahçelerdeki ürünler yakılacak, sürüler toplanarak sürülecek ve karşı koymaya cesaret edecek olan Çeçenlere de büyük bir şiddetle saldırılarak ezileceklerdi. Sonunda 80 Çeçen köyü imha edildi. Hızlarını alamayan Ruslar, 23 Ağustos 1832'de Çeçenistan'ın en büyük köyü olan 600 haneli Germaçik'i yakıp yıktılar. Ruslar 1832 yılının Eylül ve Ekim aylarında insan katliamına ara vermeden devam ettiler. En sonunda 17 Ekim'de Gimri'ye saldıran Ruslara karşı Gazi Muhammed ile Şamil'e bağlı mürit kuvvetleri büyük direniş gösterdi.

Şâmil son ana dek savaşmaktan geri durmamış, birçok öldürücü yara alıp savaşamayacak duruma düşmek üzereyken ele geçirilmek üzere olan nöbetçi kulübesinin yıkıntıları arasından fırlayıp son bir kez daha düşmanlara ölüm saçarak kopkoyu karanlıklara karışıp ormanda gözlerden kaybolmuştur. Ardına düşenler hiçbir iz bulamamış; sonunda da "ölmüş" olduğu kanısına varılmıştır. Savaştan kurtulan bir arkadaşı onu yaralı bulup güvenli bir mağaraya yatırmıştır. Ormanın içerisinde izlerini kaybettirdikten sonra ikindi namazının

vaktinin geçmek üzere olduğunu gören İmam Şamil namazı ima ile kılar. İffet, haya ve takva timsali olan Şeyh Şamil namaz hususunda çok titizdir. Aldığı yaraların tesiriyle bayılmış, 24 saat kendisine gelememiştir. Ayıldığında ilk sözü şu olmuştur, "Öğle namazını kıldım mı?"

Arkadaşı onu mağaraya yatırdıktan sonra atına atlayıp Şamil'in kayın babası Doktor Abdülaziz'in köyüne gitti. Doktor Abdülaziz'i alıp çok geçmeden Şâmil'in bulunduğu mağaraya varmış, ilk önlemleri almış, bu ilk tedavi üç gün sürmüştür.

Durumu biraz düzelen Şâmil'in üçüncü gün baygın vaziyeti sürüp giderken bir dağ köyü olan Unsokul'a götürülüp orada korumaya ve tedaviye alınır. Şâmil'in bedeninde, son boğuşma sırasında göğsünden girip de sırtından çıkan ve ciğerini parçalamış olan süngünün açtığı yaradan başka, bir düzineye yakın süngü, kılıç ve kurşun yarası bulunmaktadır. Ayrıca kaburgaları ve sağ köprücük kemiği de kırılmıştır. Abdülaziz'in gerçekleştirdiği tedavi sonunda tüm bu yaralar düzelmiş, kırıklar sağaltılmış; ancak bu arada Şâmil de tam yirmi beş gün boyunca kendinde olmaksızın yorgun şekilde yatmıştır. Yirmi beşinci günün sonunda kendine gelip biraz da olsa ayağa kalkabilmiştir. Altı aya yakın bir süre iyileşmek için istirahat etmiştir. Daha sonra iyileşip tekrar işlerine koyulmuştur. Eskisinden daha çok çalışmaya başlamıştır.

Gazi Muhammed şehit olunca devri sona erer. 1833'de ulemanın kararıyla, Dağıstan'ın ikinci imamı olarak "Hamzat" seçildi. Şeyh Şamil iyileşir iyileşmez, Gazi Muhammed'den sonra imam seçilen Hamzat'ın yanında yer almış, onunla birlikte Ruslara karşı savaşmıştır. Hamzat her defasında, "Benden sonra imamlık Şamil'indir." diyordur. Hamzat ile biraz da olsun toparlanıp düşmanı geçici olarak püskürtmüşlerdir.

Hamzat, hücumlar sonucunda Hunzah Hanlığını yıktıktan sonra orada bulunan küçük mescidi genişleterek camiye çevirtir. O günlerde kendisine suikast düzenleneceği haberlerine itibar etmeyen ve

tedbirsiz davranan Hamzat, 19 Eylül 1834 Cuma günü, 12 müridiyle birlikte camiye girer. İşte o sırada camide bulunan Osman isimli bir kişi ayağa kalkarak, "Yüce imamımız sizinle namaz kılmaya geldiği halde siz neden hâlâ ayağa kalkmıyorsunuz?" diyerek arkadaşlarına seslenir ve aniden çektiği tabancasını Hamzat'ın göğsüne boşaltarak onu ölümcül bir şekilde yaralar. Hamzat bir süre sonra ölür. Katili de hemen orada öldürülür. Bölge ve şartlar lider boşluğunu kabul etmez. Acil bir lidere, imama ihtiyaç vardır.

Ulema ve halk, Şamil'in imam, lider olmasını ister. Naibler, müridler ve İmam'a bağlı Dağıstan halkının tümü Şâmil'in imamlığa getirilmesi konusunda birleşmiştir. Şeyh Şamil bu mühim vazifeyi kabul etmek istememiş, kendisinden daha ehil kimseler olduğunu söylemiştir. Ancak âlimler ittifakla kendisini seçtiklerini, İslam'a hizmet için bu vazifeyi omuzlaması gerektiğini söylemişlerdir. Şâmil savaşın sürüp gideceğini, hatta daha şiddetleneceğini; bu yüzden kendisinin de kimi önlemler almak zorunda kalacağını, daha sıkı bir disiplin uygulayacağını, daha şiddetli bir hareket içine gireceğini belirtip naibler meclisinden ve halktan tüm bunlara katlanacaklarına ve şikâyetçi olmayacaklarına ilişkin söz aldıktan sonra İmamlığı kabul eder. Biat töreni yapılır.

İmam Şâmil, ilk adımda, şu dört hedefe varmayı tasarlamaktadır:

1) Kafkasya'nın birliği.

2) Açık arazide savaşabilecek ölçüde kalabalık ve deneyimli bir ordu kuruncaya dek, Rus ordusuna karşı "vurkaç" akınları düzenlemek ve böylece onları oyalamak.

3) Dağıstan'da şeriata tam anlamıyla uygun yeni yasalar koyup uygulamak.

4) Allah Elçisi'nin "varisi" olduğunun herkesçe benimsenmesi ve böylece de kimi anlaşmazlık ve tartışmalara açılabilecek kapıların önceden kapatılması...

Bunlar birbirine bağlı, iç içe, biri olmaksızın diğerinin de gerçekleşmesi mümkün olmayan amaçlardı. Ve İmam, başarıya ulaşmakta da gecikmeyecekti.[9]

İmam Şamil, çok büyük bu vazifeyi omuzladıktan sonra ilk iş olarak Dağıstan'ı karış karış gezerek İslam'ın hakikatlerini tebliğ etmeye başlamıştı. Onun en büyük düşmanı İslam'a zıt fikirler ve halk arasına yerleşmiş olan bidatlerdi. Her gittiği yerde doğru İslamiyet'i anlatıyor, Peygamber yolunu gösteriyordu. İslam'ın hakikatlerine samimi olarak inanmış insanlarla birlikte Rus ordularını perişan edeceğine yürekten inanıyordu. Gerçekten de öyle oldu. İmam Şamil'in etrafında toplanan mücahitlerin sayısı günden güne arttı. Şamil onlara ilk önce temel İslami bilgileri öğretti, ardından da harp sanatını öğretti. Sonra büyük mücadele için çok düzenli bir teşkilat yapısı kurmaya başladı. Burası çok önemli...

Şeyh Şamil Profesyonel Teşkilatlanma Kuruyor

İmam Şamil, hızla düzenli bir teşkilat kurmadan başarıya ulaşamayacağını biliyordu.

Bir yanda Rusya ve iş birlikçi hanlar vardır, öte yanda naip ve müritler. Bir yanda Rus kaleleri vardır, öte yanda korunaksız köyler. Bir yanda Rusların topları vardır, öte yanda tüfekler. Bir yanın sayısı 100.000'lerdir, öbür yanınki 1.000'ler.

Bir yanda Rus yardımıyla bolluk yaşanmaktadır, öte yanda ise Rusların ekinleri yakması ve davarları alıp götürmesinin sonucu ortaya çıkan kıtlık. Bir yanda Nikolay vardır. Çar Nikolay, Haç'ı Hilal'in yerine oturtmak isteyen ve Kudüs hayalleri gören Nikolay. Öte yanda İmam vardır. Tüm Dağıstan ve hatta Kafkasya'yı Hilal'in bayrağı altında birleştirmeye çabalayan İmam.

---

9 Burada "İmam" kavramı üzerinde durmak gerekir. Kafkasya ve Dağıstan'da imam kavramı "devlet başkanı" anlamına geliyordu. Sanıldığı gibi tarikat ve dini lider anlamında değildi. Kendileri de gerek diplomatik yazışmalarında gerekse mühürlerinde "İmam" unvanını kullanmıştır. Bölgede "Şeyh" kavramı pek tercih edilmez. Bizde Şeyh Şamil denmiştir. Bölgede İmam Şamil denir. Şeyh kavramı Araplarda da kullanılır. Onlarda da Şeyh, tarikat ve dini lider anlamında değildir tam olarak. Devlet lideri ve kabile reisine de Şeyh denir. Velhasıl İmam seçmek, devlet reisi seçmek demekti. Bu arada Şeyh Şamil Nakşibendi Tarikatı'na bağlıdır.

Ve bir yanda Rus altınları akmaktadır boyun eğenlerin avucuna; diğer taraf ise "cennete" çağırmakta ve üstelik çağrı yapılan cennetin de kılıçların gölgesinde olduğunu bildirerek bu "vaadin" de belli bir koşula bağlı olduğunu gözler önüne sermektedir.

Biri kolaya ve rahata çağırmaktadır; diğeri ise zor olana ve tehlikeliye... İmam Şamil hızla yapılanmaya başladı.

İmam Şamil

İmam Şâmil, kendisine bağlı bulunan yerlerden başlayarak ele geçirdiği her bölgede "naiplikler" kurmuştur. Vilayetler, beş naipliğin bir araya getirilmesiyle oluşturuluyor ve başında bir "kumandan" bulunuyordu. Ayrıca her yerleşim yerinde bir kadı vardır ve bunlar naiplere bağlı bulunmaktadır. Bu kadılar dirlik ve düzeni korumak, şeriatı uygulamak, olaylara ilişkin raporlar düzenleyip naiplere ve İmam'a göndermek, İmam'ın ve naiplerin buyruklarını ilan etmek gibi görevleri yürütmektedir. Naipler vergileri derlemek, asker toplamak, yargı yetkisini kullanmak, şeriata uygunluğu gözetleyip denetlemek gibi haklara sahipti. Bunlar öte yandan 300 atlı savaşçının barındırılması ve bakımıyla da yükümlüydüler.

Bu üç yüz kişilik birliğin derlenmesi için her on evden bir savaşçı alınıyordu ve savaşçı vermiş olan aile bütün vergi yükümlülüğünden kurtulmuş oluyordu. Bu yolla sağlanan savaşçılar dışında kalan erkekler de tedbir sayıldığından, köylerin 15 yaşına basmış olan erkekleri binicilik ve atıcılıkta ustalaşmış olmak zorundaydı. Bu yükümlülük elli yaşına dek sürüyordu. Bunların başlıca görevi, baskınlar sırasında yerleşim yerlerini savunmak ve İmam'ın birliklerinin büyük kayıplara uğraması durumunda destek birlikleri oluşturmaktı. Beş naipliğin bir araya getirilmesiyle oluşturulan valiliklerin başında bulunan kumandanlarsa o bölgedeki mülki ve askeri tüm yönetimin başıydı. Ayrıca din işlerinde de diğer alanlarda olduğu gibi, İmam'ı

temsil yetkisini taşımaktaydı. İmam Şamil dev mücadele için büyük ve düzenli bir teşkilatlı yapı kuruyordu. Büyük bir mücadeleye girişilecekti.

İmam'ın çevresinde seçme bir koruyucu birlik vardı. Bunlar savaşlar sırasında asıl vurucu gücü oluşturuyordu. Birlik, gerek dindarlık ve gerekse kahramanlıkta en iyi durumda olan müritler arasından seçilerek kurulmuştu. Bu birlik, çoğunlukla, bekâr kimselerden oluşmaktaydı. Evli olanlar da bulunuyordu ancak görevli bulundukları süre içinde bunların aileleri ile olan tüm ilgi ve ilişkilerini kesmeleri gerekiyordu. İmam'ın büyük bir güven duyduğu bu birlik, gerek bağlılık ve gerekse yaşayış bakımından herkese "örnek" olmak durumundaydı ve öyleydi de. İlk görevleri şeriat düzenini yaymak, oturtmak ve yaşatmak olan bu birlikteki müritlerden, İmam'a tam bir bağlılık ve bağımlılık isteniyor; en küçük gevşeklikler veya umursamazlıklar, en önemsiz gibi görünen karşı gelmeler, kesinlikle, ölümle cezalandırılıyordu.

Sayıları 1.000 dolaylarında olan bu birliğin bağlıları, kalpaklarına iliştirdikleri kül rengi dört köşe bir bez parçasından tanınıyor, kalpağın üzerine yeşil sarık sarıyorlardı. Düzenli maaşları dışında ganimetlerden de belli bir pay veriliyordu. Ayrıca gönderildikleri her kabile ve köyün bunlara, karşılık beklemeksizin bakma zorunluluğu vardı. Şu var ki bu birlik bağlıları gerçekten öylesine mükemmel bir yaşam ve davranış içindeydiler ki bu zorunluluk, kabile ve köyler için gönülden yapılan ikramlara dönüşüyor; köyler ve kabileler böyle bir hizmetten onur duyuyorlar, bununla övünüyorlardı. İmam Şamil ve onun temsil ettiği şeriat için gözünü kırpmadan ölüme giden, bu yolda ölmeyi cennete giriş için bir vesile sayan bu birliklerden bir tek hainin bile çıkmamış bulunması, tüm gözlemcileri şaşırtan bir gerçeklik olmuştur.

Devletin geliri, baskınlar sırasında elde edilen ganimetlerden ve kabile köylerden alınan vergiden oluşuyordu. Savunma için gerekli silahlar Derbent yakınındaki kayalık bir bölgede bulunan Kubaçi'deki imalathanelerde hazırlanıyor, ayrıca Osmanlı'dan ve İran'dan

sağlanıyordu. Asker, hukuk, ekonomi, eğitim, silah olarak ciddi bir teşkilatlanma oluşmuştu. Eğitim, sürüp geldiği gibi, camiler yanındaki medreselerde ve Müridizmin yapısı gereği tüm yaşam içinde sürekli bir biçimde gerçekleştiriliyordu. Yönetim, bütünüyle, şeriat esaslarına uygun olarak yürütülüyordu. Sürekli savaş dolayısıyla "iletişime" büyük bir önem verilmişti. Büyük dağlar, ormanlar, bataklıklar ve kayalıklar arasında çok iyi bildiği "gizli yollardan" haberler ve buyruklar atlarla ulaştırılıyordu. Bunun için her kabileden ve köyden en iyi atlardan birkaç tanesi hazır olarak bekletilirdi ve bu ulaklar İmam veya naiplerin imzaladığı belgeleri gösterdiklerinde her türlü kolaylıktan yararlanırlardı.

Anlayacağınız İmam Şamil büyük bir iş başarmıştı. Ona teşkilatın babası lakabını verenler de vardır. Çünkü genç yaşta imam makamına seçilen Şamil devleti yeniden yapılandırdı. İdare sistemini yeniden düzenleyerek ülkeyi naiplik ve vilayetlere böldü. Bunların başına askerî ve sivil yetkilerle donatılmış naipleri getirdi. Ruslara karşı verilen mücadelenin etkisini yükseltmek maksadıyla idari ve askerî teşkilatı yeniden yapılandırdı. Bir yandan askerî tedbirler alıp düşmana karşı savunma savaşları veren İmam Şamil, diğer yandan da muntazam adli ve idari bir devlet mekanizması geliştirdi. Devletini 20 ayrı vilayete ayırdı. Her vilayete atanan ve o bölgeden sorumlu olan naip, aynı zamanda bölge ordusunun komutanı idi.

Medreselerde eğitime fevkalade önem veren İmam Şamil, fikir ve sanat alanında ciddi adımlar atılmasını da sağlamıştı. Hayatı boyunca ilmin ve imanın izzetini asla yere düşürmeyen, en ağır şartlar altında bile ümitsizliğe kapılmayan İmam Şamil, vakarıyla çağına ve sonraki çağlara örneklik etmiş mühim bir şahsiyettir. Genç yaşta İmam makamına seçildiğinde tophaneler, baruthaneler ve silahhaneler yaptırmış, muntazam birlikler halinde askerî bir teşkilat kurmuştur. Tesis ettiği bu sağlam yapının yanında bir de gözünü budaktan sakınmayan, şehit olmayı şereflerin en büyüğü sayan kahramanlardan müteşekkil bir ordu kurmuştu.

İmam Şamil 1836'da Çeçenistan ve Dağıstan'da bölge liderlerini toplayarak siyasi gücünü pekiştirir. Diğer imam adaylarıyla güç birliği yaparak Ruslara karşı birlikte savaşma kararı alırlar. Nitekim 1837'de İmam Şamil'in gücü Ruslar tarafından da tanınmıştır. 1840 yılından itibaren İmam Şamil Ruslara karşı Çeçenistan'da kontrolü bütünüyle sağlamıştır. Devletin kurulmasında, özellikle dinî, siyasi ve sosyal kurumların tesisinde ve Divan'ın oluşturulmasında büyük bir başarı kaydetmiştir.

Böylece 1840'lı yıllarda 230 bin ailenin yaşadığı genişlikte büyük bir devlet ortaya çıkmıştı. Bu devlet 60 bin tam teçhizatlı askeri olan bir orduya sahipti. 1847'de 'Nizam' sistemini tesis eden İmam Şamil, devlette bir dizi yeni düzenleme yaparak devletin anayasasını oluşturdu.

Zorlu engellere rağmen İmam Şamil akılcı ve güçlü şahsiyetiyle kavimler üstü ortak bir millet bilinci oluşturabilmiştir. Böylece ortak düşmana karşı birlikte uzun soluklu bir mücadele yürütülebilmiştir. Gençlere önemli bir miras bırakıyordu Şeyh Şamil. Meşhur sözünde o mirası şöyle açıklayacaktı:

"Bizden torunlarımıza kalacak en büyük miras; özgürlük uğrunda savaşmak ve hakkı yayma uğrunda can vermek olacaktır. Torunlarımız özgürlük ve bağımsızlık uğruna yapılan savaşların kuyruğu değil, başı olmalıdır."

Ve yine şöyle demişti: "Çarlar ölecektir! Petrolarınız ve Katerinalarınız gibi Nikolay da gözleri arkasında gidecektir. Fakat Kafkasya mutlaka kurtulacak, hür ve mesut olacaktır."

Kafkaslar gerçekten direnişçi ve hürriyetine düşkündü.

Hatta Karl Marks bile Şeyh Şamil ve Kafkas direnişçiler için 1848 yılında şöyle bir övgüde bulunacaktı: "Hürriyetin nasıl elde edilmesi gerektiğini Kafkasya dağlarından ibretle öğreniniz. Hür yaşamak isteyenlerin nelere muktedir olduğunu görünüz. Milletler, onlardan ders alınız!"

Marks zamanında Kafkas-Rus mücadelesi zirveye ulaşmıştı. Kafkasların direnişini iyi biliyordu.

Şeyh Şamil, Büyük Operasyonu Başlatıyor

Şeyh Şamil, teşkilatlanmayı tamamladıktan sonra mücahitlerle birlikte Rusların zapt ettiği kalelere hücum ederek o kaleleri birer birer ele geçirmeye başladı. İmamlığa seçilişinden beş yıl sonra artık "İmam Şamil" adı bütün Kafkasya'da, Dağıstan'da, Çeçenistan'da sevgi ile dillerde gezer olmuştu. Bu adam Rus Çarı'nın ve Rus ordularının yüreğine korku salıyordu.

Tesirli hitabetiyle halkı cezbediyor, Müslüman olarak yaşamak aşkıyla yanan bu insanların kalplerine birer kıvılcım saçıyordu. Bu uğurda şehit olmanın mükâfatının cennet olduğunu bildiriyor, dinin emirlerine uymanın, yasaklarından kaçınmanın, ancak hürriyet ile mümkün olabileceğini herkesin kalbine nakşediyordu. Şeyh Şamil bu şekilde gecelerini gündüzlerine katarak, istirahatleri terk ederek, kısa zamanda kısmen de olsa nizamlı bir ordu ve mülki teşkilatı tesise muvaffak oldu. Tecrübeli ve değerli naibleri (yardımcıları, vekiller) ordunun ve mülki idarenin başına geçirdi. Üstün hizmet gösterenlere verdiği altın ve gümüşten yapılmış nişanlara:

"Sonunu düşünen kahraman olamaz, kuvvet ve yardım ancak Allah-u Teâlâ'dandır."

Bildiğiniz gibi bu cümle Kurtlar Vadisi gibi Türk filmlerine konu olmuştur. Bu söz sıkça söylenmiş ve Türkiye'de meşhur olmuştur.

"Sonunu düşünen kahraman olamaz" nişanı. (Derin Tarih, Sayı 107, Şubat 2021)

Şamil'in 25 yıllık imametinin ilk 20 yılı Dağıstan ve Çeçenistan'da Ruslara karşı çetin mücadeleler içinde geçmiştir. Nice Rus generalleri Şamil'i yenmeye ahdetmişse de başarılı olamamışlardır. 1837'de Rus General Feze, Aşağı Çeçenistan'a ve Büyük Çeçenistan'a iki büyük sefer yapar lakin Şamil'in direnişi

karşısında Hunzah'a çekilerek Kafkasya'daki kariyerini noktalar. Rusya'nın atadığı komutanlar İmam Şamil ve askerleri ile mücadele edemiyordu. Hatta o ara Rus Çarı Nikolay, Kafkas orduları başkumandanı General Feze'yi İmam Şamil'e tekrar gönderip teslim olmasını istemiştir. Şeyh Şamil'in verdiği tarihi cevap şudur. "Ben, Kafkas Müslümanlarının hürriyete kavuşmaları için silaha sarılan gazilerin en aşağısı Şamil. Allah'ın himayesini Çar'ın efendiliğine feda etmemeye yemin eden, özü sözü doğru bir Müslümanım." Yapılan birçok çarpışmada İmam Şamil ve ordusu Rusları perişan etmiştir. Yıllarca Rusya'yı oyalayıp enerjisini emmiştir. Zaten Rusya'yı Çeçenler frenlemeseydi Rusya dünyanın çeşitli yerlerine daha hızlı yayılır ve bu engellenemeyebilirdi.

Rusya, Şamil ve direnişçilerini ne olursa olsun yok etmeliydi. Bunun için daha ayrıntılı planlar yapıp daha fazla asker gönderirler. Şamil'i yenme hevesine kapılan Rus generallerinden biri de General Grabe idi. Mayıs 1839'da 30 bin kişilik ordusuyla Şamil'e karşı sefere çıkar ve onu Ahulguh'da kuşatır. Ahulguh kuşatması Şamil için çok önemlidir.

Şeyh Şamil mücadelesi esnasında en yakınlarını şehit verir. Şehadet müminler için en büyük rütbeydi. O da yakınları gibi şehadet şerbetini içmek arzusuyla mücadelesine devam eder.

1839'daki Ahulgoh Savaşı İmam Şamil'in mücadelesinde mühim bir yer tutar. Bu savaş esnasında Şamil'in hanımı Cevheret ile bir oğlu, bacısı Nefiset ve amcası şehit düşmüştür. Sığındıkları kalede her gün yeni şehitler veriyorlardır. Cephaneleri ve erzakları bitmek üzeredir. Rus ordusu ise devamlı takviye alır. İmam Şamil, bu durumda iken bile teslim teklifini şiddetle reddeder.

Ruslar İmam Şamil ve yanındaki mücahitlerin güç durumda olduğunu biliyordu. Bu durumdan istifade ederek şu şekilde sinsi bir teklifte bulunurlar. Şeyh Şamil'in bir oğlunu rehin aldıkları takdir-

de kaledekilerin serbestçe çıkıp gitmelerine izin vereceklerdi. Şamil, "Bu teklif bir hiledir. Ruslar oğlumu almakla yetinmeyeceklerdir." der. Ancak bazı arkadaşları böyle düşünmez. Onların hissiyatını fark eden Şeyh Şamil büyük bir fedakârlıkta bulunur. Sırf arkadaşlarının kalbine bir şüphe girmesin diye o sırada 8 yaşında olan oğlu Cemaleddin'i rehin olarak verir.

Bu sırada Şamil'in yaptığı dua yürekleri ürpertir: "Ya Rabbi, sen Hz. Musa'yı Firavun'un elinde korudun, oğlumu da Rusların nezdinde muhafaza buyur!" Ne var ki Ruslar sözlerinde durmazlar. Ruslar İmam Şamil'in oğlunu rehin aldıktan sonra kalleşlik yaparlar ve daha büyük bir kuvvetle saldırıya geçerler. Bu saldırı esnasında Şeyh Şamil ile oğlu Muhammed de yaralanır.

Kalenin bir tarafı uçurumdur. Yanında kalanlar birer birer o uçurumdan inmeye başlarlar. Belli bir yerde karşıya ancak iki taraf arasına gerilen ipe tutunularak geçilmektedir. Şeyh Şamil'in diğer hanımı Fatıma Hanım ipe tutunarak karşıya geçer. Şeyh Şamil, oğlu Muhammed'i sıkıca sırtına bağladıktan sonra ipe tutunarak salimen karşıya geçer. Böylece 80 gün süren ünlü Ahulguh Kuşatması sona ermiş olur. Sonunda Ruslar 4 Eylül 1839'da Ahulguh'u ele geçirir. Uzaktan Rusların ilerleyişini izleyen Şamil, kılıcını çekip onları göstererek, "İnşallah üç ay sonra bu kılıç başınıza inecektir." der.

Bu büyük çatışmanın olduğu sene, 1839 yılında, Şeyh Şamil'in Muhammed Şafii isminde bir oğlu daha dünyaya gelir. Şeyh Şamil yaraları iyileşir iyileşmez tekrar yollara düşüp asker toplamış ve tekrar Rusların karşısına dikilmiştir. Artık çok daha tecrübelidir. Toplar da döktürüyordur. Şeyh Şamil bir yandan da esir verdiği oğlunu kurtarmak istiyordur.

Çok geçmeden yeni kuvvetler toplayıp ordusunu hazırlayan ve 1840 baharıyla birlikte giriştiği saldırılar 1840'da Ruslara karşı kesin bir zafer kazanmasını sağlar. Böylece "Şamil'in kılıcı" Rusların başına inmiş olur. Artık 1840-42 arasında Dağıstan ve Çeçenistan'ın tek hâkimi Şeyh Şamil'dir. Ancak Rusların pes etmeye niyetleri yok-

tur. Bu kez General Grabe, Şamil'e karşı şansını denemek ister. Mayıs 1842'de 10 bin kişilik ordusuyla Dargi'ye bir askerî harekât düzenlediyse de Şamil'in naiblerinden Şuayb Molla'nın ani baskınları karşısında muvaffak olamadı.

Rusların bu başarısızlığı Şeyh Şamil'in Kuzey Kafkasya'daki gücünü daha da sağlamlaştırmıştır. Öyle ki Şeyh Şamil, Eylül 1843'te bir günden az bir sürede 70 km'den fazla yol kat ederek Rus kalelerini fethetmiştir.

Fakat 8 Nisan 1845'de "Prens Vorontsov'un" Kafkas Genel Valisi olmasından sonra Ruslar Kuzey Kafkasya'da büyük bir saldırıya geçerler. Vorontsov, 1845'te Andi Geçidi'ni aşarak Şamil'in idare merkezi Dargi'ye girer. Bunun üzerine Şeyh Şamil Çeçenistan'a çekilmek zorunda kalır. Bundan sonra Ruslar karşısında savunma ve meydan savaşı yapamayacağını anlayan İmam Şamil, ani baskınlarla Rusları yıpratmaya girişir. Şamil'in mücadelesi sonucunda Ruslar 3 general, 195 subay ve 3 binden fazla asker kaybetti. Şeyh Şamil esir verdiği oğlunu düşmanın elinden alamamıştır.

Şeyh Şamil, Nisan 1846'da Kabartay üzerinden Çerkeslerle birleşerek Kafkasya'nın birliğini sağlama çabasına girer fakat 1847'de Dargi'yi ele geçirmesi hariç tutulursa bu tarihten sonra Ruslar karşısında fazla bir varlık gösteremez; sürekli savunmada kalır. Bunda Rus generali Vorontsov'un önemli rolü vardır.

Şeyh Şamil davasına sadık bir insan olarak yaşamıştır; bu uğurda annesi ile arasında geçen olay tarihe geçmiştir.

Savaş dönemlerinde halktan bazıları, "Artık teslim olalım, antlaşma yapalım." diye söylenmeye başlamıştır, bunun üzerine Şeyh Şamil teslim olmaktan bahsedene kırbaç cezası vermeyi uygun görmüştür. Bu durumda çekinen halk çareyi Şeyh Şamil'in annesine gitmekte bulmuşlardır. Annesi Şeyh Şamil'e teslim olma teklifini sorunca Şeyh Şamil koymuş olduğu kanundan ödün vermemiştir. Cezayı yaşlı bir kadın çekemeyeceğinden, ceza oğluna intikal ettirilmiş, böylece Şeyh Şamil kendini kırbaçlattırmıştır. Müthiş değil mi?

Osmanlı Devleti ile Rusya arasında 1853'de Sultan Abdülmecid'in Ruslara karşı savaş ilanı ile tekrardan Kırım Savaşı başladı. Bu süreçte Osmanlı için Şeyh Şamil faktörü önemli hale geldi. O sırada Osmanlı Padişahı, Şeyh Şamil'e bir ferman gönderir. Şeyh Şamil de Osmanlı yönetimine mektup yazar. Ferman ve mektuplarda Rusları nasıl kıstırıp sıkıştıracaklarını anlatırlar. Strateji belirlerler. Şeyh Şamil Doğu'da Rusları ciddi şekilde oyalamış ve Ruslara ciddi kayıplar yaşatmıştır. Osmanlı Devleti, Şeyh Şamil'e "Dağıstan Serdar-ı Ekremi" unvanını verdi. Diğer hanları da unutmayan Babıâli, Şeyh Şamil'in oğlu Gazi Muhammed başta olmak üzere önemli bazı şahsiyetleri mirlivalık (tuğgeneral), feriklik (korgeneral) rütbesiyle ödüllendirdi.

Şeyh Şamil esir verdiği oğlunu kurtarmayı da aklından hiç çıkarmaz. 1853 yılında Kırım Savaşı başladığında oğlunu kurtarmak için harekete geçip 15 bin kişilik ordusuyla Doğu Gürcistan'a girer. 1854'e kadar bu bölgede kalan Şamil ve ordusu, Prens Çavçavadze komutasındaki Rus askerî birliklerine daha fazla dayanamayarak geri çekilmek zorunda kalır. Fakat bu esnada oğlu Gazi Muhammed, Rus birliklerinin gerisine sızma hareketi yapar ve Prens Çavçavadze'nin malikânesinin bulunduğu Tsinondal şatosuna varır; prensin karısını, çocuklarını ve baldızını rehin alır. Şeyh Şamil oğlu Cemaleddin'e karşılık prensin ailesini verecektir; ayrıca 40 bin ruble istemektedir. Görüşmeler sekiz ay sürer. Nihayetinde 16 yılın ardından, 22 Mart 1855 günü Şamil oğluna kavuşur. Ne var ki mutluluğu kısa sürecektir: Cemaleddin 1857'de veremden hayatını kaybeder.

Şeyh Şamil'in Esir Düşmesi

Kırım Savaşı sırasında ölen Çar I. Nikolay'ın yerine oğlu II. Aleksandr Çar olmuştur. Bu, Kafkasya ve haliyle de Dağıstan tarihinde ve İmam Şâmil'in savaşının gidişinde bir dönüm noktası olmuştur. Babası döneminde yapılan yanlışları iyice belirlemiş olan yeni Çar, Kırım'ın açtığı yaraları da sarmak istediğinden hemen Kafkasya'ya yönelir. Kimi ciddi ve önemli önlemler almakta da gecikmez. Kafkasya'ya yeni bir başkomutan atar: General Prens Baryatinsky. Şeyh

Şamil ve Kafkas direnişini etkisiz hale getirecek olan kişidir. Bu generali iyi tanımalısınız.

Bu atama, Kafkasya'nın ve Şeyh Şamil'in kaderini tayin etmesi bakımından oldukça önemlidir. Adeta sonun başlangıcı olacaktı. Baryatinsky, Kafkasya'yı gerçekten de çok iyi tanımaktadır ve deneyimlerinden, bunların oluşturduğu birikimden yararlanarak yepyeni bir stratejiyi uygulamaya koyar.

Yeni Başkomutan, gerçekteyse, doğrudan doğruya İmam'ın şeriata dayalı çıkışını hedef almıştı. Bunun için ilk iş olarak, tüm Güney'i kesintisiz bir kuşatma altına alarak Türkiye'den ve İran'dan akmakta olan silah ve mühimmat yardımını kesmeyi başarır. Büyük paralar dağıtma yoluyla, uzun savaş yıllarının yorgunluğuna katlanamayacak duruma gelmiş bulunan kabileleri İmam'ın çevresinden uzaklaştırıp elde etmekte gecikmemiştir. Direnenlerin, İmam'a gönül vermiş olan sadık bağlıların ise yakınlarını sürgüne göndererek onların da gücünü kırmakta hatırı sayılır adımlar atar.

Çok yönlü ve sinsi çalışır. Para gereken yere para, saygınlık gereken yere saygınlık, baskı gereken yere baskı silahlarını kullanır. Yıkılan yerleri yeniden kuruyor, Dağlılara topraklar dağıtıyor, sığırlar için otlaklar oluşturuyor, yenilenlere saygı gösterip kılıçlarını geri veriyor, köylere ani baskınları yasaklıyor ve baskınlar sırasında kadın, çocuk ve yaşlı kimselere ilişilmemesi yolunda göstermelik önlemler alıyor ve dahası, tanınmış oryantalist Partolem'in danışmanlığından yararlanarak "cemaate" dayalı yeni bir örgütleme yapıp yönetimi de hemen seçimle işbaşına gelen yerlilere veriyordu. Bunların tümünü de yine Albay Partolem'e bağlayarak halkın yaşayışına uygun çözümlerle onları eritmeyi başarıyordu. General Baryatinsky alışılmışın dışında sinsi ve zekice bir mücadele politikası izliyordu.

Toplarla korunan birlikler çıkarıp bunlarla da ormanlara savaş açıyordu. Yanlış duymadınız, ormanlara savaş açıyordu. Evet, İmam Şâmil'in "en büyük müttefiki" olarak bilinen ormanlar da yok ediliyor; engel olmak isteyen müritler de ormanların kesildiği yerlerden toplarla uzak tutuluyordu.

İmam Şâmil de elbette boş durmuyordu. Karşı önlemler sürüp gidiyordu. Son damla kan da akıncaya dek "cihad" çağrıları yapıyor; Kuzey Batı Dağıstan'ı Avaristan karşısında güvenliğe almak için büyük tahkimatlar yaptırıyordu.

Nitekim General Prens Baryatinsky, Kafkaslardaki Rus kuvvetlerini beş gruba ayırarak her birinin başına bir kumandan atar. Prens Orbelyani, Baron Vrevsky, General Yevdokimov ve General Wrangel bunlardan birkaçıydı.

Özellikle Baron Vrevski 14 Temmuz 1857'den itibaren üç hafta içinde Kafkas sıradağlarını güneyden aşarak Güneybatı ve Kuzeydoğu kısımlarını işgal ederken Çeçenistan kuvvetleri kumandanı General Yevdokimov ise 28 Şubat 1858'de Argun geçidini alarak 15 bin kişinin yaşadığı 96 köyü ele geçirmiştir. Ayrıca bundan yaklaşık bir yıl sonra 19-21 Şubat 1859'da Yeni Dargiye'yi kuşatır. Daha sonra Yevdokimov ile Wrangel eşzamanlı olarak 26 Temmuz'da Şeyh Şamil'e karşı büyük bir saldırı başlatırlar. Bu harekâtlar karşısında sürekli savunmada kalmış olan Şeyh Şamil, ailesi ve 400 müridiyle Gunib'e çekilir. Baskı ciddi oranda artmıştır. Düşman daha zekice hareket ediyordur.

Şeyh Şamil 1839-1859 yılları arasında tam yirmi sene aralıksız Rus ordularıyla çarpışmış ve koca Rus ordularına dünyayı dar etmişti. Ne var ki Ruslar mertçe çarpışmaktan ziyade, sinsice taktiklerle, kalleşlikle, adam elde ederek netice almaya çalışmış ve bunda da muvaffak olmuştu. Şeyh Şamil'in ordusundaki bazı insanları bol para ile, mevki ve makam vaadiyle, kadınlarla elde etmiş ve onlardan mühim bilgiler elde etmeye başlamıştı. Şeyh Şamil, bu satılık insanlara "Çar tabancaları" ismini takmıştı. Bu hainler yüzünden yenik düşecekti. 1857, 1858 ve 1859 yıllarındaki çarpışmalarda o hale gelinmişti ki İmam Şamil her nereye baskın yapmaya kalkışsa Rusları önceden hazırlık yapmış halde bulmuştu. Bulundukları yerlere de ummadıkları zamanda baskınlar yapılmaya başlanmıştı. Bütün bunlar gövdenin içerisindeki kurtların marifetiydi. Yani Çar tabancalarının...

Şeyh Şamil'in birlikleri 1859 yılı Ağustos'unda büyük bir Rus ordusuyla çarpışmaya girişir. Ruslar 70 bin kişilik bir orduyla Gunib'e ulaşır. Şeyh Şamil ve adamlarının etrafları on binlerce asker tarafından çevrilmiştir. Önce Prens Baryatinsky, Şeyh Şamil'le görüşmek istediyse de ret cevabı alır. Şamil'in niyeti vuruşarak şehit olmaktır.

30 Ağustos 1859'a gelmiş bulunuyoruz... Rusların, Kafkasya Genel Valisi ve Başkomutanı Prens Baryatinski, komutasındaki üç ordusuyla Gunip Kalesi'ni kuşatır. Yapılan "teslim ol" önerisi İmam Şâmil tarafından reddedilir. 3 Eylül'de başlanılan Rus saldırıları artar. Şehit olanlar da artar. İmam Şamil 100'e inen mevcuduyla 14 Rus taburuna karşı direnmektedir. Yanında bulunan naip ve bilginlerin ısrarı ve uzunca bir tartışmaya yol açan fetvaları üzerine, artık son yapılan "görüşme" önerisine "evet" demek zorunda kalmış bulunmaktadır.

General Vrangel, Baryatinski tarafından görüşmeci olarak kaleye gönderilir.

İmam Şamil'in "teslim" şartları şunlardır:

1) Kuşatmanın açacağı yoldan, İmam Şâmil aile bireyleri ve seçeceği kırk kişi ile geçip Osmanlı topraklarına gidecek.

2) İmam'ın ve beraberlerindekilerin silahları alınmayacak.

3) Şâmil'in geçeceği yollarda Rus iş birlikçisi yerliler bulunmayacak.

4) Rusya, Dağıstan halkından asker alamayacak ve vergi toplamayacak.

5) Dağıstan'da İslâm şeriat çerçevesinde bir özerk devlet kurulmasına ve halkın, böylece kendi kendini yönetmesine izin verilecek.

6) Bu anlaşmanın yürürlüğe girmiş sayılması için Ruslar üç günlük bir süre daha tanıyacak.

Vrangel, tüm koşullara evet der.

Ve eşi Zahidet dışında kalanların topluca gösterdikleri eğilim üzerine, İmam, adamları ve iki oğlu yanında olduğu halde kaleden

çıkar, Rus karargâhına doğru yürür. Baryatinski, yol üzerindeki bir kayanın üzerine oturmaktadır. İmam Şâmil onu görünce, "Hani geçmemiz için yol açılacaktı?" diye sorar. Baryatinski, şu cavabı verir: "Biz, üç gün süre tanımıştık. Bu süre dolduğu için şartlar geçerli değil ve şu andan başlayarak İmam, Rus Çarı Aleksandr'ın esiridir."

Sonunda çarlara baş eğmeyen dağlı diye meşhur olan Şeyh Şamil, oğulları Gazi Muhammed ve Muhammed Şafii'nin de aralarında bulunduğu yirmi adamıyla 6 Eylül 1859'da Ruslara teslim olur.

Şeyh Şamil ve oğulları

Şeyh Şamil, Gunib'de Ruslara teslim olduktan sonra huzuruna çıkarıldığı Rus generali Prens Baryatinsky'nin gururlu konuşmasına karşı şöyle diyecekti:

"Evet General, ben senin tavsiyelerine baş eğmedim, fakat bir gaye uğruna çalıştım. Benim hedefim istiklâldi. Dağlıların hürriyetiydi. Ben haydut değilim, katil de olmadım. Bir vatanseverim. Ben 35 yıl Rus boyunduruğuna karşı geldim. Kafkas milletlerinin hürriyeti için uğraştım. Her şeye göğüs gerdim. Fakat ben görmesem de bir gün gelip bu dağların, bu vadilerin, bu derelerin üstünde istiklâl güneşi doğacaktır."

Kafkas kartalına da bu yakışırdı.

Ona kalsa mücadeleye devam edecekti. Ne var ki ailesi ve maiyetindekilerin ısrarı teslim olmasında etkili olmuştur. Direnecek olsa herkes ölecektir. Sonunda hayatının en önemli kararını verip teslim olur. Ne var ki teslimiyeti Kafkasya'nın dağlı halklarının çilesini sona erdirmez. Artık onların Rumeli ve Anadolu'ya doğru sürgün çilesi başlamıştır. Bu zorlu yolculuklarda binlerce kişi hayatını kaybeder. Buna rağmen Kafkasya'daki istiklal ateşi hiç sönmez. İşte Şeyh Şamil bu istiklal ateşinin sembolü olur.

Şeyh Şamil'i teslim alan Rus komutan Albay Lazarof idi. General Prens Baryatinsky'nin karargâhına sonradan götürülür. Ruslar 25 yıldır kendilerini Kafkaslarda uğraştıran bu dağlı lidere iyi davranırlar. Daha sonra Saint Petersburg'a götürülür. Çar II. Aleksandr onu sarayında oldukça saygılı şekilde ve büyük bir törenle karşılar. Karşılamada bizzat bulunan Çar II. Aleksandır, İmam'ı kucaklar, bağrına basıp alnını ve sakalını öptüğü kaynaklarda geçer. Çar, Şeyh Şamil'e şöyle der:

"Siz asla esir değil, bizim aziz ve şerefli misafirimizsiniz. Kendinizi yabancı saymamanızı rica ediyorum."

Şu sözleri ise saraydaki misafirlerine yönelikti: "Şimdi yanımda Kafkasya'nın büyük imamı Şeyh Şamil'i görüyorsunuz, gerek ecdadım ve gerek benim zamanımda tam 35 sene hanedanımıza ve ordularımıza karşı memleketinin istiklali için döğüşmüş, savaşmış bu büyük savaşçıyı biz de takdir ediyor, şerefli ve kahraman hasmımızın elini saygı ile sıkıyoruz. O, bize gelmekle Kafkasya milletlerinin canını kurtarmış, fazla kan dökülmesine mâni olmuştur. Bu hareketini dahi takdirle karşılıyoruz, sizden de kendisine bir Prens'e layık hürmeti göstermenizi istiyorum."

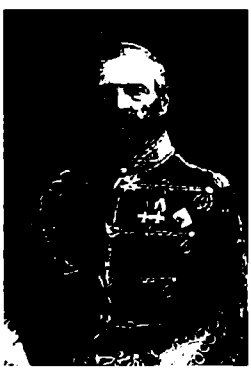

Çar 2. Alexandr

Bir ay sonra Kluga kentine gönderilir. Daha önce Kırım Hanı Şahin Giray, Kırgız Sultanı Ebulgazi ve Gürcü Kraliçesi Tekla Heraklihovna'nın da tutsaklıklarını geçirdikleri bu kentte, İmam'a bir konak tahsis edilmiş ve yıllık 24.000 altın ruble maaş bağlanmıştır. Ayrıca kente uğrayan tüm yüksek memur, komutan ve diğer yetkililerin büyük üniformalarını giyerek İmam'ı ziyaret etmeleri için de Çar tarafından bir buyruk çıkarılarak İmam Şâmil'e gösterilen saygı son sınırına vardırılmıştır.

Çar'ın oğlunun düğününe, İmam Şamil'i çağırmak için kalabalık bir davet heyeti gönderilir. Çar, İmam'ı yanından ayırmamış, ayrıca

Kırım Hanlarının Deli Petro'ya armağan ettiği çok kıymetli bir kılıcı da kendisine armağan olarak vermiştir. Çar'ın Kiev'deki çiftliğini İmam'a bağışlama isteği ise İmam tarafından şiddetle reddedilmiştir. Rus Çarı bir ziyafet esnasında, "Gördünüz mü, ordularımız karşısında kimse karşı koyamaz. Siz bile!" diye gururlanmaya kalkışınca İmam Şamil şu cevabı vermiştir: "Bizi sizin ordularınız mağlup etmedi. Bizi Çar tabancaları mağlup etti. O hainler olmasaydı, siz bizi yenemezdiniz!"

Bir gün Rus Çarı esaret altında olan Şeyh Şamil'i yemek yemek için karşısına alır. Şeyh Şamil'in iştahlı bir şekilde yemek yediğini görünce yanındakilere, "Korkarım bu adam bizi de birazdan yer." diye söylenir. Şeyh Şamil bunu duyunca, "Korkmayın, dinimizde domuz eti yemek haramdır." cevabını verir.

Rus Çarı, Şeyh Şamil'i Petersburg'da misafir ettiği sırada akşam yemeği için sofrada beklerken, "Bizim kiliselerimiz işte bu kadar muhteşem, sizin camilerse dökülüyor." deyiverir. Şeyh Şamil söze başlar:

"Haklısınız, tabi bir şeydir bu. Çünkü siz bâtıl üzeresiniz. Siz kilisede papazlarınızın yazdıklarını İncil diye okurken biz camide Allah'ın kelâmını okuyoruz. Allah, 'Eğer biz bu Kur'an'ı bir dağa indirseydik, muhakkak ki onu Allah korkusundan baş eğerek, parça parça olmuş görürdün. Bu misalleri insanlara düşünsünler diye veriyoruz" der. Bu okuduğu Haşr suresi 21. ayettir.

İşte tam bu sırada âyetteki "min haşyetillah" (Allah korkusundan) kelimesini söylerken tavandaki sıva sofranın ortasına düşüverir. Çar bir yandan korkar, bir yandan da makamına halel getirmemek için şaşkınlığa vurur işi. "Aman Şeyh Hazretleri, bundan böyle ben sustum!"

İmam Şamil'in İstanbul'a Gelişi

Şeyh Şamil on sene esaret altında kaldıktan sonra, Sultan Abdülaziz'e, hac yapma arzusunu bildirmiş ve Çar nezdinde aracılıkta bulunmasını istemiştir. Bunun üzerine Osmanlı padişahı devreye

girmiş ve böylelikle oğlu Gazi Muhammed'i Rusya'da rehin bıraktıktan sonra yola çıkabilmiştir. İmam sürgünde on yıl kadar geçirdikten sonra Çar, Şeyh Şamil'in hacca gitmesine izin verir. Kendi isteği ile gönderildiği Kiev'den 31 Mayıs 1869'da İstanbul'a gider.

Şamil'in ve maiyetinin hususi bir Rus vapuruyla İstanbul'a gelmekte olduğunu haber alan Sultan Aziz ve 1870 İstanbul'u heyecan içinde çalkalanmış ve her tarafta pek büyük hazırlıklar başlamıştır.

Kafkasya'da yıllardan beri cereyan eden müthiş macerayı ve Şamil'e ait o şanlı şahnâmeyi iftihar gözyaşlarıyla adım adım takip eden Türk milleti, Dağıstan Aslanı'nın hayranlığına düşmüştü. Onun Rus esaretinden kurtulup da ana vatanın şefkatli ve sıcak kollarına atılacağı gün İstanbul yerinden oynamıştı.

Şamil'i getiren Rus vapuru, Dolmabahçe Sarayı önünde demirlendiği vakit saraydan yedi çift muhteşem saltanat kayığı suları yararak denize açılmış ve gemiye gelip Şamil ile aile mensuplarını Kabataş İskelesi'ne çıkararak orada hazır bulunan arabalarla doğru Beyazıt'a götürüp burada padişah tarafından Şamil'in ikametine tahsis edilen Sultan saraylarında misafir edilmişlerdir.

Aile bu saraya yerleşe dursun, Şamil vapurdan çıkar çıkmaz tahsis edilen pek muhteşem ve süslü bir saltanat kayığı ile doğrudan Dolmabahçe Sarayı rıhtımına çıkarak karşılamaya gelen Sultan Abdülaziz'i ziyaret etmiştir.

Kahramanlığın hayranı olan ve zamanın en sayılı pehlivanlarıyla boy ölçüşecek kadar şiddetli bir beden kuvvetine sahip bulunan Sultan Abdülaziz, bütün yönetim kurallarını ve saray ananelerini çiğneyerek Şamil'i Dolmabahçe Sarayı'nın kapısında karşıladıktan sonra: "Babam Sultan Mahmud mezarından çıksa idi ancak bu kadar sevinç ve heyecan duyabilirdim." diye Kafkasya'nın kahraman savaşçısına karşı ruhundan taşan hududsuz muhabbet ve hayranlığını ifade edebilmek için en coşkun kelimelere müracaat etmişti.

Sultan Aziz 400 bin Rus süngüsüne siper olan iman dolu kahraman göğsü, artan bir hayranlıkla sarmaya kanamıyor, Şamil ile diz

dize oturarak avucunun içine alıp onu bir aslan yelesi gibi tüyleri ürpererek okşuyordu.

Osmanlı Hükümdarı, Dağıstan'ın muhteşem aslanını nasıl ağırlayacağını bilemiyor, bunu temin edebilmek için hazine-i hümayunu ve her türlü şahane ihsanlarını ölçüsüz bir cömertlikle önüne seriyordu.

"Benim muazzez ve muhterem misafirim, size ülkemin her tarafı açıktır. Gerek pek kıymettar olan mübarek şahsınız gerekse evlat ve yakınlarınız hakkında her türlü arzularınızı yerine getirmek bizzat benim ve hükümetim için en zevkli ve vicdani bir vazife olacaktır." diyordu.

Şeyh Şamil ve Sultan Abdülaziz

Şamil, Sultan Aziz'in bu şahane iltifatlarına karşı derin bir feragatle teşekkür ettikten sonra ne kendisi ne evlatları için bir maddî arzuda bulundu. Tek bir emeli varsa o da Medine'ye gitmelerine ve orada ikamet ve ibadetine müsaade etmesini istedi. Onun en büyük ve son muradını yerine getirmeyi derhal kabul eden Sultan Aziz iki elini başına götürerek: "Başımın üstüne!" diye söz verdi. Padişah kendisine ve aile bireylerine maaş bağlattı.

Bâb-ı Âli'deki hayat ona tamamen yabancıydı. Şeyh Şamil bir konuda Osmanlı'ya yardımcı oldu. İmam'ın varlığından faydalanmayı bilen Sultan, Türkiye ve Mısır arasındaki bir anlaşmazlıkta arabuluculuk yapması için Şamil'den Kahire'ye gitmesini istedi. Vazifeyi kabul eden Şamil, Kahire'ye gidince meseleyi başarıyla halledecekti. Müminler arasındaki ihtilafın gavurları memnun edeceğini söyleyip Mısırlıları ikna etti. İmam Şamil'in Mısır'da da namı büyüktü.

Şeyh Şamil'in Mekke'ye Varışı ve Vefatı

Dönüş yolunda Şamil'in gizemli güçlere sahip olduğu efsanesini güçlendiren etkileyici bir olay yaşanır. Şamil Mekke'ye gitmek üzere Doğu'ya doğru yola çıkar. İmam, İskenderiye'ye kadar gelmiş olan Mısır Hidiv'i İsmail Paşa tarafından büyük törenlerle karşılanır. Yaptıkları görüşmeler sırasında, Osmanlılar ile Mısır arasındaki kimi anlaşmazlıklar da iyice çözüme kavuşturulur.

Mısır'dan yola çıkan İmam'ın vapuru, Cidde limanında da yine eşi görülmemiş mahşeri kalabalıkların katıldığı törenlerle karşılanır. Mekke Emiri Şerif Abdullah, Hicaz Valisi ve Hicaz'da bulunan tüm ulema ve meşayih de karşılayıcılar arasındadır.

Mekke'ye gelinir. O yıl, "Hacc-ı Ekber" yılına rastladığı için Hacca gelen Müslümanların sayısı da çok büyük olmuştur. Tavaf sırasında İmam'ın orada olduğunu öğrenen hacılar, İmam'ı görmek için şahlanmış gibi koşuşmakta, deniz dalgaları gibi coşmaktadır.

Peygamber'in şanıyla şereflenen bu en kutsal şehirde, Şamil'in efsanesi ve şöhreti o kadar büyüktü ki o, sokaktan geçerken bütün halk etrafına toplanırdı. 1870 yılının hac mevsiminde Mekke-i Mükerreme'ye akın eden on binlerce mümin çok sevinçliydi. Hem Arafat'a çıkıldığı gün Cuma'ya denk geldiği için "Hacc-ı Ekber" yapmış olacak hem adını yıllardır dillerinden düşürmedikleri İslam kahramanı Şeyh Şamil'i göreceklerdir.

Kâbe'yi tavaf eden hacı adayları birbirine "Şeyh Şamil nerede?" diye soruyor, daha sonra ondan tarafa yöneliyorlardı. Mahşerî kala-

balık izdiham meydana getirince idareciler herkesin bu şanlı mücahidi görebilmesi için onu Kâbe'nin damına çıkarmaktan başka çare bulamaz. Herkesin görebilmesi için, o yıla kadar kimseye yapılmayan bir ağırlama ile İmam Şâmil, Kâbe'nin üstüne çıkarılır. Böylece onunla, müminlerin selamlaşması sağlanmış olur. Böylelikle on binlerce mümin Şeyh Şamil'i görür.

Şeyh Şamil, İmam Şamil, Lider Şamil, Mücahit Şamil, Komutan Şamil şimdi de Hacı Şamil olmuştu. Şeyh Şamil hep dünyayı elinin tersiyle iter, Allah için mücadele eder, dünya da onun peşinden koşardı. Konaklarda, saraylarda ağırlandı. Bizler ise dünyalık peşinde koşuyoruz fakat ne dünyalık elde ediyoruz ne de ahiretlik...

Şeyh Şamil öldüğünde vücudunda 30'a yakın yara izi vardı. Ya bizim? İslam ve vatan için bir tokat dahi yedik mi şu hayatta? Geçelim...

Şamil namaz kılmaya gittiğinde camiler öyle tıklım tıklım olurdu ki güvenlik görevlileri kalabalığa hâkim olamazdı. Sonunda Şamil'e, ibadet etmesi için özel saatler tahsis edildi. Ya kapalı kapılar ardında namaz kılıyordu ya da müminlerin çoğu uyurken gece vakti ibadet ediyordu. Artık Şamil Hicaz topraklarında yaşıyordu. Yaşlanmıştı ve sağlık durumu da iyiye gitmiyordu.

Şamil Ocak ayında Medine'den Mekke'ye gitmeye karar vermişti. Kâbe'yi son bir kez tavaf etmek istiyordu. Ata binecek dermanı yoktu. Onu, kutsal şehrin etrafındaki kayalık alanlarda seyahat eden üst düzey insanların kullandığı, deve kuşu tüyleriyle süslenmiş, renkli perdelere sahip, kırmızı ve altın rengi bir tahtırevana bindirdiler. Kafile, develerin peşinden ağır ağır gidiyordu. Aile mensupları ve naipler, tahtırevanın yanında yürüyordu. Yolculuğun ilk gecesi deve tökezledi ve tahtırevanı tutan ipler koptu. İleriye fırlayan Şamil o kadar ağır yaralandı ki yola devam edemedi. Allah bir kulunun bir yerde ölmesini takdir etmişse gitmesine de bir sebep yaratır.

Medine'ye geri dönen kervandan yükselen feryatlar kayalarda yankılanıyordu. İmam Şamil, Şeyh Ahmed er-Rufai'nin evinde Hz. Peygamber'in kabrini gören küçük bir odada yatıyordu. Şeyh Şamil 4 Şubat 1871 tarihinde, akşam ezanından hemen önce doğruldu. Eski kuvveti geri gelmişti. Coşkuyla, "Allah! Allah!" diye bağırdı. Sonra gözleri, bir daha açılmamak üzere kapandı.

Ölüm sırasında babasının isteği üzerine odada kalmış olan İmam'ın küçük oğlu Muhammed Kamil'e, bu küçücük çocuğa, Şeyh Ahmet Rufai şöyle dedi, "Babanın ellerini kokla. Bu mübarek koku, ancak, şehadet katına çıkanlardan tüter. Senin baban, Allah'ın en değerli kullarından olan o kutlu şehitler topluluğunun öncülerinden biridir." Ürpertici değil mi?

Şeyh Şamil, Cennetü'l-Baki mezarlığına defnedildi. Mezarı müminlerin ziyaretgâhı haline geldi. Günümüzde o mezarın yerinde yeller esiyor; çünkü İbn Suud'un taraftarları, buradaki görkemli mezarları yerle bir etti.

Ah, İmam Şamil! Karlı dağların eteklerinde Kafkas halklarının istiklâli için cenk ederken elinden Kur'an-ı Kerim'i hiç bırakmamıştı. Çelik gibi cesaretiyle düşmanlarının dahi hayranlığını kazanmış, saraylarda yaşayacakken Cennetü'l-Baki'de Peygamber Efendimiz'e (sav) komşu olmayı seçmişti. Kafkaslarda yaktığı hürriyet ateşiyle Kafkas Kartalı'nın yürek titreten hikâyesi bu işte...

Ruhunu böyle teslim eden bu mübarek insana "Kafkas Kartalı", "Rus Kâbusu", "Çarlara Baş Eğmeyen Dağlı", "Kafkas Dağlarının Hürriyet Güneşi", "Dağıstan Aslanı", "İslam Mücahidi" ve "Teşkilatın Babası" gibi isimler takılarak anıldı.

Dağıstan'da İmamlar Dönemi'nin başlamasıyla birlikte nasıl ki Ruslardan kurtuluş için Müridizm'in etkinliğini artırmak üzere hanların nüfuzunun kırılması ve hocalar ile naiplerin toplum içinde güçlendirilmesi doğrultusunda bir uğraş verilmişse; General Baryatinski'nin Kafkasya'ya atanmasından sonra da ters yönüy-

le aynı şekilde naiplerin ve hocaların nüfuzlarının giderilmesini sağlamak için hanlar desteklenip onlara topraklar ve yönetecekleri beldeler verilmiş böylece Dağıstan beylerine ilkin omuz verilip ardından onlara dayanılarak Rusya'nın egemenliği sağlanmıştı. Çok sinsi bir taktik izlenmiştir. Zaten İmam Şamil'in atadığı naipler çok direnemeyip şehit olacaklardı. Daha sonra küçüklü büyüklü başkaldırılar, isyanlar oldu fakat tam olarak başarılı olamadı. 1920'ye gelindiğinde Rusya'da komünist Sovyet Rusya kurulmuştu. Bölgede Sovyet Rusya'ya bağlı özerk Dağıstan Cumhuriyeti kuruldu. Stalin bölgede katliam, sürgün yaparak ciddi vahşetlere sebep oldu. Stalin dönemini ileride anlatacağız.

Beş evlilik yapan Şeyh Şamil'in 11 çocuğu oldu. Oğullarından Gazi Muhammed, Osmanlı'nın hizmetine girerek 93 Harbi'nde Ruslara karşı savaştı. Muhammed Şafii ise Rus ordusuna katılarak tuğgeneralliğe kadar yükseldi. Şeyh Şamil'in yanında Medine'ye götürdüğü beşinci ve en küçük oğlu Muhammed Kamil, Rusya'ya geri dönmeyerek Medine'den İstanbul'a gelmiş ve Osmanlı ordusuna girmiştir.

Şeyh Şamil deyip geçmeyin. Bugün gençlerimiz Batı'nın Süpermen, Batman, Örümcek Adam, Rambo gibi film karakterleri ve şarkıcılarını idol edinip hayran olmakta. Şeyh Şamil gibi bir dehanın olduğundan veya kişiliğinden haberleri bile yok. Şeyh Şamil muazzam bir liderdi. Derin Rusya'yı yıllarca oyalayıp perişan etmiştir. Bir savaş eğitim uzmanıydı. Liderlik sanatı bildiği en iyi meslekti.

Fransız komutan Napolyon'a karşı galibiyet elde etmiş olan Rus komutan Mikhail S. Vorontsov'u mağlup etmesi de askerî dehâ ve liderliğinin bir göstergesidir.

Şeyh Şamil'in liderlik uygulamalarında tıpkı Hz. Ömer'in (ra) liderliğinde olduğu gibi insana ve yapıya yönelik bir ayrım görülmez. Her ikisine de Allah rızasına uygunluğu oranında eşit mesafede durmuştur. Halkın gönlünü kazanacak icraatlara önem vermiş; dindar, ahlâklı ve dürüst kişiliğiyle bölgedeki Müslüman halkların

saygısını kazanmıştır. Ordusunda görev yapan askerlerin ihtiyaçlarıyla yakından ilgilenmiş, aralarında adaletle hükmetmiş, ayrım gözetmemiştir. Öyle ki ordusunda yalnızca Müslüman Kafkas halkları yer almamış, Moskova yönetimine karşı çıkan ve Rus ordusundan ayrılan binlerce Hristiyan askeri de Çarlık Rusya'nın zulmüne karşı birleştirebilmiştir. Diğer yandan ümmeti bir araya getirmek için mücadele vermiştir. Halkın dertleriyle dertlenmiş, komutan ve askerleriyle bir arkadaş gibi konuşup herkesin fikrini söylemesine imkân tanımıştır. Fiedler'in "durumsallık modeli" açısından bakarsak lider ve takipçileri arasındaki ilişki karşılıklı sevgi ve saygıya dayanan bir uyum arz ederse, vazifeler iyi tanımlanmış olup üyeler tarafından biliniyorsa ve liderin mevkii güçlüyse lider için uygun zemin oluşmuş demektir.

Kriz durumlarında kendisini gösteren, güçlü şahsiyet niteliklerine haiz kimselerde karşılaşılan kurtarıcı liderlik biçimine "karizmatik liderlik" denilir ki bu kişiler cesaret, özgüven, takipçilerini hayran bırakma, ikna ve harekete geçirebilme vasıflarıyla öne çıkar. Şamil vefat ettiğinde vücudunda 30'a yakın yara izinin bulunduğunu, Rus Çarı'nı dahi dize getiren bir direnişe imza attığını ve mücadelesinin bugün yaşayanlara da ilham kaynağı olduğunu düşünürsek bu vasıflara haiz olduğunu görebiliriz.

Vizyoner liderlik teorisine göre liderin gücü, oluşturacağı vizyona ve buna bağlı yönetme yeteneğine bağlıdır. Şamil'in Dağıstan'da bir hükümet kurarak mahkemeler ve posta sistemi teşkil etmesi, ziyaretçilerin konaklaması için hanlar, korunmaları için jandarma noktaları tesis etmesi, vergi uygulamaları getirmesi gibi reformlar, vizyon oluşturma yeteneğini göstermesi açısından mühimdir.

Şeyh Şamil için son derin teşkilatçı diyebiliriz. Teşkilât ve aksiyon adamı. Bizleri görseydi her halde kümes tavuğu derdi. Kimimiz de Şeyh Şamil'i öve öve bitiremiyoruz. Şeyh Şamil'in davasının neresindeyiz? Şahsiyetleri sadece anmasak da "anlasak" ve davalarını

devam ettirsek... Anma yaparak kendimizi dindirip pasifize ediyoruz. Mesele anma değil "anlamak" ve "harekete geçmek" olmalı... Vesselam...[10]

Durmak yok, yolculuğumuza devam edelim. Kitabın sonuna kadar gideceğiz. Yoksa parçalar birleşmez. Derinliğe devam... Şimdi sıra Derin Rusya'nın en derinlerinde kazı yapmaya geldi...

10 Şeyh Şamil için bkz: Zübeyir Yetik, İmam Şamil, Beyan Yayınları, İstanbul 2019. Osman Pamukoğlu, Şeyh Şamil, İnkılap Yayınları, İstanbul 2019. Tarık Mümtaz Göztepe, İmam Şamil, Sebil Yayınları, İstanbul 1984. Mustafa Şahin, Şeyh Şamil- Aşk Özgürlüktür, Okuma Yayınevi, İstanbul 2017. Derin Tarih, Sayı 107, Şubat 2021, s.12,40-69 arası. Soner Yalçın, Teşkilatın İki Silahşörü, Kırmızı Kedi Yayınları, İstanbul 2019, s.209. Tarık Cemal Kutlu, Çeçen Direniş Tarihi, Anka Yayınları, İstanbul 2005. İmam Şamil'in Hatıratı, Hazırlayan: Ahmet Özdemir, Eşik Yayınları, İstanbul 2014. Burhan Bozgeyik, Meşhurların Son Anları, Cihan Yayınları, İstanbul 2012, s.89-96 arası.

DERİN ADAM "LENİN"

Lenin ve Lenin'i var eden gücü ve düşünceyi bilmeden derin Rusya'yı anlamanız mümkün değildir. Bilhassa komünist devrimin Lenin önderliğinde Rusya'da nasıl gerçekleştiğini çok iyi bilmemiz gerekiyor. Çünkü bu devrimle beraber komünizm birçok ülkeye sıçramış ve girdiği her ülkede ciddi olaylara sebep olmuştur. Lenin'in Rusya'da yaptığı devrim ile dünyada büyük bir kırılma olmuştur.

Lenin 1870 yılında Yahudi bir ailenin oğlu olarak dünyaya geldi. Gerçek adı Vladimir İlyiç. Lenin ismini sonradan alacaktı. Lenin'in 5 tane de kardeşi vardı. Babası sadık bir hükümet memuruydu, müfettişlik yapıyordu. Annesi Alman asıllıydı ve bir hekimin kızıydı. Bu yüzden Lenin Alman kültürüyle yetişti. Lenin kültürlü bir ailenin çocuğu olduğu için iyi bir eğitim aldı. Daha 5 yaşındayken annesinden okumayı öğrendi. Okumayı erken yaşlarda öğrenmesi Lenin'i bilmeye ve öğrenmeye tutkulu bir şekilde bağladı. Lenin'in anne ve babası okumaya önem veren insanlardı. Çocuklarını da en iyi şekilde eğitmek için çaba gösterdiler. Evleri sanat, müzik, bilim ve edebiyatın sürekli konuşulduğu küçük bir kütüphane gibiydi.

Gelecek hayatının gelişiminde büyük rol oynayacak okul hayatı, henüz küçük bir çocukken şekillenir. Hazırlık sınıfının ardından sekiz yıllık sıkı bir eğitimle donanır. Girdiği sınavın ardından dokuz yaşına geldiğinde, okulun en zeki otuz çocuğuyla aynı sınıfa gidiyordur. Çocuklar büyük bir şevkle aile içinde eğitilir. Hatta okul dışında da zaman zaman eve özel öğretmenler getirilirdi. Lenin dokuz-on

yaşlarında piyano çalmakla da ilgilenirdi. Ancak zamanla bunu kız işi olarak değerlendirecektir. Okulunu birincilikle bitirdi. Lenin çok kısa boyluydu. Sandalyeye oturduğunda ancak ayak uçları yere değerdi. Çok klasik giyinirdi. Çok kitap okurdu. Küçüklüğünde arkadaşlarıyla hiç oynamazdı. Hep asık suratlıydı.

1886'da Lenin'in babası elli üç yaşında beyin kanamasından vefat eder. Daha üzücü bir olay daha yaşanır. Lenin'in abisi, 3. Aleksandır'a karşı darbe ve suikast girişiminde bulunduğu için yakalanıp idam edilir. Lenin bu olaydan sonra Çarlık'a kin beslemeye başlar. İntikam ve nefret duyguları oluşur. Abisi sosyalist bir örgüte üyedir. Lenin de sosyalist örgütlerle tanışıp Marksist öğretileri öğrenmeye başlar ve etkilenir.

Lenin'in çocukluğu

Lenin'in zihinsel anlamda kendisini geliştirme süreci 1893 yılına değin devam eder. O döneme kadar yer altı örgütlerinden gizlilik teknikleri ve organizasyon hakkında da pek çok bilgi edinir. Bu öğrendikleri ileride çok işine yarayacaktır. Rus sosyalizminin önderi olan Lenin, 1893 yılında artık düşünsel ve bedensel anlamda devrimsel harekete tam olarak hazırlanmıştı. 31 Ağustos 1893 günü St. Petersburg'a geldi. Orada Marksist bir çevreye dâhil olarak yer altı gruplarıyla etkileşim içine girdi. Ekonomik koşulları inceledi, yapılan istatistik çalışmalarını derledi ve makaleler kaleme almaya başladı. Sosyalist çevrede aktif bir rol edindi.[11]

11 Fransız İhtilali'nden sonra çeşitli fikir akımları Rusya'ya da hızla girdi. Sosyalizm ve hürriyet fikirleri yayıldı. Bu fikirler aydınlar aracılığı ile girip önce devlet yetkilileri ve memurlarının çocukları arasında yayıldı. Ellerinde Marks ve Engels'in eserleri ve yazıları, ailelerinin oturduğu lüks mahallelerden çıkıp San Petersburg ve Moskova'nın işçi mahallelerine koştular. Böylece işçilerle bağlantı kurup onları sosyalizme kazandırmaya çalıştılar. Sosyalist fikirleri benimseyen entelektüel bir aydın kesim oluştu. Aydınlar kalabalık halka dönüyor, onları

Halkın gıdasızlıktan hastalandığını, yoksulluk çektiğini, baskı altında kaldıklarını görünce Lenin'in Çarlık'a olan kini daha da arttı. Bunun böyle gitmeyeceğini Çarlık'ın yıkılması gerektiğini savunmaya başladı. 23 yaşına gelince Marks'ın kitaplarını okumaya başladı. Özellikle Marks'ın "Das Kapital" kitabı çok etki bıraktı Lenin'de. Darwin'in kitaplarını da okumayı ihmal etmedi. Zihni yavaş yavaş Ateizm'e kaymıştı. Çünkü Marks'a göre din ve ilah yoktu, olamazdı da... Marks şöyle diyordu: "Din afyondur. Allah kâinatı ve insanları yarattı, diyenleri protesto ediyorum. Allah insanı yaratmamıştır. Aksine insan Allah'ı yaratmıştır. İnsan Allah'ı yaratan bir canlıdır. İnsan kendi düşüncesiyle Allah'ı çıkarmıştır." Karl Marks, din ve Tanrı'ya öfke kusan cümleleriyle, fikirleriyle birçok genci etkilemişti. Lenin ateşli bir Marksist oldu. Aynı zamanda koyu bir ateist... Lenin Marks'ın fikirlerinden etkilenerek ileride şunları diyecekti: "Bizim devrimci partimizin dine olumlu bakması mümkün değildir. Din yalan ve uydurmadan ibarettir."

Devrimci fikirlerinden dolayı hukuk okuduğu üniversiteden uzaklaştırıldı. Ama kendi çabalarıyla dışarıdan sınav vererek bitirmeyi başardı. Mükemmel bir hukukçu olmuştu denilebilir. Avukatlık yaptığı dönemlerde hukuksal ayrımcılıklardan dolayı hukuksal anayasadan nefret etmişti. Büyük kıtlık yılı olan 1891'de fakir köylülerden milyonlarca kişi gıdasız, tifüs ve koleradan ölünce Lenin kökten bir değişim yapmanın gerektiğine inandı. Ve o dakikadan sonra ateşli bir ihtilalci oldu. Bundan sonraki 25 yılını bir ülkeden ötekine gitmekle geçirecekti. Yoğun derecede kitap okuyordu. Çok lüks giyinmiyordu.

Daha sonra Avrupa'ya giderek 25 yıl İngiltere, İsviçre, Avusturya, Polonya gibi ülkeleri dolaştı. Avrupa'da bulunduğu sıralarda İngilizce, Almanca, Fransızca öğrendi. Bu diller ona ileride çok yardımcı olacaktı. Londra'da Karl Marks'ın mezarının başına gider, saatlerce

---

Çar'a karşı ayaklanmaya kışkırtıyorlardı.1880-1890'larda coşku dolu genç entelektüeller, köylüye inecek yerde işçiye gitmişlerdi. İşçiler arasında daha kolay yayılıp daha etkili olabileceklerini düşünüyorlardı.

düşünürdü. Tutuklanmaktan korktuğu için sahte bıyık ve sakal takardı, köylü kılığına girer öyle gezerdi. Bazen kadın kılığına bile girerdi. Bu sırada Avrupa'da bulunan sosyalist-komünist yapıların içine girdi ve çalışmalara başladı. Darbe hazırlıkları bile yapıyorlardı. Yanında taşıdığı bavulunun alt kısmında göze görünmeyecek şekilde hazırlanmış bir cep vardı. Gizli evrak ile onu suçlu çıkarabilecek vesikaları burada gizlerdi. Zorda kalınca bu evrakı bahçesinin bir köşesine gömer, üzerine de soğan ve kabak ekerdi.

Daha sonra Avrupa'dan Rusya'ya dönerek ihtilalci fikirleri ve komünizmi yaymaya başladı. 1895'te Lenin ve arkadaşları "St. Petersburg İşçi Sınıfının Kurtuluşu için Mücadele Birliği"ni kurdular. Küçük bir aydın ve işçi sınıfından oluşan bu birlik Petersburg'un işçi sınıfı üzerinde önemli bir rol oynamıştır. En önemli etkinliği Lenin sürgünde olmasına rağmen St. Petersburg'da 1896 yılında 30 fabrika işçisini kapsayan üç haftalık grevdir. Herkesi devrime, ihtilale davet ediyordu.

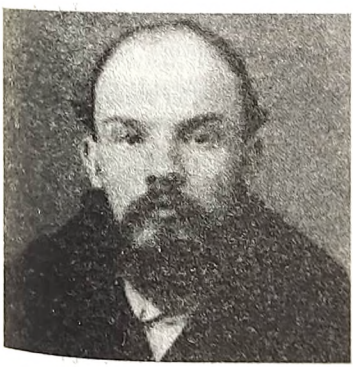

Genç Lenin

Bu faaliyetlerinden dolayı tutuklandı. 14 ay hapis yattıktan sonra Sibirya'nın bir köyüne sürgüne gönderildi. Kitaplarından birini hapiste yazdı. Yazarken kimsenin anlamaması için mürekkep yerine "süt" kullandı. Kâğıt sıcak suya batırıldığında yazılar ortaya çıkıyordu. Hapisteyken kendi adamlarından biri mektup getirince gardiyandan çay ister, kâğıdı çaya batırır yazıları okurdu. Adamları da mürekkep yerine süt kullanarak mektup yazıyorlardı. Böylece yakalanmıyorlardı. Sibirya'da sürgündeyken kendi gibi komünist devrimci "Nataşa" ile evlendi. Nataşa, Lenin'le birlikte Bolşevik hareketinin önde gelen isimlerinden birisi olacaktır. Özellikle Rus eğitim sistemiyle ilgilenen Na-

taşa, sosyalist eğitim sisteminin gelişimine önemli katkılar sağlamıştır. Görünmeyen mürekkeple şifreli mektuplar yazma konusunda da uzman olduğu söylenir.

Lenin'in sürgün yeri Sibirya'nın dondurucu soğukları ile ün yapan küçük bir kasabaydı. Lenin orada Rus köylülerinin trajik fakirliğini gözleri ile gördü. Bu adamlar o kadar fakirlerdi ki büyük dini bayramların dışında bir gün bile et yiyemiyorlardı. Yani et yedikleri günler yılda yirmi defadan fazla değildi. Lenin sürgünde kitabını tamamladı. Devrim için teorileri oturttu, planlar hazırladı.

Marx'ın ölümünden yaklaşık 20 yıl sonra, Rusya'da yeni bir isim ortaya çıktı. Marksistlerin kurduğu Rus Sosyal Demokrat Partisi içinde giderek yükselen Vladimir İlyiç Lenin, Marksizm'e yeni bir yorum getirdi. Lenin'e göre devrimin kendi kendine olması mümkün değildi. Lenin bu duruma militan bir çözüm önerdi: Devrim, Marx'ın öngördüğü gibi işçiler tarafından değil, işçiler yani Marksist literatüre göre "proleterya" adına hareket eden, profesyonel devrimcilerden oluşan, askeri bir disipline sahip "Komünist Parti" tarafından gerçekleştirilecekti. Sonunda sahte özgürlükler sunan kapitalist düzen yıkılacaktı.

Lenin'in şu sözü çok meşhurdur: "Kapitalizmde özgürlük, tıpkı Antik Yunan'daki özgürlük gibidir. Yani sadece köle sahiplerine mahsus bir özgürlük..."

Sürgünden sonra Sosyal Demokrat Partisi'nin çalışmaları için Avrupa'ya gönderildi. Oradaki Marksistlerle devrim için planlar projeler yapmaya başladılar. İhtilal için gerekli hazırlıkları arttırdılar. Öğrendiği dilleri daha da geliştirdi. "Kıvılcım" adı verilen gazeteyi çıkarmaya başladılar. Bu gazete Rusya'da sosyalistlerin gizli bir kolu gibi yıllarca faaliyet göstermiş, kongre ve parti kurulum aşamalarında da önemli bir rol oynamıştır. Ayrıca gazetenin kuruluş amaçlarından biri de mahalli olarak örgütlenen grupları ulusal bir örgütle birleştirme fikridir. Zira o dönemde Rus Marksistleri dağınık, siya-

sal ve ideolojik açıdan ise esnekti. Kıvılcım Gazetesi Rusya'da büyük bir ilgi ile karşılandı. Özellikle üniversite gençliği Kıvılcım'a büyük bir ilgi gösterdi. Makalelerini "Lenin" takma adıyla yazmaya başladı. Sürgünde yazdığı eserini Lena Nehri'nden esinlenerek "Lenin" adı ile imzalamıştı. İşte Vladimir artık bunlardan sonra Lenin olarak bilinecekti.

Lenin demokratik yollarla değil de darbeyle, ihtilalle iktidara gelmek istiyordu. Ama sosyalistlerden diğer bir grup olan "Menşevikler" ise demokratik yollardan iktidara gelmek istiyorlardı. Bu yüzden Lenin onlardan ayrıldı. Lenin ise "Bolşevikleri" temsil ediyordu.

Lenin, devriminden 11 yıl önce, Proletari Dergisi'nde şöyle yazıyordu:

"Bizim ilgilenmekte olduğumuz olgu, silahlı mücadeledir; bu mücadele, bireyler ve küçük gruplar tarafından yürütülmektedir... Silahlı mücadele, birbirlerinden kesinkes olarak ayrılması gereken farklı iki amaca yöneliktir; önce, bu mücadele kişilere, liderlere, ordu ve polisteki görevlilere suikast yapmayı amaçlar. İkinci olarak hem hükümete ait hem de özel kişilere ait para kaynaklarına el koyar. El konulan paralar kısmen parti kasasına, kısmen özel silahlanma amacına ve ayaklanma hazırlığına ve kısmen de tanımlamakta olduğumuz mücadeleye katılan kişilerin geçimine gider..."

Bolşevikler, Lenin'in üstteki alıntısında tarif edilen şekilde örgütlenmeye başladılar. Suikastlar, hükümete ait paralara el konması, resmi kurumların soyulması faaliyetlerini yaptılar. Sonraları diğer ülkelerdeki Lenin'in yolundan giden komünistler de banka soyma, adam kaçırma faaliyetleri yapacaklardı. Deniz Gezmiş ve arkadaşları gibi.

Lenin boş durmuyordu, bir yandan daha fazla gazete, dergi ve broşür bastırıp dağıttırdı. Avrupa'da çeşitli gazeteler çıkardı. Almanya'da "Casus" adında bir dergi çıkardı. Bu dergiyi gizliden Rusya'ya soktu ve orada etkili oldu. Ayrıca sosyalist-komünist fikirleri yayan kitaplar da sokulup okutulmaya devam ediliyordu. Az önce de be-

lirtiğimiz gibi, Lenin çıkardığı Kıvılcım Gazetesi'yle de devrimin taktiklerini belirliyordu. Devrimi yaptıktan sonra komünist ilkeleri topluma uygulamak istiyordu. Lenin 1. Dünya Savaşı nedeniyle Rusya'nın çok güçsüz duruma düştüğünü görmüştü. Devrim için en müsait zamanı kolluyordu.

1902 yılında "Ne Yapmalı?" adlı Rus sosyal demokrasisinin örgütsel görevlerini anlattığı eserini yayınladı. 1898'de organize olan Rusya Sosyal Demokrat İşçi Partisi, 1903 yılında ikinci kongresini Brüksel ve Londra'da gerçekleştirdi. Kongre öncesi tüm hazırlıklarıyla bizzat ilgilenen Lenin, o dönemde neredeyse hiç uyumadan titiz bir çalışma içine girmiştir. Rus halkının geleceğinin bu kongreden çıkacak sonuçlara göre şekilleneceğinin farkındaydı. Avrupa'da düzenlenen bu kongreye Masonlar, Yahudiler ve derin örgüt üyeleri de katıldı ve destek verdi. Bilin bakalım o tarihlerde Osmanlı'da neler olmaktadır?

Aynı tarihte İttihat ve Terakki Cemiyeti de Avrupa'da meşrutiyet ve demokrasi getirmek için dev kongreler tertip etmektedir. Görünürdeki hedef hürriyet, meşrutiyet, halkçılık ve Sultan Abdülhamid'i indirmek. İttihat ve Terakki'nin Avrupa'daki dev kongrelerinde Siyonistler, Masonlar, Ermeni örgütler, derin yapılanmalar da vardı.

Sanki bir el tüm dünyada İmparatorlukları yıkıp meşruti ve seküler bir düzen kurma için her ülkede yapılar oluşturmuştu. Bunu daha üst bir akıl planlıyordu. Bunu ilerleyen sayfalarda anlatacağız. Lenin'in Avrupa'da Rusya için örgütlediği Sosyal Demokrat Partisi, İttihat ve Terakki'nin Avrupa'daki faaliyetleri aynı amaca hizmet ettiği söylenebilir. İmparatorlukları yok etmek! İdeolojilerinin farklı olması bir şey değiştirmiyordu. Lenin'den devam...

1905 yılı Rus halkı için açlığın arttığı, gelirlerinin düştüğü, sosyal adaletsizliğin doruk noktasına ulaştığı bir senedir. Bu nedenle işçi ve köylü sınıfı topluca Çarlık Rusya'sına karşı ayaklanırlar. Ancak bu girişim başarısızlıkla sonuçlanır. Pek çok insan muhafızlar tarafından katledilir. Bu olaya meşhur "Kanlı Pazar" olayı denir. Kanlı Pazar'ın bilançosunun 200 ila 500 ölü arasında olduğu tahmin edilmektedir.

Tarihe başarısız bir sosyalist devrim olarak geçse de 1917'de gerçekleşecek Bolşevik Devrimi'nin genel provası görünümünü taşıması ve örgütlenme sisteminin geliştirilmesi yönünden, 1905 devrim denemesi yol haritası niteliği taşıyacaktır. Başarısız devrimden dersler çıkarılır.

Lenin bu ilk devrimin ardından 1906'da "Rusya Sosyal Demokrat Partisi'nin başkanı seçildi. Bu girişimle birlikte yurt dışında çalışmalarına devam etti. Bazen gizli bazen açık görüşmeler yaptı. Bazı görüşmeleri ise karanlık ve ilginçtir. 1906'da Finlandiya'ya, 1907'de İsviçre'ye 1908'de Paris'e gitti. 1917 yılına kadar Avrupa'nın pek çok ülkesinde yaşadı, oradan Marksizm'in ışığı altında ekonomik ve politik alanda görüşlerini sundu. Sosyalist çevrelerle iletişime geçti, pek çok etkinliğe ve toplantıya konuk oldu. Bu toplantılara katılanlar Lenin'le ilk karşılaştıklarında bu sessiz, mütevazı ve sade görünüşlü adamdan etkilenmediler. Lenin'in bu görüntüsü pek çok sosyalist liderde şaşkınlık oluşturur. Ancak konuşmaya ve fikirlerini beyan etmeye başladığı zaman, çevresindeki insanları adeta büyüler.

Devrime Doğru

Birinci Dünya Savaşı, Lenin'in beklediği büyük fırsatı ortaya çıkarmıştı. Savaş Rusya için askeri ve ekonomik bir felaket oldu ve Çarlık sistemine karşı olan hoşnutsuzluğu artırdı. Birinci Dünya Savaşı nedeniyle gelişigüzel Rus ordusuna işçilerin alınması kıtlığa yol açtı. İşçiler daha fazla çalışmak zorunda kaldılar. Günde 14 saate kadar çalışıyorlardı. Öte yandan savaşta 1,5 milyon asker kaybedilmiş, bir o kadar da esir verilmişti. Askerler bir yandan da açlık çekiyorlardı. Tüm bunlar askerin moralini bozmuştu.

Rusya'nın geri kalmış ekonomisi ve Çar'ın modernizasyondaki başarısızlığı halkın hoşnutsuzluğunu daha da artırdı. Rusya'nın tarım ekonomisi, Avrupa'nın Ortaçağ'daki yöntemlerine dayalıydı. Soğuk ikliminden mağdur olan Rusya'da üretim sezonu 4-6 haftayken Batı Avrupa'da bu 8-9 haftayı buluyordu. Bu yüzden Rus tarımı, şehirleri besleyebilmek için yeterince yiyecek üretemiyordu. Üretimini zorlaştıran diğer etkenler Rusya'nın modern altyapı eksikliği ve ula-

şımdaki yetersizlikti. Demiryolu sisteminin genişletilmesine rağmen Rusya hâlâ yiyeceği şehirlere taşıyacak beceriden yoksundu.

Birinci Dünya Savaşı sırasında demiryollarında ve gıda üretiminde çalışan işçilerin gelişigüzel askere alınması kıtlığa yol açmıştı. Avrupa'yı yakalamaya çalışan genç Rus işçilerinin üzerinde büyük bir yük vardı. Az önce de belirttiğimiz gibi 12-14 saati bulan çalışma süresi, kötü koşullar ve düşük ücretlerle boğuşuyorlardı. Daha iyi çalışma şartları ve ücret taleplerini grevler ve isyanlar takip etti. Bazı fabrikaların daha iyi ücret taleplerini kabul etmesine rağmen savaş koşulları enflasyonu, artışları sıfırladı. Nikolay'ın bu taleplere sert tepki göstermesi üzerine sanayi işçileri, ulaşım ve demiryolu ağlarını felç eden bir greve başladılar. Elde olan kısıtlı imkânlar da etkili bir şekilde ihtiyaç sahiplerine ulaştırılamıyordu. Malzemeler az olduğundan fiyatlar tavan yapmış, 1917'de kıtlık birçok büyük şehri tehdit eder hale gelmişti. İşte bu ümitsiz gibi görünen ortamda, komünist devrimciler, "Biz yaparız" iddiasını yüksek perdeden dile getirmeye başlamıştı.[12] Lenin ve yoldaşları durmayacak her yolu deneyeceklerdi.

Lenin kitlelere konuşma yaparken.

12 Komünizmi kısaca, üretim araçlarının ortak mülkiyetine dayalı politik bir hareket olarak tanımlayabiliriz. İşçi ve patron gibi sınıfların olmadığı sınıfsız bir toplum oluşturma amacını taşıyan komünizm, Karl Marks'ın ve Friedrich Engels isimli düşünürlerin kaleme aldığı Komünist Manifesto ile birlikte anılır. Komünizmin ideali, özel mülkiyete dayalı kapitalist toplumun yerine komünist toplumu ikame etmektir. Yani kimse kimseyi sömürmeyecek, herkes yeteneğince üretecek, ihtiyacına göre alacaktır. Bu sistemde özellikle tüm üretim araçları (fabrikalar, çiftlikler vb.), toplum adına devlet çarkını yöneten ve muhalif bir başka partiye izin vermeyen Komünist Parti'ye aittir.

1890'larda Rusya nüfusunun genelinde, erkeklerin sadece yüzde yirmi dokuzu ve kadınların yüzde on üçü okuma yazma biliyordu. Oysa 1890'larda Fransa'da, Almanya'da ve Kuzey Avrupa'da neredeyse tüm kadınlar ve erkekler okuyup yazabiliyordu. 1914'e gelindiğinde Rusya'da okuryazarlık oranı bütün nüfusta yüzde kırka varmıştı, ama kadınlar ile erkekler arasında büyük bir fark mevcuttu. Okuryazarlık az olduğu için komünistler daha çok anlatarak ve gizli toplantılarla davalarını dile getiriyor, daha çok kişiyi devşiriyorlardı.

Lenin kıtlığın insan psikolojisi üzerinde tahribat oluşturacağını biliyor, bu yolla insanların Tanrı'ya olan inançlarını yok etmeyi ve kiliseye karşı bir hareket başlatmayı hedefliyordu. Komünizmin Kara Kitabı'nda Lenin'in bu zalim düşüncesi şöyle anlatılır:

"1890 yılında, genç avukat Vladimir İlyiç Lenin, 1891'de açlıktan en çok etkilenen eyaletlerden birinin merkezi olan Samara'da ikamet ediyordu. Arkadaşlarından birinin hatırladığına göre Vladimir İlyiç Lenin açlığın birçok olumlu yanı olduğunu açıkça ifade etmekten çekinmiyordu. "Geri kalmış köylü ekonomisi yıkılırken açlık bizi amacımıza yaklaştıracak ve kapitalizm sonrası aşama olan sosyalizme ulaşılacaktı. Açlık, yalnızca Çar'a değil, Tanrı'ya olan inancı da yok edecekti..."

Rus Devrimi'nin sosyal nedenleriyse genel olarak Çar rejiminin alt sınıflara yüzyıllardır uyguladığı zulme ve Nikolay'ın Birinci Dünya Savaşı'ndaki başarısızlığına dayanıyordu. Kırsal kesimde köylüler, bir nevi modern kölelik ya da daha bilinen tabiriyle bir tür marabalık sistemi 1861 yılında kurtulduğundan bu yana soylu toprak sahiplerine vergi vermeye içerliyor ve çalıştıkları toprakların sahibi olmak istiyorlardı. Bunun için defalarca isyan ettiler. Köylü olmak kelimenin mutlak manası ile köle olmak demekti. Aristokratlar topraklarında çalışan köylülere karşı ceza verme hakkına bile sahiptiler. Bu esnada Rusya'nın hızla endüstrileşmesi, büyük kitlelerin ve işçilerin içinde bulunduğu kötü koşulları daha da şiddetlendiriyordu. Tüm koşullar Lenin ve komünistlerin devrim yapmasına uygun haldeydi.

Ayrıca Rusya Birinci Dünya Savaşı'na hazırlıksız girmişti.

Rusya 1. Dünya Savaşı'na tıpkı tarihinde girdiği diğer savaşlar gibi çok kötü hazırlanarak girdi. Rusya'nın 60 bataryası vardı, Almanların ise 381. Rusya topraklarının yüz kilometre karesinde 1 km'lik demiryoluna sahipti, Almanya 10 km'lik. Genel seferberlik çizelgesi üç yılda 6.600.000 tüfeğin yapıldığını söylüyordu, gerçek ihtiyaç ise 17.700.000 tüfekti. Aradaki boşluk fabrikalarda fazladan üretimle kapatılmaya çalışılıyordu. 1 Ocak 1917'de, ihtiyaç olan 133 bin makineli tüfeğin sadece %12'si mevcuttu.

Rusya'nın tek bir operasyonda ölü ve yaralı sayısı toplam olarak 1 milyon 410 bin idi. Daha kötüsü de askerlerinden 976 bini esir alınmıştı. Rusya'nın savaşta verdiği kayıp, diğer bütün katılan ülkelerden daha fazlaydı. Toplam olarak altı ile sekiz milyon arasında ölü, yaralı ve esir asker verdiği tahmin ediliyordu. Bu büyük kayıplar sonucunda Rus ordusu büyük oranda değişmişti. Üst sınıf yaşlı subayların yerini rastgele seçilen yeni askerler doldurmak zorundaydı. Savaş zamanında oluşmaya başlayan ordu, çoğunlukla sivil nüfusa karşı kendini sorumlu tutuyordu ve var olan rejim için daha az güvenilir durumdaydı.

1917 yılına gelindiğinde Çarlık rejimini ayakta tutan en önemli kurumlardan biri olan askeri istihbarat, kışlalar ve cephe gerisindeki kriz, parçalanma ve belirsizlik ortamında neredeyse faaliyetini durdurmak zorunda kalmıştı. Rus ordusunda rüşvet, adam kayırma, devlet malının yağmalanması ve sarhoşluk oldukça yaygındı.

Alkol bağımlılığı her geçen gün daha da artmakta, askerler düşman tarafında alkol ve yiyecek depolarının bulunduğunu öğrendiklerinde daha hevesli saldırmaktaydı. Kışlalar etrafında fuhuş yapılan evlerin yaygın olduğu hakkında kaynaklarda çok sayıda bilgi vardır.

Üç kış süren savaş sonunda, Çarlık Rusya'sının ekonomisi iflas etmiş, hükümet otoritesi kalmamıştı. İhtilalin artık önüne geçilemezdi. Savaşta harcanan büyük paralar hazineyi boşaltmıştı, ülke bir kâğıt para seli altındaydı. Askerlik ve durmadan yeni yeni sınıfların savaşa

sokulması, tarımı milyonlarca kişilik güçten yoksun bırakmıştı. Öyle ki yiyecek üretimi gitgide azalıyordu.

Demiryolları gibi fabrikalar da mevcut malzemeden fayda sağlayamıyordu. Yiyecek azlığı ve ulaştırma güçlükleri yüzünden büyük şehirler açlık ve yakıt sıkıntısı çekmeye başlamıştı. Öte yandan köylü yığınları da savaştan bezmiş ve umutsuzluğa kapılmıştı. Köylerdeki umutsuzluk, silah altındaki milyonlarca köylüye, yani orduya da geçiyordu. 1905 yılında ordu çoğunluğuna dayanan Çarlık, ihtilali yenebilmişti. Ancak şimdi, neredeyse rejime sadık tek bir alay kalmayacaktı.

Devletteki karışıklığı ülkedeki bozulma izledi. 1917'yle birlikte 15 milyon adamın yer değiştirmesi, yeri doldurulamaz kalifiye işçileri alarak sanayiyi yaraladı. Ziraat de zarar gördü; özellikle şehirleri besleyen büyük tarım alanları... Düşman işgali, toprak miktarını da azalttı. 650.000'den fazla ölü, morali çökertti. 1914 ve 1919 arasında yiyecek fiyatları %300 artacaktı. Ücretler düştü. Üretim ihtiyacı karşılayamaz oldu. Toprakların tekrar dağıtılacağı söylentisi orduyu karıştırdı.

1890 ve 1910 yılları arasında başkent St. Petersburg'un nüfusu neredeyse ikiye katlanarak iki milyona dayanmıştı. Moskova'da farklı değildi. 1904'te aynı evi 16 kişinin paylaştığı bile görülüyordu. Bu kaos manzarasına bir de 1. Dünya Savaşı eklenecekti. Zaten hiç kimse askere gitmek istememişti. Savaş araç gereçleri için duyulan talebin artması, işçilerin üzerindeki baskıyı artırmış, bu da daha yaygın isyan ve grevlere kapı açmıştı. Yetişmiş insan kaynağının savaşta öğütülmesi, işleri durma noktasına getirmişti. Açlıkla birlikte huzursuzluk da artıyordu. Büyük şehirler boşalmaya başlamıştı. Nihayetinde ülke savunması için malzeme sıkıntısı çeken askerler de gidişattan hoşnut değillerdi.

Çarlık, halkı duymuyordu.

Politik olarak Rus halkı ile Çarlık rejimi arasında duvarlar örülüydü. Rejimin sahipleri, halkın sesini duymuyordu. Rus otoritesine

karşı duyulan bu rahatsızlık, işçilerin taleplerinin reddedilmesi ve Çar'ın birlikleri tarafından göstericiler üzerine ateş açılması sonucu tarihe geçen Kanlı Pazar katliamı, sona doğru gidişi hızlandırmıştı. Katliama tepkiler, ülkeyi karıştırdı. Çar Nikolay, ortalığı yatıştırmak için demokratik bir parlamento sözü verdiği Ekim Manifestosu'nu yayınladı. Fakat Çar, 1906'da demokrasi ümitlerini yeşerten temel yasaları kaldırarak parlamentoyu dağıttı. Bu yarım kalan demokrasi ümidi, devrimci fikirleri ve Çarlık'a karşı şiddet eylemlerini tetikledi.

Ülke savaştan yorulmuştu.

Rusya'nın yakın tarihi, peş peşe gelen askeri yenilgilerle örülüydü. 1. Dünya Savaşı patlak vermeden önce bile, Japonya'yla 1904-1905 yılları arasında, kendisine çok pahalıya mal olan bir savaş yaşamıştı. Rus ordusu 1914'te Avusturya-Macaristan'a karşı birkaç zafer kazanırken bile askerlerin ekipmanlarındaki eksiklik ve silahlarının yetersizliği belli oluyordu.

İşçilerin grevleri daha da arttı. Grevler ise Rusya'nın dört bir yanına dalga dalga yayılıyordu. Lenin o sırada Avrupa'daydı. Rusya'ya nasıl geçeceğini düşünüyordu. İyice düşünüp plan yaptıktan sonra Almanya üzerinden geçmeyi uygun buldu. Almanya'dan yardım alacaktı. Bu durum Almanya'nın çıkarına da uygundu. 1. Dünya Savaşı'nda Rusya, İngiltere'nin yanında yer almış ve Almanya'ya karşı savaşıyordu. Almanya, Rusya'yı devre dışı bırakmak ve Lenin'in Rusya'ya gitmesi için yardımcı olabilirdi. Almanya devleti ile temasa geçti. Almanya Devleti, Lenin'den Rus Çarı'nı devirip, devleti ele geçirip Rusya'yı savaştan çekme karşılığında Rusya'ya geçmesine yardım etme teklifi yaptı. Lenin bunu zaten kabul ediyordu. Bu durum Alman devleti için de kaçırılmayacak bir fırsattı. Alman Dışişleri Bakanlığı'ndan gönderilen bir telgraf ile Lenin'e izin verildi. Telgrafta şunlar yazıyordu, "İmparator, bu sabah Rus devrimcilerinin Alman toprakları üzerinden geçirilmelerine ve Rusya'da çalışabilmeleri için propaganda malzemesi ile donatılmalarına karar verdi."

Lenin'in de koşulu vardı. Bu; bineceği vagonun yabancı ülke statüsünde sayılması, böylece ileride Almanya ile iş birliği yapmış olmakla suçlanmamasıydı. Daha sonra "kurşungeçirmez vagon" efsanesine yol açacak bu talep kabul edilir. Almanya bununla da kalmaz devrimci propagandayı desteklemek amacıyla önemli krediler verir. Böylece Lenin dönüş projesini gerçekleştirme imkânı buldu. Böylece Lenin ve diğer devrimci arkadaşları, 27 Mart 1917'de Zürih'ten ayrıldılar. Almanya, Lenin'in tren biletlerine kadar hepsine yardım etti. Böylece Lenin Rusya'yı karıştırıp kaosa neden olacak ve Rusya savaştan çekilecekti. Almanya'nın planı buydu.

Lenin'i götüren meşhur trenin lokomotifi.

Lenin Rusya'ya döndüğünde işçilerin grevleri ve protestoları artırdığını gördü. Kendisi de konuşmalar yaparak propagandaları daha da artırdı. Lenin Ekim ayaklanmasına kadar o zaman Rusya'ya bağlı Finlandiya'da kaldı ama Petrograd'da güvendiği üç adam vardı: Biri Troçki, ötekisi Kamenev, diğeri Stalin idi. Troçki her türlü propagandayı yapıyordu. Stalin ve Kamenev arazide iyi işler çıkarıyordu.

Bolşevik Devrimi'nin siyasi-askeri hazırlıklarının yapıldığı arifede Almanya olayların seyrini değiştirecek önemli bir adım attı. Finlandiya'daki Alman bankasına Lenin başta olmak üzere Alman Devleti'nin listesinde isimlere pasaportlarını ibraz etmek suretiyle 207.000 mark para ödenmesi hakkında talimat verdi. Lenin ve Bolşeviklerle teması Alman genelkurmayının Stokholm şubesi sürdürüyordu. Alman devleti nezdinde Bolşeviklere maddi ve siyasi des-

tek verilmesinin ateşli savunucusu, Avrupa'da yayınlanan sosyalist gazetelerinde de yazılar yazan, Rusya muhaciri, dönemin muktedir isimlerinden Yahudi asıllı Aleksandr Parvus idi. Parvus bir dönem İstanbul'da da yaşamış, Abdülhamit Han'ı devirmek için farklı ekiplerle çalışmıştı. Parvus, Lenin'e de destek verip devrim yapmasına katkıda bulunacaktı. Parvus çok derin Yahudilerden biriydi. Bağlantıda olmadığı derin yapı ve grup yoktu. Lenin de derin Yahudilerle bağlantıdaydı. Bunu ileriki sayfalarda anlatacağız.

Parvus

Çar II. Nikolay da bu durumdan hareketle, devrildikten sonraki günlerde yakın çevresine Yahudi komplosundan, Troçki'nin, Lenin'in Yahudi olmasından ve Rusya'yı büyük bir felaket beklediğinden bahsedecekti.

Lenin ve silah arkadaşlarının Rusya'daki ana faaliyetlerinin Alman devleti tarafından finanse edildiği artık ispatlanmış tarihi bir gerçektir.

Lenin'in Alman genelkurmayının emrine girdiği, araştırmacılar tarafından ifade edilmiştir. Lenin etrafında gelişen süreç ve Avrupa'da serbestçe faaliyetini sürdürmesi bu durumu teyit etmektedir. Çarlık Rusya'sı Siyasi Polis İdaresi'nin Avrupa'daki ajanları da Lenin başta olmak üzere Bolşevikleri izleyerek raporlar hazırlamaktaydı. Onların da raporlarında Lenin ve arkadaşlarının Zürih ve Basel'deki Alman konsolosluğunu sık sık ziyaret ettikleri bildirilmiştir.

Lenin ve arkadaşları tüm hesaplarını Rus ordusunun savaşta yenilmesi üzerine kurduklarından, Alman genelkurmayına aynı zamanda askeri sır mahiyetinde bilgi ve belgeler de götürüyorlardı. Bolşeviklerin ordudaki asker ve subaylar arasında ciddi bir etkisi söz

konusuydu. Onlarca general, yüzlerce subay Bolşeviklerden talimat alarak hareket ediyor, çoğu askeri kışlalarda Sovyet komiteleri faaliyetlerini sürdürüyordu.

Lenin konuşmalarında ve yazılarında "Toplumun her yönden sınıfsız, eşitlikçi ve özgür olması gerektiğini, Çarlık sisteminin yıkılıp yeni bir sistem kurulması gerektiğini" söylüyordu. Hâlbuki bu sözler propagandadan başka bir şey değildi. Çünkü devrimden sonra yeni Rusya'da yaşanacaklar halkı Çarlık Rusya'sını aratacak hale getirecekti. Tabii her devrimci iktidarı ele geçirene kadar özgürlük ve eşitlikten bahseder. Devrimden sonra iktidarı ele geçirince kendi görüş ve ilkelerini dayatmak için daha beter bir baskı, zulüm düzeni kurar. Devrimden sonra kendi düzenlerini ve ideolojilerini oturtmak için halka en kötü zulmü yapmaktan geri durmaz. Nitekim Rusya'da da, diğer ülkelerde de öyle de olmuştur. Başta halkın hakları, halkın özgürlüğü derler. Gücü eline alınca kendi düzenini kurmak için en büyük düşmanı halkı olur ve ezer! Kaldığımız yerden devam...

1917 yılına girildiğinde yiyecek, hammadde ve yakıt sıkıntısı had safhaya ulaşmıştı. Protestolar yaygınlaşırken reform yanlısı çeşitli fraksiyonlar bir araya gelmeye başlamıştı. Rus devrimcileri, Çarlık'ın yıkılmasının gerektiğini yüksek sesle söylemeye başlamıştı. Grevler iyice arttı ve işler durdu.

Toplam grevci sayısı 2.865.145'e ulaştı. Bu rakamın büyüklüğü, o zaman Rusya'daki tüm sanayi işçilerinin toplam sayısının "iki milyon" olduğu düşünülürse daha iyi anlaşılır. Çeşitli grevler oluyordu ama bunların % 64'ü politik grevlerdi.

Buna kızan işçiler şiddeti artırdı. Lenin de fırsat bilerek propagandalarını artırdı. Askeri birlikler, göstericileri dağıtmaları emrine rağmen artık işçilerin üzerine ateş açmayı reddettiler. Ayaklanan işçi ve askerler, bakanları ve generalleri tutuklamaya başlamıştı. Bu gelişmeler karşısında Çar Nikolay daha fazla direnemeyeceğini anlayıp tahtını bıraktığını açıkladı. Artık Çarlık yıkılmıştı.

Lenin bunu fırsat bilerek sarayı bastırdı ve 1917 Ekim Devrimi'ni gerçekleştirdi. 1918'de Bolşevik militanlar tarafından, Lenin'in emri üzerine, Çar Nikolay ve tüm ailesi hapsedildikleri bir evin bodrumunda kurşuna dizilerek öldürüldü. Çar'ın kurşunlarla ölmeyen, can çekişen, iki kızını ise süngülerle delik deşik ettiler. Daha sonra açık araziye götürerek bilinmeyen bir yere gömdüler. Sovyet tarihçileri bu olaydan on yıllarca Lenin'in haberi olmadığını, bu insafsız katliamın yerel komünistlerce plansız bir şekilde gerçekleştirildiğini, dolayısıyla Sovyet liderinin bu katliam için suçlanamayacağını savundular. II. Nikolay ve aile üyelerinin cesetleri, o dönemin bazı kayıtlarından yola çıkılarak arkeolog Aleksandr Avdonin tarafından 1979'da ortaya çıkarıldı. Ancak bu keşif Sovyet yetkilileri tarafından 10 yıl kamuoyundan gizlendi. Devam...

Çar Nikolay

1919 yılının Mart ayında Lenin ve diğer Bolşevikler diğer ülkelerden gelen sosyalistlerle Komünist Enternasyonal'i kurdu. Artık komünist rejim oturmuş, daha sonra partinin adı değişmiş "Rusya Komünist Partisi" adını almıştı.

Lenin'i diğer Rus beyinlerinden ayıran özellik, ne istediğini ve nasıl yapılması gerektiğini bilmesiydi. Bu onu ihtilalin lideri yaptı. Bazı adamlar fikir okur, düşünce adamıdır. Bazı adamlar da fikrin, pratiğe geçirilmesinin uzmanıdır. Pratikte iyidir. Neyi nasıl yapacağını bilir. İşte Lenin öyle biriydi. Aynı zamanda fikir ve düşünce adamıydı da...

Lenin hayalini kurduğu devrimi yapmıştı. Sıra Lenin'e bu yolda en büyük yardımı yapan Almanya'ya borcunu ödemeye gelmişti. Lenin, Almanya Devleti'ne barış teklif etti ve Rusya'yı 1. Dünya Savaşı'ndan çıkaran Brest Litovsk Barış Antlaşması'nı imzaladı. Bu anlaşma ile beraber Osmanlı-Türkiye de rahatlayacaktı. Rus tehlikesi kısmen bitmişti.

İç savaş boyunca Bolşevikler, rejim muhaliflerine karşı en kanlı cinayet, katliam ve işkenceleri uygulamaktan çekinmedi.

Lenin Terör Estiriyor

Devrimden sonra şiddetle tüm illeri kontrolü altına aldı. Beyazlar diye bilinen Menşevikler devrime ihanet ettiği için Lenin'e karşı ayaklandılar. Lenin taraftarlarına çoğunluk anlamına gelen Bolşevik deniyordu. Bolşeviklerin Kızıl Ordu'su vardı. Kızıllar da deniyordu. Menşevikler ise azınlık anlamına geliyordu. Beyaz Ordu'su vardı. Beyazlar da deniyordu. Sonuçta devrimden sonraki bu iç hesaplaşmada Bolşevikler, Menşevikleri yenerek devleti tamamen kontrolü altına aldı Sovyetler Birliği'ni kurdu. Lenin her türlü iç muhalifleri kanla bastırdı. Her devrimin kanlı bir iç hesaplaşması olur. Önce devrim liderinin rakipleri, sonra halk ezilir.

Yanı başında Osmanlı Devleti haksız yere uğradığı işgalle uğraşırken Rusya'da Lenin ve partisinin uzun tartışmalarının ardından Brest-Litovsk Anlaşmasıyla Rusya I. Dünya Savaşı'ndan ayrıldı. Pek yakında da Anadolu topraklarında yeni bir ülke kurulacaktı. Kurulan ülkenin adı Türkiye, lideri ise Mustafa Kemal Atatürk olacaktır.

Lenin ihtilalin devamlılığı için Kızıl Ordu'yu ve Gizli Polis Teşkilatı **ÇEKA'yı** kurdu. Kızıl ordu ve ÇEKA tam bir kan akıtma makinesine dönüştü. Öyle ki Lenin görüşlerine katılmayan onlarca Rus aydını ve subaylarını erkek çocuklarıyla beraber öldürttü. Lenin'e niye idam ediyorsunuz denildiğinde, "**İdamlar olmadan nasıl bir devrim gerçekleştirebilirsiniz ki!**" diyordu. Bu her ülkedeki devrimlerden sonra olan şeydir. Lenin kan üzerine kurulmuş bir sistemi kendi de itiraf ediyordu. Lenin kendisine boyun eğmeyen kişileri **"böcek"** olarak nitelendiriyordu. Onlara zararlı böcekler adını veriyordu. Parolası şuydu: **"Asmak... Tereddüt etmeden asmak!"** Böylece milyonlarca kişi öldürtülecekti. Ceza kampları kurdu, işkence ettirdi.

Bolşevikler, yok etmek istedikleri herkesi, belirli kategoriler altında damgalıyorlardı. Örneğin Bolşeviklerden farklı bir sosyalizm anlayışını savunan "Menşevikler" kurulan yeni rejimin önde gelen düşmanlarıydı. Sayısı en geniş ve en çok hedef alınan kategori ise "Kulak" kategorisiydi. Kulaklar, Rusça'da zengin toprak sahiplerine verilen isimdi. Lenin devrim ve iç savaş boyunca Kulaklara karşı acımasız bir terör uygulanmasına dair yüzlerce emir yağdırdı. Örneğin Lenin'in, teşkilatlara yolladığı bir telgrafta şöyle yazıyordu:

"Yoldaşlar! Beş kazanızda cereyan eden Kulak ayaklanması acımasızca ezilmelidir. Devrimin çıkarları bunu gerektiriyor; çünkü artık her yerde Kulaklarla bir ölüm kalım mücadelesi başlamıştır. Bir örnek oluşturmak gereklidir. Daha az sayıda olmamak üzere 100 Kulak, para babası, kan içicinin asılması, isimlerinin açıklanması, bütün tahıllarına el konması, bunu insanların yüzlerce fersah öteden görüp titreyecekleri, anlayacakları şekilde yapınız. Bu talimatları aldığınızı ve yerine getirdiğinizi bildirmek için telgraf çekiniz. Selamlar. Lenin."

Bolşevikler, girdikleri her şehirde kendi ideolojilerine ılımlı bakmayan kesimleri katliamdan geçiriyor, halka korku salmak amacıyla abartılı vahşetler gerçekleştiriyorlardı. Hatta militanlar, özel vahşet stilleri geliştirmişlerdi. Ünlü Rus yazarı Maxim Gorki, şahit olduğu bazı yöntemleri şöyle anlatıyordu:

"Tambov'da komünistler, tutsaklarını sol el ve sol ayaklarından toprağın bir metre yukarısında ağaçlara demiryolu çivileri ile mıhlıyorlardı ve bu insanların acı çekmesini bilerek izliyorlardı. Bir esirin midesini açıp küçük bağırsağını alıyorlar ve bir ağaca çiviliyorlardı ve bağırsağın çözülmesini izliyorlardı. Yakaladıkları görevlileri soyup omuzlarından itibaren derilerini yüzüyorlardı."

Nitekim yeni rejimin baskısından Gorki de üzerine düşeni alacaktı. İleride Stalin bölümünde anlatacağız. Sovyet yazar ve şairleri, kayıtsız şartsız Komünist Parti merkez komitesinin emrindedirler. Proleter Yazarlar Cemiyeti vasıtasıyla kendilerine yazacakları konu-

lar bildirilirdi. Hiçbir yazar ve şair, kendi arzu ettiği konuyu yazamaz, aksi halde soluğu gizli poliste, ÇEKA'da alırdı.

Henüz Sovyet Rusya'sının ilk yıllarında Lenin'in talimatıyla Berdyaev, Bulgakov, Sorokin, Frank gibi onlarca bilim adamı ve aydın gemiye bindirilerek yurt dışına sürgün edilmiştir. Bizzat ÇEKA'da Rus entelektüellerinin faaliyetlerini izlemek için birimler oluşturmuş, sert bir sansür dönemi başlamıştır. Sovyet rejimi Aleksandr Blok gibi yetenekli bir şairin tedavi için yurt dışına çıkmasına izin vermeyerek onun ölümüne neden olmuştur.

İstihbaratçılar Tolstoy'un dostu Menşikov, Gumilyev, Mandelştam, Babel, Veseliy gibi onlarca aydını kurşuna dizmiştir. Bu Stalin döneminde daha beter şekilde artacaktı. Bolşevikler, Çarlık rejimi aleyhinde sürekli kullandıkları Krilov, Lermantov, Puşkin gibi şair ve yazarların görüşlerinden dolayı takip edildikleri ve Çarlık siyasi polisinin baskısına uğradıkları yönündeki propagandalarını unutarak ünlü edebiyatçılara ve bilim adamlarına karşı daha totaliter ve şiddet yanlısı bir siyaset uygulamaya başladılar. Ünlü Rus yazar Maksim Gorki, Lenin'den özel izin alarak tedavi için Avrupa'ya gidebilmiştir.

Herhangi bir nedenden dolayı yurt dışında bulunan Sovyet vatandaşları ülkeye döndüklerinde hemen istihbaratçılar tarafından takip altına alınmıştır.

Birçok değerli Rus müzisyeni, yazarı ve ressamı özgürlük ortamının tekrar oluşacağını düşünmüyordu. Bu insanların ülkeyi terk etmesi, komünist hükümetin prestijine büyük bir darbe vurmuştu. Devrime karşı düşmanlık besleseler de vatanlarını ve onun ormanlarını, çayırlarını ve insanlarını hâlâ çok seviyorlardı. Devrimden sonra Rusya'dan ayrılan Sergei Rahmaninov, uzun yıllar Fransa ve ABD'de kaldığı için ülkesini o kadar çok özlemişti ki artık beste yapamaz hale gelmişti. Zihninde yoğrulan müzik boğuluyordu. 1939 yılında, "Kendimi yabancı bir dünyada dolaşan bir hayalet gibi hissediyorum." demişti ama ülkesine dönmeyi reddediyordu. Rusya

dışında yaşayan Marc Chagall, altmış yıllık sürgün hayatı boyunca yaptığı tüm resimlerde, ana vatanı için duyduğu sevginin izleri olduğunu belirtmişti.

Bu korkunç hadiselerin şahitlerinden Belyayef "Kızıl Bayraklar Altında" adlı hatıralarında bu ibretlik olayları şöyle anlatacaktı: "Milyonlarca masum insanı çılgın bir hale getiren Kızıl Muhafızlar şehirlerde, kasaba ve köylerde rastladıkları insanları güpegündüz soyuyor ve kimse buna mani olamıyor. Evler, mağazalar, müzeler yağma ediliyor; yakılıyor, öldürülen insan cesetleri sokaklarda günlerce kalıyor, kokuyor. Kimse aldırış bile etmiyor. Kızıl Muhafızlar için kanun yoktur. Ülke bu haydutların eline geçmiştir. Çar zamanında eşkiyalık, soygunculuk ve adam öldürme suçundan Sibirya'ya sürülen haydutlar memleketi yağma etmek için birisini bekliyorlardı: LENİN'i..."

Lenin yakalanmanın, hapse atılmanın ve sürgün edilmenin her şeklini yaşamış biriydi. Ne sürgünde ne de hapiste kendisine insanlık dışı davranıldı. Ama kendisi insanlık dışı bir baskı çarkı kurmuştu. Ezip yok ediyordu.

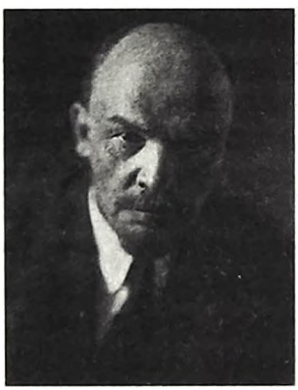

Bolşevikler iktidara geldikten bir süre sonra, 1918 yılı içinde, Lenin tarafından alınan bir kararla özel mülkiyetin ortadan kaldırılmasına yönelik bir politika başladı. Bunun en önemli sonucu ise köylülerin tarlalarının devletleştirilmesi ve mahsullerinin ellerinden alınmasıydı. Bolşevik militanlar, ÇEKA polisleri, Kızıl Ordu birlikleri, Rusya'nın dört bir yanındaki köyleri basarak zaten çok zor koşullarda yaşayan köylülerin yegâne besin kaynağı olan mahsulleri silah zoruyla toplamaya başladı. Her çiftçi için Bolşeviklere vermesi gereken bir kota belirlenmişti, ancak bu kotayı tamamlayabilmek için çoğunun elindeki tüm mahsulü vermesi gerekiyordu. Direnmek isteyen köylüler en vahşi-

ce yöntemlerle susturuldu. Bazıları ellerindeki buğdayın hepsini kaptırmamak için mahsulün bir kısmını gizli ambarlara saklıyordu. Ancak bu gibi davranışlar, Bolşeviklerce "devrime ihanet" sayılıyor ve akıl almaz vahşetlerle cezalandırılıyordu. İnceleme yapmak üzere bölgelere giden bir müfettiş bir bölgedeki uygulamaları şöyle anlatıyor:

"Zorla alım yapan birliklerin haksız uygulamaları akıl almaz boyutlara ulaştı. Tutuklanan köylüler sistematik biçimde soğuk hangarlara kapatılıyor, kırbaçla dövülüyor ve ölümle tehdit ediliyor. Teslim etmeleri gereken kotanın tamamını doldurmayanlar, elleri kolları bağlanıp çıplak bir şekilde köyün ana caddesi boyunca koşmaya zorlanıyor ve sonra da soğuk bir hangara tıkılıyor. Çok sayıda kadın bayılana kadar dövüldükten sonra çıplak olarak karda açılan çukurlara konuluyor."

Lenin köylüler için belirlediği kotanın doldurulamadığını gördükçe çılgına dönüyordu. Sonunda zorla alımlara direnen bazı bölgelerdeki köylülere 1920 yılında korkunç bir ceza verdi: Bu köylülerin sadece mahsulleri değil, aynı zamanda ellerindeki tohumlar da toplanacaktı. Tohumların toplanması, köylülerin yeni mahsul üretememeleri ve mutlak kıtlıkla ölmeleri anlamına geliyordu. Nitekim öyle oldu. 1921 ve 22 yıllarında, Rusya sınırları içinde tam 29 milyon insan açlıkla pençeleşti. Bunlardan birkaç milyonun yaşamını yitirdiği düşünülmektedir.

1921 yılındaki kıtlığın başlaması ve uzun süren iç savaş nedeniyle ülke bitap düşmüştü. Bolşevikler, komünizmi benimsemek istemeyen herkesi tasfiye etmeye giriştiler. Lenin'in üstteki emrine benzer daha pek çok emir ve uygulama sonucunda, on binlerce insan hiçbir yargılama olmaksızın kurşuna dizildi. Pek çok rejim muhalifi de "Gulag" adı verilen ve tutukluların çok ağır şartlarda ölesiye çalıştırıldıkları toplama kamplarına gönderildi. Çoğu bu kamplardan sağ kurtulamayacaktı. "Gulag kamplarının" ne kadar ürpertici olduğunu ileride Stalin bölümünde anlatacağız. Sonuçta 1918-1922 yılları arasında Lenin döneminde Bolşevik rejime karşı ayaklanan yüz binlerce işçi ve köylü katledildi.

Lenin ve Müslümanlar

Lenin Müslümanların aşırı derecede isyan etmesini önlemek ve onların desteğini almak için bir bildiri yayınladı. Altında Lenin ve Stalin'in imzası vardı. Bildiride şöyle diyordu Lenin: **"Dinleri Çarlık tarafından tahrik edilen Müslümanlar, dininiz ve kültür müesseselerinizde serbestsiniz... Müslümanlar! Biz, sizden maddi ve manevi yardım bekliyoruz..."**

Çarların baskısı ile yıllardır dinlerinin icaplarını yaşayamayan Müslümanlar, kızıl ihtilâlde komünistlere yardımcı olmuşlardı. Bu biraz çaresizlikten, biraz da Çar gitsin de kim gelirse gelsin anlayışındandı. Çünkü Çar'dan daha zalim bir idareci düşünemiyorlardı. Bu da komünizmi henüz bilememelerinin tabi bir neticesiydi. Aradıkları din ve vicdan hürriyetini, istiklâli ve ekmeği ise Lenin yeminlerle vaat ediyordu. İşte bütün bu düşünceler içinde Rusya'daki Müslümanlar kızıl ihtilâli desteklediler, yardımcı oldular.

Lenin'in vereceği istiklâl ve hürriyet, onun gerçek niyetini bilemeyen Müslümanlarca bir ümit olarak beklendi. Ve nihayet Müslümanlar özlediklerine kavuşuyorlardı. Çarlık devrinde gasp edilen Hz. Osman'a ait Kur'an'ı Kerim Müslümanlara iade edildi. Orenburg Camii Başkurtlar'a, Kazan'daki millî ve dini bir abide olan Süyümbike Kulesi Tatarlara geri verildi. Her yerde Müslüman ileri gelenleri ihtilâlciler tarafından iltifatlara boğuluyordu.

Bütün Müslümanlar ise Çarlık devrinde yapamadıkları sünnet merasimlerini ifa etmenin ve camilere gidip serbestçe namaz kılmanın sevincini yaşıyorlardı. Dağıstan'daki bir kongrede Stalin "Sovyet Şeriâti" diyerek nutuklar atıyor, Müslümanlar da bu tabirlerin altında yatan sinsi manaları anlayamayarak İslâm Komiserlikleri kurup komünistlerle bir araya geliyorlardı. Komünistlerin devamlı neşrettikleri beyannameler, Müslümanları yardıma ve dostluğa çağırıyordu: "Doğu Müslümanları! Dünyanın bu yeniden canlanışına sizin de yardımlarınızı ve sempatinizi bekliyoruz." diyorlardı.

İhtilâlin başlangıcında Müslümanlara karşı takınılan bu dostluğun içyüzünü bizzat Stalin şöyle açıklamaktadır: "Azerbaycan'da dine karşı şiddetli mücadele başlangıçta muvaffak olur ve halkı dinden uzaklaştırır. Fakat halk kitleleri kendi mukaddesatlarına karşı saygısızlıkta bulunuldu ve tecavüz edildi kanaatine varır. Hadiselere sebebiyet vermemek için açıktan açığa mücadeleye girişmemelidir. Aslı olmayan zararlı fikirleri dine katıp, hatta komünizm prensipleriyle şeriât arasında benzerlikler olduğunu iddia edip halkta bu kanaat uyandırılmalıdır. Böylece istenilen gayeye ulaşmış oluruz. O halde din ile doğrudan doğruya mücadele etmemelidir. Kısacası atlıların ani hücumu gibi bir baskın yerine, yavaş yavaş sosyalizme alıştırmalıdır, böyle bir politika takip edilmelidir."

Rusya'daki Müslümanların istiklâl ve hürriyet arzuları da başlangıçta kabul edilmiş göründü. Devrimi güçlendirmek ve güçlü şekilde dünyaya yaymaları gerekiyordu. Başta itici olurlarsa devrim bir anda tıkanırdı diye düşündüler. Hâlbuki Lenin ve Stalin İslam'a karşılardı ve Allah'ı kabul etmiyorlardı. Gizli niyetlerini çok geçmeden açığa vuracaklar ve şiddet uygulamaya başlayacaklardı. Ne yazık ki Müslümanların İslâm Cumhuriyeti sevinçleri uzun sürmedi. Bir anda Müslümanlara yönelik baskı, zulüm, yasak ve katliamlar başladı.

Yapılan zulüm ve baskılar, Çarlık Rusya'sını mumla aratacak bir hale gelmişti. Müslümanlar yıllarca hasretini çektikleri, istiklâl ve hürriyeti bulur gibi olmuşken ne yazık ki çok hazin bir şekilde yeniden kaybetmişlerdi. Birçok defa ayaklanmaya teşebbüs etmişlerse de bunlar tarihin en kanlı ve vahşi usulleriyle bastırılmıştı. Bir kısmı çeşitli bahanelerle yerlerinden yurtlarından atıldılar. Sibirya'ya sürgüne gönderildiler... Kırımlılar gibi...

Bolşevikler girdikleri her şehirde kendi ideolojilerine ılımlı bakmayan kesimleri katliamdan geçiriyor, halka korku salmak amacıyla abartılı vahşetler gerçekleştiriyorlardı. Kırım'da gerçekleştirilen Bolşevik vahşetleri şöyle anlatılıyor:

Benzer şiddet uygulamaları Bolşevikler tarafından işgal edilen Sivastopol, Yalta, Aluşta, Simferopol gibi Kırım illerinde de gerçekleştirildi. Aynı uygulamalara Nisan-Mayıs 1918'den itibaren isyan komisyonunun hazırladığı dosyalarda "elleri kopmuş, omzu parçalanmış, kafası dağılmış, çenesi kırılmış, cinsel organları koparılmış cesetler" de yer almaktaydı...

Yurtlarının bir kısmına Ruslar yerleştirildi. Meselâ Kazakistan'a yerleştirilen Ruslar sebebiyle nüfusun yüzde otuzdan daha az bir kısmını yerli halk teşkil etmektedir bugün. Bu maddi baskı ve eritme yollarının dışında bir de asıl fecisi manevi baskı ve şiddet yolları denediler. 1920'den itibaren gerçek bir istilâya uğrayan Müslüman Cumhuriyetler, istiklâlleriyle birlikte din ve inanç hürriyetini, ibadet serbestisini de kaybettiler.

Dinsizliği esas kabul etmiş olan Kızıllar, ayakları yer tutar tutmaz, "din, bir millet için afyondur" anlayışıyla ortaya çıktılar. İstisnasız bütün dini müesseselere saldırdılar. Katı bir maddecilik batağına saplanmış yeni bir nesil yetiştirmeye koyuldular. Bunun için de dini öğretimi yasakladılar. Bu yasağa uymayanlar şiddetle cezalandırıldılar.

Bu terör havası en ücra köylere kadar bütün şiddetiyle götürüldü. Dini eğitim yapıldığı haber alınan köye hemen baskın yapıldı. Kur'anlar, cüzler, tespihler, takkeler, seccadeler suç aleti olarak toplandı. Suçlular derhal kurşuna dizildi. Köy sakinleri başka yerlere sürgün edildi. Lenin'den sonra gelen Stalin döneminde sünnet olmak bile yasaklanıp camiler komple yıkılacaktı. Stalin döneminde yaşanan üzücü, ürpertici gerçekleri anlatacağız.

Velhasıl Lenin'in uyguladığı yalan Müslüman dostluğu politikası son bulmuştu.

Lenin, 1919 Şubatında, güya muhtariyet verilecek cumhuriyetlerin ileri gelenleriyle Moskova'da bir toplantı düzenledi. Daha başlangıçta bu toplantıda geçen bazı münakaşalar bile komünistlerin gizli niyetlerini açığa vurmakta ve onları ele vermekteydi. Başkurt-

ların Lideri Zeki Velidî Togan, Bolşeviklerin Türkistan'daki yıkıcı faaliyetlerini kastederek Lenin'e:

"Biz Kızıl Ordu'nun ve komünistlerin kontrolünde değil, istiklâle yönelik bir muhtariyet istiyoruz." dediği zaman Lenin:

"Velidof, gayretleriniz boşunadır. Zira Rus komünistlerinin üstündeki kızıl tabakayı kazırsanız, altından kapkara bir Rus milliyetçiliği çıkar." demiştir.

Bu sözlerden açıkça anlaşılmaktaydı ki tarihi Rus ihtirası kabarmış ve komünizm maskesine de bürünerek istilâya başlamıştı.

Önce özgürlük veriyormuş gibi yaptı. Çünkü devrime desteği artırmak için buna ihtiyacı vardı. Tabii bu aldatmacadan, politikadan ibaretti. Amaca ulaşmak için her türlü yalan konuşuluyordu. Daha sonra Müslümanlar devrimden kendilerine düşen baskı ve zulümden paylarını çok şiddetli şekilde alacaklardı. Hatta Hristiyanlar bile... Anlatacağız.

Lenin, "Komünizmin başarıya ulaşması için ilk vasıta yalan söylemektir. Ne kadar yalan söylerseniz o kadar başarılı olursunuz." diyordu zaten. Yalan üzerine kurulmuş rejimler doğruların gün yüzüne çıkmasıyla çöker giderler. Öyle de olacaktı. İlerleyen yıllarda Marksizmin komünizmin dinsizlik felsefesi gereği Rusya'da ve diğer komünist ülkelerde "**Allah'sızlar Cemiyeti**" kurdular. Buna "Tanrısızlar Birliği" de deniyordu. Gençleri dinsizleştirmek için kurdukları bu dernekler altında çalışmalar yaptılar. En temel teknikleri gençlere önce beyin bulandırıcı, mantıklı görünen sorular soruyorlardı. Genç birkaç ay içinde ateşli komünist olup çıkıyordu. Dine bağlanan nesiller ve toplumlar Lenin ve komünizm önünde engeldi. Asla leninist, marksist, komünist olamıyordu. İlk önce din ve Tanrı düşüncesi silinmeliydi.

Lenin yapmış olduğu devrimi tüm dünyaya yaymak istiyordu. Ama ilk önce insanları inançlarından uzaklaştırmak asıl amaçtı. Dünya ülkelerine baktığımızda o dönem komünizmin zehirli düşüncelerinden etkilenen çok genç vardır. Rejim güçlü olarak kalmak

için ideolojisini önce kendi toplumuna sonra diğer ülkelere ve toplumlara da hızla yaymak zorundaydı.

Lenin en büyük darbeyi Müslümanlara yaptı. 10 bin cami, 15 bin medrese kapattı. Binlerce din adamını yok etti. İşte komünizmin de özgürlüğü, eşitçiliği buydu. Kendi düşüncesinden olmayanları yasaklamak, engellemek... Kiliseleri kapattırdı, papazları öldürttü. Tüm bunlara karşılık gençlerin komünist olması için eğitim yerleri kurdurttu. Soru sorma teknikleriyle geçlerin kafalarını karıştırıp onları elde ettiler. Zaten Lenin'in de ikna edici, etkileyici hitabeti ve bilgisi vardı. Lenin, **"Bana 7 yaşında bir genç verin, onu ateşli bir komünist yapayım."** demiştir. Bu sözü meşhurdur.

Lenin ve Yahudiler

Moskova'daki Devlet Tarih Müzesi'nde sergiye çıkarılan belgelerde Lenin'in Yahudi olduğu ortaya çıktı ve resmen kanıtlandı.

A. Arutyunov, Lenin'in ailesi ve hayatıyla ilgili çok sayıda arşiv belgelerini de kullanarak hazırladığı geniş hacimli araştırma eserinde bütün sorulara cevap aramış, pek çok bilinmeyeni açığa çıkarmıştır. Lenin'in anne tarafından dedesi Moyşa (Moşe) İtskoviç Blank'tır. Onun Rusya'nın tarih arşivindeki dosyasından birkaç sayfanın alındığı araştırmacılar tarafından da tespit edilmiştir.

Sovyet döneminde bilgi sızmalarını önlemek amacıyla Blank'a ait dosya Komünist Partisi arşivine alınarak üzerine gizli ibaresi konulup gizlenmiştir. 19. yüzyıla ait yargı defterlerinin verdiği bilgilere göre Moyşa Blank 1763 yılında 800 Yahudi ailesinin yaşadığı Lehistan-Litvanya Birliği'nin (Polonya) Starokonstantinova şehrinde Meşan ailesinde doğmuştur. Eşinin ismi Maryam, oğulları Abel ve Srul, kızları da Anna, Katerina ve Mariya'dır. Mariya, Lenin'in annesidir. Ticaretle uğraşan Blank ailesinin bölgenin zengin ailelerinden biri olduğu hakkında da kayıtlarda bilgiler yer almaktadır.

Lenin ailesinin etnik kökeni ve şeceresi incelendiğinde etnik olarak Rus olmadıklarını rahatlıkla ifade edebiliriz.

Birçok kaynakta da geçtiği gibi Lenin'in devrimden sonra kurmuş olduğu devrim bürosu 7 kişiden oluşuyordu. Bunlar çekirdek ana kadroydu. Lider kadroyu oluşturuyordu. İlginçtir ki 7 kişinin 5 tanesi Yahudi idi. Bunlar "Lenin, Troçki, Kamanev, Sakalenkov, Zinoniv." Stalin Gürcü idi. Çar ordusunda subay olan E. Vlademir Gredjinsky, Stalin'in ailesi hakkında şu bilgiyi aktarır: "Stalin'i küçüklüğünden beri tanırım. Babası bir eskici, dedesi ise Yahudi bir tenekeci idi." Ama Stalin hakkındaki bu bilgi tartışmalıdır. Lenin'in oluşturduğu bakanlık konseyi ise 27 kişiden oluşuyordu. Bunlardan 17'si Yahudi idi. Bu sırada 61 azası bulunan partinin Umumi İdare Heyeti'nde Yahudi asıllı olanların adedi 55'ti.

Yine çok ilginçtir ki Ekim 1917 Devrimi'nin hemen sonrasında devrim bürosu Yahudilerle ilgili şu 2 maddelik bildiriyi yayınladı:

1)Yahudilere düşmanlık edilemez, bu cezayı gerektirir.

2)Yahudilerin Filistin'de milli bir vatan kurma hakları vardır.

İlginçtir ki 1917'de Lenin bu iki maddeyi bildirirken aynı tarihte İngiltere Filistin'de İsrail'in kurulmasının önünü açan Balfour Deklarasyonu'nu yayınladı. Ayrıca Lenin döneminde Yahudi kültürünü geliştirme çabaları başlatıldı. Aynı zamanda İsrail'e dönüş standartlarını oluşturdu. Rus Devrimi'nin başına bir Yahudi'yi getirip hem Rusya'da hem Asya'daki Türkmen bölgelerini dinsiz, kültürsüz, tarihsiz hale getirdiler. Büyük bir Müslüman Türk dinamiği komünizmle ezilerek etkisiz hale getirilecekti.

1939'da Yahudilerin çıkarmış olduğu Bertoğulları (Yahudioğulları) kararnamesinde şu ifadeler yer almaktadır: "**İnsanları dinlerinden uzaklaştırmak için başka toplumlarda sahte özgürlükçü ve devrimci ruhu yaydık.**" Gerçekten de komünist devrim sebebiyle insanlar dinden uzaklaştılar, neredeyse komünistlerin hepsi Allah'ı inkâr eder Allah'ın hükümran olduğunu kabul etmezler. Yine kararnamede ve başka konuşmalarda şunlar da deniyor: "**Darwin teorisine dayanarak da onları maymunların çocukları olmakla övünecek kadar sapıttık.**" Bu bilgilere dayanarak **Darwin, Marks**

ve Durkheim'in fikirlerini, kasıtlı olarak küreselciliğe hâkim olan Yahudilerin çıkartmış olduğu fikirler olarak da düşünmek mümkün. Zaten Yahudiler fitne, fesat ve sapıklık çıkartmakta uzmandırlar. Gelin bu konuda biraz derinlerde kazı yapalım. Dikkatli okuyun.

Almanya'nın Frankfurt kentinde "Sosyal Araştırmalar Enstitüsü" adı altında kurulan ancak gerçekte sosyal yaşam deneyleri, ideolojik akımlar ve ekonomik modeller üretmek üzere tasarlanmış meşhur Frankfurt Okulu'nda komünizmi üretenlerle; insanlığı sömürmek için "Soğuk Savaş" palavrasıyla kapitalizmi zirveye çıkaranlar aynı stratejik aklın sahipleriydi. Mesela Yahudi kökenli Felix Weil tarafından 1923 yılında kurulan ve Marksizm'i "bilimsel metoda" oturtan Frankfurt Okulu'nun finansörü, 20. yüzyılın başında dünyanın en büyük tahıl tüccarı olan Alman/Arjantinli iş adamı Hermann Weil idi. Küresel aklın finansörlerinin desteği ile kurulmuş eğitim kurumları ve şirketlerinde ideolojiler üretilmiştir. Küresel operasyon için sahaya sürülmüştür. Daha derine inelim.

Batı üniversitelerinde başta felsefe olmak üzere bütün sosyal ilimler ve Doğu ile ilgili kürsüler Yahudi işgali altındadır. Onlar ilmi, ilim için yapmazlar. Onlar bilgiyi dünya halklarını istedikleri yöne sevk edebilmek için kullanırlar. Şimdi anlatacaklarım bunun en büyük delili olacak. Dünya halklarına ve özellikle Müslümanlara ilim ve felsefeyle nasıl operasyon yaptıklarını açıkça göreceğiz.

Felsefe tarihine bakıldığında insanları bozan, ifsat eden bütün görüşlerin Yahudi asıllı filozoflarca ortaya atıldığı görülür.

İnsanların maymundan geldiğini söyleyen **Darwin** bir Yahudi'dir. Marksizm'i insanların başına bela eden **Karl Marks** bir Alman Yahudisi'nin oğlu olarak dünyaya geldi. Allah'ı ve dini inkâr edip hakaret eden meşhur **Durkheim**, Fransa'da doğmuş bir Yahudi çocuğudur. Her şeyi cinsellik üzerinden değerlendiren ve cinsellik konusunda din ve kültür tanımayan **Freud** Avusturya'da doğmuş bir Yahudi'dir.

Bu dört Yahudi, her biri farklı görüşler savunarak birbirini tamamladı. Çok sinsice hareket edildi. Sanki bir planın tamamlayıcı unsurları gibiydiler. Bunu ancak üst bir akıl planlayabilir. Anlatınca daha iyi anlayacaksınız.

Önce **Darwin** ortaya çıkıp evrim teorisini ortaya atarak insanların maymundan geldiğini söyledi. Yani insan hayvandan gelmişti. Bu görüşü ortaya attığında dünya çalkalandı. Sıra diğer aşamadaydı.

Daha sonra **Freud** ortaya çıkıp insanı cinsel bir varlık olarak ele alıp hiçbir tür cinsel ilişkinin günah ve hata olmayacağını savunan görüşü ortaya attı. Cinsel konularda din ve geleneklerin koyduğu yasakların saçma ve yanlış olduğu teorisini işledi. Bunlar din ve ahlaka aykırıydı. İnsanı sadece şehvetine düşkün bir varlık olarak tanımladı. Freud da bir üniversitede hocaydı. Aslında Freud'un yaptığı şey Darwin'in ortaya attığı görüşü tamamlamaktı. Darwin, insanı hayvan yaptı. Freud da "insan hayvandan geldiği için cinsel yasak konamaz" teorisini işledi. Böylece birbirlerini tamamladılar. Freud bu görüşleriyle dünyayı sarstı. Hâlâ okullarımızda süper filozof olarak görüşleri okutuluyor. Bu bir Siyonist-Yahudi operasyonuydu. Bitmedi. Sıra kimdeydi? Tabii ki de Durkheim'de.

Daha sonra **Durkheim,** Tanrı ve din diye bir şey yoktur, bunlar insanların ürettiği saçmalıklardır, teorisini ortaya attı ve izah etti. Tüm din ve ahlak kaidelerinin geçersiz olduğunu savundu. Durkheim bir felsefe, sosyoloji uzmanı olarak öğretim üyeliği yaptı. Aslında Durkheim, operasyonun diğer ayağı idi. Darwin insanı hayvan yaptı, Freud cinsel yönden insanı iyice hayvanlaştırdı. Durkheim da insanı din ve Allah tanımaz yaparak tastamam hayvanlaştırdı. "Bir hayvanız ve hayvan gibi yaşayıp yok olup gideceğiz; din, Allah yok!" dedi.

Üç Yahudi birbirini tamamlayan üç görevi yerine getirerek operasyonu başlattı. Bitti mi? Bitmedi! Tüm bu üç teoriyi birleştirip bir din hâline getirecek bir fikir akımı vardı. Peki, bu fikir akımının "babası" kimdi? Tabii ki Karl Marks!

Daha sonra **Karl Marks** merkeze alınarak bu üç teoriye maddeci ekonomik teori de eklenerek temel din ve düzenek kuruldu: Marksizm-komünizm. **Marksizm**, önceki üç sacayağının bir potada birleştirilerek bunların bir din ve devlet düzeneği hâline getirilmesinde kullanıldı.

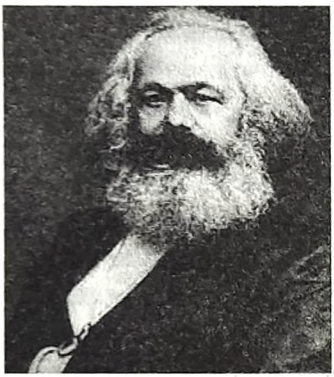

Marks

Evet, dört Yahudi ile operasyon tamamlandı. Marksizm ve komünizm, Allah ve din tanımayan, her şeye maddeci yaklaşan, cinsel yasağın olmadığı, ruhu yok sayan bir din ve düzendir. Hâkim olduğu her yerde dinin kökünü kazıyıp Allah'ı inkâr eden, tanımayan nesiller yetiştirdi. Bu fikre göre bütün manevi kuvvetler ve inançlar inkâr edilmekteydi. Artık her şey maddeye bağlanmıştı. İnsanı da hayvanlaştırdılar. Bu dört Yahudi, insanı dinden uzaklaştırıp hayvanlaştırdıkları gibi dünyanın kana bulanmasına sebep oldu. Dünyaya bir operasyon yapılmıştı.

Her sözünde ve her cümlesinde cinsiyet içgüdüsünü işleyen Freud bir eserinde, "Durum bu noktaya gelince ırkımızın hâkimiyeti önünde engel olarak dikilen bütün ahlak kuralları kökten yıkılmış olur." demiştir. Irkımız dediği, Yahudilik.

Böylece gizli Yahudi planını deşifre ediyordu. Yahudi ırkının önünde din ve ahlak kurallarının engel olduğunu biliyordu. Siyonizm de bunları yok etmek için uğraşmıştır. Özellikle de İslam'a ve Müslümanlara bunu yapmışlardır.

Nitekim Siyonist liderler, protokollerinde şunları diyeceklerdi: "Darwin, Marks ve Freud'un fikirlerinin revaç bulmasına gayret ettik. Zira onların Yahudi olmayan inançları ifsat edici tesirleri, bizim için gayet aşikârdır."

Yahudi bir ailenin çocuğu olan Freud, Yahudi düşmanının çok olduğu bir çevrede büyüdü. Yahudi olmasından dolayı çoğu zaman tahkir ediliyordu. Babası onu, Yahudi olmayanlara karşı kinlendirmişti. İnsanlara karşı intikam hırsıyla büyümüştü. Bu sebeple daha sonra Siyonizme ve hedeflerine gönül verecekti. Yetmiş beş yılı aşkın bir süre Avusturya'da oturan Freud, 1938'de Nazilerden kaçarak İngiltere'ye yerleşmişti. Londra'daki Yahudi cemaati tarafından satın alınan büyük evinde 1939'da ölecekti.

Gariptir ki Siyonist gizli Yahudi yapıların aldıkları kararların tarihiyle Karl Marx'ın isyana davet ettiği ideolojinin çıkış tarihinin aynı zamana denk gelmesi ve ilk komünist devletin kuruluşunda büyük sayıda Yahudi bulunması çok dikkat çekicidir. Biliyor muydunuz? Avrupa'da ve diğer ülkelerde sosyalist partileri kuranların ve yayanların çoğu, "büyük zenginler dâhil" Yahudi'dir.

Dönelim Lenin'e.

Amerika ve Avrupa'ya yön verip daha sonra dünyada etkili olacak olan dev bankerlerden Schiff, Rothschild, Warburg, Kahn, Parvus, Rockefeller gibi Yahudi bankerler ve İngiliz derin devletine bağlı Chatham House, Lenin ve komünist devrimi büyük bir finansla desteklediler. Bugün bile çok etkili olan Yahudi banker Jacob Schiff, Lenin devriminin gerçekleşmesi için milyonlarca dolar harcadığı kaynaklarda geçmektedir ve daha büyük gerçekler deşifre olmuştur. Jacob Schiff, Almanya doğumlu Amerikalı bankacı ve iş adamıydı. O dönemde savaşları finanse edenler arasındaydı. Etmez mi? Savaş için ülkelere borç ver, savaştan sonra da toparlanması için borç ver. Sonunda ülkenin kaynaklarına çök! Bu tipler işine geldiğinde komünist, kapitalist, dindar, milliyetçi demeden hepsini kullanır, finanse eder. Devam edelim.

Gariptir ki Lenin'in en önemli adamı hatta devrimden sonra ikinci adam olan Troçki, devrimden önce Amerika'da bulunmuş, Kanada'da hapishanedeyken bırakılıp finans desteği sağlanarak Lenin'in yanına gönderilmişti. Hapishaneden kurtarılmasında ve paraya

boğulmasında Wall Street bankerleri etkili oldu. Soru şu: Kapitalist bankerlerle komünist devrimcilerin bu ilginç iş birliğinin sebebi neydi? Kapitalist bankerler komünist bir devrimciyi neden destekledi? Bunun üç sebebi olduğunu söyleyebiliriz:

Birincisi, Rus Çarı Yahudilere karşıydı ve halkı Yahudilere karşı kışkırtıp katliamlar yaptırmıştı. Yahudi-Siyonist olan küresel bankerler intikam alıyordu. Osmanlı'da Abdülhamit'ten aldıkları intikam gibi...

İkincisi, küreselciliğe soyunan bankerlerin Rusya üzerindeki planlar için hâlihazırda kullanabilecekleri en iyi grup Lenin ve komünist devrimciler olması. Her imparatorlukta bir adam ve ekip bulmuşlardı. Rusya için de istenilen değişim için en uygun adam Lenin'dir.

Üçüncüsü, Çarlık rejimi bir saltanat ve monarşi idi. Küreselcilerin başlattığı yeni proje ile imparatorluklar yıkılıp meşruti, demokratik, cumhuriyet düzenine geçilecekti. Demokrasi ve cumhuriyetle daha kolay manipülasyon sağlayıp devletlere daha kolay sızacaklardı.

Demokrasi ve cumhuriyet Mason küreselciler için belirlenen en iyi sıçrama tahtası olacaktı.

Hatırlayın, 1789'da Mason ve Yahudi unsurların desteği ile gerçekleştirilen Fransız İhtilali'nin sonucunda Katolikliğe büyük darbe vuruldu. Rusya'da Lenin ile yapılan devrim ile de Ortodoksluğa darbe vuruldu. Türkiye'de de İslam'a ve İslami kurumlara vurulacaktı. Avrupa ve ABD bağlantılı bankerlerin Rusya'daki yüz binlerce Yahudi'ye verdiği finans desteği Rusya'da devrimin yapılmasına büyük katkı sağlamıştı. Bu amaç için Çin'de Mao'ya destek verilecekti. Lenin ve Mao, geniş bir bölgede kültür ve medeniyetleri yok edip silmiştir. Dünyada bunların yolunda gidenler de ülkelerinde tarih, kültür ve dini silip sıfırlamıştır. Zaten kültürleri, dini, medeniyetleri sıfırlamak küreselci gücün en büyük planıydı. Lenin, Mao, Stalin ile bu planın birinci aşaması gerçekleştirildi. Bugün de hızla devam etmektedir. Devam...

Lenin'in yaptığı Ekim Devrimi sonrasında Yahudilere ne oldu dersiniz? Lenin kendini finanse eden Almanya, İsviçre ve ABD bağlantılı bankerleri unutmadı ve gizli isteklerini yerine getirdi. Lenin, Çar Rusya'sı döneminde Yahudilere yapılan tüm baskıları kaldırdı ve tutuklu olanları serbest bıraktı. Yahudilerin korunması ve haklarının iadesi için bir birim bile oluşturuldu. Yahudi dili ve kültürü desteklendi. İsrail'in kurulması için Siyonist hareket desteklendi.

Lenin'e Suikast ve Ölümü

Hükümet kendi yerini sağlamlaştıra dursun, Lenin de çeşitli suikastlarla yıldırılmaya çalışılır. 14 Ocak 1918'de aracına silahlı saldırı yapılır. Bu olaydan yara almadan kurtulur. Sekiz ay sonra 30 Ağustos'ta Fanya Kaplan adında Sosyalist Devrimci, Lenin'i bir fabrikada konuşma yapıp ayrılacağında silahı ile vurur. Üç el ateş eden kadının kurşunlarından ikisi Lenin'e isabet eder. Biri koluna bir diğeri çene ve boynuna saplanır. Ağır yaralanan sosyalist lider Lenin, bu olayın ardından sağlığını kaybedecektir.

Fanya Kaplan ise sorgusunda şöyle diyecektir: "Benim adım Fanya Kaplan. Bugün Lenin'i vurdum. Bunu tek başıma yaptım."

Fanya Kaplan

Vücudu dirençli olduğu için az da olsa iyileşir. 1919 Mart ayında Lenin ve diğer Bolşevik liderler tüm dünyadan gelen devrimci sosyalistlerle buluşarak "Komünist Enternasyonal"i kurarlar. Bu tarihten itibaren sosyalist değil komünist olarak anılmaya başlanırlar. Lenin bir yandan da Kızıl Ordu'yu kurup başına en iyi arkadaşı Troçki'yi geçirerek iç isyanları daha hızlı ve daha kanlı şekilde bastırmaya devam eder.

Lenin sağlığının iyi olmaması nedeniyle giderek politik arenadaki gücünü kaybeder. Parti içinde sözünü dinlettiği liderler olmasına

karşın, Stalin'in yükselişine son ana kadar karşı çıksa da engel olamaz. Ölmeden önceki yıllarında rejimin bürokratikleşmesinden ve aynı zamanda halefi olarak sivrilmeye başlayan Stalin'den fena halde rahatsızdı. Çekirdek kadrosuna, "Bu adama dikkat edin." diyordu...

Birkaç yıl içinde Lenin'in sağlığı daha da bozuldu. Ağır hastalığa yakalanmıştı. Sağ yanı felç olmuştu. Yazılarını sol elle yazmaya başladı. Felç artınca artık konuşma yeteneğini de kaybetti. Devrimden önce 1902'de Fransa'dayken "frengi" hastalığına da yakalanmıştı. Ama bir türlü atlatamadı. Onun devlet tarafından gizlenen diğer hastalıkları ise "sara, migren, damar sertliği" idi. Hastalıkların etkisiyle aklını da kaybetmeye başladı. Anormal hareketler yapmaya başladı. Gözlerini sonuna kadar açıyordu. Göz bebekleri dışarı fırlayacak gibiydi. Arada cinnet geçirip bağırdığı söylenirdi. 1923'ten sonra akli dengesini kaybetmeye başladı. 13 Aralık'ta beyin kanaması geçirdi. Bu şekilde ıstırap çekerek 21 Ocak 1924'te öldü. Öldüğünde suratı korkunç bir hal almıştı.

Onun bu halinin bilinmesini istemeyen Stalin, doktorlara emir vererek cesedin güzelleştirilmesini istedi. Estetik cerrahi ile yüzü normale döndürülüp cesedi mumyalandı. Bolşevikler Lenin'i mumyaladılar ve çok değerli saydıkları beynini özel bir koruma altına aldılar. Mumyası Rusya'da Kızıl Meydan'da cam bir mozolenin içindedir. Halka ziyarete açıktır. Herkes ziyaret etmektedir. 1924'ten bu yana mumyası her ay özel kimyevi maddelerle bakıma alınıyor. Yıllık bakımının 500 bin doları geçtiği söylenir. Son zamanlarda kaldırılması gündeme gelmiştir. Çünkü devletin bütçesinden çok para gitmektedir.

Lenin'in Mumyası

Sene 1980'e geldiğinde halklar Lenin'in tüm heykellerini yıkmaya başladılar. Resimleri çıkarılıyordu. Özellikle Polonyalılar büyük Lenin heykelinin önünde toplanıp ellerinde molotof kokteyleriyle polislerin gözü önünde yıktılar. Başka

Sovyet ülkelerindeki heykeller ise görüntü olarak huzuru bozduğu için yıkılıp çöplere atıldı. Lenin'den ilham alan birçok ülkede komünist devrimler oldu ama aynı şekilde oralarda da baskıdan başka bir şey olmadı ve son buldu.

Lenin'den sonra devletin başına geçen Stalin dünyanın daha önce şahit olmadığı faaliyetleri ve katliamları yapacaktı. Okurken yer yer ürpereceksiniz, yer yer gülecek ve üzüleceksiniz. Lakin ondan önce Lenin ve Atatürk'ün ilişkilerini anlatacağız. Türkiye tarihinin en önemli ve garip olaylarının yaşandığı dönemdir. Dikkatli okuyalım.

LENİN KONUSUNUN KAYNAKLARI:

1)Rex A. WADE, Rus Devrimi, İletişim Yayınları, İstanbul 2018.

2)Doç. Dr. Yaşar Onay, Rus Stratejisinin Mimarları, İlgi Kültür Sanat Yayıncılık, İstanbul 2008, S.89-111.

3)Sefa Saygılı, Dünyayı Aldatanlar, Elit Kültür Yayınları, İstanbul 2012, s.178-182.

4)Paul Bushkovitch, Rusya'nın Kısa Tarihi, Çev: Mehmet Doğan, Boğaziçi Üniversitesi Yayınları, İstanbul 2011, s.229-230.

5)Prof. Sina Akşin, Kısa 20.Yüzyıl Tarihi, Türk İş Bankası Yayınları, s.90-121 arası.

6)Geoffrey Blainey, 20. Yüzyılın Kısa Tarihi, 1001 Kitap Yayınları, İstanbul 2005, s.103-112 arası.

7)Vincent Monteil, Sovyet Müslümanları, Pınar Yayınları, İstanbul 1992, s.117.

8)Ali Çimen, Dünyayı Değiştiren Liderler, Timaş Yayınları, İstanbul 2012, s.157-160.

9)Kadir Mısıroğlu, Moskof Mezalimi, Sebil Yayınları, İstanbul 1970, s.271-286 arası

10)Serap Çakır, Tarihin Unutulmaz Liderleri, Kesit Yayınları, İstanbul 2012, s. 235-243 arası.

11)Ali Çimen, Tarihi Değiştiren Olaylar, Timaş Yayınları, İstanbul 2012, s.53-61.

12)Vehbi Vakkasoğlu, Moskof Mücadelemiz, Yeni Asya Yayınları, İstanbul 1979, s.111-126 arası.

13)Hakan Yılmaz, Tarih Boyunca İhtilaller ve Darbeler, Timaş Yayınları, İstanbul 2014, s.129-152 arası

14)Burhan Bozgeyik, Meşhurların Son Anları, Cihan Yayınları, İstanbul 2012, s.166-170.

15)Telman Nusretoğlu, Derin Rusya, Ketebe Yayınları, İstanbul 2018, s. 250-271 arası

16)Veyis Ersöz, Sosyalizm, Komünizm, Faşizm ve Şeriat Nedir?, Sebat Basımevi, 1978 Konya, s.15-32 arası.

17)David E. Weingast, Komünizmin İç Yüzü, Çev: Necmettin Sefercioğlu, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 1977.

18)Prof. Muhammet Kutub, Çağdaş Fikir Akımları, Beka Yayınları, cilt 1, s.168.

19)Vuslat Uyanık-Yeliz Aksoy, Tarihe Yön Veren Komutan ve Liderler, Venedik Yayınları, İstanbul 2013, s.95-101 arası.

20)Dr. Abdullah Azzam, HAMAS, Ravza Yayınları, İstanbul 2009, s.29-31.

21)Prof. Yusuf El Kardavi, Çağdaş Meselelere Fetvalar, Tahir Yayıncılık, cilt 2, s.120-121.

22)Vuslat Uyanık-Yeliz Aksoy, Tarihe Yön Veren Zenginler ve Yöneticiler, Venedik Yayınları, İstanbul 2013, s. 31-35 arası

23)Halit Ertuğrul, Dünyayı Ağlatanlar, Nesil Yayınları, İstanbul 2006, s.37-41.

24)Kültür Ve Tarih Ansiklopedisi, Yeni Şafak Yayınları, Cilt 2, s.16.

25)Kültür Ansiklopedisi, Morpa Kültür Yayınları, Cilt 6, s.156.

26)Büyük Larousse Sözlük Ve Ansiklopedisi, cilt 14, Milliyet Yayınları.

27)Ana Biritannica, Hürriyet.

ATATÜRK VE LENİN İLİŞKİLERİ

Tarih 1919-1920'yi gösterirken Anadolu kaynıyordu. Türk tarihinin gördüğü en büyük "denge politikası" uygulanacaktı.

Anadolu dört bir taraftan kuşatılmıştı. Bir yandan Yunanlar Ege'den saldırıyor, bir yandan Fransa, İngiltere ve İtalya İstanbul ve Anadolu'yu yavaş yavaş işgal ediyordu.

Anadolu'da mücadele eden ordumuzda silah, cephane ve para kalmamıştı. Silah ve para bulunamazsa ciddi zorluklar yaşanacaktı. Yoğun ve stratejik bir denge politikası izlenmeye karar verildi. Nasıl mı? 1917'de Lenin Rusya'da devrim yapmış ve Rusya'yı savaştan çekmişti. Anadolu'daki mücadelenin liderleri bunu fırsat bilip Rusya ile anlaşarak silah ve para yardımı almaya karar verdi. Asırlardır düşmanımız olan Rusya ile mecburen anlaşmak zorundaydık. Denize düşenin yılana sarılması durumu tam da buydu. Bizim Rusya'ya, Rusya'nın da bize ihtiyacı vardı. Biz komünist Rusya ile iyi komşuluk ve iş birliği yapmak, onlardan silah yardımı görerek her iki tarafın da şikâyetçi olduğu Batı emperyalizmine karşı mücadele etmek istiyorduk.

Oysa Bolşevik Rus rejimi ise Türkiye'deki Milli Mücadele hareketini, Batılı kapitalist-emperyalist tecavüzüne karşı duran bir unsur olarak görmekle beraber aynı zamanda bunu, Müslüman halkların bir uyanışı olarak kabul etmekteydi.

Rusya ve Lenin'in planı ise çok sinsiceydi. Ruslar, Türkistan Cumhuriyetlerinde yaptıkları gibi, zor günlerinden istifade ederek Türkiye'yi de bir Sovyet Cumhuriyeti yapmanın telaşına düşmüşlerdi. Asırlık idealleri belki de böylece kendiliğinden ve kolaycacık gerçekleşiverecekti. Rusya bu amaçla yaklaşacak, Türk tarafı da silah ve para almak için yaklaşacaktı. Türkiye'nin Rusya ile Rusya'nın da Türkiye ile anlaşma isteği vardı. İşte bu atmosferde ve şartlarda Atatürk, silah ve para yardımı için harekete geçip Lenin'e bir mektup yazdı. Bu mektup Rusya ile ilk resmi ilişkilerin başlangıcı kabul edilir. 26 Nisan 1920'de Atatürk Lenin'e gönderdiği bu mektupta şöyle diyor:

"Sayın Başkan,

Rus Bolşevikleriyle bütün çalışmalarımızı ve askeri harekâtımızı birleştirme mecburiyetini kabul etmekteyiz. Bolşeviklerin, emperyalist hükümetlere karşı savaşmak ve bütün mazlum milletleri emperyalistlerin hegemonyasından kurtarmayı amaç edinmiş olduklarına inanıyoruz. Ayrıca ülkemizi işgal eden emperyalist kuvvetleri saf dışı bırakmak, emperyalizme karşı girişilen umumi savaşı sürdürebilmek amacı ile yurt içindeki gücümüzü artırmak için Sovyetler Birliği'nin bize ilk önce beş milyon altın lira vermesini, yapılacak görüşmelerde tutar sayısı kararlaştırılacak silah ve cephane ve bunlardan başka askeri teknik ve tıbbi malzeme ile birliklerimizin ihtiyacını karşılayacak gıda maddeleri sağlanmasını istemekteyiz. Saygı ve selâmlarımızla samimi duygularımızı lütfen kabul buyurunuz."

Mektup gönderildikten sonra ilişkiler başlamış ve Rusya'ya acilen bir Türk heyeti gönderilmişti. Ardından heyetler gelip gitmeye başlayacaktı. Bundan sonra ilginç olaylar gelişecekti. Dikkatli okuyun.

Hariciye Vekili Bekir Sami Bey'in başkanlığında heyet 11 Mayıs 1920'de yola çıktı. 69 günlük bir yolculuktan sonra Moskova'ya varacaklardı.

Bu Heyet Moskova'ya giderken Erzurum'a uğramış ve kara yolundan gitmek mümkün olmayınca Kâzım Karabekir Paşa'nın temin ettiği motorla denizden gitmişti. O tarihte Erzurum'daki On Beşinci Kolordu'nun Kumandanı olan Kazım Karabekir Paşa, bu Heyetle ilgili hatıralarını şöyle anlatıyor:

"Bana şunu sordular: Her neye mal olursa olsun Batı devletleriyle mi anlaşmalı, yoksa Bolşeviklerle mi birleşmeli? Yani açıkçası Batı devletleri idaresine mi girmeli, yoksa Bolşevik olup Sovyet hükümeti ile mi birleşmeli? Cevap olarak dedim ki:

'Ne o ne öteki... Meselenin iki değil, üç hal tarzı vardır. Yoksa bahsettiğiniz her iki şekil de istiklâlimizi kaybetmek, yani milletçe ölmek demektir. Ama hançerle mi, revölverle mi meselesidir. Hâlbuki ölmemek de vardır ki üçüncü şık da işte budur ve bu da hiç bir tarafa yutulmamaktır.

Bu sebeple Ruslara yapılacak teklif şu şekilde olmalıdır: Mademki ikimizin de düşmanı ortaktır. Şu halde dost ve müttefikiz. Aramızdaki

hudutları ve yapabileceğimiz işleri tespit edelim. Maddi ve manevi karşılıklı yardımları taahhüt altına alarak zaten ayrı ayrı başladığımız işlerimizi yürütelim. Bizim ihtiyacımız para, silah, harp ve fenni vasıtalardır.'

'Şayet İstiklal mücadelemizde muvaffak olamazsak, hangisini kabul etmeliyiz,' dediler. Ben de, 'Şimdi istiklâlimizi kurtarmaktan başka bir şey düşünmüyorum. Eğer mecburiyet zamanı gelirse münasip göreceğim ölüm şekillerinden birini o vakit düşünürüm,' dedim. Hak verdiler."

Kazım Karabekir Batı'yı mı yoksa Rusya'yı mı tercih etme konusunda bu efsane tespitleri yapmıştır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin Moskova'ya gönderdiği heyet, orada tam bir ay kaldı. Herkes Türkiye'de büyük bir heyecanla görüşmenin neticesini bekliyordu. Çünkü temin edilecek yardıma olan ihtiyaç had safhaya gelmişti. Acilen silah ve paraya ihtiyaç vardı.

Ordu silah ve cephane bakımından olduğu kadar yiyecek ve beslenme bakımından da perişan durumda idi. Zaten ordu denecek bir ordu da kalmamıştı. En mükemmel ve güçlü kuvvetimiz Erzurum'daki On Beşinci Kolordu idi. Buna rağmen onların da içinde bulunduğu durum tek kelime ile perişanlıktı. Bu vaziyeti Kolordu Kumandanı Kâzım Karabekir Paşa şöyle ifade ediyordu: "Başta ben olmak üzere hepimiz, günler oluyor, mısır ekmeği ile bir kap yemek yiyebiliyor ve nefer kıyafetinde geziyoruz."

Bekir Sami Bey ve Kazım Karabekir.

Bu bakımdan Rusya'nın temin edeceği yardım her şeye rağmen büyük ehemmiyet taşıyordu. Nihayet bir aylık görüşmeler sonunda antlaşma tasarısı hazırlandı. Ne var ki bu antlaşmanın imzalanması mümkün olmadı. Rusya silah ve para yardımını kabul ettiğini söylüyor ama sürekli geciktiriyordu. Sinsi bir politika izliyordu. Bilerek geciktiriyordu. Geciktirmelerinin sinsi amaçları şunlardı.

Ruslar zor durumda olduğumuzu görünce mühim bir taviz istediler. Bitlis, Van ve Muş illerinin Ermenistan'a terkini ısrarla talep ettiler. Heyetimize başkanlık eden Bekir Sami Bey ise bu isteklere cevap olarak Ermenilerin memleketimizin her yerinde Müslümanlarla karışık bir halde yaşadığını, hiçbir yerde üçte bir derecesinde bile ekseriyette olmadıklarını, dolayısıyla bu vilayetlerin Ermenilere terk ve ilhakının ekseriyeti teşkil eden Müslümanların hukukunu iptal demek olacağını söyledi. Rusya çakal politikası izliyordu. Türkiye'yi hazır güçsüz bulmuşken koparabileceği her türlü tavizi koparıp her türlü dayatmayı yapmak istiyordu.

Antlaşmayı geciktirmelerinin bir sebebi de 22 Haziran 1920'de başlayan Yunan saldırısının Bursa, Uşak, Edirne ve Tekirdağ'a kadar ilerlemesidir. Gerçekten yardım etmek isteseler, bu ilerleyişe bakarak acele etmeleri gerekirken onlar belki Türkler yerine onları mağlup eden Yunanlılarla anlaşma durumu ortaya çıkabilir diye beklediler. Hâlbuki görünüşte emperyalizme karşı bizi desteklediklerini söylüyorlardı.

Aslında Rusların ne Ermenileri ne de Yunanlıları tuttukları vardı. Onlar sadece kendi hâkimiyetlerine giden yolu tutuyorlardı. Bu bakımdan da hangi milleti daha kolay hâkimiyetlerine alabileceklerse onların duruma hâkim olmalarını istiyorlardı. Anadolu'daki mücadele ise iki ateş arasında kalmıştı. Ya var olacaklardı ya da yok olacaklardı. Var olmak için büyük denge politikalarına girdiler. Rusya yaklaşılabilecek en mantıklı devletti. O da Ermenilere toprak istiyor ve tehlikeli şartlar dayatıyordu.

Nitekim 1920 Eylül'ünde artan Ermeni taarruzları Kâzım Karabekir Paşa'nın galibiyetiyle kırılıp Sarıkamış, Kars ve Gümrü ele

geçirilince durum değişmiştir. Gümrü Antlaşması'yla Gümrü şehri Ermenilere geri verilerek diğerleri bizde kalmıştır. Daha sonra ise Rusların Ermenistan'ı Sovyetleştirmesiyle Ermeni meselesi kapanıp gitmişti. Bu da göstermektedir ki Ruslar Ermenistan'a bizden toprak isterken aslında kendilerine istemiş oluyorlardı. Emperyalist devletler için Ermeni örgütler, Kürt örgütler ve Rum örgütler bağımsızlık ile kandırılıp maşa olarak kullanılan unsurlardan başka bir şey değildi.

Komünist Rusların bu emperyalist emellerini Kâzım Karabekir Paşa, daha önceleri gayet açık bir şekilde dile getirmişti: "İstanbul'dakiler, 'Selamet yolu bir büyük devlet egemenliğine sığınmaktır,' diyorlar. İsmet'ten (İnönü) aldığım son mektupta, o da, aynı düşüncede... 'Ya İngilizlerin ya da Amerikalıların himayesi altına girmekten başka kurtuluş yolu yoktur,' diyor. Biz de bir an önce yardım temin edelim diye, Bolşevizme sarılmaktan başka çare yoktur, fikrindeyiz. İyi ama düşünmüyoruz ki netice itibariyle bunların ikisi de memleket için felâkettir, ölümdür. Bağımlı, uydu devlet olmak suda boğulmaksa, Bolşevizm de ateşte yanmak olabilir. Uydu devlet olmayı reddedip boğulmaktan kurtulurken ateşte yanmamanın çaresini de bulmak gerekir..."

Kazım Karabekir çok doğru söylemekteydi. Anadolu'daki mücadele bir yandan silahlı, bir yandan diplomatik, bir yandan da büyük denge kurma politikaları ile devam ediyordu. Bakalım Lenin ile antlaşma sağlanabilecek miydi? Okumaya devam...

Mustafa Kemal Paşa ise o felaketli günlerde Anadolu'ya şöyle sesleniyordu:

"Büyük Devletler, yokluk uçurumunun kenarına gelmiş olan Türk-İslam kurbanını boğmaktadır. Fakat biz, üzerindeki haklarımızı sonuna kadar müdafaa edeceğimiz ana vatanımızda, elimizde silah ölmeye hazırız. Köylülerimiz, bütün halkımız evlerini ve yurtlarını istilâcılara karşı koruyacaklardır. Yakında bütün İslâm dünyası Sovyetlerle birleşerek intikam alacak ve müsterih öleceklerdir."

Mustafa Kemal

Atatürk bu konuşmasıyla acil yardımın gelmesi için Lenin ve Rusya'ya olumlu gözüküyor ve politika yapıyordu. Hatta Atatürk bir komünist ve sosyalist gibi konuşmalar yaparak Rusya'yı ikna etmeye çalışıyordu. Atatürk'ün o zamanki konuşmalarını dinleyenler Atatürk'ü azılı bir komünist sanabilirdi. İşte politika böyle bir şeydir. Peki, Ruslar yardım gönderecek miydi? Okumaya devam...

Ruslar yardım yapmaya karar verdiler ama asıl amaçları Anadolu'nun tamamında komünizmi yayıp Türkiye'yi Rusya'ya bağlı komünist bir devlet yapmaktı. Zaten bunun için ciddi ataklar yapacaklardı.

Ve nihayet aylardır beklenen Rus yardımının ilk bölümü 7 Eylül 1920 günü, Ankara'ya gönderilen elçilik heyetinin birinci kademesiyle birlikte Erzurum'a geldi. Sovyet Elçilik Heyeti'nin bu birinci kademesinde kadın erkek, kültürlü kültürsüz bir sürü insan yer almıştı. Böyle kalabalık bir heyetin gelmekte olduğunu duyan Ankara, ne oluyoruz, böylesi hiç görülmemiştir, gibilerden şaşkınlığını ifade ediyordu. Hatta İsmet Paşa bile şöyle konuşmaktan kendini alamıyordu: "Gelen Rus Heyeti, bir elçilik heyeti değil, memleketimizde teşkilât ve inkılâplar yaparak idareyi üstüne almakla vazifeli bir heyet manzarası arz ediyor..."

Kâzım Karabekir Paşa'ya çektiği bu uzun telgrafında İsmet Paşa, meclisin şu kararını bildiriyordu: "Komünist inkılabı yapmak suretiyle memleketi kayıtsız şartsız Sovyet emellerine tabi, satılık bir esir haline getirmek için faaliyet vardır. Hükümetin düşüncesiyle olmayan inkılâp faaliyetinin katiyen men olunması kararlaştırılmıştır. Ve bütün kumandanlardan da istenmektedir. Bu tahriklerin hedefi bilhassa Şark Ordusu olacağına şüphe yoktur. Bütün Şark Ordusu kumandanları ehemmiyetle dikkat etmeli..."

İsmet Paşa yine bu telgrafında Rus elçilik mensuplarının gelirken sınırda (Doğu Beyazıt) telgraf memuru ve malzemesi bıraktığını, bu hareketin ise anlaşılmaz ve kabul edilemez olduğunu söylemektedir. Şark cephesi, Rus Heyeti'nin bu gibi tecavüz edici hareketlerinden derhal malumat verecek ve yerleştirilmiş olan telgraf memur ve makinesi yasaklanarak sonucu bildirecektir. Rus heyeti tam bir işgal heyeti gibi gelmişti. Türk yetkililer ise acil yardıma ihtiyaç olduğu için bazı şeyleri görmezden geliyordu. Daha sonra başka heyetler ve yardımlar da gelmeye devam etti. Rusya her seferinde terbiyesizliğin dozunu biraz daha artırdı.

Rus elçiler gelmeye devam etti. Daha sonra Rus Elçisi Medivani bir heyetle uzun süren bir yolculuktan sonra Kars'a geldi. Bu elçilik heyetiyle gönderilen yardım, külçe altın halinde idi. Kazım Karabekir Paşa, bunları tarttırarak iki yüz kilosunu Erzurum'da alıkoymuş, iki yüz küsur kilosunu da Ankara'ya yollamıştı. Ne var ki Rus elçilik heyeti, Ankara'ya gelir gelmez, dostluğa ve yardımlaşmaya pek sığmayacak davranışlara girişmişlerdi.

Onlar daha gelir gelmez, ayaklarının tozuyla planladıkları sinsi hedeflerine doğru yürümeye başlamışlardı. Birtakım komünist kişiler henüz elçi Medivani de gelmeden kapılarını ardına kadar açarak birtakım faaliyetlere giriştiler. Başta Ankara'da komünist olarak tanınan bir kısım komünistler, solcular hemen can ciğer olup geceli gündüzlü toplantılar yapıyorlardı. Votkalı, havyarlı, piyanolu ziyafetlerin perde arkası bilinmiyordu.

Bilinen ise Rusların Ankara'da kimlerle iş birliği yapacağının önceden ve iyice planlanmış olması idi. Artık Ankara piyasasında o güne kadar görünmeyen Rus paraları, çil çil altın rubleler, Yahudi sarraflarında bozdurulur olmuştu. Gerçekten artık Anadolu'da da görünmeye başlayan Yeşil Ordu, Halk İştirakiyyun Fırkası, Halk Zümresi gibi komünist teşkilât ve partiler, Rusların kimlere ve ne için yardım ettiklerini açığa çıkarıyordu. Komünist yapılar yavaş yavaş girip faaliyet yapmaya başlamışlardı. Bu rahatsızlık vericiydi.

Medivani'nin maiyeti de bir hayli kalabalıktı. Her sabah erkenden kalkıyor, bu maiyetten bazıları ile sağa sola gidiyor ve bir şeyler yapmak telaşında görünüyordu.

Bu birtakım maiyet içinde, Bakü'de kurulmuş olan Türk Komünist Partisi Reisi Mustafa Suphi de heyetiyle birlikte bulunmaktaydı. Bilhassa bu azılı komünistle hemen her gün baş başa verip bir odaya kapanmaları artık herkesin gözüne batar olmuştu. Mustafa Suphi aslen Samsunlu olup daha önce İttihatçıların içinde de bulunmuştu. Mustafa Suphi, İstanbul Hukuk Fakültesi'ni bitirmiş, Paris'e gitmiş, oradan da bazı gazetelere yazılar yazmıştır. Türkiye'den Rusya'ya ilk kaçan Türk komünistlerdendi. Rusya'ya kaçıp 1917 Lenin Devrimi'nden sonra tam bir komünist olup kendini komünizme adayan bir Türk'tü. Moskova adına, Moskova'dan yardım görerek organize olan komünist faaliyetlerin ilk lideri olmuştur. Bütün Türk bölgelerinde komünizmi yayıp komünist devrim yapmak için uğraşıyordu. Mustafa Suphi 1920'de Bakü'de bir kongre düzenleyip Türkiye Komünist Partisi'ni kurdu. Rusya'dan aldığı destekle yayılıma geçti.

Mustafa Suphi Rusya'daki komünist ihtilâli sırasında gösterdiği faaliyetle, komünist liderlerin çok güvenini ve yakınlığını kazanmış, Türklerin çoğunlukta bulunduğu yerlerde gezerek onlara komünistliği benimsetmeye çalışmıştır. Yine o yıllarda Moskova'da yedi Türk lehçesiyle yayın yapan bir komünist gazete çıkarmış, fikirlerini Rus boyunduruğu altındaki Müslüman-Türklere saçmaya çabalamıştır. Daha sonraları Kırım'da Müslüman Komünist Diyarlar Teşkilatı'nın kurulmasına yardım etti. Aynı zamanda hem Müslüman hem de komünist olunabileceğini anlatmak gayesini güden bu teşkilâtla bir kısım saf, zavallı Müslümanları baştan çıkarmaya çalışmıştır. Fakat onun asıl hedefi Türkiye idi. Anadolu'ya sızmak için Bakü'ye gelmiş, orada toplanan Şark Milletleri Kurultayı'na Türk delegesi olarak katılmış ve başkanlık etmiştir. Yine aynı şehirde Türkiye Komünist Partisi'nin ilk kongresini idare etmiştir.

Atatürk Rusya ile ilişkiye geçince Mustafa Suphi ve partisi Türkiye ve Anadolu topraklarına damlar. Rus heyetlerle gelip komünist faaliyetlere, propagandalara başlar.

Medivani ve Mustafa Suphi, kızıl bayrak dalgalanan otomobiliyle köylere çıkıyor, saatlerce dolaşıyordu. Hava alacağım diye çıktığı bu köylerin bazılarında daha önce giden militanların teşvik, tertip ve tahrikleriyle, kızıl bayraklar dalgalandırılıyor, enternasyonal marşları söyleniyor, tezahüratlar yapılıyordu. Bu faaliyetlerinden anlaşıldı ki Medivani, Mustafa Suphi hesabına komünistlik teşkilâtı kurmaya çalışmaktadır. Bu durumu anlayınca Kâzım Karabekir Paşa'nın sabrı taştı ve Medivani'ye Ankara'da vazifeli bir elçi olduğunu hatırlattı...

Kâzım Karabekir Paşa: "İstiklâlini kurtarmak için bütün emperyalist kuvvetlerle boğuşmakta olan milletimizi, içinden devirmek isteyenleri de düşman sayarak tedbirler almaktan çekinmeyeceğiz." diyerek Medivani'ye anlatmıştı.

Kazım Karabekir Paşa'nın bu ikazı üzerine Medivani, Mustafa Suphi ve heyetinin Kars'tan ayrılarak Ankara'ya gitmelerini uygun buldu. Ancak kendisi onların hareketinden on gün sonra Kars'tan ayrılacaktı. Mustafa Suphi, Karabekir Paşa'ya veda ziyaretine gittiği zaman kendilerine Erzurum'da hakaret edileceğini, hatta suikast yapılacağını işittiklerini, bu bakımdan kendisinin bazı yoldaşlarıyla birlikte Tiflis üzerinden Ankara'ya gitmek istediğini söyledi. Paşa bunu kabul etmedi:

"Ya hepiniz Erzurum üzerinden giderek halkla temas edip, düşünce ve hislerini anlarsınız veyahut Ankara yolculuğundan vazgeçip Bakü'ye dönersiniz. Zaten orduda Bolşevik Teşkilâtı yaptığımız hakkında dedikodular almış yürümüştür. Kol kol ayrılarak gitmeniz aleyhimizdeki dedikoduların büyümesine sebep olabilir."

Mustafa Suphi

Aslında Mustafa Suphi, Türkiye'de kızıl ihtilâlin şartlarını aramış ve hatta bu iş için Ruslar tarafından vazifelendirilmiştir, denilebilir. Çünkü Türkiye'deki bu faaliyetleri sırasında kendisini desteklemek maksadıyla bir de alay kurmuştu.

Mustafa Suphi ve arkadaşları bu alayı Türkiye'de kendi çıkarlarına alet

olarak kullanmak hayaline kapılmışlardı. Mustafa Suphi, Atatürk ve düşüncelerine destek verir gibi görünüyordu ama aslında Atatürk ve o zaman Atatürkçü anlamına gelen Kemalcilere karşıydı.

Mustafa Suphi daha 14 Temmuz 1920 tarihinde neşrettiği Türkiye Komünist Partisi bildirisinde, Padişah'a ve taraftarlarına olduğu kadar, Kemalistlere de düşmanlık beslediğini ilan etmişti. Şöyle diyordu:

"Türkiye Komünist Fırkası, Türkiye'de bugünkü durumda iki siyasi grubun mevcut olduğu görüşündedir. Bir yandan İngiliz politikasının aleti olan Hürriyet ve İtilafçılar, yani Sultan'ın hükümetini destekleyenler, beri yandan da hiç farklı olmayan fakat kılık değiştirerek görünen eski İttihatçılar, yani Kemalistler. Türkiye Komünist Fırkası, her iki hükümetle de ilişkisi bulunmadığını bildirir."

Rusya planında başarı gösterseydi, ilk Türkiye Cumhurbaşkanı Mustafa Suphi adını taşıyacaktı.

Gerek Mustafa Suphi'nin ve yoldaşlarının gerekse Rusya'nın ve gönderdiği elçilik mensuplarının tutum ve davranışları Ankara'da endişeler uyandırıyordu. Bunların müşterek gayelerinin; Türkiye'yi bir Sovyet Cumhuriyeti haline getirmek olduğunu anlamak için kâhin olmaya hiç de ihtiyaç yoktu. Hatta Mustafa Suphi'nin yakın adamlarından biri, Mustafa Kemal Paşa'ya çektiği telgrafla, "memleket içinde teşkilât kurma müsaadesi" istiyordu.

Mustafa Suphi'nin amacı Anadolu'da Bolşevikliği yayıp Moskova'ya bağlı bir Türkiye Sovyet Cumhuriyeti kurmaktı. Komünistler kurtuluş mücadelesini desteklemekle birlikte, zafere kavuşulduktan sonra, Kemalistlerle hesaplaşmanın gerekeceği güne hazırlanmış oluyorlardı. Komünistler, birtakım taktiklere göre hareket etmelerine rağmen öyle heyecanlı ve aceleci açıklar verdiler ki Atatürk endişeye kapıldı. Meclis'te Türkiye güvenliğinin bu alabildiğine komünist kışkırtmacılığı ve propagandası ile tehdide uğradığından açıkça yakındı.

O sırada Türkiye Rusya ile ilişkileri daha da geliştirmek için Moskova'ya bir büyükelçi atar. Moskova'ya atanan ilk büyükelçimiz Ali Fuat Cebesoy'dur. Atatürk'ün küçüklükten sınıf arkadaşıdır. 1920'nin

sonlarında Moskova'ya büyükelçi olarak atanmıştır. Moskova'ya atanan ilk büyükelçimizdir. Ciddi görevler yapmış, ciddi raporlar hazırlayarak Türk hükümetini doğru şekilde yönlendirmiştir. Ali Fuat Cebesoy, Mustafa Suphi ile de görüşmüştür.

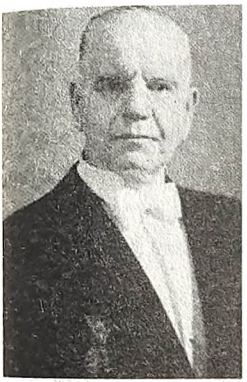

Ali Fuat Cebesoy

Rusya'da büyükelçilik yapan Ali Fuat Cebesoy ise Mustafa Suphi için şöyle diyordu: "Mustafa Suphi'yi şöhret ve ihtiras peşinde koşan zeki, kurnaz ve azim sahibi bir şahsiyet gibi görmüştüm... Bu zatın bir gün gelip Türkiye'nin Lenin veyahut Stalin'i olması ihtimalini hatırından geçirdiği muhakkaktı. Komünizme inanıyor, fikir ve prensiplerini kendi siyasetine bir vasıta yapmak istiyordu."

Söylendiğine göre Atatürk, Mustafa Suphi ile olan özel yazışmalarında, gerçekten Bakü liderlerinin Anadolu ile sıkı bir ilişki kurmalarına razı olmuşken parti kongrelerini Türkiye topraklarında yapmalarına izin vermekteydi. Bundan başka ona, milletin birlik, bütünlük ve mukavemetini bozup yıkabilecek mevsimsiz ve gereksiz eylemlere kalkışmaması için sıkı ikazlarda bulundu. Bu sebeple Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin sosyal inkılâbını ağır ağır ve dikkatle yürütmekte olduğunu bildirmiştir.

Peki, Mustafa Suphi'nin sonu ne oldu dersiniz? Trabzon'dan Ankara'ya gitmek isterken Karadeniz açıklarında 14 arkadaşı ile birlikte bir teknede öldürülüp denize atıldılar. Bir daha hiçbirinden haber alınamadı. Mustafa Suphi öldüğünde 37 yaşındaydı. Kimileri Atatürk öldürttü demiştir. Kimileri Enver Paşa'ya bağlı İttihatçılar öldürttü demiştir. Kimileri Rusya öldürttü demiştir. Garip bir şekilde Mustafa Suphi'nin öldürülmesi ile Rusya ve Türkiye ilişkileri bozulmamış daha iyiye gitmiştir. Mustafa Suphi'nin ise Türkiye'nin lideri olma hayali boşa çıkmıştı.

Ali Fuat Cebesoy ve ekibinin çalışmaları sonucunda Rusya ile daha samimi ve gerçekçi bir antlaşma imzalanabilmiştir: Moskova Antlaşması. Bu anlaşmaya yakın ve bu anlaşmadan sonra silah ve para yardımları başlamıştır.

Sovyet Rusya silah ve para yardımı göndermeye başladı. Kaynaklara göre şu yardımları gönderdi:

39.000 tüfek.

44.587 kutu mermi.

327 makineli tüfek.

54 top.

63 milyon fişek.

147.000 top mermisi.

4.000 el bombası.

1.500 kılıç.

20.000 gaz maskesi.

Mayınlar.

2 avcı botu.

Yaklaşıl 10 milyon altın ruble.

Külçe altınlar.

Mermi fabrikası kurmak için makine ve aletler.

Bu rakamlar ve bilgiler Türk ve Rus kaynaklarında az farkla değişmektedir. Başka kaynaklarda daha farklı rakamlar geçmektedir. Parça parça gönderildiği olmuştur. Daha değişik askeri malzemeler de gönderilmiştir. Bu yardımların bir kısmını her iki kesim de gizli tutmuştur. Bu mühimmatlar Türk hükümetinin gizli görevlileri tarafından Rusya'dan yüklenip Trabzon'a getirilmiştir. Ruble ve altınlar parça parça verilmiştir. Gönderilen altın yardımlarının çok garip bir

hikâyesi vardır. İlerleyen sayfalarda anlatacağım. Şaşırtıcı ve sinsice... Devam...

İşte, o karanlık günlerde komünistlerin Türkiye'de her türlü imkânı deneyerek Türkistan'da yaptıkları gibi, bir oldubittiye getirmek istedikleri kızıl ihtilâl ihtimali, çeşitli tedbirler alınmasına sebep oldu.

Ve bu tedbirlerin en enteresanı ve aynı zamanda da en tehlikelisi, Atatürk'ün kurduğu "Türkiye Komünist Partisi" idi. Evet, yanlış duymadınız. Atatürk hem Lenin'den yardım almak hem de komünist faaliyetleri takip ve kontrol altına almak için Türkiye Komünist Partisi'ni kurdurdu. Partidekilerin neredeyse hiçbiri komünist değildi. Mesela Fevzi Çakma Paşa ve Celal Bayar gibi. Biraz mizahi değil mi?

Türkiye'de ilk komünist partiyi kuran kişi Atatürk'tür. Peki, partiyi nasıl kurup nasıl bir oyun oynadı. İlginç bir mesele... Okumaya devam.

Politik Operasyon: Türkiye Komünist Partisi

Mustafa Kemal, Ruslardan yardım almak için bir komünist parti bile kurdurdu. Rusya ile ilişkiler derinleşince Lenin, Anadolu'ya büyük bir komünist atak başlattı. Atatürk başlarda bunu engellemedi. Hatta destek veriyormuş gibi yaptı. Ama her şeyin kendi kontrolünde olmasını istiyordu. Faaliyetleri detaylı olarak kontrol ediyordu. Daha iyi kontrol sağlamak için Türkiye Komünist Partisi'ni kurdurdu. Lenin kontrolündeki komünist çalışmasındansa kendi kontrolündeki komünist çalışma daha iyiydi. Lenin de Atatürk'ün ne yapmaya çalıştığını fark etmişti.

Mustafa Kemal Paşa, hem Ruslarla dostluğu devam ettirmek hem de komünist teşkilâtları kontrol altına almak gerekçesiyle, resmi bir "Komünist Partisi" kurdurdu. 18 Ekim 1920'de Mustafa Kemal Paşa'nın emrine uygun olarak kurulan Türkiye Komünist Partisi, idare heyeti şu kişilerden meydana geliyordu:

1) Mareşal Fevzi (Çakmak)

2) Mahmut Celâl (Bayar)

3) Ali Fuat (Cebesoy)

4) Ali (Kılıç)

5) Hakkı Behiç

6) İhsan Eryavuz (eski bahriye vekili)

7) Eyüp Sabri

8) Süreyya (Yiğit)

9) Refik Bey

10) Refet (Bele)

11) Tevfik Rüştü (Aras)

12) Yunus Nadi

13) İsmet (İnönü)

Parti'nin resmen kuruluşu tamamlanınca Mustafa Kemal Paşa, Tevfik Rüştü Aras'ı Moskova'ya göndererek III. Enternasyonal'e bağlanmak istedi. Fakat böyle bir partinin kuruluşunu ihtiyatla karşılayan Ruslar, bu isteği kabul etmediler. Mustafa Kemal'in ne yapmaya çalıştığını anladılar.

Mustafa Kemal Paşa, bu parti ile iç ve dış komünist partilere ve çalışmalara, "Durun, sizin yapmak istediklerinizi ben yapacağım." diyerek dizginleri eline alıp duruma tamamıyla hâkim olmak istiyordu. Fakat bu kararını herkesten gizli tutarak evvela yalnız Sivas Kongresi'nden beri yakın arkadaşı olan eski Dâhiliye Vekili Hakkı Behiç Bey'e açıklamış ve tatbiki hususunda kendisine yardımcı olmasını istemişti.

Ali Fuat (Cebesoy) resmî komünist partisinin kuruluşunu, ani bir sürprizin şaşkınlığı ve tereddüdü ile karşılar. "Askerî vaziyetten dolayı müsterih bulunduğum bir sırada, bilhassa Mustafa Kemal Paşa'dan gelen şifre fikrimi altüst etti." der.

Mustafa Kemal Paşa Komünist Partisi'nin kurulduğunu, geciktirmeden Kazım Karabekir Paşa'ya da bildirmişti. Fakat Karabekir Paşa böyle bir mecburiyeti benimsemez ve Komünist Partisi'ne karşı olduğunu da bildirir. Fakat gelişen hadiseler, gizli komünist faaliyetlerinin resmi komünist partisine rağmen bitmediğini göstermişti. Üstelik komünistler bu hareket tarzından da cesaret alarak şöyle propaganda yapıyorlardı: "Moskova ve Ankara anlaştılar. Türkiye'nin yeni rejimi komünizmdir. Biz Sovyetler Türkiye'ye para, silah ve cephane yardımlarını bu sebeple yapıyoruz."

Üçüncü Enternasyonal'in yurt dışında bastırıp Türkiye'de dağıttığı beyannameler ise asıl niyeti daha iyi anlatıyordu: "Türk paşaları emperyalistlere satılmıştır. Ey Türkler Mustafa Kemal Paşa'nın bayrağı altında toplandınız. O paşa da onlardan biridir. Türk köylüleri, bunu biliniz. Kendi aranızda birleşip teşkilatlanınız."

Hadiselerin bu türlü ters bir gelişme içine girdiğini gören Mustafa Kemal Paşa, vardığı kanaati şu sözleriyle açıklar: "Artık bende kati bir fikir ve kanaat hâsıl olmuştu ki memlekette, siyaseten de olsa, komünizme benzer partiler kurmak zararlıdır. Hakiki komünist partilerle birlikte, yapayının da derhal lağvedilmelerini (kapatılmalarını) emrettim."

Böylece resmi olarak kurulan Türkiye Komünist Partisi'nin ömrü, ancak üç ay kadar sürebilmiştir. Türkiye'de ilk Komünist Parti'yi Atatürk kurdurmuştur. Mustafa Kemal yapay bir komünist parti kurdurup eylemler yaptırarak gerektiğinde kapatma ve tüm komünist faaliyetleri engelleme yoluna gidebilecekti ve bunu yaptı. Buradan çıkarabileceğimiz sonuçlardan biri şudur. Bazı partiler devletin derin projeleri için yine devlet tarafından kurdurulacağını asla unutmayın. Peki, sonra ne oldu?

Onca diplomasi ve yaşanan şeyden sonra Rusya ile daha net ve esaslı bir antlaşma imzalandı. Büyük Millet Meclisi Hükümetiyle Sovyetler arasında 16 Mart 1921 tarihinde Moskova Dostluk Antlaşması imzalanmıştı.

Rusların antlaşmayı geciktirmelerinin sebebi daha önce de belirttiğimiz gibi hesaplarını iyi yapabilmek için biraz daha zamana ihtiyaç duymalarıydı. Türkiye'deki hareketin neticesini tahmin edebilmeliydiler. Eğer Yunanlıları daha iyi durumda görselerdi bize değil onlara yaklaşmaya çalışacaklardı. Daha ilginç bir olay yaşanıyordu. Lenin önderliğindeki komünist Rusya tam o sıralarda suçlamakta oldukları Batı emperyalizminin önde gelen ismi İngiltere ile dostane ticaret anlaşması yapmaya çalışmaktaydı. Sovyetlerin Türkiye ile anlaşması halinde, Türkiye ile savaşan İngiltere'nin tepkisi ters olabilirdi.

Rusların İngiltere ile yaptığı antlaşmalar, onların emperyalizm düşmanlığında samimi olmadıklarını göstermektedir. İşlerine geldiği ve menfaatlerine uyduğu zaman en büyük emperyalist güçlerle bile el ele verip aynı maksada gidebileceklerini göstermiştir. Kapitalizm falan dikkat etmemişlerdir. Hepsi sözde kalmıştır.

Çünkü onlar için dostluk da, yardım da komünizme daha doğrusu Rus emperyalizmine hizmet içindi.

Ali Fuat Paşa'nın, Rusların sinsi emelleri konusunda tespitleri şunlardı:

1) Bolşeviklerin dış siyasetine, aşırı Rus milliyetçiği hâkimdir.

2) Türklere karşı hisleri ve politikaları asla değişmemiştir.

3) Anadolu'ya komünistliği yerleştirmek gayesindedirler. Gösterdikleri dostluk ve fedakârlığın asıl sebebi budur.

4) Rusya'da Anadolu Türkleri için itina ile ve hususi metotlarla yetiştirilmiş komünist piyonları vardır. Bunların muhtelif vesilelerle memleket içine sokulmasına çalışılıyor. Bu sebeple çeşitli isim ve kılıklarla memleketimize gelecek Rus ve Türk şahıslarına azami dikkat ve itina edilmesini tavsiye ederim.

5) Ruslar Müslüman halkı mahvetmek için hiçbir fırsatı kaçırmama kararındadırlar. Bizim bu hususdaki teşebbüslerimizin hakikatte fiili faydası olabileceğini sanmıyorum.

Bunların hepsi çok önemli tespitlerdir. Ali Fuat Paşa kurt siyasetçilerdendi. Buradan da anlaşılıyor ki bölgesel olarak her şeyin farkındaydı. Rusya ve Lenin, yardım ayağına Türkiye'de hızla teşkilatlanmaya başlıyor, sinsi çalışmalar yürütüyordu.

"Moskova Antlaşması'nın sekizinci maddesi: 'Bu muahedeyi akteden taraflar, kendi ülkelerinde öteki taraf hükümeti aleyhinde mücadele maksadını güden teşkilât yapılmasını asla kabul etmemeyi taahhüt ederler.' demektedir. Ancak bu da sadece Rusların bir aldatmacası olarak konulmuştu. Çünkü Türk heyetinden bu antlaşmayı imzalayanlardan eski Maarif Vekili ve Sinop Mebusu Dr. Rıza Nur, Moskova'dan dönerken görüp duyduklarını şöyle yazıyor. Çok önemlidir. Dikkatli okuyun.

- Bolşevikler dillerine tespih etmişler, 'Türkiye'yi kızıl yapacağız,' deyip duruyorlar ve bunu askerlerinin zihnine yerleştiriyorlar. Kumandanları ve daha büyükleri, her yerde söylüyorlar.

- Mutlaka, ne suretle olursa olsun, hudutlarımızdan geçip bizi kızıl yapmak fikrinde olduklarını açıkça söylüyorlar.

"Tiflis'te 1 Mayıs bayramında verdikleri büyük ziyafete beni de davet ettiler. Verilen nutuklar hep Türkiye'yi kızıl yapmak konusunda idi. Hatta bütün Kafkasya'nın en büyük Kızıl devlet adamı Orjonikidze yoldaş bile bu tarzda verdiği nutkunun sonunda: Gelecek yılda 1 Mayıs'ta, Türkiye delegelerinin böyle Rıza Nur Bey gibi milliyetçi değil, kızıl olarak aramızda bulunacağını ve bayramın da öyle yapılacağını söyleyip ve söylediğini bana tercüme ettirdikten sonra, bu temenni ile ayakta benimle prozit (şerefe) diye kadeh tokuşturan Sovyet Rusya'nın Ankara elçisi Medivani yoldaş ile de bana 'Haydi inşallah deyin' diye ısrar etmişlerdir.

Benim kanaatim; Ruslar gene eski Ruslardır ve her halde ilk fırsatta bize hücum edeceklerdir."

Dr. Rıza Nur

Ruslar, yardım etme karşılığında Türklerden, Kafkasya ve Asya'da, Turan ve Türkçülük üzerinden yayılmamasını istiyordu. Resmen 1923'te kurulan Türkiye Cumhuriyeti Panturanizm'i ve Pantürkizm'i defalarca reddettiğini açıkladı. Yine de bu konu, Türk Sovyet ilişkilerinde çeşitli biçimlerde gündeme gelmeye devam etti. Rusya, Türkiye'den emin olamıyordu. Hatta tehdit bile etmeye başladı. 1930'ların başında Ankara'daki Rus elçisi "Türk Ocakları"nın Pantürkist görüşleri yaydığından şikâyet etmekteydi. Sonunda bunların yerine "Halkevleri" kuruldu. Türk Ocakları'nın programında belirgin bir ilke olan kültürel birlik ilkesi Halkevleri'nin programında dikkat çekici bir şekilde dışlandı.

Sovyetler Birliği bağımsız, ekonomik olarak güçlü, modern bir Türkiye'nin Sovyet Türkleri arasında milliyetçi duyguları canlandıracağından çok çekinmekteydi ve hâlâ da çekinmekteler. Türkiye, Türklük ve Turan üzerinden Orta Asya'ya el atarsa Rusya'nın Orta Asya'daki çıkarları biterdi.

Rusların Türkiye'yi aldatmak ve propaganda yapmak için verdiği yardım, aslında daha önemli olarak düşmanlarımıza yapılıyordu. Ne idi bu yardım:

1) Karadeniz kıyılarında Pontus Hükümeti kurmak isteyen Rum papazlarıyla çeteleri, yardımın her türlüsünü götürüyorlardı.

2) Gürcistan Hükümeti'ni Türkiye aleyhine harekete teşvik ediyorlardı.

3) Doğu sınırlarımızda yaşayan Kürt vatandaşlarımızı, para dağıtarak hükümet aleyhine tahrik ediyorlardı. Fakat daha önce de belirttiğimiz üzere aşiretler, kendi çabasını kullanarak Ermenilere toprak kazandırmak isteyen Rus oyununa gelmemişlerdi.

4) Kendileriyle ölüm-kalım mücadelesi yaptığımız Yunanlarla ticaret antlaşmaları yapıyorlardı. Ve bütün bunlara rağmen Türk-Rus Dostluk Antlaşması ile cüzi silah ve malzeme yardımı yaptılar. Bunu öne çıkararak asıl maksatlarını gizlediler.

Bu tezatlı davranışlar, kızıl Rusya'nın iğrenç ayak oyunlarıydı ki hâlâ ikiyüzlü görünüşlerine devam etmektedirler.

Peki, Rusya'nın bize yaptığı altın para yardımının arkasını merak ediyor musunuz? Sahi o paranın çoğu neredendi? Şaşkınlık verici.

Rusya'nın Altın Para Tuzağı

Ruslar 1920 yılındaki yardım isteğimizi bir yıldan fazla oyaladılar. Çünkü hem istiklâl mücadelesinde bizim başarı durumumuzu ölçmek ve anlamak istiyorlardı hem de onların topraklarımız üzerinde kurulmasını istedikleri üç devlet söz konusu idi. Ermeni, Kürt, Rum Pontus. Lenin biraz bekledi ve daha sonra altın yardımı yaptı.

Lenin başlarda Rusya'yı teşkil eden Cumhuriyetlere, sözde bağımsızlık vermişti. İşte onlardan biri de Müslüman Buhara Cumhuriyeti'dir. İlk ve son Cumhurbaşkanı Osman Hoca daha sonra komünist esaretinden kaçarak Türkiye'de vefat etmiştir. Buhara İslâm Cumhurbaşkanı Osman Hoca'nın bu altın yardımına ışık tutan konuşmasını anlatalım. Büyük bir oyunu anlayacaksınız. Bakın Osman Hoca nasıl anlatıyor.

"1920 yılında Buhara Cumhuriyeti kurulduktan sonra, ben ilk Cumhurreisi olarak yanıma başvekilimiz rahmetli Feyzullah Hoca'yı alarak Sovyet Rusya büyükleri ve Lenin ile temasta bulunmak üzere Moskova'ya gitmiştim. Bizden bir müddet önce Türkiye'den de milli hareketi temsil eden ilk heyetin Bekir Sami Bey'in başkanlığında Moskova'ya gelerek Lenin ve Çiçerin ile bilhassa yardım temini konusunda müzakerelerde bulunduklarını anladım.

Nitekim Kremlin Sarayı'nda kendisi ile görüştüğümüz gün Lenin, önem verdiğini hissettirdiği Türkiye'den söz açarak bana, 'Ankara'dan

bir Türk Heyeti geldi. Vaziyetlerini anlatarak acele yardım istedi. Bu hususta sizin fikriniz nedir?' dedi.

Hiç tereddüt etmeden kendisine, 'Elbette yardım etmek gerek. Ve vakit geçirmeden yapılmalıdır,' deyişim üzerine, bu işe zaten kararlı olduklarını, fakat bazı zorluklarla karşılaştıklarını belirten bir ifade ile;

'Yardım meselesi için bizi düşündüren iki zorluk var,' dedi ve devam etti;

'Birincisi Türklerin istedikleri altın para bizde pek az,' deyince ben hemen sözünü kestim;

'Bizde alt para vardır,' dedim... 'Verebiliriz de!' Lenin memnun olduğunu belirten bir baş eğişiyle devam etti.

'İkincisi, yol meselesidir. Çünkü Türklere yalnız para değil, silah ve her türlü harp malzemesi de vermemiz gerekiyor. Bunları emniyetle Anadolu'ya ulaştıracak yol lazım! Hâlbuki Kafkaslardaki durum dolayısıyla yollar kapalıdır. Ne zaman açılabileceği henüz malum değildir,' Bu hususta aynı kanaat ve fikirde olduğumuzu söyleyerek ilâve ettim;

'Kafkaslarda kurulan cumhuriyetlerle anlaşmak mümkündür. Bu bölgede Müslümanlar çoğunluktadır. Gürcüler de menfaatleri icabı Müslümanlara yakındır. Ermeniler de keza... Çalışılırsa müşterek bir yol bulmak imkânı vardır.'

Ayrıca paranın miktarını tespit etmek icap ediyordu. Lenin ile görüşme bitince bir süre gönderilecek parayı tespit ettik.

Uzun müzakereler sonunda yardım miktarını en az 'YÜZ MİLYON ALTIN RUBLE' olarak tespit edildi. Tekrar Lenin'le buluştuk. Lenin, bu sefer yaptığımız konuşmada sözü tekrar para konusuna getirerek ne kadar verebileceğimizi sordu.

'Yüz milyon ruble,' dedim.

'Yüz milyon mu?'

'Evet. Derhal verebiliriz!' dedim. Çarlık zamanından kalan altın rublelerimiz çoktu. Buhara hazinesindeki bu paraya Ruslar el sürmezler, dokunmazlardı. Buhara, bir Çar emaneti olduğu halde idari ve mali işlerde bağımsızdı. Bu sebeple de bizde altın haddinden fazla çoktu. Lenin ile bu şekilde mutabık kaldıktan sonra biz Buhara'ya döndük. Parlamento Reisi Abdülkadir Mirzaoğlu ile görüşerek meseleyi Meclis'e intikal ettirdim.

Osman Hoca

Ben, halka ve Parlamento'ya Anadolu'daki Türklerin vaziyetlerini, Yunanlılar tarafından fena halde işgal edilmekte olduklarını anlatarak onlara yardım etmemiz gerektiğini iyice izah ettim. Buhara'nın o zaman dört buçuk milyon nüfusu vardı. Buhara parlamentosu Türkiye'ye yüz milyon altın ruble yardımını oy birliği ve hararetli tezahüratla, alkışlarla kabul etti. Parlamentonun bu kararı üzerine, hemen ertesi günü gereken muameleyi tekemmül ettirdik ve parayı derhal Ankara'ya yetiştirilmek üzere Rus hazinesine teslim ettik."

Değerli okuyucu. Peki, Rusya bu altın paraları ne yaptı dersiniz? Dinlemeye devam...

"Rus yardımı meselesinin sonrasına baktığımız zaman şunları görmekteyiz:

Buhara Cumhuriyeti'nin toplayıp gönderdiği 100 milyon rublelik yardım Moskova'ya gelince Ruslar bunun üstüne yatmak istediler. Ankara'nın ve Buhara'nın devamlı baskısı neticesi, Ruslar kendi damgalarını taşımak şartıyla, yardımı göndermeye razı oldular. Altınlar eritilip yeniden Rus damgasıyla döktürüldükten sonra, geriye kalan para Ankara'ya gönderildi. Ne var ki çeşitli şekillerde Ankara'ya ulaşan para, Buhara'dan yollananın ancak üçte biriydi.

Gerisi Moskova'da alıkonulmuştu. İşte, Rus yardımı diye hâlâ Rus yanlısı komünistlerin dillerine sakız ettikleri hâdisenin içyüzü budur. Bu hâdisenin nasıl ters yüz edildiğine bakarak Rusların diğer propagandalarının içyüzleri de tahmin edilebilir. Ruslar hiç yardım etmediler diyemeyiz. Elbette yardım ettiler. Çeşitli fabrikaların kurulmasını sağladılar. Lakin hiçbirini babalarının hayrına yapmıyorlardı."[13]

Şimdi, belki de dünya tarihinin en önemli insanlarından bir olan Stalin ve dönemini anlatmaya geldi. Dikkatle okumaya devam. Kitabın sonuna kadar gideceğiz. Derinliğe devam...

13 Atatürk ve Lenin ilişkileri için bkz: Vehbi Vakkasoğlu, Moskof Mücadelemiz, Yeni Asya Yayınları, İstanbul 1979, s.127-174 arası. Prof. Dr. Aleksandr Kolesnikov, Atatürk Dönemi Türk-Rus İlişkileri, Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları, Ankara 2015. Prof. Dr. Kemal Karpat, Türk Dış Politikası Tarihi, Timaş Yayınları, İstanbul 2015, s.255. Rasih Nuri İleri, Atatürk ve Komünizm, Sarmal Yayınevi, İstanbul 1995. Ali Fuat Cebesoy, Moskova Hatıraları, Temel Yayınevi, İstanbul 2007. Doğan Avcıoğlu, Millî Kurtuluş Tarihi cilt 2, Tekin Yayınevi, İstanbul 2001. İsmail Şahin-Ersin Müezzinoğlu, Atatürk Dönemi Türk Dış Politikası, İdeal Kültür Yayınları, s.59-76 arası. Ali Fuat Cebesoy, Millî Mücadele Hatıraları, Temel Yayınları, İstanbul 2007, s.472-513. Tuncay Özkan, MİT'in Gizli Tarihi, Alfa Yayınları, İstanbul 2003, s.143-144. Emre Kongar, Tarihimizle Yüzleşmek, Remzi Kitabevi, İstanbul 2016, s.166. Mete Tunçay, Türkiye'de Sol Hareketler, Bilgi Yayınevi, Ankara 1978. Fethi Tevetoğlu, Türkiye'de Sosyalist ve Komünist Faaliyetler, Ayyıldız Matbaası, Ankara 1967.

ÇELİK ADAM "STALİN"

Stalin yakın tarihin en cani, paranoyak, zalim, acımasız diktatörlerindendir. Lenin öldükten sonra Rusya'da yerine geçti. Stalin'in yaptığı baskı ve zulüm, Lenin'in yaptığı zulmün yanında hiç kalır dersek yerinde olur. Stalin 1879'da Gürcistan'ın Gori kasabasında doğdu. Aslen Gürcü'dür. Asıl ismi Josef Cugaşvili'dir. Rusçada **"Çelik-Demir adam"** anlamına gelen **"Stalin"** ismini 1913'ten sonra kullanmaya başladı.

Babası fakir bir kunduracı, annesi ise dindar bir çamaşırcı kadındı. Stalin'in çocukluğu yoksulluk içinde geçti. Babasının alkol problemi, Josef'in çocukluğuna damgasını vurmuştur. Vaktinin çoğunu barda şarap içerek geçiren adam, evin ihtiyaçlarıyla da çoğu zaman ilgilenmez, kimi zaman aile içinde şiddete de başvururdu.

Stalin'in annesi Keke Geladze

Annesi altı yaşına kadar oğlunu gözünün önünden ayırmaz. Ancak yine de onun altı yaşlarında çiçek hastalığına yakalanmasına engel olamaz. Annesi ümitsizce oğlunu iyileştirmenin çarelerini arar. Fakir oldukları için ilaç ve doktor onlar için oldukça lükstür. Kendilerince bu hastalığa çare ararlar, köylerinden bir şifacı kadın, iyileşmesi için onu görmeye gelir. Her şeye rağmen iyileşen Josef'in yüzünde çiçek bozuğu izler, hayatı boyunca o günlerin hatırası olarak kalır. Genç kadın çocuğuna bakmak ve ayakta kalmak

için direnir. Temizliğe gider, dikiş diker, gelecek için tek umudu oğlu Josef'tir.

Genç yaşında babasını kaybetmiştir. Annesi onun **"din okulu"** okuyup bir din adamı olmasını ister. Stalin annesinin baskısıyla Gori'deki bir Ortodoks İlahiyat Okulu'na girdi. Burada 5 yıl boyunca eğitim gören Stalin, okulunu bitirdiğinde Tiflis'teki din enstitüsüne girdi ve Gregoryan Ortodoks Kilisesi'nde bir rahip olabilmek için çalışmaya başladı.

Annesinin kollarından dışarıdaki hayata geçen Josef, gittiği yerde çok farklı bir ortamla karşılaşır. Sokaklar çetelerle doludur. Hiç bulaşmak istemeyenlerin bile kavga ettiği bir ortamdır. Yumruk yumruğa kavga çok yaygındır. İlk başlarda bu duruma alışamayan Josef, bir süre sonra zekâsı ve kurnazlığıyla, çete lideri olma isteğine ulaşacak kadar başarılı olur. Ancak annesi, onun okulunu okumasından ve iyi bir din adamı olmasından yanadır. Okula başladığında Rusça'yı da iyi bir şekilde öğrenir. Okuluna devam ederken yasak yayınları da okumaya başlar. Karl Marx'ın Das Kapital'ini hevesle okur. Lenin'in yazdığı eserler de onu derinden etkiler. Onunla tanışmak için can atmaktadır, bu sırada yaşı çok gençtir.

Genç Stalin

Bu sıralarda okuduğu kitaplar Stalin'in dünya görüşünü değiştirir. O zamana kadar dindar bir ailenin dindar bir çocuğu olan Stalin Tanrı'ya ve dine olan tüm inancını yitirir ve ateist olur. Stalin'in Marksizm'i benimsemesi de bundan sonra olmuştur. Daha sonra okulundan, aykırı kitaplar okuduğu ve aykırı görüşler söylediği için atılır. Ondan sonra da hiçbir zaman doğru dürüst bir eğitim görmez. Marksizm'e kafa yormaya başlar. Aşırı derecede bağlanır. Neredeyse tüm vaktini Çarlık Rejimi'ne karşı verilen devrimci mücadeleye adamıştır. Stalin 1898'de Marksist yer altı hareketine katılır.

1898'de "Messameh Dassy" adlı Marksist fikirlerin yayılması için çalışan Gürcistan Sosyal Demokrat Örgütü'ne üye olur. Bir yıl sonra ise Sosyal Demokrat Parti içindeki kariyerine başlar. İlk olarak demir yolu işçilerine propaganda yapması için görevlendirilir. Daha sonraki yıllarda bu olayı, "Benim ilk öğretmenlerim Tiflis'teki işçilerdi." diye anlatacaktır. Sosyal demokrat hareketin içinde yükselmeye başlar. Gürcistan'daki önemli sosyalist isimlerinden birisi olur. 1901'de Gürcistan'ın ilk sosyal demokrat gazetesi "Brdzola" yayınlanmaya başlar. "Editörden" başlığı altında gazetenin amacının ve hedeflerinin anlatıldığı bir yazıyı kaleme alır. Ardından "Rusya Sosyal Demokrat Parti ve Öncelikli Görevleri" adlı bir makale yazar.

5 Nisan 1902'de bir organizasyon için gittiği Batum'da tutuklanır. Bir yıldan fazla süren tutukluluğunun ardından Sibirya'ya sürgüne gönderilir. Ancak 1904 yılında sürgünden kaçar. 1902 yılından başlayarak 1913 yılına kadar sürgünler ve kaçışlar arasında gidip gelen bir hayatı kovalar. Yedi kez tutuklanır, altısında sürgüne gönderilir. Bu sürgünlerin beşinden kaçmayı başarır. 1913 yılında ise sürgün hayatı tam dört yıl onun yakasını bırakmayacaktır.

Stalin 1906'da Svanidze ile evlenir. 16 Temmuz 1906'da Gürcistan Ortodoks geleneklerine göre gerçekleşen nikâh ve düğün "Zion Katedrali"nde yapılır. 18 Mart 1907'de Yakov adlı bir erkek evlatları olur. Bazı kaynaklarda Yakob diye de geçiyor. Yakob bir Yahudi ismi. Stalin'in oğlu Yakov'un ölümü ilginçtir. İleride anlatacağız.

Stalin'in düğün ve nikâhın olduğu katedralin adı Zion (Siyon). Zaten katedral ismini Kudüs'teki Zion Dağı'ndan almıştır. Siyonizm de ismini oradan alır. Josef Stalin'in Josef'i İbraniceden gelir. Hz. Yakup'un oğlu Yusuf'un adıdır. Birçok yerde Josef denir. Çok garip. Stalin, bu açıdan da araştırmacılar tarafından incelenmeli. Stalin ilk eşi Svanidze ile çok kısa süre evli kalmıştır. Svanidze tifüsten ölmüştür. Stalin bu dönemde parti için banka soygunları da organize etmeye başlamıştır. Bunun yanı sıra Bakü'deki Müslüman Azerileri ve İranlıları da partizan hareketlerin içine dâhil etmiştir.

Svanidze

25 Mart 1908 senesinde hapishanede sekiz ay geçirdikten sonra Rusya'nın kuzeyine Vologda'ya iki yıllığına sürülür. Ancak 24 Haziran 1909'da kaçarak Bakü'ye geri döner ve illegal işlerine devam eder. 23 Mart 1910'da Bakü'de tekrar yakalanır, altı aylık hapis cezasından sonra tekrar sürgüne yollanır. 6 Eylül 1911'de St. Petersburg'a doğru yola çıkarak sürgünden kaçar. Ancak üç gün sonra yakalanarak tekrar sürgüne yollanır. Şubat 1912'de tekrar kaçar.

Sürgün yıllarında Pravda Gazetesi'ni günlük olarak çıkarmaya başlarlar. 22 Nisan 1912'de St. Petersburg'da tekrar yakalanır. Birkaç aylık hapis cezasının ardından üç yıllığına sürgüne yollanır. 1 Eylül'de kaçarak St. Petersburg'a gelir. Sürekli sürgünden ve tutuklamalardan kaçıp kurtulduğundan dolayı kendisine "Çelik Adam" anlamına gelen "Stalin" lakabını takarlar. Bu arada Pravda Gazetesi'nin editörlüğünü yapar. Tüm sürgün yılları boyunca Lenin'le mektuplaşırlar. Ulusal Marksist Program için düşüncelerini yazmayı ihmal etmez.

Stalin çok ateşli bir komünist olmuştur. Lenin ve Troçki'nin lideri olduğu Bolşevik kanada katıldı ve Lenin'i yakından tanıdı. 1905 yılında Bakü Bolşevik liderliğine getirilir. 1922'de Komünist Partisi'nin Genel Sekreteri olur. Bu makam kendisine büyük faydalar sağlamıştır. Lenin'in ölümünden sonra tek başına lider olabilmesi için çok faydalı olacaktır. Lenin kendinden sonra Troçki'yi görmek istiyordu. Stalin'i asla istemiyordu.

Soldan sağa; Stalin, Lenin ve Troçki.

Çünkü Stalin'in hoşgörüsüz uygulamaları, politik camiada da iyi karşılanmıyordu. Ancak hiçbir olumsuz durum onun yükselişini engelleyemez. Onun teori ya da fikirleri değil en çok organizasyon kabiliyeti yükselen bir yıldız olmasını sağlayacaktır.

Lenin ölümünden önce, Stalin'in özellikle Azerbaycan, Ukrayna gibi ülkeler üzerinde yürüttüğü asimilasyon çalışmalarını ve acımasız politikalarını şiddetle eleştirir. Lenin bu doğrultuda yazılar da kaleme alır. Troçki'den yana bir tutum takınarak Stalin'in kaba tavırlarını gözler önüne sermeye gayret eder. Ne yazık ki ne Stalin'in yükselişine ne de Troçki'nin Meksika'da öldürülmesine kadar giden olaylara engel olabilecektir.

Lenin ölmeden önce: "Stalin çok kaba ve acımasız birisidir. Komünistler arasındaki, yani aramızdaki ilişkilerde kusursuz olarak görülebilir ama genel sekreterlik görevinde artık kusursuz değildir. Stalin'i bu görevden uzaklaştırmayı ve yoldaşlara karşı daha hoşgörülü, daha yasal, daha nazik, daha dikkatli olmayı her şeyden; hatta yoldaş Stalin'den daha üstün tutacak, kaprisli bir mizaca sahip olmayan birinin atanmasını teklif ediyorum. Stalin Genel Sekreterlik'ten derhal alınmalı." demiş ve vasiyetini bu şekilde yazmıştır. Ancak Lenin'in ölümünden sonra Stalin, Lenin'in vasiyetini saklamıştır. Fransız ve ABD'li gazetecilerin, Lenin'in Troçki'yi kendi varisi olarak gören ve Stalin'e yönelik ciddi ithamlar içeren Lenin'in vasiyetnamesini ya-

yınlamasından sonra Stalin cephesi vasiyetnameyi sahte ilan ederek Troçki'yi devrim düşmanlarıyla iş birliğiyle suçlamıştır. Stalin bundan sonra çok acımasız bir temizliğe girişecektir.

Stalin çok zekice hareket etmiştir. Sovyetler Birliği'ni geri kalmış bir tarım ülkesinden bir süper güce dönüştürecek olan Josef Stalin, bunu yaparken akıl almaz bir insan kıyımına da imza atmıştır. Çocukluğundan itibaren kendisine haksızlık yapıldığı inancıyla büyümüş, büyüklük ve saygı görmeye dönük bir iştaha sahip olmuştur. Eğitimsiz biridir. Bunu, eğitimlilere duyduğu nefretle gizlemeye çalıştı. Fizik, kimya, edebiyat onun dünyasına yabancı şeylerdi. Ama kaba dili bülbül gibi şakıyordu. Annesinin ona çizdiği kutsal yolu elinin tersiyle iterek küçük yaşta gönderildiği kilise okulundan kaçan bu Gürcü çocuğunun bundan sonraki hayatı da hep kurulu düzene isyan etmekle geçmiştir.

Komünist ideolojinin beyni sayılan Lenin, yurt dışından yazdığı makalelerle işçi sınıfını bilinçlendirmeye çalışırken ideolojinin pazısı konumundaki Stalin sokakları örgütlüyordu. Lenin hiçbir zaman Stalin'in psikopatlık derecesine varan şiddet severliğinden haz etmese de sadakatini her zaman takdir etmiştir. O yüzdendir ki devrimin ardından onu sistemin iki numaralı adamı yapacaktı.

Stalin kısa zamanda kadronun hayati önem taşıdığını anladı. Ekibi kontrol edersen mekanizmayı kontrol edersin. İşin sırrı buydu ve Stalin buna vakıf olmuştu. Zamanla parti içindeki herkesin tayininde rol oynadı; öyle ki herkes bir şekilde kendisini ona borçlu hissediyordu. Partinin entelektüel çekirdeği, olan biteni anladığında iş işten geçmişti. Devrimin beyni ve Stalin'e karşı sesini yükseltebilecek tek isim olan Lenin ölüm döşeğindeydi ve Stalin çoktan kendi adamlarını mekanizmanın ana damarlarına yerleştirmişti. Lenin'i kimin görebileceğine bile o karar veriyordu. Her ne kadar Lenin, ölmeden evvel kendisinden sonra Stalin'in önünün kesilmesini tavsiye ettiyse de partinin beyni durumundaki Politbüro onu dinlemeyecekti. Ne var ki kendi elleriyle bir canavar yarattıklarını anladıklarında iş işten geçmiş olacaktı.

Stalin Kendi Düzenini Kuruyor

Stalin, Lenin'in ölümü ile Politbüro'nun başına geçmişti. Politbüro Rusçadaki Politik Büro kelimesinden türetilmiştir. Sovyet Rusya'nın derin devleti burasıydı. 1917'deki Ekim Devrimi'nden Sovyetler Birliği yıkılana kadar, Komünist Parti'nin politikalarının belirlendiği en yüksek karar organıydı. Özetle ülkeyle ve sistemle ilgili her şeye burada karar verilirdi.

Stalin en büyük lider olunca keskin dişlerini göstermeye başladı. İlk etapta parti içindeki muhalifler -ki bunların birçoğu Stalin ve Lenin ile birlikte rejimin ön saflarında mücadele etmişti- göstermelik mahkemelerde "halk düşmanı" ya da "dış güçlerin maşası" olmakla suçlanarak idam edildi.

Şiddetli temizlik harekâtına başlamıştı. Lenin döneminde önemli görevlerde bulunan birçok kişiyi öldürtür. Komünist Parti kongresine seçilen Merkez Komitesi'nin üyelerinin üçte ikisini öldürtmüştür. Devrimin mimarlarından olan **"Troçki"** bile Stalin'in hışmına uğradı ve Sovyet Birliği'nden sürüldü. Troçki gittiği her yerde ölüm korkusuyla yaşıyordu. 1937'de Meksika'ya geldi. Meksika'da bir villada kalıyordu. Villaya ateş açılmış ama Troçki öldürülememişti. Meksika'da dört duvar arasında zindan hayatı yaşıyordu. Dışarı çıkmaya bir türlü cesaret edemiyordu. Hâlbuki Troçki Rusya'daki devrimin beyin kadrosuydu. Beyniydi. Stalin'in adamları peşini bırakmıyordu. Öldürmek istiyorlardı. Troçki ancak birkaç kişiyle görüşüyordu. Stalin, Troçki'yi öldürmeye kararlıydı. Bir gün "Mercader" adlı biri gazeteci kılığında Troçki ile röportaj yapmaya gelir. Ayrıca Mercader'in sevgilisi Troçki'nin yakın arkadaşı idi. Troçki, Mercader ile tanışalı çok olmamıştı ama ona güvenmişti. Daha doğrusu Mercader, Troçki'ye yaklaşmasını bilmişti. İspanyol bir komünist idi. Stalin'in görüşlerini kabul etmekte ve Kızıl İhtilâl'in başarısı için Troçki'nin ortadan kaldırılması gerektiğine inanıyordu ve bu ortadan kaldırma işi için görevlendirilmişti.

20 Ağustos 1940 günü Troçki ile röportaj yapmak için onun evine geldi. Bir müddet Troçki ile konuştu. Troçki'nin sırtını dönmesini bekledi. Troçki arkasını dönünce ceketinin altındaki çekici çıkardı ve Troçki'nin kafasına indirdi. Beyin zarı zarar gören Troçki sonraki gün öldü. Böylece Troçki bir suikastla öldürüldü.[14] Stalin kendine tehlike olarak gördüğü kişileri temizlemeye devam etti. Bu temizleme harekâtı sırasında 5 mareşalden 3'ü, 16 ordu komutanlarından 14'ü, 8 amiralden 8'i, 67 kolordu komutanından 61'i, 133 tümen komutanlarından 130'u, 599 tugay komutanlarından 211, 11 harp komiseri yardımcılarından 11'i tasfiyeye uğradı. 35 bin subay kadrosundan yarısı ya idam edildi ya da hapse atıldı. Stalin böylece tek adam olmuş ve güce tapmaya başlamıştı. Katliamını ve zulmünü artıracaktı. Stalin, "Hiç kimseye güvenmem, hatta kendime bile!" diyordu. Şüphelendiği adamı hemen öldürtüyordu. Milyonlar ölüme gidecekti. "Benimle olmayan bana karşıdır" mantığıyla hareket edip binlerce muhalifini öldürmüştü. Tam bir paranoyaktı!

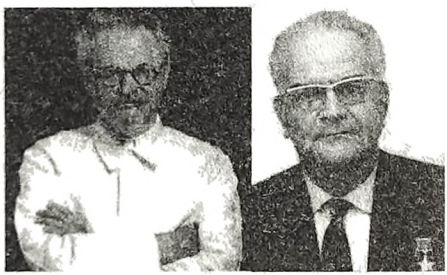

Soldaki Troçki, sağdaki Mercader.

14 Peki, Troçki'yi öldüren çekice ne oldu dersiniz? Cinayetin işlendiği çekiç 1940'ta polisin düzenlediği basın toplantısında gösterilmiş, ardından birkaç yıl Meksika polisinin delil deposunda tutulmuştur. Çekici gelecek nesiller için muhafaza etmek isteyen gizli polis görevlisi Alfredo Salas, onu alarak kızına emanet etti. Salas'ın kızı, çekici 40 yıl boyunca yatağının altında sakladıktan sonra 2005'te satışa çıkardı. Çekici, Amerika'daki Uluslararası Casusluk Müzesi'nin kurucusu Kit Melton satın alıp müzeye koymuştur. Yani çekiç Amerika'da bir müzede sergileniyor.

Kendi liderliğini kabul ettirme yolunda başta rejimin kalbi olan parti olmak üzere, hiçbir şey ve hiç kimse Stalin'in paranoyak düşüncesinden kaçamıyordu. Açık açık her yerde, "Düşmanlarımız orduda, yakın çevremizde hatta Kremlin'de!" diyordu. Bir akşam beraber içki içtiği en gözde yoldaşı, ertesi sabah kafasında bir kurşun deliğiyle bir köşede bulunuyordu.

Stalin'in özellikle 1936-38 yılları arasında başta parti ve ordu olmak üzere toplumun her tabakasındaki hain ve muhalifleri ortadan kaldırmak için giriştiği infazlar dizisine genel olarak "Büyük Temizlik" adı verilir. Ruslar ise bu dönemi, infazları gerçekleştiren NKVD'nin o zamanki şefi Nikolai Yezhov'dan hareketle "Yezhov Rejimi" olarak isimlendirmiştir. Stalin'in gerçek ve hayali muhaliflerinin hedef alındığı bu dönemde yaklaşık 500 bin kişi öldürülmüş, milyonlarcası çalışma kamplarına yollanmıştı. Stalin, büyük temizlik politikasını kısaca, "Adam yoksa sorun da yoktur!" diyerek özetlemişti.

Stalin'den sonra devlet lideri olacak Kruşçev'in oğlu Dr. Sergey Kruşçev şöyle diyecekti: "Stalin'in içki sofrasında olmak etrafındaki ilk halka içindekiler açısından bir ayrıcalıktı. Moskova'nın biraz dışındaki özel konutunda gecenin geç saatlerine kadar yenilir içilirdi. Parti kurmayları her gece liderin kendilerini davet etmesini heyecanla beklerdi. Bu aynı zamanda korkudan kaynaklanan bir heyecandı da. Eğer davet gelmemişse gözden düşmüşsünüz demekti. Ve Stalin'i yakından tanıyan herkes, gözden düşmenin ne anlama geldiğini gayet iyi bilirdi: Ölüm sizi kapının eşiğinde bekliyor."

Stalin tam bir paranoyak olduğu için ne yapacağı belli olmayan biriydi. İnsanlar her an ölüm tehdidiyle karşı karşıyaydı. Stalin sinema da film izlemeyi çok seven biriydi. Kremlin Sarayı'nda sık sık geceleri kurmaylarıyla birlikte film izlerdi. Stalin'in en sevdiği aktörler ise Charlie Chaplin, Clark Gable, Spencer Tracy, John Weismüller ve kovboy filmlerinin değişmez aktörü "John Wayne" idi. Fakat, Stalin, John Wayne'in filmlerini izlese de içinde ona karşı bir nefret oluştu ve bu nefret arttı. Kovboy filmlerinin komünist ideolojiye aykırı düştüğüne inanan Rus lider, iki KGB ajanını John Wayne'i öldürmeleri

için Amerika'ya yollamıştı. Stalin'in ölümünün ardından Kuruşçev, Wayne hakkındaki infaz kararını iptal ettirecekti. Paranoyaklığının ne kadar ilerlediğini bu olaydan daha iyi anlıyoruz. Ona göre komünist ideolojiyi kabul etmeyen olursa yok edilmeliydi.

1937-1938 yıllarındaki büyük temizlik hareketiyle "700.000'e yakın insanı" ortadan kaldırdı. Stalin konuşma yapacağı büyük salona geldiğinde herkes ayağa kalkar onu alkışlardı. Bu alkışlama çok uzun sürerdi. Nedeni ise alkışlamayı ilk keseni düşmanı olarak nitelemesi ve onu öldürtürmesiydi. Bu yüzden kimse alkışlamayı bırakan ilk kişilerden olmak istemezdi. Dakikalarca alkışlanırdı. Hatta Stalin'in alkışlamalar uzayınca, "Kesin artık." dediği olurdu. Bu büyük temizleme planı şiddetli bir şekilde devam etti. Temizlemek istedikleri kişilerin bazılarını "Kapitalist" ilan ediyorlardı. Böylece hain oluyordu. Muhalefet etmeleri muhtemel olan kişileri öldürttü. Yüksek rütbeli kurbanlar olduğu gibi küçük kurbanlar da vardı.

Stalin'in emriyle yalnızca 1937 yılında tutuklanan bir buçuk milyon kişiden yedi yüz bini vurulmak suretiyle öldürüldü. Kendisi kurbanların Moskova'daki hapishanenin alt katlarına götürülüşlerine ve infazlar için özel olarak inşa edilen sığınakta öldürülüşlerine dair hikâyeleri dinlemekten büyük bir keyif alırdı. Baş infazcı Vasily Blokhin tarafından kafalarının arkasına sıkılan bir kurşunla öldürülen ancak ölmeden önce yalvaran kurbanların bu son anları Stalin'in yakın çevresi tarafından taklit edilir ve tüm olup bitenler, kükremeye benzer kahkahalar eşliğinde Stalin'e anlatılırdı.

1937 tarihinde NKVD'de yapılan toplantıda Stalin sansasyonel bir açıklama yaptı: "İstihbarat idaresi bütün aparatıyla birlikte Almanların eline geçmiştir. İstihbarat ağını tasfiye etmemiz lazım. En iyisi hepsini birden..."

Ünlü "Mareşallar Suikastı" işinde Tuhaçevskiy, Yakira, Uboroviç gibi üst düzey mareşal ve generaller "Troçkist, Anti-Sovyet Askeri Örgüt" üyesi olarak suçlanarak özel askeri mahkeme ye çıkarıldılar ve suçlu bulunarak kurşuna dizildiler. İlginçtir, bu generalleri idamla yargılayan 8 mahkeme üyesinden 5'i de sonraki süreçle aynı suçlamalarla idam edildi. Önemli sayıdaki Sovyet istihbaratçısının

Almanya, Japonya, Polonya gibi ülkelere ajanlık yaptığı ortaya çıkmış, üst düzey yetkililer de dâhil, istihbarat servisinin 200'den fazla elemanı hapsedilmiştir. 33 daire başkanı, 16 askeri ateşe, 22 şube başkanı, dış ülkelerde görevli 17 istihbaratçı görevden alınarak ya hapsedilmiş ya da kurşuna dizilmiştir.

Çiftçiler, aydınlar, işçiler, öğretmenler, sanatçılar, müzikçiler, editörler de vardı. Aynı zamanda hükümette dışişlerinde, ithalat-ihracat ve turist bürosunda çalışan erkekler ve kadınlarda vardı. Stalin kendi zulüm mekanizmasını kuruyordu. Büyük heykellerini de meydanlara diktirmişti. Kendini ilah olarak topluma lanse ediyordu böylece. Heykelleri görenler psikolojik olarak Stalin her yerde bizi görüyor diyerek gık çıkaramıyorlardı. Lenin ölmeden önce de partinin en önemli yerlerine kendi adamlarını atamıştı zaten. Onlar vasıtasıyla kan kusturuyordu. Kısa süre içinde **"her şeyi bilen adam"** olarak pazarlanıyordu. Zaten sahte ilah da böyle icat edilir. Kurtarıcı, her şeyi bilen, ileri görüşlü, kahraman...

Stalin'in liderliğinin sınırlarına, kişiliğinin efsaneleştirilmesiyle ulaşılacaktı. Yaratılan kişi kültü, her düşünceyi kontrol edebilmeli, okunanları, yazılanları ve kalabalıkların nasıl tepki vermesi gerektiğini belirleyebilmeliydi. Bu istikamette kitleler arasında sahte bir "birlik beraberlik" duygusu yaratılmış ve tüm bunların merkezine de lider yerleştirilmişti. Öyle ya, yeni bir toplum yaratma adına tanrı inancının, monarşinin ve geleneksel değerlerin ortadan kaldırılmasıyla çıkan devasa boşluğu bir şeyin doldurması gerekiyordu. Ve bu temizlenmiş alanı "Her şeye gücü yeten bir lider" imajından daha iyi ne doldurabilirdi ki?

Stalin

Propaganda makinesinin dişlileri yağlandı. Daha sonra birçok lidere ilham kaynağı olacak bir "putlaştırma" süreci başladı. "Seni tanıdık, seninle aynı havayı soluduk, senin yönettiğin ülkede yaşadık. Ne mutlu bizlere!" türküsünü söyleyen eğitim sistemi, yazılı

basın, posterler, heykeller ve daha birçok unsurun mükemmel bir şekilde karılmasıyla elde edilen sihirli iksir, Sovyet vatandaşlarına günde üç öğün içirildi. İlaç etkisini göstermişti. Ülkede milyonlarca farklı beyin olsa da hepsinin içindeki düşünce aynıydı: Ulusumuzun Babası eşsizdir. Her şeye gücü yeter! Büyük kurtarıcı...[15]

Diğer tek adamlar gibi Stalin'in de kitabında sabır, beklemek ve benzeri kelimeler yoktu. Her şey bir anda olup bitmeliydi. O halde Rusya da kısa zamanda üzerindeki köylü elbisesini sıyırıp sanayileşmiş ülkeler sınıfına katılacak, kapitalistlerle aynı ligde top koşturacaktı. Yalnız bir sorun vardı. Stalin'in işçilerine verecek parası yoktu. Hem zaten mademki proleter diktatörlüğü yaratmak isteniyordu, paranın lafı mı olurdu! Bedava çalışacaklardı tabii ki! Bu doğrultuda kolları sıvayan Rus lider, ülkede daha önce benzeri görülmemiş bir sanayileşme hamlesi başlattı. Tüm toprakları millileştirdi ve tarım üretimini tek elde topladı. Artık herkes kafasına göre ekip biçemeyecekti. Kaç salatalık ya da domates lazımsa bu ihtiyacı Moskova'daki "büyükler" belirleyecekti. Oysaki 1917'deki devrimin nedenlerinden biri de toprak reformu yapmak, büyük efendilerin elindeki toprakları alarak köylülere dağıtmaktı.

Zavallı Ruslar, yağmurdan kaçarken doluya tutulmuşlardı. Stalin tüm yatırım ve üretimi merkezileştirmek için beş yıllık planını devreye soktu, ağır sanayi hamlesi başlattı. Gerçekten hedeflerine ulaştı da. Tüm kapitalist dünya 1930'larda büyük bunalım pençesinde inim inim inlerken Rusya inanılmaz bir hızla sanayileşti. Ülke neredeyse baştan başa demir ağlarla örülmüş, ufku fabrikalar kaplamıştı. Ama tabii ki bunun bir de insani faturası vardı. Hükümetin zorla çiftliklere el koyması, çiftçilerin zorla iskâna tabi tutulması, dünün köy-

15 Rusya nüfusunun büyük çoğunluğunun Ortodoks köylülerden oluştuğunu, bitmeyen köylü isyanları gerçeğini ve kitlelerin inançsız yaşayamayacağını göz önünde bulunduran Komünist rejim, "Ateizm" adlı yeni bir devlet dini oluşturmaya, Lenin'i de bu "dinin" peygamberi haline getirmeye çalışıyordu. Bolşevik yönetiminde, Karl Marx'ın naaşının Rusya'ya getirilerek Kremlin'de Lenin'in mozolesine yakın bir yere defnedilmesi ve Kızıl Meydan'ın bütün dünya Bolşevikleri için sistematik bir şekilde ziyaret edecekleri kutsal bir mekâna dönüştürülmesi teklifi de ciddi bir şekilde tartışılmıştır. Karl Marks ve Lenin'i kutsal bir önder olarak pazarlamayı düşündüler. Evet, bunları da düşündüler.

lülerinin bir anda sanayi işçisine dönüştürülmesiyle toplumsal yapı alabora olmuştu. Direnenler "karşı devrimcilik" suçlamasıyla idam edilmiş, milyonlarca bedava işçi ya ağır çalışma koşullarından ya da "Gulag" adındaki ürpertici toplama kamplarındaki işkencelerden dolayı hayatını kaybetmişti. Bunlardan kurtulabilenlerse tarımın merkezileştirilmesinin fiyaskoyla sonuçlanmasıyla patlak veren kıtlıkların kurbanı olmuştu! Milyonlar çıkan kıtlık sonucu ölecekti.

Tüm bu devlet terörünün maşasıysa daha sonradan adını duyanın dudağını uçuklatan Rus gizli servisi KGB'nin atası sayılan NKVD idi. Teşkilat 1930'larda diktatörün orağıydı adeta. Nerede muhalif var, hemen kapısında NKVD ajanları bitiyordu. Ardından gelsin sorgular, fişlemeler ve büyük çoğunlukla da infazlar. Paranoyaklık karakterinin mütemmim cüzü olan Stalin, kendisini ve rejimini koruması için oluşturduğu gizli servisin liderlerine bile güvenmiyor, servis ülke genelinde devlet düşmanlarını öldürürken o da habire servis şeflerini öldürtüp yerine daha çok güvendiği isimleri atıyordu. Bir bakıma terör içinde terör yaşıyordu Rusya. Hatta 11 Eylül saldırılarından sonra meşhur olacak "Terörle Savaş" kavramını bile terminolojiye ilk sokan isim Sovyet lideri Stalin olmuştu.

Stalin için ne kadar adamın öldüğünün önemi yoktu. Stalin'in meşhur bir söz vardır. "Bir kişinin ölümü trajedidir. Bir milyonun ölmesi ise sadece bir istatistiktir."

Milyonların ölmesine basit bir istatistik olarak bakıyordu.

Stalin güzel sanatlara da el atmıştı. Örneğin bir ressam canı neyi isterse çizemezdi. Çizilen resim Stalin ve rejiminin ne kadar güzel olduğunun reklamını yapmalıydı. Yüzlerce ressamın eseri Stalin'i anlatmaktaydı. Komünizmin ne kadar güzel olduğunu anlatmaktaydı. Fabrikada çalışan işçileri anlatıyordu. Böyle yapan yazarlar başarıya ulaşıyordu. Diğerleri ise ya sürgün ya ölüm... Daha bitmedi. Yazarlar kafalarına göre yazamazlardı. Romanlarında, hikâyelerinde anlattığı kahramanlar "sosyalist gerçeğe" uygun olmalıydı. Bu baskı altında yazarlar en iyi eserlerini nasıl verebilirlerdi ki? Daha bitmedi. Sta-

lin müziğe de el atmıştı. Stalin rejimine göre Rus müzik ve besteleri kapitalist dünyanın etkisi altındaydı. Komünist toplumun ruh ve biçiminden sapmıştı. Bir besteci müziğin ruhunun komünist mi, kapitalist mi olacağını nereden bilebilirdi. Ama komünistçe müzik yapmayı denemek zorundaydılar. Amerikan cazı ayıplanıyordu. Yasaklandı. Fakat milyonlarca Rus genci cazı, yasak radyo yayınlarından ve kaçak plaklardan gizlice dinliyorlardı. Daha bitmedi.

Ders kitaplarının, tarihlerin, ansiklopedilerin yazarları da Stalin rejimine ayak uydurmak zorundaydılar. Bunlar komünist hükümetin isteklerine göre yazarlardı. Ansiklopedilerde rejime muhalif hiçbir şey yazamazlardı. Editörler amaçlarının "Komünist kültürünün kapitalist kültüre üstünlüğünü göstermek" olduğunu açıkça söylerlerdi. Dikta rejimlerin, rejimlerini ayakta tutabilmek için yaptıkları en büyük dalavere "yalan tarih" yazmaktır. Diktatörün istediği şekilde bir tarih yazılır. Hep diktatörü ve yaptıklarını över. Ve bu yalan tarihi yeni doğan nesillere içirirler. Böylece yalan tarihle büyüyen **"yalan bir nesil"** yetişir. Geçelim.

Stalin'in adamı ve aynı zamanda Gizli Polis Teşkilatı'nın lideri olan "Yagoda" milyonlarca insanı işkenceden öldürtmüştü. Stalin yeniden düzenleme yaparak bu teşkilata İçişleri Halk Komisyonu adını verdi. Yani kısaca "NKVD". Yagoda, Stalin'in temizleme emirlerini yerine getirirken birçok işkence ve itiraf metodu keşfetmişti. Onun bulduğu itiraf metodu sonucunda herkes sonunda pes ediyor, "Ben suçluyum, bana hak ettiğim ceza mutlaka verilmelidir." diyordu. Anlatalım, dikkatle okuyun.

Bu buluşu hadiseyi bizzat yaşayanlardan Elanor Lipper şu şekilde anlatmaktadır: "Bir insan nasıl olur da işlemediği bir suçu işledim diyerek kabul edebilir? Sorgu yapılırken sanığa uyuma izni verilmez. Sorgu hâkimi her 4 saatte bir, bir başkasıyla değiştirilir. Bunların başlıca görevi sanığı uyanık tutmaktır. Bu sorgu günlerce sürer. Sersemleştirilmiş olan kurbandan, sorgucunun hazırlamış olduğu öne sürülen, suçları itiraf eden belgeyi imzalaması tekrar tekrar istenir. O bunu reddeder. Ayakları ve bacakları şişer daha fazla ayakta duramaz.

'Şunu imzala!' Sanığın başı dönmüş ve gözleri kapanmıştır. Sarsılarak yeniden uyandırılır ve çökünceye kadar duvar önünde yeniden dikilir. Kızarmış, yorgun ve vahşi gözlerle, sendeleyerek ifadesiz bir yüzle kendisini bekleyen gardiyanın bulunduğu koridora çıkartılır. İyi dinlenmiş bir sorgucunun karşısına getirilir. 'Kâğıdı imzala. Sonra uyuyabilirsin. Niçin kendine eziyet ediyorsun? Az veya çok sonra imzalayacaksın. Ayağa kalk, o ne biçim tavır? Duvara yaslanma, dik dur. Aç gözlerini. Şunu imzala, kurtul.' Üç gün, beş gün, sekiz gün... Aynı işkence aynı susuzluk... Uyku, uyku... Ah, uyku... Yalnızca bir saat uyuyabilse... On gün on bir gün... Artık yaşayan bir ölüdür. Eline tutuşturulan kalemle ne yaptığının farkında değildir. Yaptığı işin itirafnameyi imzalamak olduğunu anladığı zaman, çok geç olmuştur. Öyle ki sanık kendisinden istenen adları adeta yaratırdı. Akıl dengesi bozulacak duruma geldiğinde isimler verirdi. Her suçlamayı kabul ederdi."

Yagoda

En sonunda Stalin, Yagoda'yı yeterince kullandığını düşünerek ipini çekmeye karar verdi. Yoksa başına iş açabilirdi. Maşayı ortadan kaldırmalıydı. Bunun için Yagoda'nın yardımcısı Yezhov'u görevlendirdi. Yagoda'yı kaldırdığı anda NKVD'nin başına geleceğini söyledi. Yezhov da patronundan öğrendiklerinin aynısını patronuna uyguladı. İtiraf metodunu kullandı. Yagoda uykusuzluktan itirafta bulundu. Mahkemede verilen kararla infaz edildi. Tutuklanan sanıklara moral bozma teknikleri uygulanıyordu. Bunlardan en ilginci Komünist Doğu Almanya'da Postdam'daki Bautzen Cezaevi'nde bulunan "beyaz odalardı."

Sanık 1000 vatlık lamba ile aydınlatılmış bir odaya konulurdu. Bu odada tabandan tavana kadar her şey, döşeme de dâhil, beyazdı. Tutuklunun giyimi de beyazdı. Hatta yediği yiyecekler bile ona getirilmeden önce süte bandırılıyordu. Ekmeklerin kabuğu soyuluyordu. Çok geçmeden bu atmosfer kurban üzerinde istenilen etkiyi yapıyordu. Tutuklu daha fazla dayanamayıp her türlü suçu kabul ediyordu.

Hayatın Cehenneme Döndüğü Yer: Gulag Kampları

Komünist devrim **"Gulag"** adında çalışma kampları oluşturdu. 1928 ve 1953 yılları arasında yani Stalin döneminde bu kamplara toplam 30 milyona yakın insan gönderildi. Bunlardan yüz binlercesi bu kamplarda hayatını yitirdi. Açlık sınırında yaşatıldılar, **"14-16 saat"** çalıştırıldılar. İşe yaramayanlar yük olmasın diye idam edildi. Bazı tutuklular kasten aç bırakılarak açlıktan öldürüldü. Yetersiz beslenme ve korkunç yaşam şartları altında bedensel olarak çökerek can verdiler. Paramparça ve son derece ince kıyafetleriyle Sibirya soğuğunda çalıştırılarak can verdiler. Dondukları için kulak veya burunları kırılarak koptu. Stalin korkunç bir ölüm makinesi kurmuştu. Bundan Müslümanlar da payını alacaktı. Gulagları biraz daha açalım. Çok önemli.

Bir Gulag Kampı

Sovyet rejimi, Hitler'den daha çok sayıda toplama ve çalışma kampı kurmuştu. Sayısı 500 kadar vardı. Bu toplama kamplarının sorumluluğu gizli servis NKVD bünyesinde kurulan GULAG (Islah/ Çalışma

Kampları Merkezi Yönetimi) masasına aitti. Zamanla tüm kamplar, kısaca Gulag olarak isimlendirildi. Bu kamplardaki toplam nüfus döneme göre 500 bin ila 2 milyon arasında değişiyordu. Sovyet kayıtlarına göre 1929-1953 yılları arasında Gulaglardan 15-30 milyon arasında kişi geçmişti. 1934-1953 yılları arasında 1 milyon 54 bin kişi bu kamplarda, Sovyet sanayileşmesi uğruna ölesiye dek çalıştırıldığı için hayatını kaybetti. Kendisi de bir Gulag mahkûmu olan Nobel Edebiyat Ödüllü muhalif Rus yazarı Alexander Soljenitsin, burada yaşadıklarını "Gulag Takımadaları" isimli eserinde anlatmış ve "insanların çalıştırılarak öldürüldükleri yerler" tespitini yapmıştı. Kamplar, zamanla etkinliğini kaybetse de Gorbaçov dönemine dek faaliyet göstermeye devam etti.

Sistematik Ukrayna Katliamı

Bugün 45 milyon nüfusa sahip Ukrayna coğrafi olarak stratejik bir bölgede bulunduğu için büyük bir kavganın merkezindedir. Güneyinde Karadeniz'e sınır ve Avrupa ile Rusya arasında stratejik bir kapı görevi görür. Ukrayna, Avrupa ve Amerika'ya göre Rusya'yı frenlemek için bir tampon bölge. Ukrayna uzun yıllar Rusya'nın kontrolünde kaldı. Stalin döneminde Ukrayna halkı, hazırlanan bir plan dahilinde sistematik bir katliama tabi tutuldu. Ürpertici boyutta bir katliam... Ukrayna'nın geçmişte Rusya ile yaşadıklarını bilmeden bugün yaşananları asla anlayamazsınız.

Lenin 1917'de Rusya'da komünist devrim yapınca bunu fırsat bilen Ukrayna bağımsızlığını ilan etti. Ardından da bağımsızlığını korumak için Rus devrimcileri ile mücadele etmeye başladı. İşte her şeyin başladığı yer burasıydı. Ukrayna'nın bu durumu Rus komünist rejiminin varlığını tehlikeye atıyordu. Ukrayna'nın direnişini yıkmak için rejim en korkunç yolu seçti: Ukrayna insanlarını açlığa mahkûm edip, güçsüz bırakıp yok edecekti. Tarihin gördüğü en büyük vahşet yaşanacaktı.

Stalin, iktidarını sağlamlaştırdıktan sonra elini topluma attı. Lenin Rusya'daki tüm tarım alanlarını devletleştirmeye kalkmış ancak 1920 ve 1921'deki büyük kıtlık ve tahribat üzerine bu uygulamayı

ertelemek zorunda kalmıştı. Stalin ise bu işi gerçekleştirmeye kararlıydı. Bu amaçla "Kolektivizasyon" adı verilen bir politikayı uygulamaya koydu. Amacı köylülerin tüm mallarını devletleştirmek, mahsullerine el koymak, bu mahsulleri ihraç ederek Sovyet sanayisini ve ordusunu güçlendirmek için kaynak oluşturmaktı. Bunu Ukrayna'da da uygulamaya koyacaktı.

Stalin, Kolektivizasyon politikasını 1929'da başlattı. Komünist Rusya'nın lideri Stalin bu politika gereği Ukrayna'daki tarım arazilerine, tarım ürünlerine el koydu. Her şey halkın elinden alındı. Tarım devlet kontrolünde yapılacaktı. Buna göre topraklar üzerindeki tüm özel mülkiyet kaldırılacak, her köylü belirli bir kotayı devlete vermek zorunda kalacak ve kendi mahsulünü satamayacaktı. Belirlenen kota yine çok yüksekti ve köylülerin bunu karşılamaları için ellerindeki her şeyi vermeleri gerekiyordu. Bu halkta ciddi kıtlığa sebep olacağı için kabul etmediler. Stalin halka ceza kesip Ukrayna'da yapay bir açlık oluşturacaktı. Sistematik olarak halkı yok edip Ukrayna bölgesini güçsüz ve tehlikesiz hale getirecekti. Bu olaya "Holodomor Olayı" denir. Holodomor, Ukrayna dilinde **"açlıktan öldürmek"** gibi bir anlama gelir. Gelin ürpertici olayı anlatalım.

Stalin 1930 yılında Ukrayna halkının elinden topraklarını aldı. Aynı zamanda mahsullerini de aldı. Karşı çıkanı tutuklatıp öldürdü. Topraksız ve mahsulsüz kalan halk bir anda büyük bir açlığa yakalandı. Stalin'in kararına göre Ukrayna'nın açlık çeken bölgelerinde yaşayan köylülerin, Sovyetler Birliği'nin diğer bölgelerine çıkmaları yasaklandı. Sınırlar kapatılıp halk açlıktan ölüme terk edildi. 1932'de Ukrayna'da bazı köyler topluca açlıktan ölürken şehirlerde de açlıktan ölen kişilerin sokakta cesetlerinin yatması sıradan bir olay haline gelmişti. Holodomor ile Ukrayna korkunç bir nüfus kaybına uğramaya başlıyordu.

1933'te İnsanların bütün yiyecekleri ve hayatta kalabilmelerini sağlayan her şey ellerinden alındı. Ukrayna'daki açlık çeken bütün bölgeler askerlerle çevriliydi, kimsenin kurtarılmaması ve hiçbir yardımın geçmemesi için Ukrayna ve Sovyet Cumhuriyeti'nin bütün sınırları kapatılmıştı. Seyahat kısıtlandı, sansür uygulandı ve dünya-

nın en bereketli ülkelerinden birinde bütün bir ulus sokaklarda, köy yollarında, tarlalarda ve evlerde açlıktan ölmeye başladı. O sıralarda Ukraynalılar yolların etrafında yiyecek aramaya başladılar. Ukraynalılar devlete ait bir mağaza önünde sıraya geçip ekmek karşılığında değerli eşyalarını sattılar. Hayvanlar ise açlıktan bir deri bir kemik kaldı. Ukrayna'da köyler açlıktan boşalmıştı. Sokak ve caddeler açlıktan düşüp ölen insanlarla dolmaya başladı.

Aç bırakılan Ukrayna halkı

Ukraynalı köylüleri tehdit olarak gören Stalin, binlerce Sovyet memurunu tarım uygulamalarını kabul ettirip köylülere baskı kurması için Ukrayna'ya gönderdi. Ukrayna'da yaklaşık yarım milyondan fazla insan rejimin tarım uygulamalarına isyan ettiği için evlerinden sürüldü, yük trenlerine dolduruldu, Sibirya'ya sürgün edildi. Sürgün sırasında binlerce Ukraynalı açlıktan, hastalıktan hayatını kaybetti. Sovyet Rusya'sı Ukrayna'da yapay kıtlığı artırmak için birtakım uygulamaları daha işleme koydu. Amaç Ukraynalı köylüleri daha sert cezalandırmaktı.

Kolektivizasyonun iki büyük sonucu oldu: Kıtlık ve sürgün. Olayların gelişimi ilginçti. Önce 1931'de devlet genel Kolektivizasyon politikası gereği, yılda toplam 18 milyon ton mahsul alan Ukrayna'dan

7,7 milyon ton tahıl talep etti. Bu bile fazlaydı. Bu zaten çok zor hayatta kalan köylüleri neredeyse açlıktan ölecek duruma getirdi. Bunun üzerine Ukrayna köylüleri Stalin'in birliklerine direnmeye çalıştı. Ama bu durum, Stalin'i daha da acımasızlaştırdı. 1932 Temmuz'unda tüm Ukrayna için ölüm emri verdi. Daha önceki kotaya ilave olarak, 7,7 milyon ton tahıl daha istedi. Milyonlarca kişi açlıkla ölüme mahkûm olmuştu. 1932'nin sonuna gelindiğinde Moskova'ya yalnızca 4,7 milyon ton tahıl verilebilmişti. Yeni bir zorla toplama kampanyası ilan edildi. Meteoroloji uzmanları tahılın zarar görmesine neden olan yanlış hava raporları verdikleri için tutuklandı. Veterinerler, çiftlik hayvanlarını sabote ettikleri nedeniyle vuruluyorlardı.

Yapay bir şekilde bir milleti yok etmeye yönelik oluşturulan Holodomor, Sovyet Rusya'dan ayrılmak istediği için Ukrayna'ya karşı uygulanan bir cezaydı. Amaçları Ukraynalıları korkak ve uysal bir millete çevirmekti. Rusya'nın el koyduğu verimli Ukrayna arazilerinden ufak bir miktar tahılı toplayan kişiye bile hapis cezası veriliyordu. Kimse evine yiyecek götüremezdi. Ukrayna'da insanlar ölürken Rusya tahıl ihracatını artırdı. Görgü tanıklarına göre bölgede açlıktan kaçmak isteyen binlerce çocuk ya ailelerinin olduğu yerlere ya da yetimhanelere geri gönderildi ve oralarda bakımsızlık ve açlık gibi sebeplerden öldüler. Köylü nüfusun %50'si öldü.

Çeşitli tahminlere göre bu büyük kıtlık sırasında ölenlerin sayısı 7 ile 10 milyon arasında. En çok can alan 1933'ün Haziran ayında her gün yaklaşık 34 bin 560 kişi açlıktan öldü. Her saat 1.440 kişi öldü, her dakika 24 kişi can verdi. Ukrayna nüfusunun dörtte birinin o dönemde hayatını kaybettiği düşünülmektedir. Uzmanlar bu kıtlığın Stalin tarafından tarım politikası bahane edilerek Ukrayna nüfusunu azaltmak için yapılmış bir soykırım olarak değerlendirmektedir. Bunun en büyük delilleri ise Ukraynalı köylülerin elindeki tüm ürünlerin toplanıp Rusya'ya sevk edilmesi, yurt dışından Ukrayna'ya yardım taleplerinin ise Stalin tarafından engellenmesidir. Stalin'in bu vahşi planının sebebi Ukraynalıların büyük nüfusunu kendisi için tehlike olarak görmesiydi.

Stalin 1937'de yapılan bir nüfus sayımının sonuçlarını gizledi. Bu nüfus sayımının yöneticileri tutuklandı ve öldürüldü, çünkü rakamlar Ukrayna nüfusunun azalışını ortaya çıkardı. Olayı haber yapmak isteyen gazeteciler öldürüldü. Holodomor kurbanlarının olduğu toplu mezarlar ele geçirildi. CIA ve Amerika bu olayın üstüne düşüp Rusya'yı karalamak için abartarak dünyaya yaydı. Rusya'yı cani ve katil gösterip diğer ülkeleri kendi kucağına çekmeye çalıştı.

Avusturyalı bir mühendis olan Alexander Wienerberger, I. Dünya Savaşı sırasında Ruslara tutsak düşmüştü ve Sovyet Rusya döneminde Ukrayna'da yaşıyordu. Burada büyük bir kıtlığa tanık oldu ve Rusya tarafından tutuklanma riskine rağmen şehrin sokaklarında gördüğü sahneleri fotoğraflara aktardı. Alexander Wienerberger, Ukrayna'da kaldığı süre boyunca şehirde tanığı olduğu Holodomor'u yaklaşık 100 fotoğrafla belgeledi. Bu fotoğrafları, marketlerde kuyrukta bekleyen aç insanları, aç çocukları, Ukrayna sokaklarında açlıktan ölen insanların cesetlerini ve açlık kurbanlarının toplu mezarlarını göstermektedir. Wienerberger, fotoğraflarını muhtemelen yurt dışından arkadaşları tarafından kendisine ulaştırılan Alman kamerasını kullanarak çektiği tahmin edilmektedir. İşte Ukrayna ve Ukraynalılar bu açlık olayını asla unutmadı ve Rusya'ya kinlendiler. Bir yandan da Rusya'nın tekrardan işgal edip daha beterini yaşatmaması için Rusya'ya belli tavizler vermekteler. Rusya'dan da korunmak için Batılı güçlere yanaşmaktalar. NATO, AB ve üyeleri gibi...

1991'de bağımsızlığını ilan eden Ukrayna'da 2005'te Devlet Başkanı Viktor Yuşçenko döneminde her yıl Kasım ayının son cumartesi günü "Holodomor Kurbanlarını Anma Günü" kabul edildi. Yine 2006 yılında Cumhurbaşkanı Yuşçenko, Holodomor'un soykırım olduğunun açık şekilde inkâr edilmesi halinde ceza verilmesini öngören yasayı çıkardı. Holodomor'u şu an 26 ülke ve 1 uluslararası kuruluş soykırım olarak tanıyor.

1933 yılı içerisinde, milyonlarca köylü açlıktan ölürken Sovyet hükümeti, sanayileşmenin ihtiyaçları için yurt dışına milyonlarca ton buğday ihraç etmeyi sürdürüyordu. Altı milyon erkek, kadın,

yaşlı, çocuk ve bebeğin ölümüne neden olan kıtlık, Sovyet toprak-larında yeterince tahıl yetişmediği için değil, komünist partinin emelleri öyle gerektirdiği için gerçekleşen bir kıtlıktı. Yani tamamen "insan eliyle yapılmış bir kıtlık" ve bir kitle katliamıydı. Stalin kıtlığın Batılı ülkeler tarafından duyulmamasını istiyordu; çünkü düzenle-nebilecek yardım kampanyalarının Ukrayna için belirlediği cezayı hafifleteceğini düşünüyordu. Tarihçi Dana Dalrymple, bir yayında, bu konuda şu yorumu yapmaktadır:

"Sovyetler Birliği, resmî olarak hiçbir zaman kıtlığın olduğunu kabul etmemiştir. Sovyetler Birliği üzerindeki Amerikan ve İngiliz çalışmaları ara sıra Ukrayna'da bir kıtlıktan bahseder, ama genel-likle bir-iki detaydan başka bir şey söylemez. Oysa Sovyetler Birli-ği'nde daha önce olan kıtlıklar hükümet tarafından bilinmektedir ve her tarafta çok iyi kayıtlara sahiptir. Fark nedir? Cevap: 1932-34 kıtlığı, geçmiştekilerden farklı olarak insan eliyle yapılan bir felaket olarak gözüküyor. Kolektivizasyon sonucunda, Ukrayna köylüleri en az dört milyon ölüyle en ağır kaybı verdi. Kazakistan'da yine aynı uygulama sonucunda bir milyon insan öldü. Kuzey Kafkasya'da ve Kara Topraklarda da ölü sayısı bir milyondu. Stalin tek bir emirle altı milyon insanı ölüme göndermişti. Stalin komünizme direnen Ukraynalıları kıtlık yoluyla öldürürken diğer pek çok halkı da sür-güne göndererek katletti. 'Sürgün' adı altında yapılan bu uygula-malar, milyonlarca insanın hayatına mâl oldu. Başta Kırım Türkleri olmak üzere Sovyetler Birliği içindeki pek çok azınlık, bir gecede evlerinden silah zoruyla söküldüler ve binlerce kilometre uzaklar-daki ölüm tarlalarına gönderildiler. Sadece yolda ölenlerin sayısı yüz binleri bulmaktadır."

Stalin bu açlık politikasını sadece Ukrayna'da değil, Türk bölge-lerinde de uygulamıştı. Bugün Ukrayna'da yaşananları anlamak için Holodomor olayı bilinmelidir. Holodomor'un açlıktan öldürmek gibi bir anlamı var. Stalin aynı zamanda aç bırakılan halkın ne yapacağını görmek istemiştir. Bugün de Ukrayna üzerinden başlatılan savaş ile gıda krizi oluşmuş ve gıda zamlanmıştır. Dünya halkları aç kalma

tehlikesi ile karşı karşıya kalmıştır. Geçmişte Stalin Ukrayna'da açlık denemesi yaptı. Bugün de Ukrayna üzerinden dünya savaşı tehlikesi oluşunca gıda krizi baş gösterdi. Gıda ve açlık sorununun daha önce denek olarak kullanılan Ukrayna üzerinden tekrar oluşturulması tesadüf müdür bilinmez. Neden Ukrayna? Düşünmeli.

Nadia Alliluyeva

Bütün bu sosyal ve ekonomik olayların arasında yaşanan trajik bir olay Stalin'i derinden sarstı. Bu olay, karısı Nadia Alliluyeva'nın intiharıydı. Kasım 1932'de Nadia Alliluyeva bir dost toplantısında Stalin'i izlediği politikanın kitleler üzerinde yarattığı yılgınlıktan dolayı eleştirdi. Stalin de Alliluyeva'ya ağır hakaretlerde bulundu. Bu hakaretlere dayanamayan Alliluyeva, bulunduğu yerden ayrılarak evine geri döndü ve evinde intihar etti. Çok sevdiği karısının ölümünden kendisini sorumlu tutan Stalin, izlediği politikalar konusunda da şüpheye düşmüştü ki duruma hemen müdahale eden Sovyet Dışişleri Bakanlığı da yapacak olan Molotov, izlenen politikaların doğruluğu konusunda Stalin'i ikna etmeyi başardı. Belki de korkudan dolayı Stalin'in yaptığı işlerin doğru olduğunu söylüyordu.

Stalin ve Müslüman Halklar

Stalin dönemi, Sovyet tahakkümü altında yaşayan Müslüman Türk halkları için özellikle acımasız olmuştur. Pantürkist ve Panislamist damgasıyla Müslüman Türk aydınları kurşuna dizilmiş ya da şiddetli soğuk olan Sibirya'da sürgünlerde hayatlarını kaybetmiştir. Anlayacağınız Stalin'in zulmünden en çok payını alan Müslüman halklar olacaktı. Stalin 1937'de şöyle demiştir: "Şunun iyi anlaşılması gerekir. Din bir hurafedir. Tanrı düşüncesi bir hurafedir. Ve bizim yolumuz Ateistliktir."

2. Katerina zamanında Kırım'da camilerin sayısı "1500" idi. Katletme, Sibirya'ya sürme ve sınır dışı etmeler sonunda camilerin sayısı

500'ün altına inmiş, sonradan daha da azalarak 100'ün altına kadar inmiştir. Kırım'da çoğunluk olan Müslümanların nüfusu da sürgün ve katliamlarla ciddi derecede azaltıldı. Sosyalistler 1934'te Batı Türkistan'da yüz bin Müslüman'ı katlettiler. 1937-1939 yılları arasında "yarım milyon" Müslüman idam edildi ve Sibirya'ya sürüldü. 1932-1934 yılları arasında 2 milyon Müslümanın açlıktan öldüğü kaynaklarda yazar.

Resmi istatistiklere göre Stalin'in yüz binlerce Müslümanı katlettiği sabittir. İlerleyen yıllarda Marksizmin ve komünizmin dinsizlik felsefesi gereği Rusya'da ve diğer komünist ülkelerde "**Allahsızlar Cemiyeti**" gibi türlü isimler altında dernekler kurularak dine ve dini müesseselere karşı ülke çapında kampanyalar açıldı, tarihte eşi benzeri görülmemiş derecede yıkma, yakma, tahrip etme ve talan eylemleri yaptılar. Daha önce de anlattığımız gibi bunlara **"Tanrısızlar Birliği"** de deniyordu. Bu cemiyetin amacı din ile özellikle İslam ile savaşmaktı. Bu amaçla binlerce konferans düzenleyip dine, İslam'a hakaret eden binlerce kitap bastırılıp dağıtıldı. Müslümanların toprakları komünist Sovyet Rusya'ya bağlıydı. Dinlerini yaşamalarına izin verilmedi.

Şehadet: Müslüman bunu gizlice söyler.

Zekât: Yasaktır.

Oruç: Pratikte imkânsızdır.

Hac: Başlangıçta yasaktır. Sonra ise sadece teoride izin verildi. Sovyet birliğinde zekât yasaktı. Hac ise başlangıçta imkânsızdı. 1945 yılından sonra buna izin verildi. Ancak 1945'ten 1977'ye kadar hac edenlerin sayısı 100'ü geçmezdi. Ramazan orucu ise pratikte hemen hemen imkânsızdı. O dönemlerin son zamanlarında ise müftüler 30 gün orucun yerine geçecek 3 günlük oruca fetva vermek zorunda kaldılar.

Kur'an: Kur'an bulunduranların tam bir yıl hapse mahkûm edileceklerine dair kanun vardır. Yapılan tüm bu zulümler tarihten ders ve ibret almamız için yeter de artar bile.

Bu terör havası en ücra köylere kadar şiddetle uygulandı. Dini eğitim yapıldığı haber alınan köye, hemen baskın yapıldı. Suç aleti olarak Kur'an'lar, cüzler, tespihler, takkeler, seccadeler toplandı. Suçlular derhal kurşuna dizildi. Köylerde sünnet muayenesi yapıyorlardı. Sünnetli çocukların ana babalarını sıkıştırıyorlar ve "Komünist parti merkezinden izin aldınız mı? İzin almadan nasıl yaparsınız?" diyerek köyün ileri gelenlerini toplayıp götürüyorlar, kurşuna diziyorlardı.

Bir yandan da baskıya uğrayan namaz kılanlar camiye gitmez olmuşlardı. İbadet en büyük suç olmuştu. Komünist Parti'nin militanları bunu bahane ederek: "Mademki namaz kılmıyorsunuz öyleyse camileri milli menfaate uygun işlerde kullanmalıyız." diyorlardı. Nitekim camileri kendi çirkef işlerinde kullandılar. Nasıl mı?

1913 yılında Rusya'daki camilerin sayısı -Buhara hariç- büyüklü küçüklü 26.279'u bulmuştu. 1964'e gelindiğinde Taşkent'te yayınlanan Fransızca bir yayında Kazakistan dâhil tüm Orta Asya'daki toplam cami sayısı "250" olarak belirtilmişti. Camiler yıkıldı ve ahıra, sinema salonlarına, parti merkezlerine, kulüplere ve gazinolara dönüştürüldü. Diğer bölgelerde cami halinde bırakılan yerlerden de vergi alındı.

Gelelim âlimlere. Âlimlere türlü işkenceler edilip öldürülüyor ya da sürgüne gönderilip uzun vadeli ölüme terkediliyorlardı. Âlimler yok edilmeliydi. Çünkü toplumun inançlı olarak kalmasını onlar sağlıyordu. Buhara ve çevresi hariç Sovyetlerdeki âlimlerin 1917 yılındaki sayısı 45.329 idi. 1955 yılındaki sayıları ise 8052'ye düştü. Çünkü âlimlerin çoğu 1930'larda yok edilmişti.

Türkistan coğrafyasında 14 bin, Kafkasya ve Kırım'da 8 bin, Tataristan ve Baş Kurdistan'da 4 bin cami ve mescit yıkıldı veya tahrif edildi. Müslüman âlim, hoca, şeyh ve talebe olarak katledilenlerin miktarı 100 binin üzerindedir. Bunların katledilmesi toplumun din ve kültür ile bağını kopartmaktadır. Bununla da yetinmeyen Stalin,

İslam'ın ilim merkezi olan Buhara, Taşkent, Semerkant, Kokant, Derbend, Timurhan, Kaşgar, Almatı ve Tirmiz gibi şehirlerdeki mevcut binlerce Kur'an'ı Kerim'i, hadis kitaplarını ve diğer İslami kaynakları yaktırdı.

1939'da 407.690 Çeçen, 92.074 İnguş, 75.737 Karaçay, 42.666 Balkar, 134.271 Kalmuk, 200.000'den fazla Kırım Tatarı, 380.000 Volga Almanı olmak üzere bir milyondan fazla insan, topluca ülkeye ihanet etmekle itham edildiler. Hatta daha da ileri gidilerek yayınlanan bir bildiri ile Çeçen, İnguş ve Tatarların topraklarının ellerinden alındığı resmen ilan edildi. Böylece onlarca yıl boyunca bu halkların hiçbir resmî varlığı olmadı, hiçbir Sovyet kuruluşuna istedikleri temsilcileri gönderemediler ve isimleri hiçbir yerde duyulmadı.

Bu dönem ateizm perdesi altında Türk birliği ve İslam Birliği anlayışıyla mücadele şiddetlenmiş, Türk halklarına ve Kafkasya Müslümanlarına karşı adeta haçlı yürüyüşlerine benzer bir saldırı ve yok etme politikası gerçekleştirilmiştir.

Azerbaycan Türklerine karşı gerçekleştirilen Sovyet kıyımında özellikle emniyet ve istihbarat kurumlarında kümelenen Ermeniler öne çıkmaktaydı. Bolşevik işgaliyle varlığına son verilen Azerbaycan Halk Cumhuriyeti döneminde sıradan memurluk görevinde bulunan insanlar bile Pantürkist ithamıyla hapsediliyor, kurşuna diziliyor veya Sibirya'ya sürgüne gönderiliyordu. 1918 yılında Kafkas İslam Ordusu, Azerbaycan'ı Taşnak-Bolşevik çetelerinin işgalinden kurtarırken Nuri Paşa ve ordusuna yardım edenler birer birer tespit edilerek kurşuna diziliyordu.[16]

16 Nuri Paşa, Enver Paşa'nın kardeşidir. Cumhuriyetten sonra silah sanayisinin temelini atan adamdır. Osmanlı döneminde Kafkas İslam Ordusu komutanlığına getirildi. Rus, İngiliz ve Ermenilerden oluşan kuvvetleri Bakü'de yenilgiye uğrattı. Bu sebeple Ermeniler hiç sevmez. Anadolu'ya gelip Kazım Karabekir'in ordusuna katıldı. Ele geçirilen malzemelerden top, silah, patlayıcı üretti. Türkiye Cumhuriyeti kurulunca Killigil soyadını aldı. Silah fabrikası açarak tabanca ve patlayıcılar üretti. 1948'de İsrail kurulunca Araplar İsrail'e savaş ilan etti. Nuri Killigil, İsrail ile savaşan Araplara silah yardımı yaptı. Bundan sonra İstanbul'daki fabrikasında büyük yangın çıkar, içinde işçileri ile birlikte yanarak ölür. Nuri Killigil'in kolunun ve ayağının bir parçası bulunabilir. Küçük bir tabuta konulur, cenaze namazı kılınır. Silah sanayisine darbe vurulur. Sizce fabrika yangını tesadüf mü?

2. Dünya Savaşı sırasında Stalin rejiminin Müslüman ve Türk halklarına karşı yeni kitlesel sürgün ve etnik temizleme siyaseti, tarihin en kanlı ve en acımasız olaylarından biri olarak kayıtlara geçti. Ahıska, Kırım Türkleri ve Kuzey Kafkasya Müslümanlarının sürgünü ve Stalin'in zulmü konusunda çok sayıda kitap yazılmıştır. Bu dönem Türkiye'ye karşı kullanmak için "denizden denize büyük Ermenistan" hülyası da Sovyet devleti tarafından desteklenmiş, alınan kararlarla dünyanın farklı ülkelerinde yaşayan Ermenilerin Türk topraklarına yerleştirilmek üzere Sovyet coğrafyasına göçlerine izin verilmiş, dış ülkelerdeki Ermeni örgüt olan TAŞNAK'lı gruplar Ermenistan'a yerleştirilirken, yerleşik Türk nüfusu da kitlesel olarak göç ettirilmiştir.

Peki, Stalin Hristiyanlara zulmetmedi mi? Bu zulümden Hristiyanlar da nasibini almıştı. 1917'de "46.475"e varan kilise sayısı, 1940'ta "4225"i aşmıyordu. 1940 yılında bütün memlekette bulunan Ortodoks rahiplerinin sayısı 1917'ye nazaran yüzde doksan nispetinde azalmıştır.

Bütün bu dinsizlik faaliyetlerine ve yıkıcılığa rağmen Stalin, yapılanları az buluyor ve maksatlarının Rusya'da "dinin kökünü kazımak" olduğunu söylüyordu. 1927'de bir konuşmasında şöyle diyordu: "Partimiz dine karşı hiçbir zaman tarafsız kalamaz. Dinsizlik propagandasını devam ettirmektedir. Ve dini inançları sarsmak zorundadır. Bugün kiliseyi iç kabuğuna kilitlemek zorundayız. Fakat esefle söylüyorum ki henüz aradığımız tasfiyeye ulaşmış değiliz."

Stalin'in Maymun İnsan Projesi

Stalin komünist ideolojisinin gereği yayılımcı bir politika izledi. Dünyanın tümünü eline geçirmek istiyordu. Bunun için hayvanlar gibi yiyip içip itaat eden, güdülen bir orduya ihtiyacı vardı. O paranoyak kafasından yine sapık bir düşünce çıkmıştı. "Maymun Ordusu" kurmak istedi. Evet, yanlış duymadınız maymunlardan oluşan bir ordu... Ama farklı bir yaratık şeklinde... Stalin daha önce daha itaatkâr olduğu için köpek ile insanı melezleştirmek istedi. Yani "köpek insan" üretmek istedi. Fakat bu konunun uzmanı biyolog Ivanov maymunun daha uygun olacağını söyledi. Anlatalım...

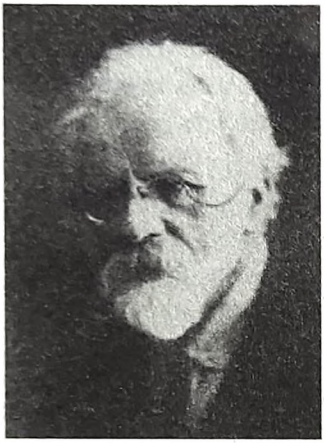

İlya Ivanov

Şaka gibi ama Stalin 1920'lerde bilim adamlarından maymun-insan karışımı yeni bir ırk ortaya çıkarmalarını istemiş, üstelik ilginç bir talepte bulunmuştu: "Güçlü kuvvetli ama aptal olsunlar. Az yesinler, çok çalışsınlar!" Rus lider yeni ortaya çıkacak bu türden yenilmez bir ordu yaratmayı ve aynı zamanda maymun insanları demir yolları inşasında istihdam etmeyi planladı. Projenin fikir babasıysa iki türün çiftleşmesiyle yeni bir ırk elde edilebileceğini savunan ve nihayetinde Kremlin'in dikkatini çekmeyi başaran ünlü Rus biyoloğu İlya **Ivanov'du**. Bu doğrultuda Karadeniz kıyısında özel bir araştırma merkezi kurulmuş, Ivanov bir süre Fransız kolonisi Yeni Gine'de de insanlarla maymunları çiftleştirmeye yönelik testler yaptı.

Ivanov, Afrika'daki şempanzelerden aldığı spermleri Afrikalı kadınları döllemekte kullandı. Fakat bu deney başarısız oldu. Aynı deneyi, gönüllü Rus kadınlarında deneyince de başarısız oldu. Bu sefer tam tersini yaptı. İnsan spermiyle şempanzeleri, maymunları dölledi. Yine olmadı. Tam bir delilik, değil mi?

Proje doğal olarak çuvallayıp başarısız olunca Stalin'in emri ile Ivanov tutuklandı ve sürgüne gönderildi.

Zaten insanları ağır işlerde çalıştırıp aç bırakarak onları köleleştirip hayvanlaştırmıştı. Onların açlıktan ölmeleri Stalin'in umurunda bile değildi. Allah'ın yaratmış olduğu yaratılışı bile değiştirmek ve maymun-insan karışımı bir yaratık oluşturmak istedi.

Rus Edebiyatçıları Sefil Hale Düşmüştü

Gulag çalışma kamplarında ağır hayat şartlarından, soğuktan ve açlıktan binlerce insan ölmeye devam etti. Şiddet, suikast, baskı ve

katliam devam etmekteydi. Bunlar dünya gündemine de oturmaya başladı. Stalin bu durumdan çok rahatsızdı. Tüm dünyanın bunları öğrenmesini istemiyordu. Bu yüzden devrimde büyük rol almış Maksim Gorki'den faydalanmayı düşündüler. Gorki çok deneyimli bir yazar, edebiyatçı, aydındı. Rusya'daki devrimin fikir babalarındandı. Lenin'in arkadaşıydı. Devrimde Lenin'e yardımcı oldu. Rus halkı Gorki'yi çok seviyordu. Lenin bu nedenle konuşmalarını yapacağı yerlere Gorki'yi de götürüyordu. Gorki'nin yanında görünmesi Lenin'e büyük fayda sağlayacaktı. Ama devrimden sonra Lenin Gorki'yi şutladı. Artık Gorki'ye ihtiyacı kalmamıştı. Gorki şiddete ve baskıya karşıydı. Bu yüzden Lenin'e mektup yazıp onu şiddetten uzak durması için uyardı. Lenin de Gorki'ye bir mektup yazdı. Şöyle diyordu Gorki'ye hakaret ederek: "...Aslında Rus aydını bizim beynimiz değil, bizim bo...zdur. Eğer biz fazla cana kıyıyorsak bu Rus aydının kabahatidir. Neden bizimle beraber yürümüyorlar?" En sonunda Lenin, Gorki'yi kovdu ve Almanya'ya sürdü.

Maksim Gorki

Ama Stalin, Gorki'den faydalanmak için onun Rusya'ya gelmesini istemişti. Zira dünyadan gelen eleştirilere karşı onun gibi güçlü bir kaleme ihtiyacı vardı. Sağlık nedenlerinden ötürü Lenin döneminde Capri Adası'na çekildikten sonra Gorki, ömrünün son beş yılını geçireceği, artık Stalin tarafından yönetilen Sovyetler Birliği'ne geri dönmüştü. Hükümet tarafından törenle karşılanan Gorki, adının caddelere, okullara ve hatta bir şehre verildiğini görünce sevince kapıldı. Stalin, Gorki'yi Rusya'ya getirip çalışma kampları hakkında olumlu şeyler yazdırmak istiyordu.Bu sebeple Stalin, Gorki gelmeden önce kamptaki ıstırap çeken hastaları başka yere göndermiş, mahkûmlara yeni elbiseler giydirmiş; hatta kampa giden yol kenarlarına kökten yoksun "çam dalları" diktirmişti. Böylece Gorki'nin çalışma kampları hakkında iyi şeyler yazmasını istemişti. Gorki kampa geldi. Kampı gezerken bir çocuk ayaklarına ka-

panıp feryat etmeye başladı: "Ne olursun bir dakika beni dinle, Baba Gorki! Burada gördüklerinin hepsi yalan, sana gerçekleri anlatacağım. Ne olursun beni dinle, yalvarıyorum, günlerdir senin yolunu bekliyoruz."

Askerler ne yapacağını şaşırmış o çocuğu oradan uzaklaştırmak istemişlerdir. Ama Gorki buna karşı çıkıp çocuğu bir odaya aldı ve saatlerce onun anlattıklarını dinledi. Çocuk ailesinin öldürüldüğünü ve yapılan zulümlerin hepsini anlattı; dayanılmaz baskı ve katliamları birer birer anlattı. İnsanların aç köpeklere nasıl parçalatıldığını ve buz üstünde nasıl can verdiklerini anlattıkça Gorki ürperiyordu. Gorki şoke olmuştu. Çocuğun anlattıklarını hıçkıra hıçkıra ağlayarak dinliyordu.

Gorki o günden sonra o çocuğun öldürüldüğünü duyunca dehşete düştü. Komünizme karşı beyninde soru işaretleri oluştu. Artık komünizmden nefret etmeye başladı. Evine dönen kahraman yazar Gorki zamanla Stalin'in yazarlara, film yapımcılarına ve sanatçılara olan yoğun ilgisinin onları kullanma isteğinden kaynaklandığını ve bu insanların partinin kuklası konumuna geldiklerini anladı ve başkaldırdı. Gorki özel konuşmalarında, Stalin'i etrafındaki insanların etini yiyen bir bite benzetiyordu. Gorki tüm bu zulümleri protesto etmek için susmaya karar vermişti. Artık yazı yazmıyor, konuşma yapmıyordu. Susarak amacına ulaştı. Stalin ve adamları Gorki'nin susmasından şüphelenerek yanlış şeyler yapacağını düşündüler ve Gorki'yi ortadan kaldırmak için harekete geçtiler. Stalin'in hedefi Gorki ve bütün sırlarını bilen oğlu Maksim Peşkov'du. Mükemmel bir ölüm süsü verdiler. Stalin rejimi önce baba oğlun "hasta" olduğunu ilan etti. Gorki ve oğlunu temizlemesi için 4 doktor görevlendirdi. Bu doktorlar daha sonra mahkemede açıklayacakları gibi Gorki ve oğlunu şu şekilde öldürmüşlerdi: Maksim Gorki'yi "hava cereyanına" bırakarak zatürre olmasını sağlamışlar. Oğlu Peşkov'u da sarhoş ederek karlar üstüne yatırmışlardı. Böylece silah, neşter, zehir kullanmadan her ikisinin de ölümcül hastalığa yakalanmasını sağlamışlardı.

Moskova Radyosu normal yayınını keserek Maksim Gorki'nin öldüğünü halka şöyle duyurmuştu:

"Sovyet hükümeti ve Politbüro üyeleri, bu büyük Sovyet evladının ve Lenin-Stalin partisinin bu amansız direnişçisinin cesedi önünde saygıyla eğiliyorlar." Rejim zaten yalan üzerine kurulmuştu. Stalin zaten ülkedeki tüm aydınları yazarları temizletmişti. Ülkenin beynini öldürmüştü, beyinsiz bir ülke oluşmuştu. Stalin her şeyi biliyordu zaten. Onlara gerek yoktu. Sadece kendini ve rejimini öven yazar ve edebiyatçılara yaşama hakkı tanımıştı.

Stalin'in bir canavar olmasının sebebi yalnızca hırslı, alaycı, kurnaz, cani, katil, kinci, narsist, zorba ve benmerkezci bir paranoyak olmasından değil, aynı zamanda uhrevi bir makamda gördüğü Marksist-Leninist ideolojiye sıkı sıkıya bağlı olmasından da kaynaklanıyordu. Stalin'in en yakın tarihli biyografisini yazan Stephen Kotkin: "Ne eren kızlar ne şiddet ne de dostluk... Stalin'i yaşam amacından caydırabilecek bir kuvvet yoktu." diyor. Stalin'in yaşamındaki itici gücü en genel hâliyle sınıflar arası savaş olarak tanımlamak mümkündür. Burjuvaziye karşı dur durak bilmeden merhametsizse yürütülecek bir savaşı toplumun tüm hastalıklarına iyi gelecek bir merhem olarak görüyordu.

Stalin 1937'de infaz edilmek üzere olan bir kurbana şöyle dedi: "Yaptıklarının sebebi inancını kaybetmiş olman olabilir mi?" Gerçekten de Marksist-Leninist ideoloji Stalin için dini bir inanç mertebesindeydi. Bu inanç kendisine papaz okulunda öğretilen Hristiyanlık inancından katbekat güçlüydü. Zaten hem kapitalist emperyalizmin yok olmadan önceki son acılarını çektiğine hem de SSCB'ye karşı ölümcül bir tehdit unsuru olduğuna inanmak için insanın Marksist-Leninist diyalektiğe tepeden tırnağa batmış olması gerekir. Aslında kapitalizmin yok olmaya yaklaştıkça o denli büyük bir tehdit olacağı ifadesi Lenin'e aittir. Stalin ise bu ifadeyi olduğu gibi benimsemiştir.

Hitler, Stalin Savaşı

1933'te Nazilerin Almanya'da iktidara gelmesi Sovyetlerde büyük telaş uyandırdı. Çünkü bu partinin lideri Hitler, yıllar öncesinde yazmış olduğu "Kavgam" kitabında komünizmi ortadan kaldırmayı hedeflediğini, Sovyetlere yönelik saldırgan niyetlerini açıklamış bulunuyordu.

1939'da savaş bulutları ufku kapladığında Sovyet lideri, Hitler'le saldırmazlık antlaşması imzalar ve Alman liderin suyuna gidersе Nazilerin kendilerine bulaşmayacağını düşünüyordu. Sonuçta imzaladılar, Polonya'yı aralarında bölüştüler ve herkes bir süreliğine kendi yolunda yürüdü. Stalin kendince kurnazlık edip burjuva Batı medeniyetini ortadan kaldırma işini Hitler'e bırakmış, kendisi tribündeki yerini almıştı. Ama Hitler'in kafasında 40 tilki geziyor, hiçbirinin kuyruğu da birbirine değmiyordu. Stalin askeri danışmanlarının ve Almanya'daki casuslarının "Almanlar bize saldırmaya hazırlanıyor" şeklindeki uyarılarını, yakın dostu Hitler'e yapılmış bir hakaret olarak değerlendiriyor, uyarısında ısrarcı olanların haddini bildiriyordu. Ama daha sonra Hitler şüphelenerek Rusya'ya saldırma kararı aldı.

Milyonlarca orduyla o güne kadar yapılmış en büyük kara harekâtına, Barbarossa Harekâtı'na imza attı. 3 milyon askerle saldırdı. Rusları hallaç pamuğu gibi attılar. Stalin şaşkına döndü. Ne yapacağını şaşırmıştı. Fikir üretemiyordu. Düşünen, fikir üreten tüm adamları da öldürtmüştü. Almanlar girdikleri her yeri ezerek geçiyordu. Öyle ki Stalin, saldırının ilk günlerinde şaşkın bir vaziyette birkaç gün ofisinden çıkamadı. Bu şaşkınlığının sebebi, Hitler konusunda bariz bir şekilde çuvallamış olmasıydı. Çünkü o yanılmaz bir liderdi. Almanların saldırdığını kabul etmesi, aynı zamanda "hata yapabilir" olduğunu da kabul etmesi anlamına gelecekti. Ordu içindeki binlerce parlak beyni, "potansiyel muhalif" olabilecekleri düşüncesiyle 1930'daki temizlik kampanyalarında ortadan kaldırttığı için ne yapacağını da bilemiyordu. Stalin ruhsal bir bunalım içine girmişti. Polit-

büro üyeleri onunla konuşmaya gittiklerinde, kendisini tutuklamaya geldiklerini zannettiği söylenir. Önünde büyük bir sınav belirmişti. Koca bir ulusu, devasa bir savaş makinesine dönüştürmesi gerekiyordu. 2. Dünya Savaşı, tarihi; ama en başta da Rusya'yı ve onun biricik liderini değiştirecekti.

Stalin başlayacağı savaşı "Büyük Vatanseverlik Savaşı" olarak adlandırarak Rus toplumunu harekete geçirmesini bilmişti. Bununla da kalmamış Hitler'e karşı verdiği savaşta Tanrı'yı da yardıma çağırmıştı. Bu "kutsal bir savaş" diyen Stalin, uzun zaman kapattırdığı kiliseleri, 1942'de tekrar açtırmıştı. Din adamlarından faydalanma yoluna gitti. Halkı dini duygularla örgütlemek için onları kullandı. Savaşta büyük yıkımlar oldu. Şehirler yıkılıp milyonlarca insan hayatını kaybetti.

Stalin, Churchill ve Roosevelt önce 28 Kasım-1 Aralık 1943'de Tahran'da savaş devam ederken bir araya geldiler. Churchill daha ilk andan itibaren savaş sonrası dünya düzeninin kurulmasında dizginlerin kendi ellerinde olması gerektiğini düşünüyor ve Rusya'ya sadece kendilerini izlemesi gerektiği mesajını vermeye çalışıyordu. Ancak henüz Stalin'i tanımıyordu. Tahran'da kaldıkları sürece Churchill ile Stalin arasında soğuk bir hava sürekli olarak kendisini göstermişti. Tahran'da Churchill gibi bir dehanın yapmaması gereken stratejik bir hata daha vardı. O da Türkiye'nin savaşa dâhil edilmesi ile ilgilidir. Churchill, Türkiye'nin kendi yanlarında savaşa girmemesi hâlinde, savaş sonrasında oluşacak dünya düzeninde Türkiye'yi önemli siyasi bedeller ödemekle tehdit etmeleri gerektiğini ileri sürdü. Ona göre Türkiye eğer savaşa girmez ise İstanbul ve Çanakkale Boğazları üstündeki hakları gözden geçirilecekti. Savaştan sonra Stalin'in Türkiye'den Boğazlar üzerinde hak istemesinin siyasal dayanağı aslında buradan kaynaklanmaktadır. Stalin'e göre Türkiye zaten savaş bitmeden çok kısa bir süre önce, istemeden, Almanya'ya karşı savaş ilan etmek zorunda kalmıştı. Tam olarak savaşa katılmadı ama. Cumhurbaşkanı İsmet İnönü tüm baskılara karşı Türkiye'yi İkinci Dünya Savaşı'na aktif olarak sokmamakla iyi bir iş yapmıştı.

Türkiye savaş yılları boyunca tarafsız kaldı. Bu esnada silahlanma açısından iyi durumda olmayan Türkiye'nin savaşa girdiği takdirde Almanya tarafından işgal edileceğini ve büyük ihtimalle kendisi tarafından "kurtarılmayı" bekleyeceğini gayet iyi bilen Sovyet Rusya, 1943'te müttefiklere Türkiye'yi savaşa sokmaları için baskı uyguladı. Buna karşılık Alman yenilgisinin artık kesin göründüğü 1944'e gelindiğinde aynı Sovyetler, muhtemelen Türkiye'yi tecrit etmek ve savaş sonrasında dünyanın yeniden örgütlenmesinde rol oynamasını engellemek amacıyla Türkiye'nin savaşa girmesine karşı çıkacaktı.[17]

Stalin'in direnişi, İngiltere ve ABD'nin baskılarıyla Hitler savaşı kaybetti. En nihayetinde Rus cephesinde Hitler yenilgiye uğradı. Böylece Nazileri önce Rusya'dan sonrada Doğu Avrupa'dan sürdü. Hitler ise yenileceğini anlayınca çoktan intihar etmişti. Meydan Stalin'e kalmıştı.

Churchill, Roosevelt, Stalin.

17 Stalin savaştan sonra tehdit ederek Türkiye topraklarına ve boğazlara göz dikti. Bu sebeple Türkiye, ABD bloğuna yanaşıp NATO'ya girdi. Ardından Amerika Türkiye'yi, Rusya'nın hâkim olduğu Orta Asya Türk bölgelerinde kullanmaya başladı. CIA, Türkiye ile Türk Cumhuriyetlerine sızıyordu. ABD, bu toprakları Sovyet Rusya'dan koparıp kendi kontrolüne almak isteyecekti. Bu durum Türkiye'nin de işine geldiği için ortaklık yapıldı. Türkiye de bu toprakları Rusya'dan koparıp kendi hâkim olmak istiyordu. 1990'da Sovyetler dağılınca bu sızma daha fazla arttı. Sovyetler dağılınca Türk ülkeleri bağımsızlığını ilan etti. Türkiye'deki bazı dinamikler bunu fırsat bilip Turan'ı gerçekleştirmek istedi. Fakat bu Amerika için de tehlikeliydi. Böyle bir Türk birliği güç demekti. Kontrolden çıkabilirdi. Amerika daha önce iş birliği yaptığı Türkiye'deki bu dinamikleri tasfiye edip etkisiz hale getirtti.

Savaştan sonra Rus, İngiliz ve ABD lideri 4 Şubat-11 Şubat 1945'de Yalta'da ve nihayetinde 17 Temmuz-2 Ağustos 1945 tarihlerinde Potsdam'da bir araya geldiler. Pazarlık kızışacaktı. Stalin artık tüm Sovyet gücünü gidebildiği kadar Batı'ya göndermeyi ve ülkesini en iyi pazarlık gücüne sahip ülke konumuna getirmeyi amaçlamıştı. Stalin yeniden dış politikada eski yöntemlerine dönüş yaptı. Elde ettiği zaferin karşılığı olarak toprak istiyordu. Stalin'e göre dünya liderlerinin bir araya gelmeleri, kuvvetlerinin karşılıklı kıyaslanmasını veya ulusal çıkarların hesaplanmasını sağlayabilirdi; ancak bunları değiştiremezdi.

1945-1947 yılları arasında Moskova'da bulunan İngiliz bakan Sir Frank Roberts'in tuttuğu notlara göre, "Roosevelt ve Churchill, Stalin'den bir anlamda etkilenmişti. Zira Stalin, dönemin diktatör klişelerine uymuyordu. Örneğin bir demagog değildi; gösterişli üniformalar içinde kasıla kasıla yürümüyor, konuşurken tatlı dil kullanıyor, düzenli bir insan imajı çiziyor, arada sırada espri yapıyor ve lafı uzatmıyordu. Tüm bunlar sayesinde hoşa giden ve insanların bilmediği ancak onun içinde var olan dehşeti gizlemesini sağlayan bir dış görünüş yaratıyordu."

Stalin'in her gün giydiği mareşal üniforması elbette pek de gösterişli sayılmazdı ancak Roosevelt ve Churchill'in, Stalin'in içinde var olan dehşeti bilmediği pek de söylenemez.

Stalin, ayrıca Boğazlardan transit geçişi iyileştirmek, Boğaz'da bir Sovyet askeri üssü bulundurmak ve İtalyan sömürgelerinden de pay almak arzusundaydı. Potsdam'da Stalin'in isteklerinin çoğu reddedildi. Oysa Stalin'in Rusya'sı da savaştan harap olarak çıkmıştı. Moskova'nın batısı bütünüyle harap olmuştu. Siviller de dâhil olmak üzere Sovyet kayıpları 20 milyonun üstündeydi. Bu sayıya Stalin'in temizlik hareketlerinde, esir kamplarında, mecburi kolektifleşmelerde ve isteyerek yaratılan açlıkta ölenlerin sayısını da ilave etmek gerekir. Ayrıca Gulag'da mecburi çalışma kamplarında esir iken ölen milyonları da ekleyebiliriz. Ortaya çıkan insan kaybının büyüklüğü karşısında şaşkınlığa düşmemek elde değil. Potsdam'dan sonra bu

tükenmiş ülke, elinde atom bombası olan ve savaştan en az kayıpla çıkmış bir ülke olan Amerika Birleşik Devletleri'nin karşısında buluyordu. İşte bu noktada Stalin'in kişiliği bir kez daha gözler önüne seriliyordu.

Stalin zayıflığı kabul etmeyerek ülkesinin gücünü olduğundan çok daha fazla olduğu imajını yaratmayı başarmıştı. Stalin'e göre varılan noktadan geri adım atmak, zayıflığını itiraf etmekti. Bu nedenle Avrupa'nın içine girmiş ordularını geri çekmedi. Üstelik öyle bir yırtıcı imaj oluşturdu ki sanki Sovyet birlikleri Manş'ı geçmeye hazır olarak bekliyorlardı. Stalin, Sovyetlerin gücünü ve savaş yeteneğini abartarak Amerikan gücünü özellikle de en etkili silahı olan atom bombasını küçük göstermeye sistemli olarak çalıştı. 1946'da Sovyet resmî doktrininin de bu konu şu sözlerle dile getirilmişti. "Atom bombaları sinirleri zayıf kimseleri korkutmak niyetiyle yapılmıştır. Bu bombalar savaşın sonucunu belirleyemez." Stalin dışta bunları söylüyordu ama içte çoktan atom bombasının yapılması için gerekli hazırlıkların başlaması emrini vermişti bile. Nitekim savaş sonrasında pik demir üretiminin on katına, çelik üretiminin on beş katına ve petrol üretiminin dört katına çıkarılmasının gerekliliğini Stalin şu sözleriyle açıklıyordu:

"Yalnız bu şartlar altında ülkemiz herhangi bir tehlikeye karşı güven altında olabilecektir. Belki üç yeni beş yıllık plan belki de daha fazlası bunları gerçekleştirmek için gerekecektir. Ancak bu yapılabilir ve yapmalıyız."

Stalin'in en büyük başarılarından birisi de Doğu Avrupa üzerindeki Sovyet hâkimiyetini mutlak hâle getirmesidir. Batılı demokrasiler Stalin'in bu hegemon tavrını heyecanlı nutuklarla protesto etmiş, ancak Stalin bu nutukların hiçbirini dikkate almamıştır. Doğu Avrupa ülkelerinde komünist rejimleri başa getirmeyi başarmıştır. Bu Avrupa ve ABD için büyük tehditti. Bundan sonra ABD ve Rusya arasında günümüze kadar devam edecek olan büyük bir soğuk savaş dönemi başlayacaktı. Neler olmayacaktı ki? Aklınıza gelecek her türlü istihbarat, uzay, silah, füze, teknoloji, hâkimiyet savaşı yaşanacaktı. Stalin daha önemli bir adım attı. Bu önemli.

Stalin savaşta açtığı kiliseleri kapatmak yerine [illegible] ka için kullanmaya karar verdi. Tüm Ortodoks dinamiğini [illegible] bağlamak istiyordu. 1943'te Sovyet Hükümeti, [illegible] si'ni resmen tanıdı. Moskova metropoliti Sergus, [illegible] yükseltildi. Nitekim Sergus'tan sonra gelen Patrik Alexei [illegible] lin'i "Bu şef, hikmetle doludur. Tanrı, onu bizim [illegible] göndermiştir." diyerek övmekten çekinmemişti.

Stalin'in siyasi sonuçları önemli olan bu kararının [illegible] en önemli neden, bütün Ortodoks kiliselerinin 19. asırda [illegible] Moskova'ya tabi olmasıydı. Patrik Alexei'nin takdis töreni [illegible] Ortodoks kiliselerinin temsilcileri hazır bulunmuştu. Patrik Alexei 1945'te Orta Doğu'ya gitti ve bölgede Çarlar zamanında [illegible] ları daha da geliştirmek için çaba harcadı. Görüldüğü gibi kilise Stalin dönemi Sovyet yayılmacılığının bir aracı kurumu hâline gelmişti. Zaten izlenmesi gereken akıllıca politika budur. Türkiye de eskiden olan hilafet dinamiğinin izlerini kullanarak böyle bir politika izleyip dünyadaki birçok Müslüman dinamiği kendine bağlayıp güç elde edebilir. Çünkü bir zamanlar dünya Müslümanları İstanbul'daki halifeye bağlıydı. Merkez olarak hâlâ Türkiye kabul ediliyor. Hilafeti sadece dini bir kurum değil de "siyasi bir güç" olarak algılamalı. Türkiye'deki sol, hilafeti sadece dini gericilik olarak algıladığı için, hilafetin oluşturacağı siyasi gücü atlıyor. Stalin'den devam edelim.

Savaş sonrasının düzenini kuran Yalta ve Potsdam konferansları esnasında Stalin, İngiliz ve Amerikan liderleri Churchill ve Roosevelt'e ne kadar dişli bir müzakereci olduğunu göstermiş ve Kızıl Ordu tarafından Almanlardan kurtarılan Doğu Avrupa ülkelerinin Sovyet etki alanı içerisinde kalmasını garantilemişti. Yine Stalin'in çabalarıyla Ruslar, BM güvenlik konseyinin daimi üyeliklerinden birini kapmıştı. Artık Sovyetler tescilli bir süper güçtü. Stalin bütün hayatı boyunca özlemini duyduğu saygınlığa kavuşmuş, uluslararası arenada elde ettiği prestijin keyfini sürmeye başlamıştı. Lakin Stalin terörü henüz sona ermemişti. Ona göre kahraman Rus askeri esir alınamazdı. O halde esir düşen tüm Rus askerleri vatan hainiydi! Sa-

vaşın ardından hiçbir Rus askerinin esir takasıyla veya başka şekilde ülkeye dönmesine izin vermeyecek, dönebilenleri de idam ettirecekti. İlk evliliğinden olan tek oğlu Yakov savaşta Almanlara esir düştü. Almanlar Yakov'u esir değiştirmek suretiyle vermek isteseler de Stalin teklifi reddetti. Yakov, Alman esir kampında hayatını kaybetti!

Yakov, esir kampında.

Stalin, İngiliz ve Amerikan liderleri Churchill ve Roosevelt ile antlaşma yaptı. Bu antlaşmaya göre Doğu Avrupa ülkeleri Rusya'ya kalıyordu. Böylece komünizmin zulmü Avrupa'nın içlerine kadar ilerliyordu.

Stalin, Hitlere karşı verdiği mücadeleden dolayı Amerika ve İngilizler tarafından aziz ilan edilmişti. Hâlbuki zihniyet ve ideoloji olarak birbirlerine düşmanlardı. Batılı müttefikler Amerikan ve İngilizler, Stalin'in ön adı Joseph'ten hareketle "Joe Amca" (Uncle Joe) diyorlardı.

IMF ve Stalin

Bolşevik Devrimi'nin en ilginç sonuçlarından biri de Lenin'in Rusya'dan Avrupa'ya gönderdiği Çarlık Rusya'sının hazinesine ait olan altınlarla, İkinci Dünya Savaşı'nın sonlarında temelleri atılan ve küresel emperyalizmin en önemli kalelerinden sayılan Uluslararası Para Fonu (IMF) ve Dünya Bankası'nın kurulmasıdır. Garip değil mi? Lenin'in gönderdiği paralar IMF'nin kurulmasına harcanacaktı.

Bolşeviklerin 3 Mart 1918 yılında ittifak devletleriyle imzaladığı Brest-Litovsk Antlaşması'na göre Almanya'yla finansal ekonomik sorunların çözümüne yönelik görüşmeler gizlilik içerisinde devam ettirilecek ve bu konuda ek protokol imzalanacaktı. Ağustos ayında Brest-Litovsk Antlaşması'na ek olarak böyle bir protokol imzalanmış, Bolşevikler Rusya'da millileştirilen Alman mallarına karşılık

Almanya'ya 6 milyar mark ödemeyi kabul etmişti. Rusya Devleti'nin kasasında bu kadar para bulunmadığından dolayı Bolşevikler bu ödemeleri altın, petrol ve hazine bonolarıyla ödemek için harekete geçmiş ve altın dolu vagonları Almanya'ya göndermişlerdir.

İlginçtir ki Birinci Dünya Savaşı'nda Rusya'nın müttefiki olan Fransa istihbaratı bu altınlara savaş ganimeti olarak el koymuş; lakin Amerikan Başkanı Wilson'un itirazı sonrası para geçici süreliğine Fransa Merkez Bankası'nda tutulmuştur. İkinci Dünya Savaşı'nın sonlarına doğru 44 ülke ABD ve İngiltere'nin liderliğinde toplanarak doların yeni küresel para birimi olması, IMF ve Dünya Bankası'nın kurulması yönünde karar alınca Stalin'in talimatıyla bu altınların önemli bir kısmı bu iki bankanın kasasına aktarılmıştır.

IMF ve Dünya Bankası, kapitalist Batı emperyalizminin ülkeleri sömüren, zincirleyen bir numaralı aracı olacaktı. Kapitalizme karşı olan, halkların hakkını vermeyi savunan Stalin ve Lenin'in böyle kurumlara yardım etmesi ne olursa olsun büyük çelişkidir. Bir akıl tahterevalli kurmuş. Bir ucuna kapitalist Amerika ve Batı'yı, bir ucuna komünist Rusya'yı koymuş. Bir denge oluşturup halkları, devletleri esir almıştır. Soru şu: Bu tahterevalliyi kim kurmuş?[18]

Stalin'in Ölümü

Stalin, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra akıl almaz bir silahlanma hamlesine girişti. Hitler tecrübesi Stalin'i bu sonuca götürmüştü. Giderayak Batı'yla büyük bir savaşa girebilirdi. Silahlanma şarttı. Batı'nın nükleer bombası varsa Rusya'nın da olmalıydı. Çalışmalara başladı. Rus nükleer fizikçilere tüm imkânlar tanındı. Hatta Stalin,

[18] Stalin, İsrail Devleti'nin kuruluşuna büyük destek vermiş, ABD'den bir gün sonra İsrail'i tanıyan ikinci devlet olmuştur. Ayrıca İsrail'in kurulduğu yıl çıkan 1948 Arap-İsrail Savaşında, İsrail'e Çekoslovakya üzerinden silah, para ve mühimmat desteği vermiştir. Daha ilginci Stalin, İsrail kurulmadan önce Rusya'dakl Yahudileri ezmeye başlamıştır. Bunu Yahudilerin yeni kurulacak olan İsrail'e gitmesi için yapmıştır. Hatta Stalin bu göçü kolaylaştırmıştır. İsrail için Filistin'de Yahudi nüfusa ihtiyacı vardı. Aynısını Avrupa'da Hitler ile yaptılar. Hitler, Avrupa ve Almanya'da siyonist liderlerle anlaşıp Yahudileri ezerek Filistin'e göçe zorladı. Siyonistlerle göç anlaşması bile yaptı. Kaynaklarla "Derin İsrail" kitabında anlattık. Derin İsrail ve Derin Çin kitaplarını da muhakkak okuyun.

NKVD'yi teslim ettiği has adamı Lavrenti Beria'ya, "Fizikçileri rahat bırakın, daha sonra ne zaman istersek asarız." diyecekti. Nitekim Ruslar 1949'da "atom", 1953'te "hidrojen" bombasına sahip oldu.

Stalin ömrünün sonuna doğru kendisini ortadan kaldırmayı hedefleyen yeni bir komplo keşfetmişti. Stalin yeni bir temizlik operasyonu yapmaya hazırlanıyordu. Ancak Stalin temizlik planını uygulayamadan eceli gelmişti. Ecelin elinden onu kimse kurtaramazdı artık. Ne Kızıl Ordu'su ne de parası...

5 Mart 1953'te korumaları içeri girdiklerinde Stalin'i yere kapaklanmış bir şekilde, zemine yayılmış, kendi idrarı üzerinde yatarken buldular. Yakın adamları hemen toplandı. Ama ilginçtir hiçbiri lidere yardım etme konusunda aceleci değildi. Stalin öylece yerde yatarken onlar bir yandan ölmesini bekliyor, diğer yandan da gücü aralarında nasıl bölüşeceklerini tartışıyorlardı. Kesin olan şuydu; hiçbiri onu kurtarmaya hevesli görünmüyordu. Hatta daha sonra tanıklık edecek olan Beria'nın: "Durum öyle gösteriyor ki Patron gayet rahat bir şekilde uyuyor, panik yapmayın." diyerek doktorların bir süre Stalin'e müdahale etmesini engellemişlerdir.

Stalin'in idrarının üstünde yatıyor olarak bulunması belki de Allah'ın insanlara ibret olarak sunduğu bir pozdu. Verilmek istenen mesaj belki de şuydu: "Günde 2 litre idrar işeyen aciz bir varlık nasıl ilahlaştırılabilir. İdrarını çıkarmadığı takdirde karnı patlayacak olan, tuvalette iki büklüm oturup düzenli olarak işeyen aciz bir varlık nasıl ilahlık taslayabilir?" Kim bilir...

6 Mart 1953 sabahı radyonun düğmesini açan Moskovalı yoldaşlar, şu anonsla sarsıldı: "Büyük Lenin'in arkadaşı, yoldaşı ve davanın takipçisi, Sovyet Birliği'nin yüce önderi, Komünist Parti'nin bilge hocası Stalin'in kalbi atmayı durdurmuştur." İnsanlara ilah olarak takdim edilmişti. İlahlık taslayarak insanlara zulmetmişti. Katliamlar, işkenceler, sürgünler... Tüm bunlardan sonra Stalin insanların kafasında psikolojik olarak ilah konumuna gelmişti. Dev heykelleriyle zaten kafalara ilah olarak empoze edilmişti. Küçük yaştaki çocuklara

kendini (Stalin) ve rejimini öven "antlar" okutmuştu. O antları her gün içen genç nesiller aslında zehir içmişlerdi. Bu zehir insanı öldürmüyordu ancak beyinlere yeni bir put daha yerleştiriliyordu.

Stalin'in cenazesi çok ihtişamlı, görkemli oldu. Cesedi mumyalanıp Lenin'in mumyasının yanına yerleştirildi. 1961'de bir gece yarısı sessiz sedasız oradan kaldırılıp Kremlin'in dış duvarlarının önünde açılan gösterişsiz anıt mezarlardan birine defnedildi.

Stalin'in cesedi.

Stalin'in öldüğü o gün, Stalin'in cesedinin başında dikilenlerden biri de Nikita Kruşçev'di. Diğer rakiplerinin arasından sıyrılıp Sovyet Birliği'nin başkanı olmuştu. Stalin'in putunu deviren ise 1956'da Kruşçev olmuştu. Kruşçev, "Stalin işkenceci bir katildir." dedi. Ancak Kruşçev, Stalin'i lanetlemesinin ardından katıldığı toplantılardan birinde konuşurken kalabalıktan birisi bağırarak sözünü kesti: "Sen de yanındaki adamlardan biriydin! O zaman onu niye durdurmadın!" dedi. Kruşçev sinirlendi: "Kim o bağıran?" Ortalık zulüm sessizliğine gömüldü. Gık çıkmıyordu. Kalabalığı süzen Kruşçev sakin bir ses tonuyla devam etti: "İşte şimdi anladın neden durduramadığımızı..."

Stalin'in Kızı Amerika'ya Kaçıyor

Stalin hayatı boyunca iki ya da üç evlilik yapar ve ilk eşinden bir erkek evladı olur. İlk eşinin ölümünden sonra 1918 yılında Nadia Alliluyeva adlı bir kadınla evlenir. Çiftin, Vasili ve Svetlana adında iki evladı olur. Stalin'in son eşi 1932 yılında intihar ederek hayatına son verir. Nadia Alliluyeva'dan olan kızı "Svetlana" çok önemlidir.

Stalin'in kızı Svetlana soğuk savaş yıllarında komünizmi reddetmiş, 1968 yılında uluslararası bir öfkeye neden olmuş ve CIA'in yardımıyla Amerika Birleşik Devletleri'ne göç ederek bu ülkenin vatandaşı olmuştur. Babası Stalin'i ahlaki ve ruhani bir canavar olarak tanımlamıştır. İlk önce, çocukluğunda, babasını çok seviyordu. Sosyalizme gönül vermişti. Ama tüm zulmü görüp iyice anlayınca babasına düşman olmuştu. Babasını vahşi bir canavar olarak nitelendiriyordu. Amerika'ya gittiğinde babasının ne kadar zulüm yaptığını daha iyi anlamıştı. "Vatanınızı özlüyor musunuz?" sorusuna şu cevabı verdi: "Hayır, özlemiyorum ve hiçbir zaman da oraya dönmeyeceğim. Kırk yıl Moskova'da kapalı kaldım. Yaşadıklarımı ancak şimdi anlıyorum." Svetlana, Rusya'dan kaçan aydınlar ordusunun önemli bir simasıdır. Komünizmden kopmuştu artık. İnsanların fikirlerini ifade edebileceği özgür bir ortamda yaşamayı savunuyordu ve babasından nefret ediyordu. Allah inancından yoksun yetiştirilen Svetlana dinsiz büyütülmüştü. Ama fikirleri sonradan değişti.

Stalin'in kızı Svetlana.

Kızı bile Stalin'den nefret ediyordu. Yaptığı canilikleri de anlatmaktan, yazmaktan çekinmiyordu. Ama kızıl diktatörler yaptıklarının cezasını görmüşlerdi. Kurdukları rejim 1990 yılında gümbür gümbür devriliyordu. Rusya başta olmak üzere bütün Demir Perde ülkelerinde halk, kızıl diktatöre olan öfkelerini onların heykellerini parçalayarak göstermişlerdi. Stalin ve Lenin'in heykelleri (putları) devriliyordu. Heykeller tekmeleniyordu. Heykelleri fırınlarda eritilip maden haline getirilecekti.

Çekoslovakya'daki Zabreh kasabası ilgilileri, kasabanın hastanesine gelir sağlamak maksadıyla Stalin'in dev heykelini satışa çıkardılar. Kamarov kasabası halkı da Stalin heykelini satışa çıkarmıştı. Kasaba halkı şöyle diyordu: "Artık Stalin'in bize kazandıracağı bir şey kalmadı. Hiç olmazsa şehir merkezindeki heykellerini satıp para kazanalım." Başka Sovyet ülkelerindeki heykeller ise görüntü olarak huzuru bozduğu için yıkılıp çöplere atıldı.

Yaklaşık 70 yıl kızıl diktatörlüğün pençesinde inim inim inleyen halk, hiçbir yerde Stalin ve Lenin'in resimlerini ve heykellerini görmek istemiyorlardı. Resimlerini yırtıp parçalıyorlardı. Heykellerini molotof kokteyleriyle yıkıyorlardı.

Böylece Stalin adı Sovyetler Birliği'nde bile tarih sayfalarının arasına gömülüp kaldı. Stalingrad şehrinin adı değiştirildi. Stalin zamanında basılmış paraların üzerindeki resimleri kaldırıldı. Ölen sadece Stalin değildi. Stalin'in düşünceleri ya da bir başka deyişle Stalinizm idi.

Şimdi bir mola bilgisi verelim, sonra da yolculuğumuza kaldığımız yerden devam edelim. Çaylarınızı tazeleyin. Kitabı bırakmayın, sonuna kadar devam edeceğiz.

STALİN KONUSUNUN KAYNAKLARI:

1)Ali Çimen, Tarihi Değiştiren Diktatörler, Timaş Yayınları, İstanbul 2010, s.13-29 arası.

2)Andrew Roberts, Savaşta Liderlik, Kronik Yayınları, İstanbul 2021, s. 101-114 arası.

3)Doç. Dr. Yaşar Onay, Rus Stratejisinin Mimarları, İlgi Kültür Sanat Yayınları, İstanbul 2008, s. 119-141 arası.

4) Prof. Dr. Kemal Karpat, Türk Dış Politikası Tarihi, Timaş Yayınları, İstanbul 2015, s.261.

5)Telman Nusretoğlu, Derin Rusya, Ketebe Yayınları, İstanbul 2020, s. 276-293.

6)Sefa Saygılı, Dünyayı Aldatanlar, Elit Kültür Yayınları, İstanbul 2012, s.202-205 arası.

7)Kadir Mısıroğlu, Moskof Mezalimi, Sebil Yayınları, İstanbul 1970 s.426-440 arası.

8)Ali Çimen, Tarihi Değiştiren Olaylar, Timaş Yayınları, İstanbul 2012, s.165-176 arası, 53-60 arası.

9)Prof. Sina Akşin, Kısa 20. Yüzyıl Tarihi, Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul 2015, s. 203-209 arası.

10)Geoffrey Blainey, 20. Yüzyılın Kısa Tarihi, 1001 Kitap Yayınları, İstanbul 2005, s.112-121 arası.

11)Vincent Monteil, Sovyet Müslümanları, Pınar Yayınları, İstanbul 1992, s.52.

12)Ali Çimen, Tarihi Değiştiren Liderler, Timaş Yayınları, İstanbul 2012, s.193-199.

13)Serap Çakır, Tarihin Unutulmaz Liderleri, Kesit Yayınları, İstanbul 2012, s. 125-131 arası.

14)Vuslat Uyanık-Yeliz Aksoy, Tarihe Yön Veren Zenginler Ve Yöneticiler, Venedik Yayınları, İstanbul 2013, s.43-45.

15)Alexander Soljenitsin, Gulag Takım Adaları, Nebioğlu Yayınevi, Çev: Selim Taygan, İstanbul 1974.

16)Halit Ertuğrul, Dünyayı Ağlatanlar, Nesil Yayınları, İstanbul 2006, s.41-46 arası.

17)Burhan Bozgeyik, Meşhurların Son Anları, Cihan Yayınları, İstanbul 2012, s.148-151,171-178 arası.

18)Savid E. Weingast, Komünizmin İç Yüzü, Çev: Necmettin Sefercioğlu, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 1977, s.78,84,86-88,95,106.

19)Abdullah Azzam, Kızıl Akrep, Ravza Yayınları, İstanbul 2001.

20)Burhan Bozgeyik, Meşhur Zalimler, Erhan Yayınları, İstanbul 1998, s.229-233 arası.

21)Veyis Ersöz, Sosyalizm, Komünizm, Faşizm ve Şeriat Nedir?, Sebat Basımevi, Konya 1978, s.15,16,57-59.

22)Vehbi Vakkasoğlu, Moskof Mücadelemiz, Yeni Asya Yayınları, İstanbul 1979, s.119-120.

23)Temel Britannica, cilt 6, Hürriyet, s.131.

24)Büyük Larousse, cilt 21, Milliyet, s.10776.

25)A'dan Z'ye Kültür ve Tarih Ansiklopedisi, Yeni Şafak Yayınları, cilt 2, s.308.

MOLA BİLGİSİ

Rusya'daki Yahudiler ve Rusya'daki Siyonizm

Rusya'daki Yahudileri tanımadan bugünkü İsrail ve siyonizmi tam olarak anlayamazsınız. Yahudiler Rusya'ya nasıl yerleşmiş ve örgütlenmişlerdir? Bu önemlidir. Kazmayı en derine vuralım. Dikkatli okuyun.

Modern Rusya'yı anlamak için Rus ekonomisi ve siyaseti üzerindeki Yahudi etkisini iyi bilmek gerekir. Bu konuyla ilgili tarihi bir özet verelim.

Yahudi tacirlerden olan yerleşimciler Hazarlarla Rusların temaslarından sonra olmuştur. Bildiğiniz gibi Hazarlar Yahudiliği benimseyen Türklerdi ve tarihte bir dönem Rusya'ya egemen olmuşlardı. Bu egemenlik ile Hazar Yahudileri Kiev Rusya'sı döneminden itibaren Rus şehirlerine gelerek yerleşmeye başlamışlardır. Rus prensleri de hazinelerinin zenginleşmesi için Yahudilerin Rus topraklarındaki ticaretini desteklemişlerdir. Eski Rus yıllığı Nestor, Kiev'de Museviliği kabul etmiş Türk kökenli Hazarların oluşturduğu Yahudi mahallesinden ve zengin Yahudi tüccarların şehrin merkezinde evler inşa etmesinden bahseder. Ama bir sorun vardır. Yahudiler ticaret yapmaya başladığı bir ülkede yavaştan toplumu ve devleti teslim almaya başlar. Bu sebeple daha sonra Rusya bağımsız olduğu dönemde Yahudileri biraz sınırlandırdı.

Deli Petro'nun ölümü sonrasında II. Petro ve Anna İvanovna dönemlerinde Yahudilerin sarayda etkileri artırılarak Rus topraklarında daha fazla ticaret yapma yetkisine sahip oldular.

II. Katerina 5 Aralık 1762 tarihinde yabancılara Rusya'da yerleşme hakkı tanıyan ferman yayınladı. Bu sebeple birçok Yahudi Batı Avrupa topraklarından Rusya'ya yerleşmeye başladı. Sonra Yahudi tüccarlar, Rus prensliklerinde ticaretlerini genişletti. 1700'lerde Yahudiler adeta Rus topraklarına akın etmeye başladılar.

1785 yılında çıkarılan şehir yönetimiyle ilgili yasayla da etnik ve dinî kimliğine bakılmaksızın herkese şehir yönetimlerinde temsil olunma imkânının tanınması, Yahudilerin siyasi ağırlıklarının daha fazla artmasına neden olmuştu. 1800'lü yıllarda 1. Aleksandr zamanında senatör Derjavinin, Beyaz Rusya'ya seyahat yaparak oradaki Yahudi yerleşim birimleriyle ilgili rapor hazırladı. Yahudilerin sinsi faaliyetler yürüttükleri ile ilgili bilgiler, Çarlık yönetimini Yahudi meselesi üzerinde düşünmeye, onları dağıtarak farklı yerlere sürme kararı almasına neden oldu. Fakat Yahudilerin gücü kırılmadı.

1. Aleksandr, Napolyon ile paralel olarak Yahudi sermayesini yanında tutmak için onlara kendi dini yasalarıyla hükmetme hakkı ve bazı başka imtiyazlar da tanıdı. 19. asrın ikinci yarısından itibaren hızlanan sanayi devrimiyle birlikte Yahudiler **altın madenlerinden petrol sanayine** kadar pek çok stratejik alanda Rusya'da söz sahibi olmaya başladılar. 2. Aleksandr'ın toprak, mahkeme ve askeri reformları Yahudi sermayesinin Rusya üzerinde etkisini daha da artırdı. Devleştiler.

Askeri ve mülkü okullarda okuyan Yahudi öğrencilerin sayısında hızlı bir artış gözlemlendi. Üniversitelerde kurulan gizli devrimci örgüt ve cemiyetlerde Yahudiler kritik roller üstlenmeye başladılar. Yahudi zenginlerinin de desteğiyle Yahudi devrimci gençler, sol örgütlerin liderleri seviyesine yükseldi. Hatta siyonizm hareketinin siyasal olarak ilk ve en güçlü olduğu yer Rusya idi. 1897 yılında Theodor Herzl başkanlığında Basel'de gerçekleştirilen Dünya Siyonizm Kongresi'ne katılan 197 delegeden 66'sı Rusya'dan katılmıştı.

1897 nüfus sayımına göre Rusya topraklarında 5 milyon 175 bin Yahudi yaşamaktaydı. **Poaley-Siyon** adlı ilk Siyonist Parti 1899'da Rusya'da kurulmuştur. Minsk'de Dünya Siyonizm Kurultayı yapılmış, 1904-1906 senelerinde Siyonist-Sosyalist partiler kurulmuştur. Siyonizmin önemli ideolojik silahlarından biri olan Marksizm, Rusya ve Avrupa'da günden güne etkisini artırmıştır. Siyonistler ve derin Yahudiler, Marksizm silahı ile kendilerine zulmedip engel olduklarına inandıkları dinlere baskı uygulayıp yok etmeyi denediler. Hristiyanlık ve Müslümanlık gibi...

Siyasi siyonizmin ilk teşkilatlanması ise 1880'de Rusya'da oldu. Yahudiler, Ruslar tarafından aşırı ezilip katlediliyordu. Rusya'da bir Yahudi doktor olan "Leon Pinsker" bu duruma çok üzüldü. Yahudilerin mesih bekleyerek bu durumdan asla kurtulamayacağını söyledi. Bunun üzerine kitap bile yazdı. Yahudilerin bir millet anlayışı ile teşkilatlanması gerektiğini söyledi. Bunun için 1884'te "Siyon Âşıkları Cemiyeti"ni kurdu. Polonya'da 36 delegenin katılımıyla ilk kongresini yaptı. Kongrede Filistin'de Yahudi kolonilerinin oluşturulması kararı çıktı. Bunun için Yahudi zenginlerden yardım toplanmaya başlandı. Pinsker, bütün Avrupa'yı dolaşarak sermaye aramaya başladı. Yalnız bir sorun vardı. Pinsker'in kurduğu Siyon Âşıkları Cemiyeti Rusya'da bölgesel olarak kaldı. Dünyaya yayılamadı. Dünya Yahudilerini harekete geçiremedi. Siyasi siyonizmi dünya çapında teşkilatlandıran Theodor Herzl olacaktı.

Öyle ki bir siyasi siyonist olan Ahad Ha'am çok güzel bir karşılaştırma yapacaktı: "Diyebilirim ki Pinsker, siyasi siyonizmin icatçısı, Herzl ise havarisidir. Pinsker yeni bir tertip getirdi. Herzl ise ona pratik kattı."

1881'de Çar II. Alexandr suikast ile öldürüldü. Suikasttan Yahudiler sorumlu tutuldu. Suikastla birlikte Yahudilere öfke daha da arttı. Yahudi karşıtı eylemler başladı. 1903'e geldiğinde Yahudiler daha fazla katledilmeye başlandı. 1500'den fazla Yahudi'nin evi ve iş yeri yağma edildi. Binlercesi öldürüldü. Araştırmacılar Rusya'da 150 bin kadar Yahudi'nin öldürüldüğünü yazdı. Bundan daha fazlası da yaralanmıştı. Sağ kalanların çoğu göç edecekti. Tüm bu zulüm ve baskılar Yahudilerde bir "vatan ve devlet" kurma isteğini oluşturacak ve sonunda siyonizm güçlenecekti.

1880'de Yahudiler, Rusya'dan Arjantin'e göç etmeye başladı. O dönemde Arjantin'de Yahudi devleti kurma fikri vardı. Lakin Rusya'da Yahudilerin Filistin'e göç etmelerini sağlamak için az önce bahsettiğim "Siyon Âşıkları" adlı örgütü kuracaklardı. Siyonistlerin genel amacı Filistin'de Yahudi devleti kurmak olacaktı. Bu sebeple Filistin'de Yahudi nüfusuna ihtiyaçları vardı. Bakın, Yahudilerin dünyanın çeşitli yerlerinde kurduğu yapı ve örgütlenmeleri bilmeden İsrail, siyonizm ve Yahudilerin faaliyetlerini anlayamazsınız.

Bu süreçle birlikte Avrupa ve Rusya'da Yahudi karşıtlığı da artmaya başlamıştır. III. Aleksandr'ın ekibinde yer alan devlet adamlarından İgnatyev, Kutaysov gibi şahsiyetler Yahudilerin ticaret ve sanayisini büyük ölçüde kontrolleri altında tuttukları için toplumda onlara karşı nefretin arttığını ifade ediyorlardı.

Çünkü Rusya'daki büyük bankaların çoğu bile Yahudilerin elindeydi. Bazı bölgelerde onlara karşı yer yer katliamlar yapılıyor, aydın ve yazarların çoğu bu tutumu yazılarında haklı göstermeye çalışıyordu. Hatta onların bazıları Yahudilerin ülkeden kovulmasını, onlara mülk edinme hakkı verilmemesini öneriyordu. Bunun sonucunda üniversitelerde okuyan Yahudilerin sayısında sınırlamalar olmuştur. Yahudi yazarların verdiği bilgilere göre 1881-1914 arasında Rusya'dan 1 milyon 980 bin Yahudi, farklı ülkelere göç etmek zorunda kalmıştır. Birinci Dünya Savaşı'nda Yahudilere yöneltilmiş en büyük suçlamalardan biri, Rusya'da yaşayan Almanlarla iş birliği yaparak ellerinde olan malları piyasaya sürmemek, ülkede açlık ve kıtlık oluşturmak yoluyla istikrarı bozmak ve halkı isyana teşvik olmuştur.

İlginçtir ki sol grupların da liderleri arasında Yahudiler ağırlıktaydı. II. Nikolay'a sunulan raporlarda Moskova, Petersburg'da silahlı devrim teşebbüsü gösteren grupların çoğuna Yahudilerin liderlik ettiği bildirilse de Nikolay, alınacak önlemlerin ülkenin tamamında Yahudi katliamlarına yol açacağı endişesiyle bu konuda adım atamamıştır. Fakat Bolşevik Devrimi sırasında II. Nikolay'ın ona ve Ortodoks Rusya'ya karşı gerçekleştirilen bütün öldürücü eylemlerin arkasında Yahudi aklının durduğunu yakın etrafındaki kişilere ifade ettiği biliniyor. Daha önceki sayfalarda anlattık. Lenin ve Troçki de bu Yahudilerden...

Yahudiler 1850'lerden başlayarak kenar bölgelerden Moskova ve Petersburg'a kadar büyük şehirlerde toplandılar. Ekonomide ve siyasi yapılanmada, liberalizm, demokrasi ve özgürlük yanlısı basında söz sahibiydiler. Bolşevik Devrimi'yle birlikte Çarlık rejimini oluşturan elitlerin tasfiye edilmesi ve yurt dışına kaçmasıyla birlikte boşluk oluştu ve Yahudiler bu boşluğu maharetle doldurdu.

Tıpkı savaştan sonra Türkiye'de Sabatayistlerin tüm devlet kurumlarına girdikleri gibi. Rusya'da da parti yöneticileri, entelektüeller, sanat adamları arasında Yahudi kökenliler oldukça etkin bir konuma yükselmiştir. Lenin'in Komünist Partisi, Yahudilerin elindeydi. Partide çoğunluktaydılar.

Sovyetlerde Brodskiy, Dunayevskiy, Golşteyn, Volfenzon, Sverdlin, Çukovskiy, Ginzburg, Zilber gibi halk sanatçısı, yazar, bilim adamı, tabip gibi tanınan ünlü isimler Yahudi kökenlidir. Landau, Zeldoviç, İoffe gibi fizikçiler Sovyet nükleer silahının da mucidi olmuştur. SSCB'nin çöküşü sonrasındaki özelleştirme sürecinde zenginleşen oligarşi grubunun içinde bulunan Berezovski, Gusinski, Çubays gibi isimler de Yahudi idi.

Petrolden bankacılığa, sanayi, devlet ve medya yönetimine kadar Yahudilerin Rusya'da ciddi bir ağırlığı vardır. Putin Rusya'sının işte bu gerçeklikleri dikkate alarak, dengeleri gözeterek, küresel Yahudi lobilerinin, finans merkezlerinin gücünü hesaba katarak bölgesel ve küresel siyaset geliştirdiğini anlamak lazım. Rothschildler 19. asırdan itibaren Rus finans sektörü ve petrol sanayisinde hâkim konuma yükselmiştir. Özellikle 1877 Rus-Osmanlı Savaşı sonrasında Batum'un serbest ticaret limanı olması şartıyla Rusya'ya bırakılması bir nevi bu liman şehrinin Rothschildlere bırakılması anlamına geliyordu.

Çünkü hızlı bir şekilde Bakü'den Batum'a demir yolu inşaatını gerçekleştiren Rothschildler, Rusya'nın ciddi ihtiyaç duyduğu petrol taşıyan vagonlar getirerek Rusya ve Azerbaycan petrollerinin Avrupa pazarlarına taşınmasında kilit konuma yükseliyordu. Rothschildler bu dönemden itibaren siyonizm lobisinin hedeflerinin gerçekleştirilmesi için Rusya'da pozisyonlarının kuvvetli hâle getirilmesine özel önem vermişlerdir.

Çarlık Rusya'sının Rothschildlerle ilişkileri ve gizli faaliyetleri hakkında Rus arşivlerinde oldukça çok sayıda bilgi ve belge bulunmaktadır. Putin dönemine geldiğinde ise Rothschildlerin Rusya münasebetlerini özellikle İsrail-Rusya, Fransa-Rusya, Rusya ve küresel finans merkezleri ilişkisi şeklinde görüyoruz.

Rus sermayesi ve elitlerine yön veren çevreleri incelersek bu ailenin Rusya üzerindeki etkisini sürdürdüğünü rahatlıkla ifade etmek mümkündür. Bunu Rusya'nın İsrail ile ilişkilerinden de anlayabiliyoruz. Rusya merkez bankası da hâlâ küresel Yahudi bankerlerin kuruluşlarının kontrolündedir.[19]

Velhasıl Rusya'da Yahudiler o kadar etkili olmuştur ki Lenin de dâhil komünist devrimi yapan ekibin çoğu Yahudi idi. Lenin bölümünde detaylı anlattık.

Mola bilgimiz bitti. Kaldığımız yerden daha derinlerde kazılar yaparak devam edelim. Ruslaştırma politikasının sinsi ve ürpertici yöntemlerini okuyacaksınız. Kitabı bırakmayın. Bir yolculuğa çıktık ve sonuna kadar tamamlayacağız. Yoksa parçalar birleşmez. Haydi Bismillah. Devam...

19 Rusya'daki Yahudiler için bkz: Dr. Mim Kemal Öke, Siyonizm ve Filistin Sorunu, Üçdal Neşriyat Yayınları, 1982 İstanbul, s.36-37. Gerçek Hayat Dergisi, 17-23 Şubat 2020 s.24-29 arası. Mustafa Güldağı, Derin İsrail, Lopus Yayınları, Ankara 2022, s. 15-16-77.

RUSLAŞTIRMA POLİTİKASI

Dünyada kültür emperyalizmi nasıl olur, anlamak istiyorsanız en iyi örnek Rusların uyguladığı Ruslaştırma yöntemleridir. Öyle sinsi ve zekice hazırlanmıştır ki şaşırmamak elde değildir. Anlamaya başlayalım. Dikkatle okuyun.

Ruslaştırma politikasında kullanılan en önemli araç **"dil"** idi. Rus dili ve alfabesi üzerinden özellikle Orta Asya Türklerine ciddi bir Ruslaştırma politikası uygulandı. Dil ve alfabe deyip geçmeyin. Bir dil ve alfabe, geldiği yerin kültürünü, anlayışını hatta dinini taşır. Uygulanan yerde düşünce biçimini, algılamayı etkiler. Zamanla kültürsüzleşme ve kimliksizleşme oluşturur.

Nitekim tarih göstermiştir ki bir milletin kurmuş olduğu devlet yıkılabilir, oturduğu vatan elinden alınabilir, fakat eğer dili yaşıyorsa o millet dağılmamıştır, kaybolmamıştır, ayaktadır. Zira dil, fertlerin "millî şuuru, millî hafızasıdır". Hafızasını, meşruluğunu kaybetmiş bir insan evinde, çocuklarının arasında da olsa, manen ölmüş demektir. Bireyi yaşatan kendi şuuru olduğu gibi milleti ayakta tutan da millî şuuru demek olan millî dildir. O yüzden milletin bütünlüğü üzerine titreyenler millî dil üzerine de titrerler. Millî bütünlüğü parçalamak isteyen iç ve dış düşmanlar önce dili yıkmaya kalkışır. Dili parçalamaya çalışırlar.

Genel olarak Rus dili ve Ortodoks mezhebi, imparatorluğun öteki milletlerine zorla veya kültürel etkileşim yoluyla benimsetilerek farklı kültürlerin bastırılması ve bir potada eritilmesi amaçlanmıştır. Bunun ana nedeni, ileride gerçekleşebilecek olası isyanlardı. Rus ol-

mayan azınlıkların özerklik ve ayrılık taleplerini engellemenin yolu olarak Rus dili ve kültürünü zorla benimsetme politikaları uygulandı. En baştan öre öre gidelim.

I. Petro'nun kararnamesiyle resmiyet kazanan "Ruslaştırma politikaları" sürekli uygulamaya devam edildi. 1864 yılında Lehçe ve diğer farklı diller kamu alanlarında yasaklandı. 1880'lerde Lehçe'nin okullarda öğrenimi ve okul alanlarında konuşulması yasaklandı. Polonya Krallığı'nın resmi ofislerinde de Lehçe konuşulması yasaklandı. Leh dilinin, tarihinin ve Katolikliğin araştırılması, öğretilmesi yasaklandı. Rus mareşali İosif Gurko, 1883-1894 yılları arasında Genel Vali olarak bulunduğu Polonya'da Ruslaştırma politikalarına hız verdi. Dil ve din faktörü özellikle kullanılıyordu. Dinden kastım Ortodoks Hristiyanlık...

Rusların hâkim oldukları Batı Avrupa'da Latin ve Got alfabelerinin kullanımı da yasaklandı. Latin alfabesiyle basım, yayın ve dağıtım yasağı kondu. Ruslar için iki bölge özellikle önemliydi. Bir; Batı Avrupa ve Balkanlar bölgesi. İki; Orta Asya Türkistan bölgesi.

Türkistan'da uygulanan Rus kültür politikalarının asıl amacı da yerli halkın düşüncesini, şuurunu ve hayat biçimini Ruslara yaklaştırmak, Türkistan halkını parçalayarak onları ayrı ayrı milletler haline getirmekti. Bunun için de eğitim yoluyla Türkistan halkına Rus kültürünü benimsetmek yöntemi seçildi. 1870 yılında Rusya Eğitim Bakanlığı tarafından "Rusya'da yaşayan Müslüman Halkın Eğitimi" kanunu hazırlandı. Bunun için Rusya'nın önemli uzmanları ve misyonerleri projeler geliştirdi. Bunlar **İlminski, Ostroumov ve Alektorov** gibi önde gelen Rus misyonerleri idi. Uygulanacak eğitim programının teorisyenleri oldular. İlk hedef yerel dillerin "Kiril alfabesi" ile öğretilmesi oldu. Unutmayın, alfabe en etkin kültürel emperyalizm aracıdır. Kimliksizleştirmenin en etkili silahıdır. Rusya bu silahı en iyi şekilde kullanacaktı.

Dil ile Ruslaştırmanın fikir babası **"İlminski"** adında bir misyoner ve uzmandı. En sinsi planı bulmuştu. İlminski'yi tanımadan Ruslaştırma politikasını anlayamazsınız.

İlminski (1822-1891), Rus Ortodoks misyonerdir. Kazan Ruhani Akademisi'nde öğrenim gördü ve daha sonra orada öğretmenlik yaptı. 1861'de Kazan Üniversitesi Türk-Tatar kürsüsü profesörü oldu. Tatarca ve Arapça bilirdi. Türk lehçeleri ve ilahiyat üzerine çalışmalar yürüttü. Rusya egemenliğinde yaşayan halkları Ruslaştırmak için uğraş verdi. İlminski, Rusya'nın Rus olmayan halklar üzerinde uyguladığı zorla Hristiyanlaştırma yerine yeni yöntemler önerdi. Dil, bu yöntemlerde çok önemli bir görev üstleniyordu. İncil'in Kiril alfabesiyle fakat her halkın kendi dilinde basılması gerektiğini savundu.

İlminski

Türk lehçeleri üzerine derin araştırmalarda bulunan İlminski, lehçeleri kendine özgü ayrı bir dil haline getirme düşüncesini ortaya attı. Bu doğrultuda Rus olmayan milletlerin kendi dillerini Rus harfleriyle yazmaları düşüncesindeydi. İlminski tarafından ortaya atılan bu fikir 31 Mart 1906'da Rusya Eğitim Bakanlığı tarafından ilan edilen Rus olmayan milletlerin eğitimi ile ilgili kararlarda yer aldı. Her lehçe için ayrı bir yazı dili ve edebi dil yaratma faaliyetlerinde bulundu. Her kavmin, boyun kendi şive-lehçe özelliklerine göre Kiril alfabesiyle ayrı ayrı kitaplar hazırlanması için uğraştı. Böylece Türk boyları arasındaki ayrışmanın artacağını ve Ruslaştırma faaliyetlerinin hız kazanacağını düşünüyordu. Yani her Türk boyuna farklı bir alfabe ve dil üretilmesi gerektiğini savundu. Bu plan zamanla uygulanıp, Türkler dil ve alfabe bakımından farklılaşıp birbiri ile anlaşamaz hale getirilecekti. Dehşet verici bir plandı. Kestirmeden hedefe ulaşmayı amaçlıyordu.

Çarlık Rusya'sı 19. yüzyılın ortalarına doğru birçok dilin konuşulduğu, farklı gelenek ve kültürlerin var olduğu bir imparatorluk haline gelmişti. Çeşitlilik ve farklılığın yoğun olması Rus milliyetçilerinin geliştirmek istediği ulus inşası ve ulusal bütünlükle çelişmek-

teydi. Milliyetçi Rus elitler tek dil, tek kültür ve tek bir kimliği paylaşan ulus inşa sürecini gerçekleştirmek istemişlerdi. En büyük sacayağı ise eğitim olmuştur. Rus milliyetçileri, Çarlık sınırları içerisinde tek ve baskın bir ulusun inşa edilmesi amacıyla etnik ve dini açıdan toplumsal birimlerin daha homojen olmasını savunmuş ve bu doğrultuda Rusça'nın eğitim dili olmasını, Kiril alfabesinin yaygınlaştırılmasını ve farklı inançlara sahip grupların Ortodokslaştırılmasını hedeflemişlerdi. Ortodoksluğu merkez alan bu eğitim sistemi, Çarlık sınırları içerisinde geniş bir alanda uygulanmıştır.

Kazan Üniversitesi ve Kazan İlahiyat Akademisi'nde Türk Dilleri Profesörü olan İlminski, Volga bölgesinde genel eğitimin Rusça olduğu, yerel dillerde Hristiyan eğitimi verilen yeni bir okul sistemi geliştirmiştir. Bu geliştirilen sistem Eğitim Bakanı tarafından desteklenmiştir. 1863 yılında, Kazan'da vaftiz edilmiş Tatarlar için öğretmen ve misyoner yetiştirmek isteyen İlminski, eğitim sistemini uygulamaya başlamıştır. **"Hristiyanlaştırılmış Tatarlar Merkez Okulu"** adını taşıyan bu okullarda Tatarca eğitim dili olarak kullanılmıştır. Anlayacağınız bir yandan da Hristiyanlaştırıyorlardı. Hazırlanan eğitim materyallerinin içeriği ise çoğunlukla dini ağırlıklı olmuştur. Kreşin Tatarları için açılan bu okuldaki ilk uygulama oldukça başarılı sonuçlar vermiştir. İlminski'nin daha sonra bu tür okullarda imparatorluk sınırları içerisinde bir ağ oluşturma önerisi Eğitim Bakanı'na sunulmuştur.

İlminski'nin ilkokulu, iki yıllık iki dönemden oluşan dört yıllık bir eğitimi kapsamıştır. İlk iki yılda çocuklara tarih, anadillerinde okuma, kilise şarkıları ve aritmetiğin temellerinin öğrenilmesi ve daha sonra Rusça eğitimin aşamalı bir şekilde verilmesi hedeflenmiştir. İlminski mevcut Çarlık eğitim sistemine adapte olma konusunda zorluk çeken veya bu sistemi kabul etmeyen etnik gruplara kendi dillerinde eğitim vermiş ve Ruslaştırmayı aşamalı bir şekilde uygulamaya koymuştur. İlminski tasarladığı eğitim sisteminin başarılı olması için bölgedeki halkla iyi ilişkiler kurmuş ve kendisini modernleşme yanlısı biri olarak tanıtmıştır. İlminski'nin geliştirmiş

olduğu eğitim sistemi, çoğunlukla dinsel eğitim alanına yoğunlaşmış, yerel dillerin yanında Rusça'nın da öğretilmesi amaçlanmıştır.

Sistematik bir şekilde Ortodoksluğun, Rus dili ve kültürünün ön plana çıkarıldığı bu eğitim sisteminde, yerel diller öğrencileri okullara çekmek için araç olarak kullanılmıştır. İlminski, eğitim sisteminin Tatar Türklerinin Hristiyanlaştırılması, Rusça'nın diğer etnik gruplar arasında yaygınlaştırılması ve kendisinden sonra gelen Ruslaştırma politikalarına zemin hazırlaması açısından oldukça etkili olduğu görülmüştür.

İlminski'nin düşünceleri hem Çarlık Rusya'sında hem de Sovyetler Birliği'nde hızla uygulama alanı bulmuştur. Rus olmayan halklar arasındaki lehçe farklılıkları güçlendirilmiş ve bu halklar iç içe yaşadıkları diğer halklarla anlaşabilmek için Rusça kullanmak zorunda bırakılmıştır. Özellikle Türkler... Gelin bu sinsi projeyi biraz açalım.

Türk âlemi, büyük bir kısmını yutmuş bulunan Rusya için hayati bir öneme sahipti. Zira bütün Türk boylarını sanki ayrı ayrı milletlermiş gibi yazı ve lisan ile birbirini anlamaz hâle getirmek, sonra da bunların toptan Türkiye ve Türklük ile irtibat ve anlaşmalarını engellemek, Rus hâkimiyetinin devam ve bekası için şart görülüyordu. Bu bakımdan Ruslar, Çarlık zamanından başlayarak Türkler arasındaki birlik ve beraberliği ortadan kaldırmak için her boya ayrı bir millet oldukları şuurunu vermeye çalışmışlardır ki bunun için özellikle "yazı ve lisanı" kullandılar.

1873'de Ruslar önce işgal ve istilaları altındaki Müslüman Türk mekteplerinde okutulan kitapların Kiril alfabesiyle yazılması zorunluluğunu getirdi. 1906'da ise Latin alfabesinde karar kılındı. Maksat kültürel ve dilsel istikrarsızlıktı. İkiye bir alfabe değiştirerek istikrarsızlık oluşturuyorlardı.

0 derecede ki Sovyetler, idareleri altında üç ayrı medeniyete mensup "yirmi yedi Türk milletinin" varlığını iddia edegelmişlerdir. Bütün Türklerin tek ve edebî bir dil ve yazı ile birleşmelerini engellemek için kabile dilleri bile canlandırılarak ayrılık tohumları ekilmiş, üstelik Sovyetler Birliği'nin küçük kabileleri, büyük kabilelerin tasal-

lutundan koruyup onları himâye ettikleri iddiasıyla dünyayı aldatmışlardır. Buna karşı çıkanlar karşıt devrimci veya hain ilan edilip susturulmuşlardır.

Rusya'da yaşayan Türkleri Latin alfabesini almaya zorlayan hareketler hızlanmış ve Ruslar bu husus için art arda kongreler tertip etmişlerdir. Bunların en mühimi "Bakü Kongresi"dir.

Ruslar 1926'da Bakü'de bir Türkoloji Kongresi topladılar. Bu kongrede alınan bir kararla Rus esiri olan Türklere Latin alfabesinin kabulü zorunlu hâle getirildi. Ertesi yıl Rus esiri olan Türk topluluğu için 27 çeşit alfabe kabul edilmiştir. Ruslar bu hususta bir kongre de Taşkent'te topladılar.

Dikkat edin; aynı din, dil ve kültüre sahip Türk topluluğuna birbirinden farklı 27 çeşit Latin asıllı alfabe kabul ediliyordu. Bu arada Türkiye Latin alfabesini kabul edince Ruslar bu defa Latin alfabesi yerine Kiril asıllı alfabeler ikame ettiler. Amaçları Türklerin birbirleri ve Türkiye ile arasında bir anlaşma imkânı olmaması!

1925-28 yılları arasında Türkiye'deki Azerbaycanlı münevverler, şiddetle Latin harfleri taraftarlığı yaptılar. Böylece Ruslar tarafından Azerbaycan'da Lâtin harflerinin zorunlu kılınmasıyla ülkelerinin Türkiye ile irtibatının kesilmesi tehlikesini önlemek gayesini güdüyorlardı. Olay şuydu; Türkiye Osmanlıca harf kullanırken Azerbaycan Türklerine Latin alfabesi dayatıldı. Türkiye Latin alfabesine geçince de Azerbaycan Türklerine Kiril alfabesi dayatıldı. Dediğimiz gibi maksat Türkiye ile anlaşmalarını engellemekti. İşte bu, Rusya'nın uyguladığı en korkunç ve sinsi projesiydi.

Komünist ihtilalden önce Asya Türkleri ile Anadolu Türkleri arasında müşterek bir yazı diline doğru gidiliyordu. Komünist Rusya, muhtelif Türk şiveleri arasındaki küçük farkları kabartarak **Özbekçe, Kazakça, Kırgızca, Azerice** diye dil ilmine aykırı beş-on dil icat etti. Maksadı Türkler arasındaki birliği parçalamaktı. Böylece dilleri farklılaştırılan Türkler bölündü. Sonunda Türkleri böl ve yönet taktiğine göre daha rahat idare edeceklerdi.

Yazı dilini, okuma yazmayı bilmeyen halk; tarihinden, inançlarından ve geleneklerinden uzaklaştırılarak her şeyi itaatle kabul eden köleler haline getirildi.

Yerli dillerin geliştirilmesi kisvesi altında akraba dillerin birbirinden uzaklaştırılması için çaba gösterilmiştir. Örneğin 19. yüzyıl başlarında Kazan Tatarcası ve Başkurt Türkçesi konuşanlar birbirini anlayabilmekte iken 20. yüzyıldan itibaren birbirinin dilini anlayamayan iki komşu haline getirilmişlerdir.

Yeni Kiril alfabelerinin her Türk lehçesine göre değişik versiyonları hazırlanmıştır. Örneğin Kazak Türkleri için hazırlanan alfabeye 33 harften oluşan Kiril harfleri dışında "ae", "ü" ve "ou" sesli harfleri ile "ğ" ve "ng" sessiz harfleri eklendi. Özbek Türkçesine uzun "o", sert "h" ve sert "k" sesleri eklendi. Böylelikle Türkçe konuşan halkların yazı dilleri farklılaştırıldı.

Komünistler için "tasfiyeci" olmak kuraldır. Zira komünizm geçmiş ile alakayı kesmek ister. Milletleri geçmişe bağlayan en ehemmiyetli vasıtası ise lisandır. Bu sebeple lisan üzerinde durmuşlardır. Stalin bir ara Rusçadaki yabancı kelimeleri tasfiye etmek istedi. Ona anlattılar ki böyle bir yola girildiği takdirde Rusçanın %75'i kurutulmuş olur. Stalin bu düşüncesinden vazgeçti. Dünyada büyük imparatorluk dilini, yani bin yıllık dilini merhametsizce budayan gayretkeşleri maalesef biz yetiştirdik. Geçelim...

Rusya, Türk toplulukları arasında bir ayrılık doğurmak için birçok uydurma dil üretip mecbur tuttu. Birtakım lehçe farklarına rağmen bütün Türk halkları arasında müşterek bir dil vardır. Bir Tatar'ın, bir Başkurt'un, bir Özbek'in, bir Türkmen'in, bir Kırgız'ın, bir Kazak'ın, bir Yakut'un birbirleriyle anlaşmakta güçlük çekmedikleri ve hatta birbirlerinin neşriyatını kolayca takip ettikleri hakikatti. Demek ki Ruslar bu beraberliği kaldırmak istiyorlardı. Kısmen de başarılı oldular.

Zaten Rus derin devleti "Politbüro" da kesin emir vermişti. Türkler arasında daha fazla dil ayrılığı oluşturulup daha fazla uygulamaya

konulacaktı. Anlayacağınız Derin Rusya, en büyük operasyonlarından birini Orta Asya'daki Türklere yapmıştır. Bakın, Çin sınırından Türkiye'ye kadar olan bölgeye "Türkistan" denirdi. Yani Türk bölgesi. Bu Türkistan kavramı Türklerin birlik ve beraberliğini belirttiği için Rusya bu kavramı bile öldürüp o bölgeye ısrarla Orta Asya denmesini istemiştir. Bu politikayı Çin de desteklemiştir. İnadına Doğu Türkistan'dan Türkiye'nin bittiği yere kadar "Türkistan" demeliyiz. Bu ırkçılık falan değil. Stratejik bir durum. Bazı kesimler Türk kelimesinin geçtiği her şeyi faşistlik, ırkçılık sayıyorlar. Daha stratejik düşünmeli. Rus, Çin ve İngiltere için en tehlikeli şey Müslümanların birliğidir. Birlik olmak güç demektir. Turan, büyük bir birliği ifade eder. Bu sebeple bir akıl Turan'ı faşistlik ilan ettirip birlik olmayı zihinlerde engellemiştir. Diğer birlik ifade eden bir kavram ve kurum da Halifeliktir. Halifelik de Müslümanların birliğini ifade eder. Dini güçten ziyade siyasi güçtür Halifelik. Halifelik de birlik oluşturacağı için bir akıl Halifeliği dini gericilik, ajanlık ilan ettirip zihinlere aşılamıştır. Özellikle sol cenah bunu anlamıyor. Turanı engelleyip karalayan güçle Hilafeti engelleyip karalayan güç aynıdır. İkisi de birliği temsil eder. Hilafetçilere, Turancılar İngiliz ajanı diye yutturulmuş, Turancılara da Hilafetçiler İngiliz ajanı diye yutturulmuş. Büyük facia. Uyanmaları lazım. Devam edelim.

Mesela Türkistan halkı Tacikler ve Özbekler namı altında ikiye bölünmüştü, Taciklere; "Siz Acemsiniz!" deniliyor ve bunlar Türkçe konuşmaktan, mekteplerinde Türkçe okutmaktan ve Türkçe neşriyattan men ediliyordu.

Kırgız-Kazaklar bile birbirlerinden ayrılmışlardı. Alfabeleri birbirine benzemiyor, Kazak diline Rus dili karıştırılıyor, Kırgızlar'a ise sadece Rusça tedrisat yaptırılıyordu. Yeni yetişecek nesil çoktan birbirinden ayrılmıştı.

Ayrıca tarihten son yüzyıla kadar binlerce Rus, Türk bölgelerine yerleştirilerek o bölgelerde Rusların artması sağlandı. Bu da başka bir Ruslaştırma faaliyetiydi. Yerli halkla Rus göçmenleri kaynaştırarak bir bütünlük içinde Rus milletinin hâkim konumda olmasını

amaçlıyorlardı. Bugün bu sebeple Türkmen ülkelerde ciddi derecede Rus nüfusu vardır. Rusya bunu bahane edip buralara müdahale etmektedir. Kazakistan, Kırgızistan, Azerbaycan gibi... Devam edelim.

Rusya hiç durmadan Ruslaştırma politikasını uygulamaya devam etti.

1860 ile 1917 yılları arasında Kiril alfabesiyle basılmış Kazakça 72 kitabın tamamı Hristiyanlık ile ilgiliydi.

19. yüzyılda Kırgız topraklarına yerleşen Rus yerleşimciler birçok Kırgız'ı Çin sınırının ötesine geçmeye zorladı.

Türkistan'ın Ruslaştırılmasında basının da önemli rol oynayacağı bilindiğinden Rus düşüncesinin ve kültürünün ürünlerini Türkistan'da yaymak için çok sayıda gazete, dergi ve tercüme büroları açıldı.

1861-1874 yılları arasında İlminski, Katarinski, Alektorov, Vasilyev, Voskresenski, Levşin, Rodlof gibi misyoner ve bilim adamları tarafından Kiril alfabesinin kullanıldığı Türk lehçelerinde birçok kitap da yayınlanmıştır.

Stalin döneminde Ruslaştırma hızla devam etti. Rusça ve Rus kültürü Sovyet halkının çimentosu yapılmaya çalışıldı. Bu ikinci dönemde örneğin Ukrayna'da Rusça resmi kurumlarda tek geçerli dil haline gelmişti.

Bu katı ve sinsi, korkunç politika Sovyetler Birliği dağılıncaya kadar devam etmiştir. Orta Asya Türk halklarını okuryazar yapmak için açılan okullarda halkların kardeşliği ve Rusların üstün ırk olduğu fikri çocuklara daha eğitimlerinin başından itibaren yerleştirilmeye başlanmıştır. Sonuç olarak en azından Ruslara sempati duyan, Rusça'yı genel anlaşma dili olarak kullanan ve ana dilinin yerine Rusça'yı tercih eden nesiller yetiştirmeyi başarabilmişlerdir. İlkokuldan başlayarak hayatın tüm alanlarına yaydıkları Rus dili ve kültürü ile bireyin iktidarı içselleştirmesini sağlamış, böylece milli bilincin ve bireysel uyanışın önünü tıkamışlardır.

Anlayacağınız dünya siyasetinde söz sahibi olmak isteyen devletler, öncelikle kendi dillerinde konuşan insanlar oluşturma yoluna giderler. Bu bakımdan Rusya da SSCB'deki gücüne ulaşmak adına, Rus dilinin "yakın çevresinde" kullanımına özen göstermektedir.

Aynı zamanda Rusça eğitim veren okulların daha kaliteli eğitim verdiklerine olan inanç günümüzde de yaygın bir şekilde devam etmektedir. Aynı durum ne yazık ki Türkiye'de de İngilizce eğitim veren okulların tercih edilmesi şeklinde ortaya çıkmaktadır.[20]

Bakın Türk ülkelerden bazılarına örnek verelim, durumu nasılmış daha iyi anlaşılsın. Dikkatli okuyun.

Azerbaycan'da Rus Dilinin Durumu

Kesin bir oran olmamasına karşın, çeşitli kaynaklarda yer aldığı şekliyle, günümüzde Azerbaycan halkının ortalama %70'i Rusça bilmektedir. Rusça, Azerbaycan'da "resmî dil" statüsüne sahip olmasa bile Azerbaycan'da yaşayanların kendi aralarında başvurdukları "iletişim dili" şeklindedir.

Önceki bölümlerde de değinildiği gibi; eski SSCB ülkeleri içerisinde ilk defa 25 Aralık 1991'de Latin alfabesinin kullanılması kararı alınmıştır. Dönemin Azerbaycan Devlet Başkanı Ebulfez Elçibey'in, 22 Aralık 1992 tarihinde "Azerbaycan Cumhuriyeti'nin Devlet Dili Hakkında" imzaladığı kanun ile bu ülke diline "Türk dili" statüsü verilmiştir. 1993 yılının Haziran ayında Elçibey'in bir darbe ile görevden uzaklaştırılması ile yerine gelen Devlet Başkanı Haydar Aliyev'in girişimleriyle 1995 yılında Azerbaycan Anayasasının 23. maddesinde yapılan değişiklik ile devletin dili "Azerbaycan Dili" ismini almıştır. Türk dili, Azerbaycan dili olarak değiştirilmiş ve aslında bir bakıma Türk birliğinin temeli olan dil birliği önüne yeni bir çıkmaz açılmıştır.

20 Ruslaştırma Politikası bölümü için bkz: Mehmet Kaplan, Kültür ve Dil, Dergâh Yay. İstanbul 1982, s.167. Mehmet Doğan, Batılılaşma İhaneti, Dergâh Yayınları, İstanbul 1975, s.98-99. Yavuz Bülent Bakiler, Sözün Doğrusu 2, Yakın Plan Yayınları, İstanbul 2012, s.104-105. Kadir Mısıroğlu, Boykot, Sebil Yayınları, İstanbul 2011, s.46-57 arası. Halime Büyükgüzel, Rusya'nın Türk Cumhuriyetleri Politikası, Kripto Yayınları, Ankara 2014, s.144-145-188-201 arası. Prof. Dr. Necmettin Hacıemmioğlu, Türkçenin Karanlık Günleri, Kamer Yayınları, İstanbul 1996, s.18. https://tr.wikipedia.org/wiki/Rusla%C5%9Ft%C4%B1rma

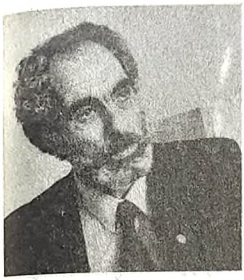

Ebulfez Elçibey

Haydar Aliyev döneminde Rusça eğitim veren okulların sayılarının artışı dikkatlerden kaçmayan bir ayrıntıdır. Bu okullarda esasen Rusya'dan getirilen kitaplar kullanılmakta ve öğrencilere Rus devletinin vatanseverleri olmaları için eğitim verilmektedir. Eğitim alanındaki Rus kültürü etkinliği yükseköğrenim alanında da sürdürülmektedir. Bunun dışında yeni kurulan üniversitelerin Rusya'da basılan kitapları kaynak olarak çok yaygın biçimde kullandığını da belirtmek gerekir. Özellikle yükseköğrenimde yaygın olarak kullanılan kitaplar Rusya'dan getirilmekte ve söz konusu kitapların içerikleri de Rusya'da hazırlanmaktadır. Önce Azerbaycan dili olarak değiştirilen Türk dili, bu uygulamalarla birlikte bölgede bilim dili olarak kullanılamayacak duruma getirilmeye çalışılmıştır. Rusçanın bölgedeki hâkimiyetinin artması ve bölgenin öz dili olan Türkçe'nin sadece günlük konuşma diline dönüştürülmesi yapılan uygulamaların neticesidir.

Rusça'nın eski SSCB ülkelerinde yaygın olarak kullanılması için Devlet Başkanı Putin'in eşi Ludmila Putin'in başkanlığını yaptığı Rus Dili Merkezi, Uluslararası Rusça Olimpiyatları düzenlemiş ve Azerbaycan'dan bu yarışmada derece kazananlara Rusya'da istedikleri okullarda parasız eğitim alma imkânı tanınmıştır.

Rusça'nın korunması ve geliştirilmesi için aslında hem devlet başkanı ve hem de eşinin ciddi uğraşlar verdiği gözlemlenmektedir. Özellikle de eskiden Rusya'ya bağlı ülkelere yapılan ziyaretlerde Başkan Putin, devlet başkanlarından ülkelerinde Rusça'ya ilgi göstermeleri ricasında bulundu. Eşi Ludmila Putin de başkanlığını yaptığı Rus Dili Merkezi vasıtasıyla birtakım faaliyetlerde bulunup diğer yandan da devlet başkanlarının eşleri ile Rusça'nın korunmasına yönelik bazı organizasyonlar yapma girişimlerine devam etti.

Putin ve eşi Ludmila.

Putin, Bakü Havaalanı'ndaki karşılama töreninde Azerbaycan Türkçesi ile "Salam asker" sözlerinin dışında bu dili hiçbir şekilde kullanmamıştır. Putin, Azerbaycan parlamentosundaki Rusça konuşmasını tercüme etmedikleri için ve genelde Azerbaycan'da Rus diline gösterilen saygı için de Aliyev'e teşekkür etmiştir.

Uygulanan bu politikalar çerçevesinde Azerbaycan'da Rusça konuşanların sayısı oldukça fazladır. Azerbaycan'da Azerbaycanca "entelektüel dil" olarak algılanmamaktadır. Ancak son zamanlarda kitle iletişim araçlarının gelişmesi ile Türkiye TV kanallarının Azerbaycan'da seyrediliyor olması, Azerbaycan'da İstanbul Türkçesinin yaygınlaşmasını sağlamıştır. Rusya Türk dizilerinin izlenmesine bu sebeple karşı çıkmaktadır. Aynı zamanda Türkiye'de yükseköğrenim görmüş gençler de Türkiye Türkçesini, ülkelerine döndüklerinde kullanmaya devam etmektedirler.

Kazakistan'da Rus Dilinin Durumu

Türk Cumhuriyetleri içinde Rusya ile kara sınırı en uzun olan ülke Kazakistan'dır. Bu uzun kara sınırının etkisi Kazakistan-Rusya ilişkilerinde de belirleyici olmuştur. Bu belirleyiciliklerden biri Rus dilinin kullanım alanı ile karşımıza çıkmaktadır. Kazakistan, yoğun Rus nüfusun yaşandığı bir bölge olarak dikkate alındığında Rusya Federasyonu dışında Rusça'nın en çok konuşulduğu ülkelerden birisi hâlini almıştır.

Günümüzde Kazakistan'da millileştirme politikası uygulanmaya çalışılmaktadır. Bu politika esasınca; 11 Haziran 1997 tarihinde Devlet Başkanı Nazarbayev tarafından imzalanan "Kazakistan Devleti'nin Dili Hakkında" kanun ile "Kazakça" ülkede resmi dil olmuştur. Aynı zamanda dil meselesi, Kazakistan Anayasası'nda da yer alarak güvence altına alınmıştır. Anayasa'nın 7. maddesinde "Kazakistan Cumhuriyeti'nin devlet dili Kazak dili" denilmektedir. Bunun yanı sıra; 2001 yılının Şubat ayında ülkede Kazakça'nın geliştirilmesi ile ilgili 2001-2010 yıllarını kapsayan devlet programı, ilgili birimlerce imzalanmıştır.

Ülkedeki resmi dilin Kazakça olmasına rağmen Rus dili de Kazakça gibi ülkedeki devlet organlarında, resmî kurumlarda ve yerel yazışmalarda Kazakça ile eşit statüde kullanılmaktadır. Diğer yandan Rusça ülkede bilim ve eğitimde ağırlıklı olarak kullanılma özelliğini sürdürmektedir. Kazakistan resmi istatistik rakamlarına göre ülkede tek bir dili kullanma oranı Ruslar içerisinde % 83.9 iken bu oran Kazaklar arasında % 25.2 seviyesindedir. Yine Rusça ve Kazakça'yı beraber kullanma oranı Kazaklar arasında %74 iken bu oran Rus nüfusu içerisinde %16.1'de kalmaktadır. Resmi istatistik rakamları dikkate alındığında Kazakistan'ın dil birliğinden uzak olduğu açık bir şekilde ortaya çıkmaktadır. Ülkedeki Slav nüfusun Kazakça öğrenme konusundaki isteksizlikleri Kazakistan'ın üniter devlet olması noktasında ciddi bir engel olarak durmaktadır.

Ülkede Rus nüfusun yaklaşık %32'lik oranına rağmen okulların %46'sı halen Rusça eğitim yapmaktadır. Bunun yanı sıra ilköğretim okullarının hepsinde Rusça ciddi bir şekilde öğretilmektedir. Üniversitelerde ise Rusça eğitim verilmesine rağmen Rusça ve Kazakça olmak üzere iki sektör mevcuttur. Kazakistan Parlamentosu'nda ise her iki dil de kullanılmaktadır. Kazakistan'da resmî dili olarak kabul edilen Rusça, milletler arası iletişim dili olarak genel kabul görmektedir.

Günümüzde Kırgızistan'da olduğu gibi diğer Türk Cumhuriyetlerinde de Rusça'nın resmî dil olması adına Rus devleti tarafından büyük çabalar sarf edilmektedir. Aslında bu konu bölgesel boyutta incelendiğinde Rusya Federasyonu dışında Rus dilinin bir iletişim dili bazen de

Kırgızistan örneğinde olduğu gibi resmî dil olarak kullanılması ve Rusya Federasyonu Milli Güvenlik Konsepti'ne girmesi Rusya'nın, yakın çevresinde bir baskı ve bütünleşme aracı olarak "dil" unsurunu nasıl kullandığını göstermektedir. Rusya dili adeta bir silah gibi kullanıyor.

Özbekistan'da ise nüfusun yaklaşık %70'i, yaklaşık 17 milyon kişi, Rusça bilmekte ve bu dili rahatlıkla kullanabilmektedir. Özbekistan'da Rusça bilme oranı büyük şehirlerde %80'lere çıkarken kırsal kesimde bu oran %40-45 dolaylarına inmektedir.

Türkmenistan'da Rus Dilinin Durumu

Türkmenistan'da SSCB egemenliği altındaki diğer devletler gibi Sovyetler Birliği zamanında Rusça'nın en yoğun konuşulduğu bölgelerden biri konumundaydı. Ancak devlet eski başkanı Saparmurat Türkmenbaşı'nın uygulamaları ile Rusça kullanım oranı oldukça azalmıştır.

1989'da ülke nüfusunun yaklaşık %70'i, yaklaşık 2,5 milyon kişi, Rusça konuşabilirken nüfusun %27'si ise Rusça'yı ana dili olarak kabul etmekteydi. Ancak Türkmenbaşı zamanında, Türkmenistan'da çalışanlara Türkmence bilme zorunluluğu getirildiği için bu Rusça oranı düşmüştür.

18 Mayıs 1992'de kabul edilen ve 27 Aralık 1995'te ise bazı değişiklikler yapılan Türkmenistan Anayasası'nın 13. maddesinde "Türkmenistan'ın devlet dilinin Türkmence olduğu ve bütün vatandaşların ana dilini kullanma hakkının garanti altına alındığı" belirtilmektedir.

Saparmurat Türkmenbaşı

Saparmurat Türkmenbaşı, 27 Ekim 1991'de Türkmenistan, Sovyetler Birliği'nden bağımsızlığını ilan ettikten sonra cumhurbaşkanı oldu. 21 Haziran 1992 yılında yeni bir anayasanın kabulü için yapılan yeni cumhurbaşkanlığı seçimlerinde oyları aldı. 22 Ekim 1993 tarihinde kendisini Türkmenbaşı (Türkmenlerin Başı) ilan etti. Bu ta-

nımı o tarihten sonraki soyadı olarak kullandı. Türkmenistan dünyanın en büyük doğalgaz rezervlerinden birine sahiptir. Türkmenbaşı; halka su, doğalgaz ve elektriğin ücretsiz olarak dağıtılmasını sağladı. 2006 yılında vefat etti. Türkmenistan üzerinden enerji ve enerji yolu mücadelesi hâlâ devam etmektedir. Türkmenbaşı da enerji mühendisi idi.

Şubat 2001'den itibaren ülkedeki yükseköğretim okullarında sadece Türkmence öğrenime izin verilmektedir.

Türkmenistan'da Rusça eğitimin yanı sıra Rus kültürünün izleri de yavaş yavaş silinmeye başlamıştır. Rus Dram Tiyatrosu dışındaki Rusça tiyatrolar kapanmıştır. Türkmen televizyonunda sadece 15 dakikalık bir Rusça haber yayını mevcuttur. 2002 yılı itibariyle eskiden Rusya'ya bağlı bütün ülkelerde izlenen Rusya'nın ORT ve RTR televizyonlarının Türkmenistan'da yayınlanması yasaklanmıştır. Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin'in Mayıs 2000'de Türkmenistan ziyareti sırasında iki ülke arasında eğitim, bilim ve kültür alanında iş birliği anlaşması imzalanmıştır. Ayrıca Ocak 2002'de imzalanan hükümetler arası antlaşma ile Aşkabat'ta Rus programlarına göre eğitim verecek Türkmen-Rus okulunun açılması kararlaştırılmıştır.

Ocak-Mayıs 2001 tarihleri arasında Türkmenistan'daki Rusya Federasyonu Büyükelçiliği ülkede Rusça eğitim yapılan ilköğretim okullarına ve kütüphanelere 100 binden fazla Rusya'dan getirilen Rusça kitap hediye etmiştir. Rusya tarafından Türkmenistan'da Rusçayı yaşatmaya yönelik bütün bu gayretler Türkmenbaşı tarafından engelleniyordu. Ancak Türkmenistan Devlet Başkanı Saparmurat Türkmenbaşı'nın 2006 yılındaki ani vefatından sonra yukarıda ifade edilen durumun aksine çalışmalar başlatılmış olup ülkede Rusça kullanımı lehine gelişmeler yaşanmaya başlamıştır. Günümüzde Türkmenistan'da da giderek diğer Türk Cumhuriyetlerinde olduğu gibi Rusça "yönetici elitler" vasıtayla önem kazanmaya başlamıştır.

Kırgızistan'da Rus Dilinin Durumu

Kırgızistan eski Rusya'ya bağlı ülkeler içerisinde Rusça'ya resmî dil ve iletişim dili statüsü veren ilk ülke olmuştur. Rus etnik nüfusun en yoğun bulunduğu ülkelerden biri olan Kırgızistan, Rus dilinin en çok konuşulduğu Türk Cumhuriyetlerinden biridir. Kırgızistan'da 25 Mayıs 2000'de Parlamentonun aldığı bir kararla ülkede Rusça'ya resmî dil statüsü kazandırılmıştır. Aralık 2001'de ise anayasasında yapmış olduğu bir düzenlemeyle bu statü anayasal güvence altına alınmıştır. Ülkede Kırgızca'nın yanı sıra Rusça da bütün resmî/özel kurum ve kuruluşlarda serbestçe kullanılmaktadır.

Kırgızistan'da ilköğretim okullarında ve yükseköğretim okullarında resmî olarak Kırgızca ve Rusça eğitim yapılmaktadır.

Sonuç Olarak

Rusya, Türk ülkelerinde sinsi ve büyük bir nüfus savaşı yürütmüştür. Türk bölgelerine Rusları göç ettirmiştir.

Türklerin; "Türk kimliği" etrafında birleşmelerinin önüne geçmek adına oluşturulan Özbek, Kazak, Kırgız, Azeri kimlik politikalarını önceki bölümlerde anlattık. Bu politikalar, Stalin döneminde; Rusların, Türklük araştırmaları katkılarıyla "toprak" ve "dil" esaslı "Milliyetler Politikası" adını alarak daha sistematik bir şekilde uygulanmıştır. Bu politikanın diğer bir ayağını ise Türkistan nüfusunun karmaşık bir yapıya getirilmesi izlemektedir. Bu konuda yapılan çalışmalar bölgeye Rus, Ukrayna, Alman asıllı kişilerin yerleştirilmesi ile tamamlanmıştır. Bunun yanı sıra; Rus nüfusunun bölgede önemli bir etnik unsur hâline dönüşmesi için de; SSCB sonrası kurulan cumhuriyetlerin yönetim, ekonomik, askerî ve politik kontrol mekanizmaları başta olmak üzere tüm önemli görev merkezlerine Rus asıllılar yerleştirilmiştir. Bunun yanında bölgenin gerçek sahibi olan Türkler kilit noktalardaki görevlerinden bilinçli olarak uzak tutulmuşlardır.

Günümüzde bölgedeki Rus azınlığı, Rusya Federasyonu için oldukça büyük önem taşımaktadır. Bu önem "etnik Rusların" Rusya

Federasyonu için politik piyonlar olmanın yanı sıra; Türkistan'da meydana gelen her türlü olayda, etnik Rusların korunması adına Rusya Federasyonu'na müdahale hakkı tanımaktadır. Rusya Federasyonu'nun uyguladığı bu politika "etnik Rusları yerinde tutma" politikasıdır. Bugün Rusya Federasyonu'ndaki tüm siyasi grupların ve dış politikayı belirlemede etkili kurumların üzerinde anlaştıkları dış politika hedeflerinden birisi de "ayrılan Cumhuriyetlerdeki Rus azınlıkların haklarının korunması ve güvenliklerinin sağlanmasıdır."

Rusya, 5 Şubat 2010'da yeni askerî doktrinini kabul etmiştir. 2000 yılında onaylanan askeri konseptteki genel çerçeve yeni doktrinde yerini korumuştur. Yeni kabul edilen askeri doktrin Rusya'nın uzun vadeli güvenlik stratejisini ve bölge devletleri ile BDT çerçevesinde olan ilişkileri gözler önüne sermiştir. 2009 yılında kabul edilen "2020 yılına kadar Rusya Federasyonu Ulusal Güvenlik Stratejisi" belgesinde yer alan temel hususlar yeni askerî doktrinde de genel hatlarıyla yer almıştır. NATO'nun genişleme stratejisi Rusya açısından temel güvenlik tehdidi olarak ortaya konmuştur.[21]

Rusya'nın yeni askeri doktrinine göre NATO'nun yaklaşmasını engellemek, Asya güçleri ile birlik yaparak Batı'ya karşı savunma oluşturmak, askeri iş birlikleri oluşturarak gelen tehlikeleri engellemek, doğalgaz gibi ekonomik unsurları bir silah gibi kullanmak, denizlerde etkin olmak için stratejik müttefikler edinmektir. Rusya'nın bu yeni askeri doktrini daha birçok plan proje içermektedir ve çok sinsi ve tehlikeli bir boyuttadır. Tastamam uygulanmaktadır. Ukrayna'da, Kazakistan'da, Afrika'da, Suriye'de bu askeri doktrini uyguladığını tüm dünya gördü.

Şimdi sıra dünyada bir efsane haline gelen Rus istihbaratını anlatmaya geldi. Ürpertici, şaşkınlık veren konuları anlatacağız. Rus istihbaratına giriş yapıyoruz.

[21] Rusya ve Türk Cumhuriyetleri İçin bkz: Hallme Büyükgüzel, Rusya'nın Türk Cumhuriyetleri Politikası, Kripto Yayınları, İstanbul 2014, s. 189-202 arası

RUS İSTİHBARATI

Eski Sovyetler Birliği, Batılı yaşam tarzından ve onu hatırlatan her şeyden nefret etmekteydi. Bu amaçla gerek eğitimlerini, gerekse gündelik hayatlarını Batılı ve özellikle de ABD'li olan her şeyden uzak tutmaya çalışıyorlardı. Kola, hamburger, Amerikan filmleri, Amerikan eğlence anlayışı gibi... Onlara göre bütün bunlar kapitalizmi çağrıştıran şeylerdi. Ne var ki casusluk söz konusu olunca karşılarına bir sorun çıkıyordu. Çünkü Amerika'ya gönderecekleri adamlar, bu kültüre göre yaşamadıklarından bir falso verebilirler, uyum sorunu çekebilirler ve daha da önemlisi, gündelik işlerinde Amerikan kültürünü tanımamaktan ileri gelen bir hata yaparlarsa tüm ağın çökmesine sebep olabilirlerdi. Ancak sonunda sorunu aşmak için bir çözüm buldular. Çok ilginç ve profesyonel...

1959 senesinde Ukrayna'nın tenha bir köşesinde her haliyle tipik bir Amerikan kasabası kurdular. Bir film platosunu andıran sahte Amerikan kasabasında casuslarını yetiştirmeye başlamışlardı. Bu küçük kasaba her şeyi ile bir Amerikan kasabası görünümündeydi ve en küçük bir detay dahi unutulmamıştı. Lüks Amerikan arabaları park edilmekte; viski, kola vb gibi Amerikan içecekleri satan barlar; Amerikan yiyecekleri veren lokantalar yer almaktaydı. İnsanlar son moda Amerikan giysileri içinde dolaşmaktaydılar. Üstelik casus-öğrenciler bu kasabada sadece Amerikan yaşamını değil; Amerikan zihniyet biçimini, Amerikan tarihini, dilini ve yöresel aksanlarını da öğrenmekteydiler. Sonunda bir Amerikalıdan ayırt edilemeyecek biri olup çıkıyorlardı. Bu eğitimden geçen birçok casus Amerika'ya ve Avrupa'ya gönderildi. Görünüşte bir Amerikalıdan farkları yoktu. Hiç fark edilmiyorlar ve her türlü faaliyeti yapıyorlardı.[22]

22 Atilla Akar, Casuslar, Timaş yayınevi, İstanbul 2005, s.365-366.

Durun bir dakika!

Rus istihbaratını tanımadan son yüzyılın büyük parçasını anlayamazsınız. Gelin en baştan anlatalım. İlmik ilmik örerek gidelim.

Bolşeviklerin 1917 Ekim'inde gerçekleştirdiği devrimin ardından Lenin acilen bir istihbarat örgütü kurdurdu. Bu görevi en iyi arkadaşlarından ve adamlarından Felix Dzerjinski'ye verdi. Çok karanlık ve komünizme sıkı sıkıyla bağlı bir adamdı. Felix bir bakıma sistemin karanlık yüzünün de temsilcisiydi. O, Sovyetler Birliği'nin ilk gizli servisi olarak kabul edilen **ÇEKA'nın** kurucusuydu. ÇEKA ile kan dondurucu şeyler yapacaklardı. ÇEKA ile birlikte Felix, "Demir Felix" adını alacaktı. Bugünkü Rus istihbaratını anlamak için Felix iyi bilinmeli. Ruhsuz bir adamdı. Putin de dâhil Rus istihbaratçılarının idolü olan bir adamdı.

Demir Felix

Felix yirmili yaşlarını devrimcilik uğruna hapislerde tüketmiş, 100 kişinin sığdırıldığı 15 kişilik hücrelerde geçirdiği zor zamanlarda kendisini hapse tıkan Çarlık rejimine diş bilemişti. Sonradan bu anları "eşsiz bir eğitim" şeklinde tanımlayan Felix'in ölene dek tek bir aşkı oldu: Davası.

Hiçbir lüksü, hobisi, entelektüel uğraşı yoktu. Duyguları alınmış gibi yaşardı. "Demir" lakabını fazlasıyla hak ediyordu. Lenin gibi o da kan dökülerek yerleştirilen Fransız Devrimi'nin hayranıydı. Adeta inzivada yaşadı. Kelime dağarcığındaki en baskın kelimeler "hain" ve "iş birlikçi" oldu. Lenin'e tabutunu taşıyacak kadar yakındı. Tavizsiz bir komünist olarak devrime muhalif olanların canına okudu. ÇEKA'nın başındaki icraatlarıyla "devrimin kılıcı" olarak isimlendirilmeyi hak etti. Sovyet döneminin önde gelen kahramanlarından biri olarak adı farklı Sovyet cumhuriyetlerindeki 6 şehre verilmiş, önemli günlerdeki törenlerde posterleri omuzlarda

taşınmıştı. Demir Perde'nin yıkılışıyla birlikte meydanlardan temizlenen ilk heykeller arasında onunkiler de vardı. Bununla birlikte Rus istihbaratçıların gözündeki sembolik ağırlığını günümüzde de sürdürüyor.

Kazmayı daha derine vuralım. Devam...

Aslına bakarsanız Rus istihbaratı bundan önce de ciddi derecede önemli idi. Rusya'nın istihbarat tecrübesi ve birikimi öncesine dayanıyordu. Çarlık Rusya'sında özellikle "korkunç" lakaplı İvan ve Büyük Petro gibi Çarlar, kurdukları terör ve casusluk ağlarıyla iktidarlarını pekiştirmişler, ileriye dönük bir zalimlik ağının temellerini atmışlardı. Söz gelimi İvan'ın yakın çevresinden, güvenebileceği kişilerden, oluşturduğu mensuplarının Çar'a olan sadakatlerinden dolayı "Çar'ın köpekleri" olarak isimlendirildiği bir tür danışma heyeti olan ama zamanla bir terör ve idam mangasına dönüşen **"Oprichnik"**i, Rus topraklarındaki ilk gizli servis olarak kabul edilebiliriz. Onu, eli ayağı daha bir düzgün ve bir o kadar da zalim **"Okhrana"** takip etti. Çar ve ailesinin güvenliğinden sorumlu bir tür gizli polis gücü olan Okhrana, sadece yerli haleflerine değil, Nazi Almanyası'nın gizli polisi Gestapo'ya da ilham verecekti.

Çar'ın Köpekleri olan Oprichnik, özellikle Rus istihbaratını anlamak için önemlidir.

Oprichnik, her şeyden şüphe eden paranoyak Çar İvan'ın düşmanlarına göz açtırmadı. Sivil halka saldıkları korku, efsanelere bile konu oldu. Papazlarınkini andıran siyah elbiseler giyer, korkunç imajlarını daha da pekiştirmek adına siyah atlara binerlerdi. Kesik köpek başı ve süpürge sembolleriydi. Kimilerine göre köpek, Çar'ın düşmanlarının kokusunu almayı, süpürgeyse onları yeryüzünden süpürüp atmayı sembolize ediyordu. Zamanla gerçeklerle efsaneler birbirine karıştı ve Oprichnik'e mensup 300 seçme adamın Çar'la birlikte Kremlin'de yaşadığına, sapık ayinler düzenlediklerine dair hikâyeler aldı başını gitti. Hikâye olmayan tek şeyse döktükleri kan ve bunu yaparken sergiledikleri akıl almaz yaratıcılıktı. Kaynar suya

adam atmak, ellerini ayaklarını atlara bağlayıp parçalatmak ve büyük şişlere geçirip yakmak gibi. Zamanla hantallaşmaya ve Çar'a yardan çok zararları dokunmaya başlayınca İvan tarafından 1572'de lağvedildiler. Deli Petro'nun kurduğu istihbarat teşkilatının ise ne kadar profesyonel olduğunu başlarda anlatmıştık.

İşte Sovyetler Birliği'nin istihbaratı ÇEKA, Çarlık Rusya'sından süzülüp gelen bu göz korkutma kültürünün temellerini Oprichnik ve Okhrana'dan alır. ÇEKA hem Rusları hem de Rus olmayan milyonlarcasını canından bezdirecek bir istihbarat ve terör ağı kurdu. ÇEKA ve alt kolları hem Rusları hem de Rus olmayan insanları perişan edecekti. ÇEKA, yeni rejime yan gözle bakan tüm muhaliflerin korkulu rüyası, kanlı bir sindirme operasyonunun kötü adamı olmuştu. 1921 yılında ÇEKA 110 bin çalışana ulaşmıştı bile. Lenin'in en büyük silahı idi. Düzenini ÇEKA ile kurup korudu.

Ekim Devrimi'nin hemen ardından devrimin lideri Lenin'in emriyle, "iç düşmanlarla savaşmak" adına kuruldu. Felix'in ellerinde tam anlamıyla bir cellada dönüştü. Bir ara elemanlarının sayısı 200 bini de buldu. Adı işkence, istihbarat, infaz, isyanların bastırılması ve toplu kıyım gibi ne kadar olumsuzluk varsa hepsiyle eşdeğer oldu. Özellikle Çarlık rejiminin devrilmesinin ardından patlak veren Rus iç savaşı ve muhaliflerin sindirildiği Kızıl Terör yıllarında çok can yaktı. ÇEKA'ya "devrimi koruma" adına yargısız infaz yapma hakkı tanınmış, o da bu hakkı tepe tepe kullanmıştı. Resmi kaynaklara göre 15 bin dolayında kişiyi infaz ettiği öne sürülse de bağımsız kaynaklar bu rakamı yarım milyona dek çıkartıyor! Zaman içerisinde KGB'ye dönüştü. ÇEKA, meşhur KGB'nin atasıydı. ÇEKA olmasaydı Sovyetler Birliği bildiğimizden çok farklı bir tarihe sahip olurdu demek yanlış olmaz.

ÇEKA mensuplarının kendilerine "Çekist" dediklerini ve bu isimlendirmenin, Sovyetler dağılana dek KGB çalışanları tarafından da kullanıldığını biliyor muydunuz?

Lenin'in ölümünün ardından ipleri ele alan Stalin, ÇEKA'nın da bir alt birim olarak kendisine bağlandığı yeni güvenlik aparatı

"NKVD" ile kan dökmeye devam etti. Bu yıllarda NKVD, yeni Sovyet liderinin kişisel terör aracı olacaktı.

İleride KGB'ye dönüşecek olan ve NKVD sayesinde Stalin, ülkenin ve partinin kontrolünü tamamen ele aldı. Özellikle hem rejimin hem de kendisinin muhaliflerini ki genellikle ikisi de aynı kapıya çıkıyordu, ortadan kaldırmak için başlattığı "Büyük Temizlik" kampanyasının yürürlükte olduğu 1936-38 yıllarında NKVD milyonların kanına girdi. İkinci Dünya Savaşı'nın başlamasıyla birlikte Sovyetlere karşı savaşan ülke askerleri de NKVD'nin korkunç yüzüyle tanıştı. Her milletten savaş esirleri, servisin denetimindeki kamplarda ölesiye çalıştı. NKVD ajanlarının 1940'ta Polonyalı on beş bin asker ve sivili, Rusya'nın Smolensk şehri yakınlarındaki Katin Ormanı'nda ellerini arkadan bağlayıp başlarına kurşun sıkarak tek tek öldürmesi, istihbarat tarihinin en acımasız kıyımlarından biri olarak kayıtlara geçti. NKVD ile Rusya'nın her zerresinde hâkimiyet kuran Stalin, yani Rusça ifadesiyle "çelik adam", isminin hakkını vermek için elinden geleni ardına koymadı. 1930 ve 40'larda Stalin'in gizli polisinin ellerinde can verenlerin sayısı milyonlarla ifade edilir olmuştu. Servisin yurt dışındaki yapılanması da bu dönemde gerçekleşti.

Dünyanın dört bir yanına dağılan NKVD ajanları, Sovyet sisteminin muhaliflerini gözlerini kırpmadan ortadan kaldırıyordu. Bu kurbanlardan en dikkat çekeni, bizzat sistemin özellikle de Kızıl Ordu'nun kurucularından olduğu halde daha sonradan Stalin'le ters düştüğü için ülkeden kaçan Troçki olmuştu. Sovyet ajanları Troçki'yi Meksika'da buldu ve onu da Sovyetler adına çalışan İspanyol komünisti Mercader'in eliyle üzeri çizilenler listesine ekledi. Geçmiş sayfalarda anlatmıştık.

NKVD 1937-38 yılları boyunca 1,5 milyon kişiyi gözaltına almış; bunlardan 680 bini idam edilmişti. Bununla birlikte bazı uzmanlar Sovyet arşivlerindeki rakamların güvenilmez olduğunu ve sonradan KGB tarafından üzerinde oynandığını savunur. Söz gelimi Sovyet uzmanı İngiliz tarihçi Robert Conquest özellikle Büyük Temizlik zamanında öldürülenlerin sayısının en az 1,5 milyon olduğunu söy-

lerken, yine bir başka Sovyet uzmanı olan Michael Ellman'a göre söz konusu yıllardaki kurban sayısı 950 bin ile 1,2 milyon arasında değişmektedir.

Stalin'in Katliam Makinesi NKVD

Sovyet güvenlik aparatlarının bir araya getirilmesiyle 1934'te kuruldu. Çalışma kamplarının güvenliği ve işletilmesi de dâhil olmak üzere güvenlik ve istihbarat adına ne varsa ondan sorulur oldu. ÇEKA'nın devamıydı. Özellikle Stalin'in Sovyetler Birliği'ni hızlı bir şekilde kalkındırmayı hedefleyen beş yıllık kalkınma planlarının "dikensiz bir gül bahçesi" atmosferinde hayata geçirilmesi için elinden geleni ardına koymadı. "Diken" olduğuna inanılan her şeyi temizledi. Başta Stalin'in tarım üretiminde patlama yaratmayı hedefleyen fantastik kolektivizasyon programına karşı çıkan köylüler, toprak sahipleri ve çiftçiler olmak üzere içerideki ve dışarıdaki rejim muhalifleri her milletten savaş esirleri; asker kaçakları, özellikle Kırım Türkleri olmak üzere Rusya içinde bir yerden bir başka yere zorla sürülen milyonlar NKVD'nin şerrinden kaçamadı. 1946'da MD (İç İlişkiler Bakanlığı) adını aldı. Stalin'in ölümünün ardından, 1954'te, zamanla efsane olacak KGB'ye dönüştü.

NKVD'nin başkanları "Stalin'in Baltası" lakaplı Genrih Yagoda ve "Kanlı Cüce" lakaplı Nikolay Yezhov'un yıllarca Stalin adına kan döktükten sonra yine bu iki ismin Stalin'in emriyle "hain" oldukları gerekçesiyle öldürüldüğünü biliyor muydunuz?[23] Stalin, temizlik yapanları da temizletiyordu. Tam bir psikopatlık hâkimdi. Doğru ya onlar da rakibi olabilirdi. Devam...

Stalin'in Celladı: Lavrenti BERIA

Lavrenti Beria, adeta tek başına bir devletti. Sovyet istihbarat tarihinin en sıra dışı ve kan dökücü ismi oldu. Yakın dostu Stalin gibi o da Gürcü'ydü. Rus İç Savaşı sırasında Azerbaycan ve Gürcistan'da devrimci faaliyetlerde bulundu. Gürcistan'da ÇEKA şefliği yaptı. Sta-

[23] Ali Çimen, Tarihi Değiştiren Gizli Servisler, Timaş Yayınları, İstanbul 2011, s.48-53 arası.

lin'in gücü arttıkça o da istihbarat basamaklarını üçer beşer tırmandı. Zalimliği arttıkça iltifat gördü. Büyük Temizlik kampanyasının Kafkaslar ayağını yürüttü. Nikolay Yezhov'un Stalin'in emriyle idam edilmesiyle 1938'de NKVD'nin dümenine geçti ve ölene dek bırakmadı. Gulagların patronuydu. Katin Katliamı'nda yine onun imzası vardı. Ne kadar vahşice katliam varsa başında o bulundu. İkinci Dünya Savaşı'nda esir kamplarındaki işçileri zorla çalıştırarak Sovyetlerin akıl almaz silahlanmasında başrol oynadı. Etnik azınlıkların Nazilerle iş birliği yaptıkları gerekçesiyle Orta Asya'ya sürülmesi planını hayata geçirdi. Amerikalılara karşı yönettiği "atomik casusluk" ağıyla Sovyetlerin atom bombası elde etmesini sağladı. Üstelik tüm bu süreçte efendisinin düşmanlarını fırsat buldukça bizzat kendisi infaz ederek "Stalin'in Celladı" lakabını sonuna dek hak etti. Bu "parlak" kariyeri ve kızını kucağına alıp sevecek kadar Stalin'in ailesine yakın olması, ölümünden hemen önce başkanlık heyetine kadar yükselmesini sağladı. Efendisinin yerini doldurmaya hazırlanırken bir anda "emperyalist ajan" olduğu fark edildi ve izbe bir hücrede kafasına sıkılan kurşunla binlerce kurbanının akıbetini paylaştı. Dedik ya, Stalin kirli katliamlarını yaptırdığı adamları da daha sonra başına bela olmasın diye tek tek yok ediyordu.

Ancak bu iş taşeronlarla yürütülemeyecek kadar önemli bir meseleydi. Gölgesinden bile nem kapacak derecede "içimizdeki hainler" edebiyatına kendisini kaptırmış olan Sovyet lideri, özellikle sistemin bel kemiği olan Kızıl Ordu'daki olası hainlerden endişe ediyordu ve hainlerle mücadele için başlı başına bir teşkilat lazım geliyordu. İşte **SMERSH** olarak bilinen ve asli görevi ordudaki "çürük elmaları" temizlemek olan özel birim, Stalin'in emriyle 1943'te NKVD'nin bir alt birimi olarak sahneye çıktı. Rusçada "Casuslara ölüm" manasına gelen adı da zikriyle fikri arasındaki muhteşem uyumu gözler önüne seriyordu. Birimin beş ayrı kolu, ordudaki hainleri bulma, istihbarat toplama ve düşman hatlarına sızma, istihbarat analiz, soruşturma ve infaz konularında görev dağılımı yapmıştı. Tahmin edileceği üzere infazlar anında yerine getiriliyordu ve bir kez SMERSH ajanları hükmü verdi mi, bir daha onun üzerine söz söylenmiyordu. Teşkilat aynı zamanda tıpkı bugün ABD başkanlarını koruyan Gizli Servis gibi yakın

koruma hizmeti de veriyordu. Öyle ki 1943'teki Tahran Konferansı'nda Churchill ve Roosevelt'i SMERSH ajanları korumuştu. Servis bu ve buna benzer onlarca ses getiren işe imza atsa da dünya kamuoyu tarafından tanınması için James Bond'un ortaya çıkması gerekecekti!

Stalin'in kendisine ihanet edenleri bulması için kurdurduğu SMERSH'in ilk direktörü Viktor Abakumov'un da "Stalin'e komplo kurma" suçlamasıyla ortadan kaldırıldığını biliyor muydunuz? Dedik ya, Stalin başına bela olur diye baş temizlikçilerini de temizletiyordu...

SMERSH'in infaz timleri hain ararken doğal olarak NKVD ajanları da boş durmuyor; dost ya da düşman kimi bulurlarsa askerî sırları sızdırıyorlardı. Amerikan ve İngiliz nükleer tesislerinde çalışan Sovyet sempatizanlarının aklını çelerek Amerikalıların atom bombası projesiyle ilgili çok gizli bilgileri Moskova'dakilere ulaştırmışlardı. Bu yüzdendir ki dönemin ABD Başkanı Truman, Potsdam Zirvesi'nde bir araya geldikleri Stalin'e, "Japonları pes ettirmek için daha önce hiç denenmemiş derecede ölümcül bir silahı kullanacağız." dediğinde, Sovyet lideri hiç de şaşırmış görünmemişti.

Hitler'i İstiyorum. Onu Bana Getirin!

Bu emri veren Stalin'di. İkinci Dünya Savaşı öncesinde saldırmazlık antlaşması yapmalarına rağmen tarihin en büyük kara harekâtıyla ülkesine saldıran Nazi liderine burnundan soluyordu. Emri alan birimse ileride KGB bünyesinde de suikast işlerinden sorumlu olacak SMERSH'den başkası değildi. Lakin servis ajanları bu görevi yerine getirememiş, intihar edip ardından da kendini yaktıran Nazi liderinin sadece kalıntılarını bulmuşlardı. Hitler ve sevgilisi Eva Braun'un kalıntıları birkaç kez yer değiştirse de son olarak Doğu Almanya Magdeburg'daki KGB karargâhına gömüldü. 1970'te dönemin KGB Başkanı Yuri Andropov, kalıntıların varlığıyla ilgili haberin yayılacağı endişesi ve bölgenin bir tür Neo-Nazi türbesine dönüşeceği düşüncesiyle kalıntıları çıkarttırdı. Hitler'den geride kalanlar yakıldı ve külleri Elbe Nehri'ne serpildi. Peki, bulunan gerçekten Hitler miydi? Komplo teorilerinin verdiği eşsiz hazdan hoşlananlar üzülebilir ama evet, ona aitti.

Soğuk Savaş, Casusların Savaşıydı

İkinci Dünya Savaşı sona erdiğinde Sovyet ajanları sadece düşmanları Almanların ya da Japonların değil, aynı zamanda müttefikleri Amerikalı ve İngilizlerin de en önemli kurum ve tesislerine sızmayı başarmıştı. Nazi işgalinden kurtulan Doğu Avrupa ülkelerinde Sovyet yanlısı uydu hükümetler kuruldu; bu ülkeler binbir ayak oyunuyla Kremlin'in güdümüne sokuldu. Haliyle bütün bunlar yaşanırken Sovyet ajanları söz konusu ülkelerde ellerinden geleni ardına koymadı. Inside KGB isimli kitabın yazarı, eski KGB ajanı Oleg Gordievsky, "Savaş sonunda Sovyet liderliği, her ne pahasına olursa olsun Amerika ile aynı askeri güce sahip olma konusunda kararlıydı. O yüzden Sovyet ajanları, Batılı kurumlara karşı saldırgan ve cüretkâr bir sızma operasyonu başlattı." diyordu. Stalin ve kurmayları, büyük savaşta elde ettikleri zaferin getirdiği moral üstünlüğü, Sovyetlerin Doğu Avrupa'daki etkinliğini genişletmek için kullanma konusunda kararlıydı. Hatta mümkün olursa daha da ötesine... Peki ya Amerikalılar? Haliyle onlar da boş durmuyordu. Kendi "çevreleme" planlarını geliştiriyorlardı. Bunlar arasında Moskova ve Leningrad'ın da olduğu 20 kadar Sovyet şehrine nükleer saldırı yapmak gibi oldukça aşırı fikirli olanları da vardı. KGB için artık Amerika bir numaralı düşmandı. Soğuk Savaş sahne almıştı. NATO ve Varşova Paktı olarak hizalanan Batı ve Doğu blokları arasında soluk kesen bir casuslar savaşı başlayacaktı.[24]

İkinci Dünya Savaşı sonrasında Doğu Avrupa üzerine kâbus gibi çöken Sovyet yönetiminin en büyük silahı istihbarat servisleri

24 NATO'nun açılımı Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü'dür. 1949'da kuruldu. Amacı komünizmin ve Sovyet Rusya'nın yayılmasını engellemekti. Daha sonra Türkiye ve Yunanistan da dâhil başka ülkelerde atılacaktı. NATO'nun merkezi Belçika'nın başkenti Brüksel'de bulunmaktadır. NATO'ya giren ülkelerde ABD'ye bağlı derin yapılar kurduruldu. Bunlara Derin NATO denir. Gladyo olarak da bilinir. Bunlar üzerinden NATO ülkeleri hep dizginlendi. NATO, Sovyet Rusya dağılınca daha başka küresel amaçlar için dönüştürüldü. Varşova Paktı ise Rusya'nın NATO'ya karşı kurduğu örgüttü. 14 Mayıs 1955 tarihinde Varşova'da sekiz sosyalist ülkenin imzaladığı "Dostluk, İş birliği ve Karşılıklı Yardım Antlaşması" ile kurulan askeri ve siyasal birlikti. NATO ve komünizm düşmanlarının yayılmasını engellemek için kuruldu. Fakat NATO kadar etkin ve uzun ömürlü olamadı.

oldu. Polonya, Doğu Almanya, Bulgaristan, Romanya, Macaristan ve Çekoslavakya'da savaş sonrası filizlenen demokrasi ve bağımsızlık ümitleri KGB ve selefleri tarafından tırpanlandı. Bu ülkelerde savaş sonrası ortaya çıkan koalisyon hükümetleri, benzer taktikler kullanarak devrildi ve yerlerine Moskova yanlısı rejimler kuruldu. Sistem genellikle şöyle işliyordu. Önce Sovyet ajanları, güvenlik danışmanı kisvesiyle bu ülkelere gönderiliyordu. Bunların yönlendirmesiyle yerel güvenlik güçleri Moskova karşıtı siyasilere baskı yapıyor, işkenceye tabi tutuyor ve gerekirse ortadan kaldırıyordu. Muhaliflerin sindirilmesi için en ideal yol "Nazi iş birlikçisi" etiketi yapıştırmaktı. Aykırı sesler temizlenince yine Sovyetlerin yardımıyla hileli seçimler düzenleniyor ve Kremlin destekli hükümetler kuruluyordu. Sovyet yönetimi hem savaş sonrası kendisine soğuk bakan hükümetleri ortadan kaldırıyor hem de bir şekilde Yalta Konferansı'nda Stalin'in verdiği "demokratik seçimlerin düzenlenmesi" sözünü tutuyordu. Kısacası bir taşla iki kuş vuruluyordu.

Zamanla evrim geçiren Rus gizli servislerinin son durağı, Sovyetler Birliği yıkılana dek KGB olacaktı. KGB'yi simgeleyen bu arma Soğuk Savaş boyunca boy gösterdiği her yerde korku ve terörün sembolü olacaktı.

Stalin Ölüyor, Liderlik Kavgası Başlıyor

Paranoyaklığı tescilli Stalin, Amerika'nın diğer bir deyişle Batı'nın etkisinin Sovyet kurumlarının damarlarına dek nüfuz ettiğini savunuyordu. Üstelik ona göre Amerikalılar KGB de bile etkindi! Ülkedeki Batı etkisini sınırlama adına, göstermelik mahkemelerde "Batıcı" olmakla suçladığı binlerce kişiyi yargılattı. Bunların çoğu mahkemenin sonunu bile göremedi. Tüm bunlar olurken Sovyet güvenlik aparatı, Stalin'in saplantıları yüzünden sık sık tekrarlanan "İçimizdeki hainleri temizleyelim" seferberliklerinin ardından içeride ciddi gerilim ve hoşnutsuzluk oluşmuştu. Halk zulümden bıkmıştı. Halk, patlamak istiyordu ama gücü yetmiyordu. Nihayet Stalin 1953'te öldü. Liderlik için entrikalar başladı.

Onun ölümüyle Kremlin koridorlarında müthiş bir iktidar mücadelesi başladı. Ülkenin idaresi, hepsi de Stalin'in has adamı konumunda yıllarca davaya hizmet etmiş Nikita Kruşçev, Georgy Malenkov, Viyaçeslav Molotov ve Lavrentiy Beria'dan oluşan dörtlüdeydi. Üstelik dördü de daha Stalin'in cesedi soğumadan iktidar hayalleri kurmaya başlamıştı.

Stalin'in yamacından ayrılmayan eski NKVD şefi ve iktidar çemberinin en güçlü isimlerinden Beria, gizli servis üzerindeki etkisinden dolayı iktidarı çantada keklik görüyordu. Kendisine olan aşırı güveni diğer adayları öfkelendirdiği kadar elindeki istihbarat gücüyle kendi diktatörlüğünü kuracağı ihtimaliyle de rakiplerini korkutuyordu. Üstüne üstlük acımasızlıkla örülmüş istihbaratçı öz geçmişine rağmen Amerika'yla ilişkilerin normalleştirilmesi, liberal politikalar izlenmesi ve Doğu Almanya'ya özgürlüğünün tanınması gibi fikirleriyle diğer katı Komünistleri fazlasıyla rahatsız ediyordu. Sonunda diğer üçü, "hain" ve "emperyalizmin ajanı" olduğu suçlamasıyla Beria'nın ayağını kaydırmayı başardı. Sovyetler Birliği'nin kendine has iktidar yapılanmasında, mevki makam sahibi olmakla kafasına kurşun sıkılarak infaz edilen bir "hain" olmak arasında çok ince bir çizgi vardı. Dahası Beria da kendisinden önceki birçok istihbaratçı gibi bu çizgiye basmaktan kurtulamamıştı. Sonunda Nikita Kuruşçev, Rusya'nın devlet başkanı olmuştu. İlk önce istihbaratın ismini değiştirdi. Yeni bir imaj oluşturacaktı.

KGB Kuruluyor

1920'ler ve 1930'ların başında birçok Batılı devlet Sovyetlerle diplomatik ilişki kurmadılar. Böylelikle Sovyet elçiliklerine casusların sızmasına fırsat vermediler. Bu yüzden Sovyet istihbaratı işlerin çoğunu kanunsuz yollarla halletmeye başladı. Bu gelişme örgütün tam anlamıyla Gizli Servis olmasını sağladı ve müthiş tecrübeler kazandırdı. Kuruşçev, istihbaratın adını değiştirdi. Yeni isim ve merkez adı **KGB** idi. Filmlere konu olan ve Türkiye'de de meşhur olan KGB...

KGB, 1954 yılında ÇEKA ve NKVD'nin yerine kuruldu. Aslında yıkılıp kurulan bir şey yoktu. Sadece tabela değişikliği vardı. Bolşe-

vik İhtilali'nden bu yana Sovyetler Birliği tüm politikalarında sadece taktik değişiklikler yapmıştır. Fakat Sovyetler Birliği her zaman tek örgüt tarafından yönetilmiştir. Bu örgütün adı KGB'dir. Sovyetler Birliği kurulduğu gün, dünya tarihine yeni bir sayfa açtı. Bu tarih yazılırken belki de en önemli payeyi KGB üstlendi. Bir zamanların efsane örgütü, dünyanın her yerinde tüm gizli servisleri peşinden koşturdu. KGB, yani Rusça açılımıyla "Komitet Gosudarstvennoy Bezopasbosti" örgütün resmi adıdır. Türkçe'de manası Devlet Güvenlik Komitesi'dir.

KGB su gibidir, bulunduğu zemine uygun hareket eder. Bu nedenle yıllar boyu ona karşı mücadele veren karşı gizli servisler KGB'nin tam anlamıyla fotoğrafını çekememiştir. Yüzyıla yakın süren KGB avında, sonunda yakalanmayı başaran KGB casuslarından elde edilen veriler bir araya getirilerek gerçeğe yakın bir tablo oluşturulmuştu. Bu sır perdesi Sovyetler Birliği tamamen ortadan kalkana kadar da sürmüştür denebilir. KGB tüm dünyaya yayılmış örgüt elemanlarıyla günümüzün adeta mobil ağ olan GSM sistem ağlarını anımsatır. Elbette ki dünyada mükemmel şey yoktur ve bu devasa örgütün de zafiyetleri bulunmaktadır.

KGB karargâhı, Kremlin binaları arasındaydı ve iki uzun blok oluşmaktaydı. Kapılarında bu binaların ne olduğunu belirtir tabelası yoktu. Asıl bina Dzerjinski Meydanı No: 2'ydi. ÇEKA'nın faaliyet gösterdiği eski binanın ortasında bir avlu ve bu avlunun yanında meşhur Lubyanka Hapishanesi vardı. Bu hapishanede Sovyet tarihinin önemli şahsiyetleri idam sehpalarına götürülmüştür. Latin Amerika'da gerilla olarak görev yapanlar, Suriye'de Filistinlileri eğitenler, ABD topraklarında Amerikalı gibi rol yapanlar, Beyaz Rusya'da dini yasaklayanlar, Orta Asya'da muhalifleri ezenler, dünyanın her tarafına yayılmış yaklaşık 90.000 kişilik ajan kadrosu için Dzerjinski merkez bina olarak kabul edilir ve buradan yönetilirdi. Bu rakam batılı gizli servislerin elde ettikleri verileri paylaşarak ortaya koyduğu tablodur ve bu kadroya büro işçisi, bina muhafızı gibi görevleri yapan 400.000 kişilik destek memurları dâhil değildi.

KGB, bu devasa kadrosuyla insanlık tarihinin en büyük gücüydü. Cengiz Han'dan günümüze, bu denli personel istihdam eden bir örgüt daha dünyaya gelmemiştir. Bu sayının anlamı CIA ile karşılaştırıldığında daha manidardır. CIA tüm faaliyetlerini tahminen 18.000-20.000 kişiyle yürütmektedir. KGB'nin ana karargâhı Dzerjinski binası olmasına rağmen operasyon büroları Moskova'nın çeşitli semtlerine dağılmış binalardaydı. 1972 yılından sonra dış operasyondan sorumlu büroların çoğu çevre yolu üzerinde yeni bir binaya taşınmıştır.

KGB Amblemi

KGB personeli bir iç kontrol ağıyla çevriliydi. Parti oligarşisi bu ağı kendi emniyeti için elzem görmüştür. KGB, teoride her ne kadar Bakanlar Kurulu'na bağlı olsa da aslında Politbüro'ya karşı sorumluydu. Raporlar doğrudan Politbüro 1. Sekreteri'ne verilmekteydi. Bu makam Politbüro'da ikinci derece icra makamıdır, SSCB'nin iki numaralı adamı da denebilir. Politbüro, KGB'nin günlük işlerini Politbüro Merkez Komitesi İdari İşler Departmanı vasıtasıyla kontrol ediyordu. Bu departmanın izni olmadan KGB eleman angaje (başka servisten adam çalma) edemezdi. Dış göreve ajan gönderemezdi. Bir KGB mensubunun kariyeri boyunca terfisinden görev yapacağı alana kadar bu büronun alacağı kararlara bağlıydı.

KGB gizliliğe emsallerinden daha fazla önem vermişti. Bu önem kimi yerde kendisini o paranoya noktasına kadar sürüklemişti. Öyle ki merkez binada en küçük notun bile çöpe gitmesi kontrol altındaydı. Dış operasyonlar ve elçilik faaliyetleri kişiye özel kriptolarla yapılıyordu. Kimi zaman yıllarca üzerinde çalışılan bir operasyonun yöneticisi batıya sığınır veya yaşamını yitirir, yerine gönderilen subay bu kriptolar yüzünden operasyonun hangi safhada olduğunu anlayamaz ve süreç sil baştan başlardı. Bu süreç güvenlik sağladığı gibi

büyük maddi ve zaman kaybına da neden oluyordu. Gizlilik merakı KGB'de kast sisteminin oluşmasına neden olmuştu. Subaylar yukarıdan aşağı inen komuta zincirine tabi tutulmuştu. Alt birimler üstlerinden gelecek komutlara muhtaçtı. Bu nedenle yükselmek isteyen bir subay veya merkezden haberdar olmak isteyenler, kişisel ilişkiler peşinde koşuyorlardı. Bu çaba KGB'nin gizlilik perdesine inen en büyük darbelerden birisiydi.

KGB'nin amblemi kalkan üzerinde baş aşağı duran kılıçtı. Bunların tam ortasına bir de kızıl yıldız eklenmişti. Amblemdeki kızıl yıldız devrimi, kalkan rejimin bekçiliğini, kılıçsa rejimin tüm dünyaya yayılma arzusunu ifade ediyordu.[25]

KGB'nin Yapısı

KGB muazzam kadrosu, hâkimiyet alanı, kaynakları ve sorumluluklarıyla devasa bir boyuttaydı. Bir anlamda bu örgütü yöneten dünyaya hükmetmiş sayılıyordu. Örgüt başlıca dört genel müdürlüğe, yedi bağımsız müdürlüğe, altı bağımsız bölüme bölünmüştü.

Genel Müdürlük: Sovyet Askeri Haberalma Teşkilatı olan GRU askeri casuslukla ilgileniyordu. Bu alanın dışındaki tüm dış operasyonlara KGB'nin 1. Genel Müdürlüğü bakıyordu. Bu genel müdürlük üç ana direktörlüğe bölünmüştü. Bunlar Kanun dışı, Bilimsel ve Teknik Servis, Planlama-Analiz direktörlükleriydi. Ayrıca iki özel servisi vardı: Yalan Haber Yayma ve Fiili Hareketler Servisi. Ayrıca bunlara ilaveten 16 ayrı bölümü vardı. Bunlardan ilk 10 tanesi aynı dil konuşulan coğrafyalarda operasyonlar yapıyorlardı. Derin bir yapılanması vardı. Gelin üç ana direktörlüğün derinliğini anlatalım.

Kanun dışılar Direktörlüğü veya kısa adıyla "S" direktörlüğü; yabancı ülkelerde kanunsuz olarak ve sahte kimlikle yaşayan KGB ajanlarını seçerdi. Adaylar ideolojilerine, soğukkanlılıklarına, dil becerilerine ve kültür derecelerine bakılarak seçiliyorlardı. Bu ajanlar genellikle ideolojik düşünceleri nedeniyle vatanlarından kaçan ve

25 Ali Çimen, Tarihi Değiştiren Gizli Servisler, Timaş Yayınları, İstanbul 2011, s.53-59 arası.

Sovyetlere iltica eden siyasi sığınmacılar arasından bulunuyorlardı. Örnek vermek gerekirse İspanya iç savaşından kaçan komünistler, Sovyetlerde eğitilerek aynı dili konuşan Latin Amerika'ya ajan olarak gönderilmişlerdi.

Genelde gizli ajanlar eğer tim olarak görev yapmayacaksa tek tek eğitilir ve her birine Moskova'da ayrı daire tahsis edilirdi. Böylece mesai arkadaşlarınca deşifre olmaları engellenirdi. Tüm gizli servislerde olduğu gibi her ajan, kariyeri boyunca mutlaka kanun dışı olarak (casus olarak) ülke dışında görev yapardı. Bu görevi yerine getirirken merkez desteğinden yoksundu ve hayatta kalması kişisel yetenekleriyle ölçülürdü. Ajanlığın gerçek manasıyla yaşandığı evre bu dönemdi. Bu zorlu sınavdan geçerek hayatta kalmayı başaranlar, ardından elçiliklerde diplomatik dokunulmazlıkla "cover" olarak göreve devam ediyorlardı. Bu kariyerin sonu ajan öğretmenliği ve ardından emeklilikle sonuçlanmaktaydı.

Bilimsel ve Teknik Servis veya diğer adıyla "T" direktörlüğü: Batı'nın nükleer füze, uzay araştırmaları, stratejik bilimler, sibernetik ve endüstri alanındaki sırlarını çalmak için çalışmaktaydı. Bu direktörlük doğrudan doğruya operasyon yapıyor ve diğer birimlere teknik konularda destek oluyordu. Planlama-Analiz ya da diğer adıyla "I" direktörlüğünün görevi eski operasyonları incelemek ve kullanılan yöntemleri, hataları tespit ederek yeni nesil ajanlara aktarmaktı. Meslek içi kültür hizmeti görür ve casusluğun inceliklerini eğitimlerde kullanılmak üzere sistemleştirirdi. Bu faaliyeti tüm gizli servisler yapar ve dost servislerle bile bu bilgileri kısmen paylaşırlardı. Bir bilginin istihbarat olarak elde edilmesi sürecindeki bu yöntemler, dünyanın en iyi korunan ve hiçbir kitaba şimdiye değin konu olmayan casusluğun nasıl yapıldığına yönelik sistem bilgileridir. Kimi zaman imkansız gibi görünen bir bilginin elde edilmesi sürecinde, bilgi bir ajan tarafından hiç akla gelmeyecek bir yöntemle ele geçirilebilir. Bu yöntemin yeniden ve daha iyi nasıl uygulanabileceği gözden geçirilerek bu departman tarafından sistemleştirilirdi. Geçmişi eskilere dayanan gizli servislerin başarısı bu bilgi birikiminde gizlidir. O ne-

denle darbeyle dahi gelse hiçbir rejim eski gizli servisi dağıtarak yenisini kuramaz. Yapacağı tek şey tabelayı değiştirmek olacaktır.

Şu anki Rusya devlet başkanı Putin, bu süreçlerden geçirilerek yetiştirilmiştir. İleride anlatacağız. Okumaya devam...

Enformasyon Servisi ya da diğer adıyla "Özel I Servisi"; rakip gizli servislerin ne yaptığıyla değil ne yapmadıklarıyla ilgileniyordu. Servis tüm dallardan istihbarat bilgileri derliyordu. Parti liderleri için haftalık istihbarat raporları hazırlıyordu. Ancak KGB tüm dünyadan elde edilen istihbarat bilgilerinin ve çalınan belgelerin geçerliliği konusunda çok titiz olmasına rağmen bu bilgileri bağımsız bir kanalda inceletmemekteydi. Bu birimin eksikliği ileride KGB'ye çok pahalıya mal olacaktı. 17 Mayıs 1941 yılında Richard Serge, (dünyanın gelmiş geçmiş en büyük ajanı olarak kabul edilir) Almanların Sovyet Rusya'ya taarruz için 170'le 190 tümen arasında bir kuvvetle yığınak yaptıklarını Tokyo'dan bildirmişti. Richard Serge'nin Tokyo'dan bildirdiği bu bilgi Alman Genelkurmayı'na sızan Sovyet ajanları tarafından teyit edilmesine rağmen Stalin bu bilgiyi değerlendirememişti.

Kontr-Entelijans Servisi ya da diğer adıyla "Özel II Servisi"; adında savunma olmasına rağmen saldırgan operasyon yapan bir bölümdü. Sovyetler de karşı casusluk faaliyeti yapmaktan çok karşı gizli servislerin bölümlerine adam sokmak için çabalıyordu. Bundaki amaç KGB casuslarının dış ülkelerdeki güvenliğini sağlamaktı. Kontr-Entelijans Servisi ayrıca Sovyetler dışında yaşayan tüm sivilleri de izlemekteydi. O nedenle bu siviller için en korkulu servislerden birisiydi.

Kontr-Entelijans subayının bu insanlar hakkında vereceği en küçük olumsuz rapor, kariyerlerinin sonu anlamına geliyordu. Bu servis, dünyaca ünlü MI6'ya ve CIA'e başkan yardımcılığı konumuna bile adam sokmayı başarmıştı. Yerleştirmeyi başardığı bu casuslar yıllarca MI6 ve CIA'de iki numaralı adam olarak görev yapmıştır. Hem de çok şaşırtıcı şekilde... İlerleyen sayfalarda örnekleri ile anlatacağız. Devam...

Yalan Haber Bölümü ya da diğer adıyla "A" servisinde görev yapan insanlar gerçek birer dehaydılar. Görevleri yabancı devletlerin kararlarını etkileyecek operasyonlar yapmaktı. Yabancı toplumların moralini bozacak, fitne çıkaracak eylemler yapmışlardı. Bu birim, aynı zamanda Sovyetler Birliği aleyhinde faaliyet yürüten kişileri karalamak için de kişiye özel operasyonlar gerçekleştirmiştir. Nasıl ama?

Fiili Eylemler Bölümü ya da diğer adıyla "Bölüm V"; KGB'nin batıdan gizlemeye çalıştığı en gizli bölümüydü. Çünkü bu olağanüstü gizli örgüt Sovyetlerin politik cinayetlerini, adam kaçırmalarını, sabotajlarını düzenliyordu. Bu eylemlere KGB literatüründe "Islak İşler" deniyordu. Bölüm V'de görev yapan bir ajana ıslak iş emri geldiğinde, bunun anlamı kan akacağıydı. Bu bölüm aynı zamanda öyle global eylem planları hazırlamıştır ki bu plan ancak uluslararası topyekun bir savaş riski ortaya çıktığında uygulanacaktı. Böyle bir risk belirdiğinde bölüm V harekete geçerek tüm rakip ülkelere önceden hazırlanmış bir dizi operasyon yapacaktı. Bu operasyonlar sonunda rakiplerin sinir sistemi kesilerek hareket edemez hale getirilecekti. Bunu ayaklanmalar, sabotajlar, suikastlar ile yapıyorlardı.

Rus istihbaratının ne kadar profesyonel olduğunu iyi kavramak lazım... Dahası var. Daha derinlerde kazı yapalım. Dikkatli okuyun...

Gözetleme Direktörlüğü. Bu birim diğer bölümlere ajan eğittiği gibi, 3.500 civarında kendi gözetmenine de sahipti. II. Genel Müdürlüğün emrine tahsis edilen 300 gözetmen, bu direktörlükten giderek görev yaparlardı. Buradaki ajanların eğitimleri; şahıs tanıma, kendini gizleme, izleme-takip, takipten kurtulma gibi şeyler üzerineydi. Bu kişiler profesyonel yaşamlarının tamamına yakınını, sadece şüpheli izleyerek ve rapor yazarak geçiriyorlardı. Başka operasyonlara katılmazlardı. Ayrıca görevlerinin icap ettirdiği gözetleme araçlarının icadını ve imalatını da yapma kabiliyetine sahiplerdi. Kızılötesi fotoğraf makineleri, kameralar, ses ve görüntü aktarma cihazları, takma bıyık, yüz ve çeşitli elbiseler imal etmekteydiler. Ayrıca bu

ajanların altlarına yüksek hızlara çıkabilen araçlar tahsis edilmişti. Bu grup tam bir dehaydı. Takip ve takipten kurtulma uzmanıydılar. Öyle takip ve gözetleme yaparlardı ki kimse hissetmezdi. Takip işinde iki istihbarat örgütü çok iyidir. Bir Rus istihbaratı, diğeri de Türk istihbaratı...

Muhafızlar Direktörlüğü. Burada görev alanlar, yüksek derecede güvenlik soruşturmasından geçtikten sonra işe başlıyorlardı. Silah taşıma ve kullanma yetkileri vardı. Bu silahları en etkili şekilde kullanma eğitimi almışlardı. SSCB tarihinde bu birim kurulalıdan beri, hiçbir SSCB politikacısı çeşitli suikastlara rağmen ne vurularak yaralanmış ne de öldürülmüştü.[26]

Sadece Güç Yetmez, Akıl da Lazım

Dünya kamuoyu yeni Sovyet lideri Nikita Kruşçev'in nasıl biri olduğunu anlamaya çalışırken o hiç vakit kaybetmeden KGB ajanlarını Soğuk Savaş akıncıları olarak kullanmaya soyunmuştu bile. Lakin 1956'da kurnaz Kruşçev'in ülkedeki Stalinist uygulamalara karşın biriken gazı almak için Stalin'i ve onun gizli servisler eliyle yürüttüğü yıldırma ve terör politikalarını tarihe geçen bir konuşmayla lanetlemesiyle KGB bir süreliğine belirsizliğe yuvarlandı. Dönemin KGB ileri gelenlerinden Vladimir Gruşko, "Stalin'in o meşhur konuşmasının ardından gizli servis içindeki yasa dışı uygulamalara karşı soruşturmalar başlatıldı, birçok ajan ve subay kovuldu. Bazıları hapis cezası aldı. Onların gitmesiyle doğan boşluk dışişleri mensuplarıyla, dış ticaret ya da uluslararası ilişkiler enstitülerinden gelen memurlarla dolduruldu." diyordu. Böylelikle KGB, gücü kadar aklını da kullanmaya başlayan bir gizli servis olma yönünde dönüşmeye başlamıştı.

Sovyet lider Kruşçev, KGB'nin tepe noktalarına çöreklenmiş eskileri temizleyip kendi adamlarını yerleştirdi. Ne de olsa kontrolden çıkabilecek bir istihbaratçının ne kadar tehlikeli olabileceğini Beria vakasında görmüştü. İktidarının ilk günlerinde ülkedeki Stalinist

[26] Hakan Turan, Gizli Servisler, Kalipso Yayınları, İstanbul 2010, s.228-236 arası.

uygulamaları azıcık da olsa yumuşatmış, siyasi mahkûmların bir kısmını serbest bırakmış, Gulag gibi muhaliflerin öğütüldüğü çalışma kamplarını kısmen kapattırmıştı. Ama bu ufak tefek jestlerine karşın Kruşçev de nihai aşamada tavizsiz bir komünist ve Soğuk Savaş neferiydi. Bir yandan Macaristan'daki özgürlük taleplerini kanla bastırıyor, diğer yandan Birleşmiş Milletler'de yaptığı konuşmalarda "Amerika'yı tarihe gömeceğim!" şeklinde tehditler savuruyordu. Bu amaç için KGB'yi mümkün olan her şekilde cepheye sürmekten geri durmayacaktı.

Kruşçev

Kruşçev'in "Stalin'den arındırma" olarak adlandırılan süreci başlatan konuşmasından cesaret alan Macaristan ve Polonya'da Sovyet yönetimine dönük başkaldırılar yaşandı. 1956'daki Macar Ayaklanması, yine Kruşçev'in talimatıyla kanla bastırıldı. Başkaldırının lideri konumundaki özgürlükçü Macar Başbakan İmre Nagy ve arkadaşları KGB ajanlarınca yakalandı ve idam edildi. Dönemin ülkedeki Sovyet Büyükelçisi Yuri Andropov, yaptığı ayak oyunlarıyla ayaklanmanın bastırılmasında kilit rol oynadı. İlerleyen yıllarda Andropov önce KGB lideri, ardından da devlet başkanı olacaktı. Putin'in hayran olduğu isimlerden biri.

Yurt dışına kaçan muhalifler onun döneminde de huzur bulmadı. KGB'nin eski direktörlerinden Vladimir Semichastny, özellikle Batı'ya iltica eden KGB mensuplarının peşine düştüklerini ve Batılı gizli servislerin koruması altındaki bu kişileri bularak, bir şekilde, ya intihar süsü ya da trafik kazası süsü vererek, bazen de alkol komasına sokarak ortadan kaldırdıklarını anlatacaktı. Üstelik, "Bazıları şanslı oluyor ve biz onları bulmadan doğal yollardan ölüyorlardı." demeyi de ihmal etmiyordu. Rusların bu türden infazları, istihbarat jargonuna "ıslak iş" olarak geçti. Doğal olarak ıslaklıktan kasıt, "dökülen kanı" ifade ediyordu. Ölümden başka kesilen ölümden beter bir ceza daha vardı.

Sibirya'daki çalışma kamplarında daha çok ağır suçlular, rejim muhalifleri, aydınlar ve etnik milliyetçiler misafir edilmişti. Kamplar Sibirya'nın geniş coğrafyasına dağınık olarak yayılmıştı. Kimi kamplar daha da ağır koşullara sahip, Sibirya'nın da kuzeyinde yer alan adalardadır. Buraya giden kişiden umut kesildiği gibi aileleri bu kişilerin bir mezarlarının dahi olacağından emin olamamaktaydı. Kamp ahşap evlerden oluşan bir dizi yaşam alanıydı. Alan, askeri tesislerde olduğu gibi dikenli tellerle çevrilmişti. Kamptan kaçmaya çalışacak kişinin, dışarıda hayatta kalma şansı yok denecek kadar azdı. Gün sabah 06.00'da içtima ile başlıyordu. Kampın ortasında bir direk ve üzerinde termometre vardı. Hava sıcaklığı- 40 C'nin altına düştüğünde mahkûmlar çalıştırılmıyordu. O nedenle içtimadan sonra bir mahkûm koşarak direğe çıkar ve termometreyi kontrol ederdi. Ancak termometre sürekli donduğundan sıcaklığın asla -40 C'nin altına düştüğünü kimse göremezdi.

Rus Ajanları Amerika'da

FBI ajanları Haziran 1957'de New York'taki bir fotoğraf stüdyosunu bastıklarında yakaladıkları kişi kendini Rudolf Abel olarak tanıtmıştı. Kısa sürede Sovyetlerin Amerika'ya yerleştirdikleri en önemli casuslardan biri olduğu anlaşıldı. Abel, Amerika içinde bir casuslar ağı kurmuştu ve bulabildiği her türlü bilgiyi vakum gibi çekiyordu. FBI ajanları 1948'de sahte İngiliz pasaportu kullanarak ülkelerine giriş yapan Abel'in dokuz yıl boyunca kendilerini uyuttuğunu ortaya çıkardıklarında bu adama belli belirsiz bir saygı duymaktan kendilerini alamayacaklardı. Kısa sürede Abel'in büyük bir balık olduğu anlaşıldı. Spybook isimli kitabın yazarı Thomas B. Allen'e göre Abel, Sovyetlerin Amerikan topraklarındaki en etkili ajanıydı. Ruslar tarafından yetiştirilmiş, birkaç dili akıcı şekilde konuşabilen Abel, dokuz yıl boyunca Amerikalıların burnunun dibinde dolanıp durmuştu.

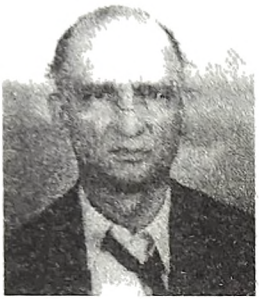

Rudolf Abel

Abel'in Moskova'ya uçurduğu bilgiler arasında nükleer silahlarla ilgili gelişmeler ve kıtalar arası füzelerle ilgili sırlar olduğu bilinse de halen faaliyetlerinin büyük bir bölümü sır olarak kalmaya devam ediyor. Neden mi? Zira Abel o kadar değerliydi ki Ruslar onu düşmanın elinde bırakmak istemedi. Geri alma fırsatını ise 1961'de yakaladılar. Rus füzeleri, 1 Mayıs'ta Amerikan U2 casus uçağını Rus toprakları üzerinde vurmuş ve Pilot Francis Gary Powers canlı olarak ele geçirilmişti. Ruslar, Powers'i Abel ile takas etmeyi önerdi. Başkan Kennedy, Moskova'ya yazdığı özel bir mektupla teklifi kabul ettiğini bildirdi. İki casus, casuslar şehri Berlin'de, Batı Berlin'le Doğu Berlin'i ayıran köprü üzerinde takas edildi. Aynı köprü Soğuk Savaş boyunca benzer takaslara daha çok sahne olacaktı. 30 yıl hapse mahkûm olan Abel bu şekilde sevgili Rusya'sına dönmüş ve hayatının geri kalan kısmını Sovyet akademilerinde yeni casuslar yetiştirmeye adamıştı.[27]

Rus istihbaratının hayret veren yöntemlerini anlatmaya devam edelim.

Rus İstihbaratının Çekici Kızları

Bütün istihbarat servisleri erotizmi bir silah olarak kullanır ama casusluk tarihinde bu yöntemi en sık kullananlar Ruslar olmuştur. Doğrusu bu konuda oldukça başarılı oldukları da bir sır değildir. Ruslar, kadın ajanların cinselliğini kullanma işini II. Dünya Savaşı esnasında Almanlar tarafından işgal edildiklerinde keşfettiler ve kullanmaktan da çekinmediler. Harpte Sovyet casusluğunun dikkate değer bir ciheti de kadınlardan bol miktarda faydalanmış olmasıdır. Almanlar Rus kadın askerlerinden veya tayyarecilerinden çok daha fazla bu nevi kadınlardan korkmakta idiler. Hususi bir itina ile talim ve terbiye edildikten, tehlikeli çalışmalara ait dakik talimatlar verildikten son-

27 Ali Çimen, Tarihi Değiştiren Gizli Servisler, Timaş Yayınları, İstanbul 2011, s.59-62.

ra bunlar ateş içinde yolunu bulup düşman tarafına geçmekte; şehir ve köylerdeki Alman karargâhlarında temizlik işleri veya sair menzil vazifeleri görmekte idiler. Bu kadınlar muhataplarını kolayca baştan çıkartabilecek bir güzelliğe sahip olduklarından vücutlarını teslim pahasına Alman askerlerinin emniyetine erişmekte güçlük çekmezler ve Rusya için pek ehemmiyetli malûmatı kolayca öğrenirlerdi.[28] Rusya bu çekici kadınları hâlâ kullanmaktadır. Türkiye'de bile çok vardır. Durun bir dakika! Bir de tam tersi var. Dikkatli okuyun.

KGB'nin "Romeo"ları

Ancak istihbarat faaliyetlerindeki seks tuzaklarında sadece erkekler hedef alınıyor ve çekici kadınlar onların üzerine salınıyor sanıyorsanız yanılıyorsunuz. Örneğin KGB, Soğuk Savaş esnasında özellikle Batı Almanya'da önemli mevkilerdeki kadınları cezbetmek için yakışıklı erkeklerden oluşan bir "Romeo Timi" kurmuştu. Bu özel yetiştirilmiş çapkın ajanların görevi, devlet organlarının kritik yerlerindeki sekreter, memure vb. bekâr, yaşı geçkin, yalnız ve fazla güzel olmayan kadınlara çengel atmaktı. Bu yakışıklı erkekler bir vesileyle kadınlara yaklaşıyor, muhtelif kurlarla onları kendilerine âşık ediyorlardı. Hatta içlerinden bazıları bu kadınlarla evlenmişti bile.

Bu konudaki en meşhur hadise ise "Sütterlin Olayı" diye bilinen olaydır. KGB'nin Romeolarından biri, Alman Dışişleri'nde görevli orta yaşlı bir kadın memur olan Leonore Heintz'i kandırıp evlenecek ve bu sayede 1000 kadar çok önemli gizli belgeyi Rusya kontrolündeki Doğu Bloku'na aktaracaktı.[29]

Japonların Öldürüp Rusların Kahraman Yaptığı Adam: Richard Sorge

İnançlı bir komünistti. İkinci Dünya Savaşı yıllarında Almanya'yı boydan boya turlamış, Nazi Partisi'ne sızmanın yollarını aramıştı. Babası Alman, annesi Rus'tu. Azerbaycan'da doğdu. İngilizce,

28 Atilla Akar, Casuslar, Timaş yayınevi, İstanbul 2005, s.176-177.

29 Atilla Akar, Casuslar, Timaş Yayınevi, İstanbul 2005, s.176, 183.

Almanca, Fransızca, Rusça, Çince ve Japonca'yı akıcı şekilde konuşabildiği için bütün dünya onun oyun bahçesi oldu. Sovyetler adına Almanya, Çin ve Japonya'da casusluk yaptı. Japonların Rusya'yı işgal etmeyeceği bilgisini Moskova'ya ulaştırdı. Ruslar bu sayede doğu cephesini boşaltıp batıda tüm güçleriyle Hitler'e yüklendi. Bir bakıma savaşın gidişatını değiştiren bir rol oynamıştı. Japonlar tarafından asıldı, Ruslar tarafından 1964'te kahraman ilan edildi, adına pullar basıldı. Kendisi de eski bir ajan olan casus kitaplarının ünlü yazarı Frederick Forsyth, onun için, "Şu an mezarlarından seslenip, 'Amirlerime sağladığım bilgiler, iyi ya da kötü, bir şekilde tarihin akışını değiştirdi,' diyebilen casusların sayısı sadece bir elin parmakları kadardır ve Richard Sorge kesinlikle bunlardan biridir." demişti.

Moskova'daki ABD Elçiliğine Mikrodalga Saldırı

Şimdi çok ilginç bir olay anlatacağım.

Soğuk Savaş'ın özellikle ABD ve Sovyetler arasında inanılmaz bir kavga yarattığı biliniyor. Taraflar her fırsatta birbirlerini zora sokacak, çelmeyecek "derin savaş yöntemleri" uygulamaktan çekinmiyorlardı. Bunu kimi kez gözdağı vermek, kimi kez misillemede bulunmak, kimi kez de yeni yöntemleri birbirleri üzerinde denemek için yapıyorlardı. Dışarıya karşı görünürde "soğuk barış" hüküm sürerken içeride bir casuslar ve servisler savaşı yaşanıyordu. İşte bunlardan su yüzüne çıkan bir tanesi 1960-1965 yılları arasında Moskova'daki ABD Elçiliği'nde yaşandı.

Moskova'daki ABD Elçiliği personeli arasında fiziksel ve zihinsel rahatsızlıklar baş göstermeye başlamıştı. Bunun tüm elçilik personeli ve aileleri üzerinde gözlemlenmesi, haklı olarak Amerikalıları alarma geçirecekti. Söz konusu olan, Amerikan Elçiliği'ne yönelik bir elektronik ve mikrodalga saldırısıydı. Üstelik bu saldırı, o dönemki Büyükelçi'nin ölümü ile sonuçlanacaktı. Bunun üzerine ABD konuyu daha ciddiyetle ele almaya ve karşı önlemler geliştirmenin yollarını aramaya başladı. Olay sonrası yazılan resmî rapora göre elçilik binası büyük elektromanyetik radyasyon ışınlarına maruz kalmıştı.

Oluşan durum, çalışanların ailelerinde duygusal stres ve kaygıya yol açmıştı. Elçilikte kalan ve çalışan 35 kişi ve bazı olaylarda, hamile kadınlar ve çocuklar da dâhil olmak üzere herkes açısından bu sorun özellikle dayanılmaz bir hâl alıyordu.

İstihbarat literatürüne "Moskova Sinyalleri" adı ile geçen bu olayda elçiliğe yönlendirilen kısa "S" ve uzun "L" tayfı ışımalar tüm personeli çalışamaz duruma getirmiş ve sağlıklarını tehlikeye atmıştı. Bu olay sonrasında personel arasında aşırı sinirlilik, aşırı yorgunluk, katarakt, kalp rahatsızlıkları, kan basıncı değişmeleri, tansiyon, baş ağrıları ve dolaşım problemleri ortaya çıkmıştı. Radyoaktif ışımaya aşırı derecede maruz kalan Büyükelçi ise ölmüştü. [30]

Şunu asla unutmayın. 1945 ile 1990 yılları arasında yaşanan soğuk savaş döneminde yaşanan istihbarat savaşı dünyada başka bir dönemde yaşanmamıştı. Aklınıza gelebilecek her türlü istihbarat savaşı yaşanmıştı.

Yalan Savaşları!

Gizli servisler köstebeklerden, çift taraflı ajanlardan ve taraf değiştirenlerden çok çekti; halen de çekiyor. Ama hiçbir servis CIA'in kurum tarihine "canavar komplosu" olarak geçen kafa karışıklığından çektiği kadar çekmemiştir. CIA'in "dezenformasyondan" en çok korktuğu yıllarda, 1961'de, Anatoli Golitsin isimli bir KGB ajanı Batı'ya sığındı. İnanılmaz ifşaatlarda bulunuyordu. Buna göre her Batılı gizli servisin üst düzey lider kadrosu arasında Rus ajanları vardı! Bu ifşaatlardan paniğe kapılan İngilizlerin kendi istihbarat servislerinde başlattıkları köstebek avı öyle bir noktaya ulaştı ki Golitsin'in de işaret etmesiyle, bir ara İngiliz Başbakanı Harold Wilson'ın bile Rus ajanı olabileceği söylentisi çıktı!

Batılılar Golitsin'in ifşaatlarını sindirmeye çalışırken bir başka KGB ajanı Yuri Nosenko da taraf değiştirdi. Anlattığı bazı şeyler Golitsin'inkilerle çelişiyordu. Golitsin, Nosenko'nun bir KGB tuzağı olduğunu iddia etti. CIA'in Karşı Casusluk Masası Şefi James Angle-

30 Atilla Akar, Casuslar, Timaş yayınevi, İstanbul 2005, s.363.

ton bu iddiaya sarıldı. Zira Golitsin daha taraf değiştirir değiştirmez, "Beni gözden düşürmek için taraf değiştirmiş gibi yapan bir başkasını yollayabilirler." demişti. Sahte olduğuna inanılan Nosenko akıl almaz işkencelerden geçirildi. Yalan makinesi testlerine tabi tutuldu. Bu arada Golitsin'in sadece verdiği somut bilgileri değil, şüphelerini de paranoya derecesinde kabullenen Angleton, CIA'e sızmış Sovyet ajanlarını bulmak için tam bir cadı avı başlattı. Birçok masum ajanın kariyeri sona erdi, bazı bölümler karantinaya alındı, operasyonlar iptal edildi. Bu kargaşa 70'lerin başına, her iki Rus'un da gerçekten taraf değiştirdiği anlaşılana dek devam etti. Golitsin'in ifşaatlarıyla Kim Philby'nin Sovyet ajanı olduğu kesinleşmiş, Nosenko da Kennedy suikastıyla KGB'nin hiçbir ilgisi olmadığını ortaya sererek bu konudaki komplo teorilerini gündemden düşürmüştü. Gördünüz mü neler neler olmuş?

Bir Taraf Değiştirme Hikâyesi: Yurçenko

KGB'nin üst düzey ajanlarından Vitali Yurçenko. İstihbarat tarihinin en garip işlerinden birine imza atmıştı. 1985'te, 25 yıllık kariyerinin ardından, bir görev için bulunduğu Roma'da Amerikalılara sığındı. Sovyetler adına çalışan iki Amerikalı ajanın adını verdikten sonra Washington'da Amerikalıların gözetiminden kaçarak tekrar Sovyet yetkililere teslim oldu! Washington'daki Sovyet Büyükelçiliği'nde bir basın toplantısı düzenleyen Yurçenko, Amerikalıların kendisini ilaçla uyutup zorla kaçırdığını iddia etti. Rusya'ya dönüşünde Kızıl Yıldız Nişanı'yla ödüllendirildi. Tüm bu olan bitenleri Amerikalılar şaşkınlıkla izliyor, bir anlam veremiyordu.

Çok sonraları, bu sahte taraf değiştirme operasyonunun, Rusların CIA içindeki en önemli köstebeği Aldrich Ames'i korumak amacıyla kafa karışıklığı yaratmak ve dikkatleri yanlış hedeflere yöneltmek için yapıldığı anlaşıldı. Ruslar kendileri için çalışan büyük balığı korumak için iki küçük balığı kurban etmekten çekinmemişti! Bu arada KGB'nin kahramanları Yurçenko'yu, ne olur ne olmaz diyerek CIA tarafından "çift taraflı ajan" yapılmadığından emin olmak için gerçeklik serumu vererek sorguladığını da eklemeden geçmeyelim!

Komünistlere Karşı Savaşmaya Gitti, Rusya'nın Adamı Oldu

Eski KGB ajanlarından Mihail Lubyimov, "Gözümüze kestirdiğimiz kurbanların cinsel tercihlerini tespit ederdik. Şantaj unsuru olarak kullanabileceğimiz yönleri, varsa fotoğraflarıyla, tarafımıza çekmeye çalışırdık. Bunun söz konusu olmadığı durumlarda ideolojik ortak yönleri ön plana çıkartarak tavlamaya çalışırdık." diyerek sistemin genel işleyişine ışık tutuyordu. İşte Kore Savaşı boyunca İngiliz istihbaratında çalışan George Blake, KGB'nin "ideolojik tavlama" yöntemiyle kazandığı en önemli isimlerden biri olarak tarihteki yerini alacaktı.

Hollandalı bir anneyle Türk Yahudilerinden bir babanın oğlu olarak Rotterdam'da doğdu. Babası İstanbul doğumlu olmasına karşın İngiliz saflarında Osmanlı'ya karşı savaşmıştı. Blake, Mısır'dayken kuzeninin etkisiyle komünizme ısındı. Normandiya Çıkartması sırasında Alman esirleri sorguladı. İngiliz istihbaratı adına Kore'de çalışırken savaşın patlak vermesiyle Kuzey Kore birliklerine esir düştü. Esareti sırasında, kendi ifadesiyle savaş esnasında Batılı güçlerin Kuzey Kore halkına karşı yaptıklarından ve Das Kapital'de okuduklarından etkilenerek Marksist oldu. İngiltere'ye dönüşünde kahraman gibi karşılandı ve Berlin'e yollandı. İlginçtir, görevi Sovyet ajanlarını bulup İngiltere adına çifte ajan yapmaktı! Ruslara sızdırdığı bilgilerle MI6'nın Doğu Avrupa'daki tüm operasyonlarını bertaraf ettiği gibi Rus askeri istihbaratına sızmış olan CIA köstebeği Piyotri Popov'u ortaya çıkartarak idam ettirdi. Halen inançlı bir Marksist olarak Moskova'da yaşıyor. 2007'de, 85. yaş gününde, Vladimir Putin tarafından Dostluk Nişanı'yla ödüllendirildi. İşte böyle garip olaylar olmuştu. Blake'i biraz daha anlatalım.

1951'de Kuzey Kore askerleri tarafından esir alınan Blake, KGB'ye teslim edilmişti. Üç yıl sonra serbest bırakılıp İngiltere'ye döndüğünde, esareti sırasında neler yaşadığını nedense kimse akıl edip de merak etmemişti. Bu, insanların kendilerinden bile şüphe ettiği istihbarat dünyasında büyük ama çok büyük bir hataydı. Bu iki yıl

boyunca KGB tarafından "rehabilite" edilen Blake "çift taraflı ajan" olmuştu ama bilen yoktu! Tekrar İngiliz İstihbarat Servisi MI6'da çalışmaya başladı. Bu meraksızlık ve dikkatsizlik Batı blokuna pahalıya patlayacaktı. Blake, görev yaptığı süre boyunca Batı adına çalışan tam 400 ajanın ismini Ruslara vermişti! Bunların büyük bir kısmı idam edildi.

Blake'in Batı'ya vurduğu en büyük darbelerden biri, Doğu Almanya ve Sovyetleri hedef alan gizli bir "istihbarat tüneli" planını Moskova'dakilere aktarmasıydı. İngiliz-Amerikan ortak girişimi olan tünelle ilgili toplantı Londra'da yapılmış ve bilgi çok az sayıda kişi arasında sınırlı tutulmuştu. Ancak daha toplantının üzerinden 24 saat geçmeden Ruslar, Batı Berlin'den Doğu Berlin'e uzanacak ve dinleme cihazlarıyla donatılacak olan bu tünelle ilgili bilgilerin hepsini öğrenmişti. Zira toplantının kaydını tutan Blake'den başkası değildi! Böylelikle Ruslar, tam iki yıl boyunca kendilerini dinlediğini sanan Amerikalı ve İngilizleri, yanlış bilgiler yayarak uyutmuşlardı.

George Blake

Polonya İstihbarat Servisi Bakan Yardımcısı Mihail Goleniyevsky'nin Batı'ya iltica etmesiyle Blake'in maskesi düştü. Blake casusluk suçlamasıyla tutuklandı. Apar topar yargılanan Blake'e rekor bir ceza verildi. 42 yıl hapse mahkûm edildi. Yaptıklarından zerrece pişmanlık duymuyordu. Kendi ifadesine göre, "Dünyanın sosyal açıdan en gelişmiş ve insanoğlunun ulaşabileceği en iyi sistemi bulmuş ülkesi için çalışmıştı." Bununla birlikte İngilizler Blake'i ellerinde tutamadı. 1966'da IRA mensubu bir mahkûmun yardımıyla kirişi kıracak ve soluğu Doğu Berlin üzerinden Moskova'da alacaktı. Ruslar, kahramanlarını ödüllendirmezlik yapmadı. Blake'e, Moskova'nın sayfiye bölgelerinden birinde büyük bir ev tahsis edildi. Blake 2007 yılında Rusya Lideri Vladimir Putin'den dostluk nişanı aldı. 2020'de öldü. George Blake'in hayatını kaybetmesi nedeniyle Putin bir taziye mesajı da yayımladı.

Dedim, aklınıza gelebilecek her türlü olay yaşanmıştı.

Dikkat Suyun Altında Casus Var!

Uçak ve uydular casusluk yapar da denizaltılar boş durur muydu? Tabii ki hayır! İlk denizaltı operasyonları daha çok ulaşılması zor noktalara ajan taşıma ya da gemilerin dikkat çektiği yerde periskopla etrafı kolaçan etme şeklinde gerçekleşiyordu. Nükleer denizaltıların devreye girmesiyle istihbaratçıların iştahı daha da arttı. Denizaltılar, uydu ve uçakların göremediğini görebilir, giremediği yerlere girebilirdi. Dünyanın tüm denizleri artık istihbaratçılarındı. Kutuplardan Afrika kıyılarına, okyanus çukurlarından iç denizlere kadar bilgi kovaladılar. Bu operasyonların en bilineni Amerikan donanmasının yürüttüğü Holystone'du. Operasyonun amacı Sovyet nükleer denizaltılarını olabilecek her yerde takip etmek, yerlerini belirlemek ve bir nükleer savaş esnasında hepsini yok etmekti. Amerikan denizaltıları, düşman sonarlarına yakalanmamak için yakın takip yapıyor, düşman denizaltısının arkadan bıraktığı dalgalanmanın içinde gizleniyordu.

Operasyon çerçevesinde elektronik dinleme ve periskoplar vasıtasıyla fotoğraf istihbaratı da yapıldı. Rusya'nın yanı sıra Çin'i de hedef alan operasyona katılan denizaltılarda düşman tarafından fark edilmemek için elektronik karartma yapılıyordu. Öyle ki sonarlara yakalanmamak adına denizaltılardaki her türlü aksam tıkırtı çıkarmaması için bir yerlere sabitlenmişti. 1959-75 yılları arasında faal olan operasyon sayesinde neredeyse Rus denizaltılarına dair her şey öğrenilmiş, Rus kıyılarına yaklaşılarak füze denemeleri gözlenmiş, Rusların okyanus tabanından geçen telefon kablolarına "sızılarak" dinleme yapılmıştı.

Amerikalıların Rus denizaltı ve gemilerinin çıkardığı akustik gürültüyü dinleyerek bir anahtar çıkardığını, sonrasında bu anahtarla okyanus tabanını dinleyerek Rus denizaltı ve gemilerinin yerini tespit ettiklerini biliyor muydunuz? Daha neler neler var...[31]

İstihbarat operasyonları sanal alem ve teknolojik aletlerin içine de sıçrayacaktı. ABD'nin, Microsoft-Windows üzerinden ciddi istih-

[31] Ali Çimen, Tarihi Değiştiren Gizli Servisler, Timaş Yayınları, İstanbul 2011, s.64-67 arası.

barat operasyonları yaptığı ortaya çıktı. Microsoft-Windows içinde bulunan özel bir yazılım ile bilgisayarları istediği gibi gözetleyebiliyor. Putin, bu sebeple Microsoft-Windows'u yasaklama yoluna gitti. Rusya lideri Putin'in orduda ve savunma sanayinde Microsoft işletim sistemlerini ve yazılımlarını yasakladı. Lenta Rus Ajansı'nın bu haberine göre Putin, 27 Mart'ta yapılan başkanlık seçimlerinin sonuçlarının açıklanmasından bir gün sonra aldığı yasaklama kararını Savunma Bakanlığı eliyle bütün ilgili kurumlara bildirmiştir. Bunun sebebi ise Microsoft-Windows'un bütün sürümlerinde gizli kodlar ve anahtarlar yerleştirilmesi endişesiymiş.[32]

Parapsikoloji Savaşlarında CIA ve KGB

1970'li yıllarda iki ünlü gizli servis bu yolda çok büyük paralar harcadı ve onlarca deney yaptı. İnsanın sıra dışı yeteneklerini ve ruhsal açıdan özelliklerini araştıran alana *parapsikoloji* denmektedir. Parapsikoloji, geçmişte ve günümüzde bilimsel olarak tartışılsa da yıllarca gizli deney ve araştırmalarda kullanıldı. Başta CIA, FBI ve Sovyet istihbarat servisi KGB olmak üzere gizli örgütlerin de bu yöntemleri kullandığı biliniyor. 1970'li yıllarda her iki ülkenin gizli servisleri, parapsikolojiyi kullanarak birçok gizli bilgiyi elde etmişlerdi. ABD, 2. Dünya Savaşı sonrasında parapsikolojik çalışmalar için 6 milyar dolarlık bir bütçe ayırmıştı. Pentagon'un "Medyum Teknolojik Risk Projesi" adı altında psişik güçleri olan Madam Zodiack'ı kullandığı ve SSCB'nin denizaltı rotalarını tespit ettiği de yıllarca dile getirilen iddialar arasındaydı. 11 Eylül saldırılarının ardından FBI, olası terör saldırıları ile Ladin'in yerini parapsikologlara sordu. Bu olayla birlikte ABD istihbarat servisleri, terörle mücadelede parapsikologları etkin bir şekilde kullanma kararı aldı.

Parapsikolojinin temel kavramlarından telepati de güçlü devletler için gizemli bir silah anlamındaydı. Sovyetler Birliği ve ABD'de bu konuda yıllarca birçok deney yapıldı. SSCB'de Prof. Vassiliyev'in 1930'larda yaptığı araştırmalar ilginç örneklerden birini oluşturuyor. Deney için yaşları 25 olan, İvanova ve Fedorova isimli iki ruh hastası

32 Faruk Örgün, Küresel Terör, Okumuş Adam Yayınları, İstanbul 2001, s. 50-51.

kullandı. İvanova deney odasında beyin dalgaları, cilt direnci ve diğer biyolojik fonksiyonları ölçülecek şekilde aletlere bağlanıyordu. İvanova'ya telkinle hipnoz yapılıyordu. Korkunç deneyler yapılıp korkunç ve ilginç sonuçlar alındı. Uzaktan beyinden beyine iletişim kurma gibi...

Bu çalışmaların sonunda şaşırtıcı sonuçlara ulaşıldı.

Eski bir KGB generalinin itirafları şok etti: "Dünya liderlerinin zihnini okuyabiliyorduk." Psikolojik harbin çalışmalarından olan beyin okuma işini başarmışlardı.

KGB'nin, dünya liderlerinin bilinçaltını okuyarak akıllarından ne geçirdiklerini dahi öğrenebildiği iddia edildi. Eski KGB generali Boris Ratkinov, Rus Rossikaya Gazetesi'ne yaptığı açıklamada dünya liderlerinin bilinçaltını okuduklarını itiraf etti. "Kendi Başkanımızın bilinçaltını da diğer devletlerin ajanlarının saldırısından koruyorduk." dedi. Liderlerin bilinçaltlarını istedikleri gibi yönlendirdikleri iddialarına karşılık da "Biz sadece korumakla görevliydik. Yönlendirmemiz yasaktı." dedi.

Soğuk Savaş öncesi ve sonrasında bilinçaltını okuyabilen 50'ye yakın özel birim oluşturduklarını söyledi. Eski ajan aynı zamanda bu konuda daha da ilerleme sağlandığını ve pek çok gizli servis tarafından halen kullanıldığını iddia etti. Kendisinin de 1991'den itibaren 6 yıl boyunca Başkan'ın bilinçaltını koruyan bir ekipte görev yaptığını söyledi. Başkan Yeltsin, Japonya'ya bir seyahat yapıp anlaşmazlık çıkan bir bölgeyi Japonya'ya vermek istedi. Bu durum Çin'i ciddi derecede kızdıracaktı. Yeltsin'in bilinçaltına hükmeden ajanlar, Japonya gezisini iptal ettirerek muhtemel bir savaşı engelledi. Katıldığı operasyonlara da değinen eski ajanı, "Avrupalı ve ABD'li üst düzey bürokratların bilinçaltını okuyorduk. Ancak bu son derece tehlikeli de olabilirdi. Komutu gönderen kişi aniden ölümcül bir hastalığa yakalanabilir." dedi.

Acaba bazı devlet liderlerinin bazen saçma konuşması ve hareketleri bu sebeple olmuş olmasın. Bu anlattıklarımızı komplo teorisi sananlar bilsinler ki bunlardan daha korkunç ve şaşırtan gerçekler var ve saklanıyor. Bugün başta İsrail olmak üzere, Rusya, ABD, Çe-

koslovakya, İngiltere, Almanya gibi ülkelerde bu konuları araştıran devlet destekli yüzlerce "Parapsikoloji" merkezleri ve enstitüleri var. Allah vergisi yeteneklerinin farkında olan veya olmayan birçok insan gerek psikiyatrist gerekse psikologlardan oluşan heyetler tarafından ciddi tahlillerden geçirilip istihbarat tarafından işe alınıyor.[33]

SSCB'nin Beyin Gücü Deneyi

Cihazlar da bunu kaydediyordu. İki kadın önceleri ayrı ayrı odalarda, daha sonra da uzak mesafelerde transa sokuldu. Beyin yoluyla birbirlerine gönderdikleri mesajlar kaydediliyordu. Deney, kurşun tabutta ve deneklerin birbirine 1500 kilometre uzaklıkta iki şehirde bulunduğu ortamda da tekrarlandı. Sonuç aynıydı. Denekler hipnotize olduklarında, birbirlerine telepatik yöntemle mesaj gönderebiliyorlardı. Deney başka denekler üzerinde de denendi ve aynı sonucu verdi. İlginç, değil mi?

Sovyetlerin doğaüstü güçleri olan kişileri casus olarak kullandığı iddiası, Büyük Sovyet Ansiklopedisi yazarlarından Profesör Alexandre Spirkin'in ölümünden önce Komsomolskaya Pravda'ya verdiği demeçle doğrulandı. Spirkin, özel izinle gizli bir laboratuvar yönetip yüzlerce kâhin ajanla çalıştığını anlattı. Spirkin, 1960'larda "Hangi değişik güçlere sahipsiniz?", "Rüyalarınızda uçuyor musunuz?" gibi soruların olduğu sınavdan geçen; kâhinlik, düşünce okuma gibi yetileri olan 200 kişiyi ajan olarak kullanmıştı. Olağanüstü algı enerjisiyle felaketleri haber veren İvan Fomin, sonradan Devlet Başkanı Boris Yeltsin'e danışmanlık yapmıştı. Geçmişte Sovyetlerin turist kılığında ABD'ye gidip altıncı hisleriyle bilgi toplamaları için kâhin tuttuğu medyaya yansımıştı. Dedim ya, istihbarat savaşlarında her yola başvuruluyordu.[34]

---

33 Hakan Turan, Gizli Servisler, Kalipso Yayınları, İstanbul 2010. s.223-243 arası. Ömer Özkaya, Zihin Kontrol, Pegasus Yayınları, İstanbul 2013. Hakan Yılmaz Çebi, Metafizik İstihbarat, Tutku Yayınları, Ankara 2015, s. 420-427 arası. Faruk Örgün, Küresel Terör, Okumuş Adam Yayınları, İstanbul 2001, s. 50-51. İlhan Bahar, Beyin Yıkama, Kamer Yayınları, İstanbul 2015, s.122-145.

34 Hakan Turan, Gizli Servisler, Kalipso Yayınları, İstanbul 2010, s.240-241.

Yalan Haber Ustası, Casus Devlet Başkanı: Yuri Andropov

Sovyet liderlerini analiz eden uzmanlar Andropov'un iktidara gelmesiyle afallamıştı. Zira en uzun süreli KGB lideri unvanını geride bırakarak devlet başkanlığına geldiği için Kremlin'in yeni patronu hakkında doğru dürüst bir şey bilinmiyordu. Bilinenlerse yeteri kadar korkutucuydu. Büyükelçi olarak görevli olduğu Macaristan'daki ayaklanma sırasında hükümet üyelerini kandırarak KGB'nin tuzağına düşürmüştü. Çekoslovakya'daki Prag Baharı'nda yalan haberler yaptırarak ayaklanmanın şiddetle bastırılmasına ön ayak ve Afganistan işgalinin de en büyük savunucusu olmuştu. KGB'deki performansıyla Kruşçev'den daha yetenekli, Brejnev'den daha enerjik ve Stalin'den daha zeki olduğunu göstermişti. Onun başında olduğu KGB, Batı'ya karşı en saldırgan dönemini yaşadı.

Yuri Andropov

Sadece Londra'daki Rus Büyükelçiliği'nden 105 kişi casusluk suçlamasıyla sınır dışı edilmişti. İnsan hakları kavramından nefret eder, bunun Sovyet İmparatorluğu'nu yıkmaya dönük bir Batı komplosu olduğunu savunurdu. İnsan hakları temelli eleştiri yapan muhalifleri tıkmak için otuzdan fazla "psikiyatri hapishanesi" kurdurdu. Rus ajanlarının en az Batılı rakipleri kadar şık görünmesi için kurumda kılık kıyafet devrimi yaptı! İngilizceyi ana dili gibi konuşurdu. KGB ajanlarının en az iki yabancı dili çok iyi konuşabilmesi şartını o getirdi. Yalan haberin yıkıcı gücünü ilk fark edenlerden biriydi. 1968'de KGB bünyesinde yalan haberlerle Sovyetlerin dünyadaki imajını parlak tutmaktan sorumlu "A Masası'nı" kurdu. Yıllar sonra Vladimir Putin de onun izinden giderek önce FSB'nin (KGB'nin halefi) patronu, ardından da devlet başkanı olacaktı.[35]

35 Putin, 15 yıl gibi uzun bir süre KGB şefi olan Yuri Andropov'u kendisine örnek almıştır. Putin, 1998'de Rus İstihbaratının başkanı olduktan kısa süre sonra Lubyanka'da Andropov'un hatırasına bir kitabe diktirdi. Andropov'un 85. doğum yıl dönümünde yaptığı konuşmada, "Bu tarihi

KGB Yönetime El Koyuyor

Seksenlerin ortasına gelindiğinde oyunun son perdesi açılmıştı. Dönemin Sovyet Lideri Mihail Gorbaçov, Sovyet politikasında radikal dönüşümlere imza atıyordu. Rusya'yı kapitalize etmeye başlamıştı. Lakin başını KGB'nin o dönemdeki direktörü Vladimir Kruçkov'un çektiği sertlik yanlıları ülkenin uçurumun eşiğinde olduğuna ve Gorbaçov'un eli belinde bu manzarayı izlediğine inanıyordu. Acilen bir şeyler yapılmalıydı. Gorbaçov'un biletini kesmişlerdi; gitmesi gerekiyordu. 1991 Ağustos'unda televizyondan halka hitap eden Kruçkov ve yandaşları, Gorbaçov'un hasta olduğunu ve ülkenin esenliği için sıkıyönetim ilan ettiklerini açıkladı. Hastalık, gözden çıkartılan Sovyet siyasileri için kullanılan en yaygın mazeretti ve bunu artık neredeyse Mısır'daki sağır sultan bile biliyordu. KGB, kendi patronu olan Gorbaçov'a karşı darbe yapmıştı. Ancak darbecilerin göz ardı ettiği bir gerçek vardı. Özgürlük cini lambadan çıkmış; Sovyetler Birliği dönüşüm yolunda artık geri dönülmeyecek bir noktaya gelmişti. Moskova halkı sokaklara döküldü. İki günlük sinir savaşının ardından darbeciler geri adım attı. Hepsi tutuklandı.

Mihail Gorbaçov

Gorbaçov'un darbe sırasında sergilediği pasif tutum gözden düşmesine neden olurken tankların üzerine çıkarak darbecilere pabuç bırakmayacağını açıklayan Rusya devlet başkanı "Boris Yeltsin" halkın yeni kahramanı olmuştu. Yeltsin, KGB'nin elden geçirilmesi gerektiğini haykırıyordu. İşte bu konuşmanın ardından meşhur ÇEKA'nın lideri Demir Felix'in devasa heykeli ayaklar altına

(Andropov'un doğum tarihini kastetmektedir) yok saymak kesinlikle yanlıştır, bir toplum ahlaki değerlerinin bütünlüğü için Andropov gibi insanlara ihtiyaç duymaktadır." demişti. Andropov, Putin'in idolüydü. Putin'in beynini, tavırlarını bilmek için örnek aldığı insanlar iyi tanınmalı.

alınacaktı. 1991'in sonunda KGB de Sovyetler Birliği'nin kendisi gibi en azından kâğıt üzerinde tarih olmuştu. ÇEKA'yla başlayıp KGB ile son durağa gelen Sovyet istihbaratında kan, ihanet, işkence, kahramanlık, yaratıcılık, acımasızlık ve macerayla dolu bir sayfa kapanıyordu.[36]

KGB, Vladimir Putin ile geri dönecekti. Putin bölümünde anlatacağız. Sonuna kadar kitabı okumayı bırakmayın. Yolculuğumuz devam ediyor. Çaylarınızı tazeleyin, bir mola bilgisi verip daha sonra Putin'i anlatacağız...

[36] Ali Çimen, Tarihi Değiştiren Gizli Servisler, Timaş Yayınları, İstanbul 2011. s.74-76. Ayrıca bkz: Sait Yılmaz, İstihbarat Bilimi, Kripto Yayınları, Ankara 2013, s.29-48 arası.

MOLA BİLGİSİ

Nâzım Hikmet'in Rusya İçin Çalışması

Nâzım Hikmet Polonya asıllı bir aileye mensuptur. Onun çok yakın arkadaşlarından Zekeriya Sertel "Nâzım Hikmet'in Son Yılları" isimli kitabında diyor ki: "Bugün hâlâ Polonya'da yaşayan Brojenski ailesi Nâzım'ın akrabalarındandır." Brojenskiler, Polonya'nın zenginler sınıfındandır. Nâzım Hikmet'in büyük büyük dedesi Konstantin Borjenski, Polonya'dan Osmanlı'nın merkezine göç ederek Müslüman olup Mustafa Celalettin ismini aldı. Daha sonra Osmanlı'da büyük bir Paşa olacaktı.

Nâzım Hikmet'in yakın dedesi, yani annesinin babası Hasan Enver Paşa, Sultan Abdülhamit'in en güvendiği isimlerdendi. Mustafa Celalettin Paşa'nın oğludur. Sultan Abdülhamit, Hasan Enver Paşa'yı Çinli Müslümanlara yardım için göndermiştir. Heyeti ile Çin'de aynı zamanda istihbarat görevi yaparak rapor yazıp Sultan Abdülhamit'i bilgilendirmiştir. Sultan Abdülhamit, Hasan Enver Paşa'yı istihbarat görevi için Küba'ya da göndermiştir. İspanyolca dâhil olmak üzere 5-6 tane dil bilen çok bilgili biri olduğu için Hasan Enver Paşa Küba'ya gönderildi. Sultan Abdülhamit'in amacı küresel olaylar hakkında bilgi alıp tecrübe edinerek tüm bunları devlet operasyonlarında kullanmaktı.

Gelin Nâzım Hikmet dosyasını açalım. Özellikle Yavuz Bülent Bakiler, "Kılıçlar ve Kalemler" kitabında çok özel şeyler anlatır. Anlatacaklarımı satır satır dikkatli okuyun.

Nâzım Hikmet, 1917'de girdiği Heybeliada Bahriye Mektebi'ni 1919'da bitirdi. Harbiye Kruvazörü'ne stajyer güverte subayı olarak tayin edildi. Aynı yılın kış ayında son sınıftayken geçirdiği Zatülcenp hastalığı tekrarladı. Uzun süren tedavinin ardından yapılan muayenesinde, deniz subayı olarak görev yapamayacağına karar verildi ve 17 Mayıs 1920'de, Sağlık Kurulu raporuyla askerlikten çürüğe çıkarıldı.

1921 başlarında Ankara'ya giderken uğradıkları İnebolu'da, Almanya'dan gelen talebelerle tanışması, onun fikir dünyasının değişmesine yol açacaktı. O gençler Sovyetler Birliği'ni övüyor, Sosyalizmden bahsediyorlardı. Nâzım, komünizme kayıp aşırı sempati beslemeye başladı.

Arkadaşı ile Ankara'ya giden Nâzım Hikmet, orada kısa müddet kaldıktan sonra öğretmen olarak Bolu'ya tayin edildi. Bu şehirde tanıştıkları Ağır Ceza Reisi Vekili Ziya Hilmi, kendilerine Lenin'den bahsetti. Nâzım, Rusya'yı görmek istediğini belirtti. Orada kafasına koymuştu, Rusya'ya gidecekti. 1921 Ağustos'unda Bolu'dan ayrılıp Doğu'da, Kazım Karabekir Paşa'nın yanında öğretmenlik yapmaya gidiyormuş gibi davranarak vapurla Zonguldak'tan Trabzon'a geçti, oradan yine vapurla 30 Eylül 1921'de Batum'a vardı. Böylece nicedir hayalini kurduğu Rusya'ya ayak basmıştı. Doğruca Moskova'ya giderek "Doğu Emekçileri Komünist Üniversitesi'ne" yazıldı. Marksizm-Leninizm eğitimi aldı. Nâzım, bu okulda tabiri yerindeyse bir komünist ajan-fedai olarak yetiştirilecekti. Hatta Lenin'in 24 Ocak 1924 günü ölmesi üzerine Nâzım, Lenin'in mezarında beş dakika nöbet tuttu.

Genç Nâzım Hikmet.

Moskova'da üniversiteyi bitiren Nâzım Hikmet, 1924 Ekim'inde, çıkışında olduğu gibi yine gizlice sınırı geçerek Türkiye'ye girdi ve yazarlığa başladı. Yazılarından ve komünist faaliyetlerinden dolayı sürekli gözaltına alınıyordu. Nâzım Hikmet, İstanbul'da 31 Ocak 1935'te, önceden tanıştığı Piraye Altinoğlu ile evlendi. Daha önce Rusya'da iki defa evlenmişti. Bu "resmen" üçüncü evliliği idi. Daha sonra "resmi" evliliklerine devam edecek, gayr-ı resmî evliliklerinin sayısını kendisi de bilemeyecekti.

29 Mart 1938'de "Askeri kişileri üstlerine karşı isyana teşvik" suçuyla 15 yıl ağır hapse mahkûm edildi. Ankara Cezaevi'nde bir müddet yattıktan sonra İstanbul'da Sultanahmet Cezaevi'ne getirildi. Haziran 1938'de Donanma Komutanlığı Askeri Mahkemesi'nde de yargılanmaya başlandı. 29 Ağustos 1938'de neticelenen davada "askeri isyana teşvikten" 20 yıl ağır hapse mahkûm oldu. İki cezası birleştirilince 35 yıl tutuyordu.

O, CHP iktidarı döneminde toplamda 56 yıl hapis cezasına çarptırıldı. Farklı zamanlarda yıllarca cezaevinde kaldı. 1950 yılında Demokrat Parti iktidar olunca Vatan Gazetesi sahibi Ahmet Emin Yalman, Nâzım'ın affedilmesi için çok büyük bir gayret gösterdi. İlim, fikir, sanat, siyaset dünyamızdan 150 kadar önemli isimden imza aldı. Nâzım'ı göklere çıkaran yazılar yazdı. Nâzım Hikmet gibi komünist, Rusçu bir şairin affedilmesi için Başbakan Adnan Menderes'e 150 meşhur kişinin af isteğiyle başvurdu. DP iktidarı isteseydi 1950 yılında çıkardığı af kanunundan Nâzım Hikmet'i ayrı tutabilirdi. Menderes böyle bir yola girmedi. Ve Nâzım, 1950 yılında affedilenler arasında oldu.

Nâzım Hikmet hapisteyken ziyaretine gelen dayı kızı Münevver Berk'e âşık olmuştu. Hapisten çıkınca karısı Piraye'den ayrıldı ve Münevver'le yaşamaya başladı. 26 Mart 1951'de Mehmet adını koydukları bir oğlu oldu. O arada Nâzım, Kadıköy Askerlik Şubesi'ne çağrılmıştı. Orada kendisine askerliğini yapmamış olduğu, hemen sevk edilmesi gerektiği bildirildi. Sağlık raporlarını gösterdi, kabul edilmedi. Şubeden hazırlıklarını yapmak için bir haftalık izin aldı. Öldürülmekten korkan Nâzım Hikmet, yine Rusya'ya kaçmanın planlarını yapmaya başladı.

Bu defa kendisine gazeteci ve oyun yazarı Refik Erduran yardım etti. 17 Haziran 1951 sabahı, askerlik işini düzeltmek maksadıyla Ankara'ya gideceğini söyleyerek evden ayrıldı, oradan gizlice Refik Erduran'ın hazırladığı sürat teknesine bindi. Bulgaristan sahillerine çıkmayı hedeflemişlerdi. Önce Romanya'ya geçip oradan da Moskova'ya giden Nâzım Hikmet, 25 Temmuz 1951'de, Bakanlar Kurulu kararıyla Türk vatandaşlığından çıkarıldı.

Nâzım Hikmet, edebiyat olarak zengin fakat vefa duygusundan mahrum bir kişidir. Moskova'ya kaçtıktan sonra vefa duygusunu unutan Nâzım, hem Ahmet Emin Yalman'a hem de Adnan Menderes'e sövmeye başladı. İşte onun hakaretlerinden bir örnek:

"Bir adınız var Adnan Bey, adımıza benzeyen

Dilimiz kuruyor, dilimizi konuştuğunuz için

Bitten, açlıktan, sıtmadan betersiniz."

Nâzım'a ve bütün Türk komünistlere göre insanlar iki türlüdür:

Batı ittifakı içinde olanlar gericidirler, faşisttirler, vatan hainidirler. Sovyet Rusya taraftarı olanlar ise ilerici, devrimci ve yurtsever aydınlardır. Nâzım ölünceye kadar bu düşüncelerle yaşadı ve yazdı. Türkiye'nin; Azerbaycan, Türkmenistan, Özbekistan, Bulgaristan, Macaristan gibi kayıtsız şartsız Moskova'nın sömürge toprağı olmasını istedi.

Nâzım Hikmet'in Moskova'da rahatı yerindeydi. Dayalı döşeli lüks bir evde kalıyordu. Altına lüks bir araba verilmişti. Bol para alıyordu. Demir perde ülkelerini dolaşıyor, konferanslar veriyor, toplantılara katılıyordu. Ama o her zaman tedirgindi, her zaman ölüm korkusuyla yaşıyordu. Stalin'in aşırı şekilde methedilmesi, putlaştırılması onu rahatsız etmeye başlamıştı. Yakınlarına şöyle diyordu. "Stalin Yoldaş'a büyük bir saygım var; ama onu güneşe benzeten şiirler okumaya dayanamıyorum, bu yalnız kötü bir şiir değil, kötü duyarlılık."

Bu gibi çok hafif tenkit bile Rusya'daki idarede büyük rahatsızlık meydana getirmişti. İlgililer bir iki defa kendini ikaz etmişlerdi. Kulağına, disiplinsiz davranışlarını sürdürürse, yemeklerine katılan ilaçlarla yavaş yavaş zehirlenebileceği ya da bir kazaya kurban gidebileceği dedikoduları fısıldanmaya başlanmıştı.

Nâzım Hikmet Azerbaycan, Türkmenistan, Özbekistan, Kazakistan gibi Müslüman Türklerin bulunduğu yerleri ve diğer komünist ülkeleri gezmişti. Halkın nasıl fakir ve perişan, nasıl hürriyetten mahrum olduğunu, muhaliflerin nasıl işkencelerle öldürüldüğünü çok iyi bilmekteydi. Kendisine yapılan bu ikazlardan sonra müthiş korkmaya, her gün öldürülmek endişesiyle yaşamaya başlamıştı. O artık kararını vermişti; hiçbir yerde, hiçbir şekilde Stalin'i ve komünizmi tenkit etmeyecek; gününü gün etmeye bakacaktı.

Nâzım Hikmet

Sultan Abdülhamit'i sevmezdi. Hâlbuki dedesi Hasan Enver Paşa, Sultan'ın en önemli adamlarından biriydi. Bir şiirinde Abdülhamit'i öğrenci katili olarak anlatıp iftira atmıştır. Şiirinde diyor ki:

"Abdülhamid

Atardı tıbbiye talebesini

Sarayburnu'ndan

Akıntı götürmüş çuvalları

Bulamadılar"

Hâlbuki bu yalandır. Sultan Abdülhamid, bir tek tıbbiye talebesini bile çuvala koydurup denize attırmadı.

Nâzım Hikmet, Viyana'da ve Berlin'de yapılan Dünya Gençlik Festivali'nde, genç komünistlere bağıra bağıra yalanlar söylüyordu: "Çocuklar, Sovyetler'de her işçinin bir arabası var. Gelecek yıldan itibaren de ekmek bedava dağıtılacak!" Bunlar da gerçek dışı şeylerdi. Propagandadan ibaretti. Çünkü değil 1955 yılında, 1991 yılında bile Sovyet işçilerinin yüzde birinin kapısında özel arabası yoktu. Ekmek bedava dağıtılmıyordu, devlet fırınlarında pişirilen ekmeğe ekmek demek için kırk şahit lazımdı.

Nâzım Hikmet, Sovyet topraklarında ve zaman zaman çıkıp gittiği Avrupa ülkelerinde Rus Gizli Polis Teşkilâtı tarafından adım adım takip edilmesinden bir rahatsızlık duymuyor muydu? Belki de duyuyordu. Ama Moskova'nın bu kaba saba tavrına karşı en küçük bir şekilde itiraz etme cesaretini gösteremiyordu. Aksine Moskova'da yaşamaktan duyduğu büyük huzuru şiirlerinde dile getiriyordu.

Moskova'yı Türkiye'den daha çok sevdiğini özellikle belirterek diyordu ki:

"Memleketim, Türkiye'm seni düşünüyorum

Zaten bir dakika çıktığın yok aklımdan

Hasretin dayanılır gibi değil

Moskova'da yaşamanın saadeti olmasa."

Kayıtsız şartsız Moskova'nın emrine girmişti. Gözü Rus devletinin efendilerindeydi. Kendisine ne dense onu yapıyor, bu bakımdan bugün ak diyerek alkışladığını, göklere çıkardığını, Moskova'dan yeni bir emir gelince hemen yerin yedi kat dibine batırıyordu.

1951 yılında Türkiye'den kaçarak Moskova'ya sığındığın da Rusya medya kurumu TASS muhabirine söyledikleri bütün dünya basınında yer aldı. Stalin sağdı. Nâzım Hikmet insanlık âleminin bu en kanlı cellâdına methiyeler düzerek sesini yükseltiyordu:

"... O kadar bahtiyarım ki bütün hayatımı, aşkımı, idealimi, bu muazzam şehre borçluyum. Ben Sovyetler Birliği'nin çocuğuyum. Stalin, benim için mühimdir. Gözümün ışığıdır. Fikirlerimin kaynağıdır. Beni Stalin yarattı. Moskova'da onun büyük ismini taşıyan üniversitede okudum. Her şeyimi ona borçluyum. O, yalnız bütün dünyanın en büyük adamı değil, şahsen bana aydınlık veren en büyük kaynaktır!"

Nâzım Hikmet'in bu ve benzeri beyanları üzerine Türkiye'de Cumhuriyet Gazetesi de öfkesini yenemedi. Nâzım'ın bir resmini bastı. Altına da şu açıklamayı koydu:

"Nâzım Hikmet'in resmini, yüzüne tükürmeniz için basıyoruz."

Stalin 1953 yılında öldü. Nâzım Hikmet, Budapeşte Radyosu'nda ağlaya ağlaya derin üzüntüsünü şöyle açıkladı:

"5 Mart 1953

İlk önce kim kime metin ol kardeşim diyecek.

İlk önce kim kime başsağlığı dileyecek.

Hepimizindi o!

Hepimizindir!

Yoldaşlarım acınızı duyuyorum.

Sizin duyduğunuz gibi tıpkı.

Aynı şiddetle kardeşlerim.

Hüngür hüngür ağlamak geliyor içimden.

Tutuyorum kendimi.

Aynı metanetle

Seviyorum onu,

Marks'ı, Engels'i, Lenin'i sevdiğim gibi,

Aynı muhabbetle,

Aynı hürmetle!"

Stalin, Sovyetlerde milyonlarca insanı katleden bir canavardı. Geçmiş sayfalarda anlattık. Ahıska ve Kırım Türklerini 24 saat içinde yerlerinden yurtlarından uzak diyarlara sürdürmüştü. Nâzım, Stalin'i öve öve bitiremiyordu. Stalin Azerbaycan'da, Türkmenistan'da, Özbekistan'da, Kırgızistan'da yüz binlerce Türk aydınını yok etmişti.

Bizden Boğazları, Kars'ı ve Ardahan'ı istemişti. İşte Nâzım'ın gözünün nuru bu zalim adamdı. Nâzım böyle bir insan kasabının önünde secdelere kapanıyor, onu muhabbetle ve hürmetle anıyordu. Fakat Ruslar bile Stalin'e Nâzım Hikmet gözüyle bakmıyorlardı. Nitekim 1956 yılında, SSCB Komünist Partisi'nin 20. Kongresi'nde Kruşçev, Stalin'e karşı kesin bir cephe aldı. Stalin'e tapınmayı yasakladı ve eski diktatörün bütün zulmünü, kanlı tuzaklarını, Hitler'den daha fazla insan öldürdüğünü bütün dünya milletleri önünde açıkladı. Geçmiş sayfalarda anlatmıştık. Ve Kruşçev, bütün Sovyet yazarlarına emir verdi:

"Stalin'in aleyhinde yazacaksınız ve onun zulmünü lanetleyeceksiniz!"

Kruşçev'in emrini derhâl yerine getirenlerin başında Nâzım Hikmet de vardı. TASS'a söylediklerini unuttu. Budapeşte Radyosu'nda hüngür hüngür ağlayarak okuduğu ağıt üzerine kalın bir çizgi çizdi. Bu defa Stalin'i lanetleyen bir şiir yazdı. Çünkü kendisine öyle emredilmişti. İşte bu şiir de Nâzım Hikmet'in yeni Stalin şiiridir:

"Taştandı, tunçtandı, kâğıttandı
iki santimden yedi metreye kadar
Taştan, tunçtan, alçıdan ve
kâğıttan çizmeleri dibindeydik.

Şehrin bütün meydanlarında,
Parklarda, ağaçların üstündeydi
taştan, tunçtan, alçıdan ve kâğıttan gölgesi.
Taştan, tunçtan, alçıdan ve kâğıttan bıyıkları
lokantalarda içindeydi çorbalarımızın
Odalarımızda, taştan, tunçtan alçıdan
ve kâğıttan gözleri önündeydik."

Nâzım Hikmet, ölçüsü olmayan müthiş bir komünistti. Rusya'ya koyu bağlı bir adamdı! Devre göre konuşan, yazan, yaşayan ve dün göklere çıkardıklarını, aldığı emir üzerine derhâl yerlere batırmakta tereddüt etmeyen mükemmel bir komünistti. Sovyet Rusya'ya çok bağlıydı. O kadar ki sağ olsaydı ve Marksist rejimin Rusya'da gümbür gümbür yıkılıp gittiğini görseydi, ya kahrından ölür giderdi veya beynine bir kurşun sıkarak intihar edebilirdi.

Nâzım Hikmet aynı zamanda birkaç kadınla düşüp kalktı.

1952'de göğsündeki ağrılar yüzünden yatırıldığı Barvikha Sanatoryumu'nda üç ay kadar kalan Nâzım Hikmet, burada tedavisini yapan "Galina Grigoryevna" adlı genç bir doktor kızla birlikte olmaya başlamıştı. Hastaneden çıkınca komünist idare, bu doktoru kendinin özel doktoru olarak görevlendirmişti.

Nâzım Hikmet'in Polonyalılarla da arası son derece iyi idi. 1952 yılı sonunda, büyük dedesi yoluyla Polonyalı Borzenski ailesinden geldiğini öğrenen dostları, ona bir Polonya pasaportu çıkartmıştı. Böylece Nâzım Hikmet, büyük dedesinin soyadıyla Polonya vatandaşlığına kabul edilmiş oldu: Nâzım Hikmet Borzenski.

Nâzım'ın hayatında çok kadın oldu demiştik. Çok yakın arkadaşlarından Zekeriya Sertel ondan bahsederken: "Elbet hayatına birçok kadın karıştı." diyordu. Bu kadınlardan sadece üçüyle nikâhlı yaşadı. Türkiye'deki son eşiyle, dayısının kızı, tek çocuğunun anası Münevver Hanım'la resmi nikâhları olmadığı yazılır. Münevver Hanım, Mehmet'e hamileyken Nâzım hapisteydi. Münevver Hanım, onu tam on yıl büyük sıkıntılarla, çilelerle bekledi. Münevver Hanım önce lüzumsuz bir polis takibi altındaydı. Sonra elinde avucunda bir şeyi yoktu. Nâzım Hikmet, Mehmet'e Son Mektubumdur şiirinde diyor ki:

"Müşküldür

Babasız büyütmek erkek evlâdı.

Ananı üzme oğlum,

Ben güldürmedim yüzünü,

Sen güldür

...

Anan

Anaların en iyisi, en akıllısı

Yüz yıl yaşar inşallah."

Nâzım Hikmet, şiirinde de ifade ettiği gibi Münevver Hanım'ı çok üzmüş, mutsuz etmişti. Münevver Hanım'ın uzun yıllar sonra Varşova'da aklı başına geldiğinde iş işten çoktan geçmişti.

Nâzım Hikmet, Demokrat Parti iktidarının 1950 yılında çıkardığı aftan istifade ederek dışarı çıkınca Münevver Hanım'la çok az beraber oldu. Çünkü o, 1951 yılında Moskova'ya kaçtı. Çileli eşi, oğlu Mehmet'le birlikte İstanbul'da kaldı. Nâzım Hikmet kaçarken karısını ve oğlunu pekâlâ yanına alabilirdi ama almadı. 1951 yılında Moskova'ya yerleşince Dr. Galina isimli bir Rus kadınıyla on yıl kadar birlikte, nikâhsız yaşadı.

Günün birinde "**Vera**" adlı bir kadına rastladı ve doktor metresini bırakıp Vera'yla evlenmek istedi. Hâlbuki Vera evliydi ve bir de çocuğu vardı. Nâzım, Vera'ya çok ısrarla birlikte yaşamayı teklif ediyordu. Elinde çikolatalar ve çiçeklerle sık sık bu kadının çalıştığı Enstitüye gidiyordu. Sevdalandığı bu kadının savaşta ölmüş olan babasından altı yaş daha büyüktü. Ama o yaşına bakmıyor, kadının peşini bırakmıyordu. Nâzım'ın yazlığı, kışlığı, özel otomobili vardı. Geliri yerindeydi. Araya Vera'nın kocası girdi. Gelip Nâzım'la konuştu:

- İki şartım var. Onları kabul etmezsen Vera'yı katiyen boşamam, evlenemezsiniz, dedi ve şartlarını söyledi: Vera'yı resmî nikâhla alacaksın ve haftada bir defa da benim evime gelmesine izin vereceksin!

Nâzım Hikmet, ikinci şartı kabul edebilir miydi? Türkiye'de iken Şeyh Bedrettin Destanı isimli şiirinde şöyle seslenmişti:

"Hep bir ağızdan türkü söyleyip,

Hep beraber sulardan çekmek ağı,

Demiri oya gibi işleyip hep beraber,

Hep beraber sürebilmek toprağı,

Ballı incirleri hep beraber yiyebilmek,

Yârin yanağından gayrı her şeyde

Her yerde, hep beraber diyebilmek için..."

Nâzım Hikmet deli dolu bir komünist olduğu için yârin yanağından başka her şeyin yoldaşlar arasında ortak olmasını istiyordu. Ama Moskova'da Vera'nın nikâhlı kocası İvan, karısından boşansa bile onun ballı incirlere benzeyen dudaklarına ve yanaklarına Nâzım'la birlikte ortak olmakta ısrarlıydı. Peki, bu Türk şair şimdi ne yapmalıydı?

Sekiz yıl birlikte olduğu Dr. Galina'ya biri limuzin olmak üzere iki arabasını, eşyalarını, tablolarını, neyi var nesi yoksa verdi. Kendisine yalnızca Moskova'daki apartman dairesini bırakmıştı. O arada Vera da kocasından ayrılmıştı. 18 Kasım 1960'da Nâzım'la Vera evlendi.

Nâzım Hikmet ve Vera

Vera'nın kocasının iki teklifini de kabul etti. Vera'yla resmî nikâh kıydırdığında güzel karısı yirmi sekiz yaşındaydı.

Kendisi de elli sekiz yaşına girmişti. Aralarında 30 yaş fark vardı. Zekeriya Sertel, "Nâzım Hikmet'in Son Yılları" isimli kitabının 259. sayfasında aynen şöyle yazıyor:

"Bir gün kendisine evliliğin nasıl gittiğini sorduğumda bana şu cevabı vermişti: 'Bilmediğin kadar mutluyum ben,' demişti. 'Görmüyor musun be! Gençleştim be! Yahu Zikri (Zekeriya) şu yeni Sovyet kuşağı yok mu, alabildiğine serbest. Meselâ bizim Vera istediği zaman bana sormadan çıkar gider. Günlerce gelmez. Nereye gider, niçin gider, nerede kalır? Bana söylemeye bile lüzum görmez!'"

Bak şu işe!

Nâzım Hikmet beş yıl kadar süren son evliliğinde sarı saçlı, mavi gözlü, güzel Vera'ya göz kulak olamadı. Yatakları da, odaları da ayrıydı...

Şimdi tabi olarak soracaksınız, "Münevver Hanım ne oldu? Mehmet ne oldu?" diyeceksiniz. Nâzım'ın, oğlu Mehmet için yazdığı şiirler gerçekten güzeldir, okuyanı hüzünlendirecek bir hasretle yüklüdür.

1960 Temmuz'unda Münevver Hanım'la Mehmet de Türkiye'den kaçırıldılar. Önce Polonya'ya (Varşova'ya) götürüldüler. O tarihte Nâzım, Moskova'daydı ve Vera ile evliydi. Varşova'ya getirilen Münevver Hanım'a ve oğlu Mehmet'e Nâzım katiyen sahip çıkmadı. Ana oğul bir başlarına Varşova'da kaldılar. Nâzım 3-4 yıl içinde oğlunun iyi yürekli anasıyla, çok çileli eski karısıyla, sadece iki defa görüşebildi. Yanlarında 3-4 gün bile kalamadı. Tekrar Moskova'daki hovarda karısına döndü.

Münevver Hanım

Nâzım'ın en yakın arkadaşlarından (eski yoldaşlarından) Zekeriya Sertel, "Nâzım Hikmet'in Son Yılları" isimli kitabında diyor ki: "Ruslar Nâzım'a katiyen inanmadılar. Onu evinin içinde ve dışında bile KGB mensuplarıyla adım adım takip ettiler. Nâzım kendisini takip edenlerden gölgem-pasaportum diye bahsediyordu." Zekeriya Sertel anılan kitabında diyor ki: "Çıktık, Viyana'nın meşhur güzel parkına doğru yürüdük. Ama nereden çıktığı bilinmeyen iri yarı bir adam peydah oldu yanımızda. Nâzım'la Türkçe konuşuyordu. Merakla sordum:

"Bu kim?"

Nâzım gülerek arkadaşının kolunu tuttu ve bana tanıttı: 'Bu, benim pasaportumdur. Ben onsuz hiçbir yere gidemem. Onun için, gölgem gibi hep yanımda bulunur!'

"Anlamıştım. Sovyet sivil memurlarından biriydi. Nâzım ilk kez Sovyetler dışına çıkıyordu. Bu adamı yanına takıvermişlerdi."

Moskova'ya varır varmaz Nâzım'ı derhâl Kremlin Hastanesi'ne yatırdılar. Burası, yalnız Sovyet Komünist Partisi'nin hastanesidir. Yani burada yalnız parti önderleri, onların aileleri, dışarıdan gelmiş olan Komünist Partili misafirler yatabilir.

Halktan hiç kimse bu hastaneye giremez. İşte Nâzım'ı bu hastaneye yatırdılar. Garip bir rastlantı, Moskova'da onun gölgesi olan arkadaşı da yine aynı hastanede yatmaktadır. Hatta yatakları aynı odadadır. Ve tuhaftır ki her ikisi de bu hastanede üç ay tedavi görmüştür. Ve hastaneden ikisi birlikte çıkarlar ve yine Nâzım'ın evinde buluşurlar.

Yani, Rus istihbaratı Nâzım'ı tamamen esir etmişti. Kim böyle bir şeye katlanabilir? Hangi insan böyle bir takibe boyun eğebilir? Ya korku, ya da bağlılık...

Nâzım Hikmet Moskova'da, hastane odasında, evinin içinde bile polis takibi altında yaşamaya itiraz edemedi. Rusya ve diktatörlerinden korkuyordu. Sovyet idarecilerine: "Yahu beni neden böyle takip ediyorsunuz? Bana neden güvenmiyorsunuz? Bu ayıptır! Bu, bana büyük hakarettir! Yapmayın! Şu adamları arkamdan çekin!" diyemedi. Çünkü işin içine girmişti bir defa...

Zekeriya Sertel, kitabının 118 ve 123. sayfalarında anlatıyor: "Nâzım'la İsveç'e ve Finlandiya'ya gittik. İşçi evlerini gezdik. Mükemmel dairelerdi. İsveç ve Finlandiya işçileri, Sovyet işçilerinden çok daha fazla kazanıyor, çok daha rahat yaşıyorlardı. Nâzım'ın ağzını bıçak açmıyordu. Gördüklerine inanamıyordu. Nâzım, dedim. Turnayı gözünden vurdun. Bundan daha güzel bir röportaj konusu olamaz!

"Deli misin," dedi. Ben bu gördüklerimi yazarsam beni Sovyetlerden kovarlar. Bilmiyor musun Moskova Radyosu, Televizyonu ve Sovyet gazeteleri durup dinlenmeden kapitalist memleketlerdeki işçilerin sefaletinden, açlığından söz eder? Sovyet işçisinin görülmemiş refah ve hürriyete kavuştuğunu söyler. Ben bunun tersini nasıl yazabilirim?"

Nâzım, çok korktuğunu belli ediyordu. Bu sebeple gerçekleri yazamıyordu. Efendilerinin gözüne girebilmek için gittiği kapitalist ülkelerde üstelik kuyruklu kulaklı yalanlar da söyledi:

"Çocuklar! Sovyetlerde her işçinin bir arabası var. Gelecek yıldan itibaren, ekmeği de bedava dağıtacaklar." diyerek efendilerinin gözüne girmeye çalıştı. Türkiye'de birtakım yerli komünistler Nâzım Hikmet'i bir kahraman gibi göstermek için insanı şaşırtan yalanlarla toplulukların önüne çıkıyor. Onlardan birinin müthiş bir yalanını Hürriyet Gazetesi'nde geçiyordu. Güya bir toplantıda Ruslar, Türkiye'nin aleyhinde konuşmaya başlamışlar da Nâzım Hikmet dayanamamış ayağa kalkarak o Rus yetkililerine demiş ki: "Bana bakın, damarlarımda beş litre kan var, hepsini Türkiye toprakları için akıtmaya hazırım. Türkiye'nin aleyhinde konuşamazsınız!"

Ruslar da korkularından sus pus olmuşlar. Vay, vay, vay! Bu müthiş yalana mercimek kadar aklı olanlar bile inanamaz. Nâzım Hikmet değil Rusların bulunduğu bir toplulukta, hiç kimsenin olmadığı bir dağ başında bile bu cümleleri fısıltı hâlinde söyleyemezdi. Çünkü başına gelecekleri çok iyi bilirdi.

Kore'de çarpışan Mehmetçiklerimize Ruslardan önce Nâzım Hikmet seslendi ve askerlerimizin komünistlerin silahlı kuvvetlerine teslim olmasını önce Nâzım istedi. Nâzım Hikmet, Türk milletini değil, Kore ordusunu düşündüğü için askerimizin teslim olmasını teklif ediyordu. İşte şu mısralar Bolşevik Nâzım Hikmet'e ait:

"Kore'de yağmur yağıyor

Ya defolup gideceksiniz

Ya denize dökecekler sizi

Ne halt edeyim, deme Ahmet

Teslim ol hemen

Köyünü

Memleketini seviyorsan şu kadarcık

Teslim ol

Teslim ol ananın başı için

Teslim ol Türk halkı adına

Ahmet kardeşim

Kardeşlerine teslim ol."

Yavuz Bülent Bakiler şöyle anlatıyor.

"2002 yılında Bulgaristan'a gittiğimde Kırcaali'deki soydaşlarımızdan dinledim. Dediler ki:

"Bulgarlar bize zulmediyorlardı. Bizi dilimizden, dinimizden koparmaya çalışıyorlardı. Bu zulme dayanamadık. Türkiye'ye göç etmeye karar verdik. Biz göçe hazırlanınca Bulgarlar telaşlandılar. Çünkü köyler boşalacak, üretim düşecekti. Bulgar hükümeti göçü önlemek için Moskova'dan Nâzım Hikmet'i buraya davet etti. Nâzım burada bizi başına topladı. Türkiye'ye gitmememiz için saatlerce konuştu. Bize Türkiye'yi çok kötüledi. Türkiye'ye gidersek bin pişman olacağımızı söyledi. Arkadaşlarımızdan biri kalkarak bağırdı: Boşuna konuşma Nâzım. Öleceğimi bile bilsem ben Türkiye'ye gideceğim, anladın mı sen?"

Nâzım Hikmet o arkadaşın pasaportunu elinden alarak milletin önünde yırttı. Kendisinden nefret ettik. O, bizim değil; Bulgar'ın, Rus'un adamıydı." Peki, Nâzım Hikmet'in sonu nasıl oldu merak ediyor musunuz? Vera ile evlenen Nâzım, onunla Paris'e gidip orada Burjuva dediği çevrelere taş çıkartacak bir hayat yaşadığı oluyordu. Rusya'nın kendisine sağladığı geniş imkânlarla Vera ile birlikte ülke ülke dolaşmaya başladı.

1962 Ocağında Kruşçev'in aracılığıyla Sovyetler Birliği pasaportu da almıştı. O arada sağlığı da gittikçe bozulmaya başlamıştı. 1962'de Vera ile birlikte İtalya'da Milano, Floransa ve Roma'yı gezdikten sonra Paris'e gittiler. Vera orada gönlünce alışveriş yaptı. 4 Ocak 1963'te Moskova'ya döndüler.

Nâzım Hikmet artık Rusya'daki idarenin en üst seviyedeki adamları gibi bol imkânlar içerisinde yaşıyordu. Ama büyük acılar içerisinde kıvranıyordu da. Böbreklerinden ve kalbinden rahatsızdı. Devamlı kullandığı ilaçlar da artık tesir etmez olmuştu. 3 Haziran 1963'te bir kalp krizi neticesinde Moskova'daki evinde öldü. Rusya Yazarlar Birliği'nin düzenlediği bir törenin ardından Novodeviçly Mezarlığı'na gömüldü. Fakat ölümündeki gizli sır ortaya çıktı.

Yavuz Bülent Bakiler şöyle anlatıyor.

"Aydınlar Ocağından seçkin bir grupla beraber Yugoslavya'ya gitmiştim. Üsküp Tiyatrosu eski Genel Müdürü şair İlhami Emin bir toplantıda bize çok önemli bir açıklamada bulunmuştu. Demişti ki:

'25 yıl kadar önce buradan Moskova'ya gitmiştik. Nâzım Hikmet ölmüştü. Evine uğrayarak Vera'yı ziyaret etmek istedik. O görüşme esnasında Vera yanımıza bir defterle geldi. Defterin bütün sayfaları el yazısıyla doldurulmuştu. Vera o defteri bana vermek istedi. Dedi ki: 'Bu defterde her şey olduğu gibi yazılı. Nâzım eceliyle ölmedi. Onu Moskova'nın emriyle bizimkiler zehirlediler. Bu bir zan değildir, gerçektir. Nasıl diyeceksiniz? Öldüğü günün akşamı onu bir yemeğe davet ettiler. Böyle toplantılara birlikte giderdik. Nitekim bana, 'Haydi kalk, hazırlan!' dedi. Fakat gelen adamlar benim gitmemi katiyen istemediler. Sadece Nâzım'ı alıp götüreceklerini söylediler. Ve birlikte çıkıp gittiler. Döndüğünde ben uyuyordum. Nâzım'ın öğürtüsüne uyandım. Banyo lavabosuna kusuyordu. Vakit gece yarısını çoktan geçmişti. 'Çok fenayım! Midem ağzımdan çıkacak gibi!' dedi.

Onu yatağa yatırdım. Biraz sonra şiddetli öğürtülerle tekrar kusmaya başladı. Midesi âdeta isyan hâlindeydi. Bir ara ben dalmışım. Sabahleyin uyandığım zaman onu banyoda buldum, ölmüştü. Hâlbuki hiçbir rahatsızlığı yoktu. Nâzım'ı zehirledikleri ne samimiyetle inanıyorum. Otopsi yapmadılar. Alın, bu defteri beraberinizde götürün. Burada, Moskova'nın onu niçin öldürmek istediğini uzun uzun yazdım!'"

Şair İlhami Emin dedi ki: "Ben Vera'nın defterini almak istedim. Fakat bizim eski bakanlarımızdan Fahri Kaya şiddetle itiraz etti. 'Sakın alma,' dedi. 'Rus polisi üzerimizde yakalarsa başımıza binbir bela gelir! Sakın alma!' Ben de doğrusu korktum ve almadım. Vera o defteri daha sonra başkalarına vermiş. Onlar da sosyalizmin ve Rusya'nın aleyhinde olur düşüncesiyle Vera'nın açıklamalarını ört bas etmişler."

Rusya'daki cesedinden arta kalanların yurda nakli ve üzerindeki "vatan haini" yaftasının kaldırılması için pek çok toplantı yapıldı. Netice alınamayınca adına vakıf kuruldu.

Paneller, açık oturumlar, anma toplantıları yapıldı. İnternet siteleri açıldı, kitaplar yayınlandı. Hedef aynıydı; "Nâzım Hikmet yeniden TC vatandaşlığına kabul edilsin! Kemiklerinin nakline izin verilsin!"

Ve dönemin başbakanı Recep Tayyip Erdoğan'ın girişimi ile Nâzım Hikmet tekrar Türk vatandaşlığına alındı. Bakanlar Kurulunun 5 Ocak 2009 tarihinde aldığı bu kararla Nâzım Hikmet, 58 yıl sonra yeniden Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı oldu.[37]

Bir mola bilgimiz daha bitti. Değerli okuyucu, buraya kadar sabırla okuduysan bundan sonrasını da asla bırakma. Sıra Rusya'nın en derin adamı Putin'i anlatmaya geldi. Mevzu derin. Yolculuğumuza devam edelim. Derinliğe devam...

37 Nâzım Hikmet bölümü için bkz: Yavuz Bülent Bâkiler, Kılıçlar ve Kalemler, Yakın Plan Yayınları, İstanbul 2014, s. 187-208 arası. Ahmet Kabaklı, Nâzım Hikmet, Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları, İstanbul 2016. Burhan Bozgeylik, Nasıl Yaşadılar Nasıl Öldüler, Cihan Yayınları, İstanbul 2014, s.254-263 arası. Mustafa Güldağı, Derin Çin, Lopus Yayınları, Ankara 2021, s. 66-67.

DERİN DEVLETİN DERİN ADAMI "PUTİN"

O Rus derin devletinin yetiştirip devletin başına yerleştirdiği adam! Rusya'daki bankerleri tekrardan dizayn etti.

İçeriyi toplayıp Rusya'yı tekrar yayılıma geçirdi.

Çeçen direnişini bitirip pasifize etti.

Suriye'de milyonlarca kişinin ölümüne sebep oldu.

Kırım'ı aldı.

Ukrayna ve Gürcistan'ın bazı yerlerine çöküp terbiye etti.

Hızla Afrika'ya sıçradı.

Libya'da üs kurdu.

Türki Cumhuriyetlerde yeniden yapılandı.

PKK ve PYD'ye destek verip Rusya'da büro açtırdı.

Başına bela olacak Kafkasları dünyanın neresinde olursa olsun acımadan infaz ettirdi.

Rus istihbaratını hızla modernize edip tüm kıtalarda yeniden yapılandırdı.

Onunki Rus casusluğundan devlet başkanlığına uzanan şaşırtıcı ve ürpertici bir hikâye...

Bilinmeyen Putin'i anlatmaya başlıyoruz.

Putin, 1952 yılında Vladimir Spiridonoviç ve Mariya İvanovna'nın çocuğu olarak Petersburg'da doğdu. Petersburg'un o zamanki

adı Leningrad idi. İki erkek kardeşi vardı, ancak bunlardan bir tanesi hemen doğumdan sonra, diğeri de çok küçükken difteri hastalığından vefat etmişti. Her ne kadar Sovyet kanunları vaftiz edilmeyi yasakladıysa da Putin, Rus Ortodoks Kilisesi'nde vaftiz edilmişti. Gençlik yıllarında arkadaşları arasında "Putka" ismiyle çağrılırdı. Babası Vladimir Spiridonoviç bir fabrikada ustabaşı, annesi Mariya ise ev kadınıydı. Babası 2. Dünya Savaşı sırasında Leningrad'ın (Petersburg) savunmasında çarpışmıştı.

Putin'in çocukluğu

Putin'in çocukluğu Leningrad'da geçti. İlk ve ortaokulu burada okudu. 1960'ta 12 yıl sürecek temel eğitim hayatına başladı. Kahramanlar şehri Leningrad'da bir vatansever ve bir komünist olarak yetiştirildi. Lise ve üniversite yıllarında istihbaratçı olmaya karar verdi. Kendi sözleriyle bu isteğinin nedenini "Tek bir kişinin çabaları, orduların yapamadığı şeylerin yapılmasını sağlayabilir. Bir casus binlerce kişinin kaderini belirleyebilir" diyerek ifade ediyordu. 1960'lı yılların başında dokuzuncu sınıfa devam eden Putin, Leningrad kentindeki KGB binasının kapısını çalar ve karşılaştığı yetkili kişiye KGB ajanı olmak istediğini söyler. Konuştuğu yetkili karşısında gördüğü bu heyecanlı gençten oldukça etkilenir, ancak ona KGB ajanı olabilmesi için ordu ya da yüksek öğrenimin gerekli olduğunu söyler. Bu yanıtı alan Putin, biyografisinde de belirttiği gibi amacına ulaşmak için önündeki bütün engelleri kaldırmaya kararlı olduğunu belirtir ve "Peki, KGB'ye girebilmek için hangi alanda okumalıyım?" diye sorar. Aldığı yanıt "hukuk"tur. Böylece Putin'in yaşam çizgisinin en önemli halkası belli olmuştur. Putin, hukuk fakültesine girer. Bu arada Almanca ve hukuk derslerinin yanı sıra Judo dersleri de alır. Ona göre Judo, bir spor olmaktan öte, bir hayat felsefesidir; insanın kendi ruhunu disipline edebileceği bir spordur.

Putin ile ilgili daha önemli bir konu var. "Dış Ticaret Hukukunda Teşvik Prensipleri" bitirme tezi ile 1975 yılında yüksek başarı notuyla hukuk öğrenimini tamamladı. Dış ticaret ve hukuku alanında uzmanlığı vardır. Dış ticaret konusunda Putin'i hafife almamak gerekir. Dış ticaret konusunda devletlerle sağlam satranç oynaması bu sebeptendir. Ticari ilişkiler üzerinden ciddi oyunlar kurabiliyor. Daha garibi var. 90'lı yılların başında Putin'in Petersburg Devlet Üniversitesi'nde bir doktora çalışması yaptığı ve ekonomi doktoru unvanı aldığı biliniyor ama doktora çalışmasının konusu hakkında hiçbir bilgi bugüne kadar kamuoyuna sızmadı. Şu bir gerçek ki Putin ticaret ve ekonomi alanında da yetiştirilmiş ve uzmanlaştırılmıştır.

İyi bir hukuk eğitimi alan Putin'in öğrenciliği sırasında azimlilik, güvenilirlik ve büyük bir organizasyon yeteneğine sahip olduğu söylenmektedir. Putin'in öğrencilik yıllarında Rus tarihinde önemli yer tutan Petro'ya hayran olduğu bilinmektedir.

Hukuk fakültesi bitirirken KGB'ye alındı. KGB'nin içinde çok büyük ve sıkı bir eğitimden geçti. Dil öğretildi, istihbarat teknikleri konusunda eğitildi. "Bilim ve teknik" konularında özellikle eğitildi. Bugün bilimsel ve teknik konularda iyi atılımlar ve operasyonlar yapma sebebi budur. Genç ajan Putin, önce Moskova'da verilen görevleri yerine getirdi.

Daha sonra yurt dışına gönderilecekti. KGB'nin Dış Haberalma Servisi'nin Almanca konuşulan ülkelerden sorumlu biriminde görevlendirilir. Almanya dışında Avusturya ve İsviçre'de de bulunacaktı ve bu yıllarda İngilizce'nin yanında mükemmel, aksansız bir Almanca'ya sahip oldu. Putin, göreve başladıktan on sene sonra Dresden-Doğu Almanya'ya gönderildi. Doğu Almanya'da ciddi görevler

yaptı. Doğu Almanya'nın Sovyetler Birliği için ayrı bir önemi bulunuyordu. Komünist Blok'un Batı ile burun buruna geldiği batıdaki bu uç noktada casuslar ve Kızıl Ordu birlikleri her yerdeydi.

Putin Doğu Almanya'da Dresden, Leipzig ve Erfurt'ta, Batı Almanya'da Bonn ve Hamburg'da, Almanya dışında Avusturya Viyana'da ve İsviçre'de de bulunmuştur. İlk görevi, Sovyet resmi haber ajansı TASS kimliği ile Almanya'nın başkenti Bonn'da casusluk yapmaktı. Putin, her kimliğe girecekti.

Bir yıl boyunca fuarlar şehri olarak nitelenebilecek Leipzig'de de görev yaptı. Bu dönemde Kızılordu Kültür Evi'nde görevliydi ama asıl görevi Doğu Alman şirketi VEB-Kombinat Robotron ile Batı Almanya'nın ileri teknoloji şirketi Siemens arasındaki ilişkileri açığa çıkarmaktı. Casus Putin, ileri teknoloji alanındaki geri kalmışlıklarının bilincinde olsa gerektir. Yüksek teknoloji sektörü her zaman çok hızlı gelişen bir sektör olagelmiştir. Casusluk sayesinde yapılan hırsızlıklarla bu alandaki farkı kapatmak şöyle dursun, asgariye indirebilmek bile mümkün değildi. Başka bir deyişle bilgi hırsızlığı yaparak açığı kapamanın imkânsızlığı aşikârdı ve yetersiz girişimler olarak kalmaya mahkûmdu. Ekonomik sistemin geri kalma sebeplerinden biri de yüksek teknoloji alanındaki geri kalmışlıktır ancak Batı'nın yardımı ve yatırımları ile sistem modernize edilebilirdi.

Putin, Doğu Almanya'nın çöküşüne kadar Dresden şehrinde KGB bürosunda çalıştı. Askeri casusluk ve endüstri casusluğu için Batılı ülkelerdeki yüksek teknoloji firmalarına sızdırılacak Doğu Alman bilim adamları ve teknisyenlerin seçilmesinden sorumluydu. Doğu Almanya'daki en büyük Sovyet askeri garnizonunun bulunduğu Erfurt'a sık sık gittiği bilinmektedir. Dresden,

Doğu Almanya'nın teknoloji merkezi ve aynı zamanda Doğu Bloku'nun 5 ileri teknoloji merkezlerinden de biriydi. Burada üretilen bilgisayarlar gibi ve yüksek teknolojik aletler, KGB başta olmak üzere Sovyetler Birliği'nin etki alanındaki bütün bölgelerde kullanılıyordu. Putin burada bilim teknik ajanlığı ve hırsızlığı yapacaktı. Putin'in casus iken yapmadığı iş yoktur.

Batıda casus olarak yaşadığı yıllardan edindiği deneyimle Putin'in bilim ve tekniğin öneminin farkına vardığını söylemek mümkündür. Bilim ve teknolojik yetersizlik devleti ciddi derece pasifize edebiliyordu. Anlayacağınız Putin, Almanya'da ve Avrupa'da her alanda casusluk yapıyordu. Casusluk yaparken de ciddi tecrübeler edinmeye başlıyordu. Bu, onun ileride devlet başkanı olunca doğru adımlar atmasını ve kararlar almasını sağlayacaktı. Putin çok zor ve önemli görevler yapmaya devam ediyordu. Yaptığı görevlerin tamamı şu an bilinmiyor. Bu görevleri ancak kendini vatanına adayanlar yapabilir.

Putin, Sovyetler Birliği istihbarat örgütü KGB için çalıştığı dönemde üstlendiği görevi 24 Haziran 2016'da ilk kez açıkladı. 1975'te KGB'ye katılan ve 1985 ile 1990 yılları arasında Almanya'nın Dresden kentinde görev yapan Putin, resmi olmayan istihbarat birimlerinde görev aldığını belirtti. Rusya Devlet Başkanı Putin, yaptığı işin ancak sıra dışı insanlar tarafından yapılabilecek bir iş olduğunu ifade ederken şu anda bu görevde olan ajanların da büyük fedakârlıklar yaptığını söyledi.

Putin'in şu konuşması ise ciddi derinlik içerir. Putin şöyle diyor: "Herkes hayatından, sevdiklerinden vazgeçemez. Uzun uzun yıllar boyunca ailesini bırakamaz. Herkes hayatını ülkesine hizmet etmeye adayamaz. Bunu sadece seçilmiş insanlar yapabilir. Hiç abartmıyorum. Resmi olmayan istihbaratta çalışanlar sıra dışı insanlardır."

Bakın işte bu çok önemlidir.

Neyse, biz ajan Putin'den devam edelim.

1980'lerin sonuna gelindiğinde artık Sovyet Rusya güçten düşmeye başlamıştı. Doğu Avrupa'daki gücünü de kaybediyordu. Sov-

yet güçlerine karşı protestolar ve eylemler başlıyordu. Putin Doğu Almanya'da bunlara bizzat şahit olmuştu ve işlerin zorlaştığını anlamıştı.

1989'da Doğu Almanya Sovyet Rusya için bir anda cehenneme dönüştü. Putin Dresden sokaklarında öfkeli kalabalıkların toplandığını kendi gözleriyle gördü. Ekim ayının başlarında siyasi sığınma talep ederek Prag'daki Batı Almanya büyükelçiliğine giden bir grup Doğu Almanyalının Batıya gidişine izin verildi. Siyasi sığınmacılar trenlerle Dresden üzerinden Batı'ya geçirileceklerdi. Tren Dresden'e geldiğinde güvenlik kordonunu kıran çok sayıda Doğu Almanyalı, trene binip ülkeden kaçmayı başardı. Rusya artık Doğu Almanya'daki kontrolünü kaybediyordu. İngiliz ve ABD kontrolünde olan Batı Almanya ise daha çok güçlenip prestij sahibi olmuştu. Dresden Belediye Başkanı Wolfgang Berghofer, yaşanan kargaşa anlarını şöyle hatırlıyor:

"Dresden'deki Kızıl Ordu Tank Birliği bize işleri kontrol altına almamamız halinde Moskova'nın devreye gireceğini söyledi ve tank paletleri döner, dedi."

9 Kasım'da Berlin Duvarı'ndan kontrollü geçişlere izin verilmesiyle kalabalıkların kendilerine olan güveni de arttı ve hem meydanlarda hem KGB binalarının önünde toplanmaya başladılar. O günlerde şüphesiz Putin'de sürekli temas halinde olduğu ve güvendiği üniformalı arkadaşlarının yardıma geleceğini düşünüyordu ancak beklenen olmadı. Rus devlet başkanı Mikhail Gorbaçov sessizdi. Tanklar harekete geçmedi. Putin o günler için "Kimse bizim için kılını bile kıpırdatmadı!" diyor. İşin başa düştüğünü anlayan KGB casusu Putin, binadaki tüm çalışanlara gizli belgeleri yaktırdı. Putin belge yakma olayını daha sonra şöyle anlatacaktı:

"Ben şahsen çok sayıda belgeyi yakarak imha ettim. O kadar çok şey yaktık ki sonunda soba patladı."

Artık Doğu Almanya çöküyordu. Rusya oradaki kontrolünü kaybetmişti. Berlin Duvarı yıkılacak ve Almanya tekrar birleşecekti.[38] Doğu Almanya'nın çöküşü Putin'in özel hayatında da büyük değişimlere yol açacaktı.

Berlin Duvarı ile Çin Seddi'ni karşılaştıran Putin, "İnsanoğlunun eliyle yaptığı ve uzaydan görülen tek yapıt Çin Seddi. Ancak neden Çin Seddi yüzlerce yıldır ayakta kalabildi de Berlin Duvarı yıkıldı? Çünkü Çin Seddi insanları korumak için inşa edildi. Berlin Duvarı ise bölmek için. İnsanların artık modern dünyanın gelişmelerinin dışında tutmanız mümkün değil. Toplumları bölmenin geleceği yok." ifadelerini kullandı.

Sovyetler Birliği son lideri Mihail Gorbaçov'un 1980'li yılların ortalarından itibaren uygulamaya koyduğu şeffaflık ve yeniden yapılanma politikaları, komünizmin sonunu hazırlamış ve tüm Doğu Avrupa ülkelerinde yönetimler değişmişti. Ajan Putin'den devam edelim.

Putin, görevleri esnasında Doğu Almanya'da tanıştığı Ludmila adlı bir kadınla evlendi. Putin bu evlilik için, "Eğer Ludmila ile evlenmeseydim hiç evlenemezdim." diyecekti. 1983'te evlenip 2013'e kadar evli kaldılar. Putin'in iki kızı oldu. Her ikisi de Doğu Almanya'da, Dresden'de doğdular, orada anaokuluna gittiler ve Moskova'daki Alman okulunda eğitim gördüler. Karısı Ludmila, Leningrad Devlet Üniversitesi'nde filoloji yani dil bilimi eğitimi aldı. Üniversiteden sonra hosteslik yapıp daha sonra Kaliningrad'da öğretmen olarak

38 Berlin Duvarı, Doğu Almanya vatandaşlarının Batı Almanya'ya kaçmalarını engellemek için 1961 yılında Berlin'de yapımına başlanan 46 km uzunluğundaki duvardır. Malumunuz, Hitler savaşı kaybedince Almanya ikiye bölünmüş, Doğu tarafı Rusya'da kalmış, Batı tarafı da Amerika ve İngiltere kontrolünde kalmıştı. Yaklaşık 4 metre uzunluğunda bir duvardı. Doğu tarafına bakan duvar kaçmaya yeltenenleri kolayca görmek için beyaza boyanmıştı. Bembeyazdı. Duvara yaklaşıp kaçmaya çalışanlar Ruslar tarafından hemen öldürülüyordu. Duvarın Batı Almanya'ya bakan tarafı ise grafiti ve resimlerle süslüydü. Doğu kısmında duvar boyunca yerde çelik kapanlar ve mayınlar vardı. 186 tane gözetleme kulesi vardı. Doğu tarafı motosikletli polislerce bazen de köpeklerle sürekli kontrol edilirdi. Kaçmak isteyenler kapanlara veya mayınlara basıp, yakalanıp ölüyordu. Tüm bu gözetleme ve kontrollere rağmen yaklaşık 5 bin kişi tüneller, evde yaptıkları balonlar vb. yollarla Doğu'dan Batı'ya kaçmayı başardı. Bu duvar, isteyen vatandaşların Batı Almanya'ya gidebileceğinin açıklanmasından sonra 1989'da yıkıldı.

çalıştı. Ludmila Almanca, İspanyolca ve Fransızca bilmektedir. Putin durmadı ve Doğu Almanya'daki istihbarat faaliyetlerine devam etti. Rütbesi hızla yükseldi. Bir yandan bir el onu eğitip tecrübeli hale getiriyordu desek yanılmayız.

Putin ve Ludmila evliliği

Putin'in karısı Ludmila o Almanya dönemi için şöyle diyordu: "Neredeyse evimiz haline gelen bir ülke haritadan siliniyordu. Komşum bir hafta boyunca hiç durmadan ağladı. İnsanların hayatları, kariyerleri... Her şey etrafımızda yerle bir oluyordu." diyerek yaşananları aktarıyordu.

Putin'in Almanya'daki en yakın dostlarından birisi Horst Boehm, protestocular tarafından o kadar çok aşağılanmıştı ki 1990'ların başlarında intihar etti. Putin'in zihnine kazınan ise kalabalıkların gücü ele geçirmesi halinde yaşanacakların ne boyutlara gelebileceği oldu.

Putin'in biyografisini kaleme alan yazarlardan Masha Gessen, "Alman dostları Putin ve ailesine 20 yıllık bir çamaşır makinesi verdi ve aile arabayla Leningrad'a döndü." diyor.

Gessen, Putin'in o dönemde ülkesine hizmet anlayışıyla hareket edip karşılığında hiçbir şey alamadığı düşüncesine kapıldığını ifade ediyor. Zaten Putin, Rusya'ya döndüğünde ülke de artık bıraktığı gibi değildi. Putin Rusya'ya dönünce Almanya'da beraber çalıştığı dostlarını unutmayacaktı.

Miami Üniversitesi'nden Profesör Karen Dawisha, Putin devlet başkanı olunca Dresden'de tanıştığı birçok kişinin daha sonra Rusya Devlet Başkanı'nın en çok güvendiği isimlere dönüştüğünü ifade ediyor. Bu isimler arasında uzun yıllar Rusya'nın silah ihracatını yöneten Sergey Çemezov ve ülkenin boru hattı üreticisi Transneft'in

başkanı Nikolai Tokarev de var. Putin'le yakın ilişkileri sürdürenler sadece Rus yetkililer de olmamış. Eski bir casus olan Matthias Warnig ise Baltık Denizi üzerinden Rus gazını Almanya'ya taşıyan Kuzey Akımı projesinin idari direktörü olacaktı.

Putin casusluğu sırasında ciddi deneyimler edinmiş bir adamdı artık. Putin'in biyografisini kaleme alan Alman yazar Boris Reitschuster, "KGB yılları Putin için kilit. Doğu Almanya'da geçirdiği dönem olmasaydı bugün karşımızda başka bir Putin ve başka bir Rusya olurdu." diyor. O yıllar, Putin'e hiç unutmadığı dersler verdi. Toplumun nasıl oluşturulabileceği ve güvenilir insan ilişkilerini nasıl kurabileceği konusunda ciddi fikirleri Dresden yıllarının etkisiyle oluştu. Her şeyin ötesinde mutlak hâkim güç gibi gözüken siyasi otoritenin nasıl bir anda çaresiz hâle gelebildiğini birinci elden deneyimledi.

Putin'in KGB elemanı olarak 23 yaşından 38 yaşına kadar Almanya'da geçirdiği yılların onun kişiliğini derinden etkilediği ileri sürülebilir. Parçalanmış Almanya'nın insanlarını, siyasi ve ekonomik yapısını yakından tanıma fırsatı buldu. Boş zamanlarında Goethe ve Schiller de dâhil Alman edebiyatının önemli örneklerini okudu. Dresden'de bir balıkçılar derneğine üye dahi olan Putin, 1983'te evlendikten sonra iki odalı bir evde oturdu. Putin ailesinde Almanca ve Rusça konuşulmuştur. Putin'in iki kültüre de kendisini yakın hissettiğini buradan çıkarabiliriz. Alman kökenli Katerina ve birkaç yılını sürgün olarak Almanya'da geçirmiş olan Lenin'den sonra Rusya'nın en tepesinde Almanya'yı çok iyi tanıyan Putin olacaktı.

Putin Almanları ve onların disiplinini hep takdir etti. 1990'da iki Almanya'nın birleşmesi ile Putin'in ülkeye dönmesi kaçınılmaz oldu. Rusya'ya dönen Putin, KGB'den yarbay rütbesi ile emekli oldu. 1990'da Leningrad'a dönünce Leningrad Devlet Üniversitesi'nde uluslararası konularda Rektör yardımcılığı yapmaya başladı. Leningrad Devlet Üniversitesi Dış İlişkiler Müdürlüğü'nde çalıştı, sivil gibi görünen bu görevde de KGB için çalıştı. Üniversiteye adım atar atmaz hukuk profesörü ve 1990'larda reformcu kimliği ile öne çıkan

"Anatoly Sobçak" ile ilişkiye geçti. İşte tam burada gariplikler başlıyordu. Bir el Putin'i birilerinin üzerinden siyasetin merkezine taşıyacaktı. Dikkatli okumaya devam...

Putin Siyasete Giriyor

Putin hızla bir göreve hazırlanıyordu. Sobçak, Petersburg belediye başkanlığına adaylığını koydu ve 1991'deki ilk serbest seçimlerin ardından belediye başkanlığını kazandı. Putin de başkan yardımcısı olarak çalışmaya başladı. Bir el onu hızla siyasete soktu. Aynı el onu hızla yükseltecekti. Bu el, Derin Rusya'dan başkası değildi. Hele bir olay var ki yıldızını daha da parlatacaktı.

1991 yılının Ağustos ayında yaşanan Stalinist darbe girişiminin bastırılmasında Putin çok önemli rol oynadı. Devlet Başkanı Boris Yeltsin ve Petersburg Belediye Başkanı Sobçak, Putin'i tebrik etti. Moskova'da Başkan Boris Yeltsin darbecileri durdurmayı başarırken Sobçak ise Putin ile beraber Petersburg'a bir askeri birliğin girişini engellemeyi başarmıştı. Moskova'da 300.000 kişi darbeyi protesto etmek için sokaklara dökülürken Petersburg'da bu sayı 500.000'i buldu. Putin, Sobçak'ı bütün enerjisi ile destekledi. Putin'in özellikle öteden beri ordu ile sahip olduğu özel ilişkiler kendisine yardımcı olmuştur. Bu olaylar üzerine Sobçak, Putin'i Petersburg Belediyesi Dış İlişkiler Komitesi Başkanlığı görevine getirdi. Boris Yeltsin'in de gözüne girdi.

Anatoly Sobçak

Bana sorarsanız Petersburg, derin Rusya'nın en önemli merkezlerinden biridir. Petersburg derin adamların yetiştirilip sahaya sürüldüğü yerdir. Plan ve proje Petersburg'da yapılır, denenir ve faaliyete geçerdi. Petersburg bilinmeden derin Rusya tam anlaşılmaz. Putin Petersburg'da belediye aracılığı ile eğitilip tecrübeli hale getiriliyordu.

Putin, belediyede ekonomik işleri de üstlenmişti. Batılı sözleşmeli da-

nışman firma KPMG ile iş birliğinin yürütülmesi işini de üstlenmişti. Almanya pratik olarak önem kazanıyordu ve o da Alman firmalarını Petersburg'a çekebilmeyi başardı. Dresdner Bank ile görüşmeler yaptı, banka yöneticilerini Petersburg'da şube açmaları için ikna etmeyi başardı. 1945'ten sonra Rusya'da banka işlemleri için lisans alabilen ilk banka Dresdner Bank oldu. Putin'in bu dönemi için Sobçak'ın ona danışmadan önce hiçbir karar almadığı söylenmektedir. Garip bir şekilde birileri Putin'in üstüne gelmeye başladı.

Bu dönemde maden ve değerli taşlar çıkarmak için lisans hakkı alabilmeye çalışan yabancı şirketlerden 200 milyon ruble rüşvet aldığı, bu para ile Fransa'nın Atlantik kıyılarında bir villa sahibi olduğu iddiaları ispatsız kaldı. 1993 yılında bir araştırma komisyonu Putin'in görevden alınmasını istedi ama mahkemeler olayla ilgilenmediler. Sobçak'ın Haziran 1996'da yapılan belediye başkanlığı seçimlerinden başarısız çıkması ve hakkında yolsuzluk iddiaları söylentisi yüzünden Paris'e gitmesinin ardından, Putin'de belediye yönetiminden ayrıldı. Yeni belediye yönetiminin başka bir görev teklifini kabul etmedi.

1996'da Putin'in bir anda Moskova'ya taşınması istendi. Bunu isteyen Rusya derin devletinin en büyük kolu olan Rusya istihbaratı FSB idi. Hızla Rusya devlet başkanının yardımcılığına getirildi. 1997'de daha önemli bir göreve getirildi: Rusya Federasyonu Başkanlığı İdari İşler Müdürlüğü Kontrol Daire Başkanlığı. Bu fonksiyonu ile yasaların yürürlüğe konması ve tüm başkanlık genelgelerinin ülke genelinde uygulanmasından sorumluydu. Bununla birlikte yine aynı yıl, 1997'de Güvenlik Konseyi'nin ekonomik güvenlikten sorumlu üyesi oldu. Kremlin'de çalıştığı yıllarda pek öne çıkmayan Putin, organizasyon yeteneği ile göz doldurmayı başarmıştı. Bir el Putin'i aşama aşama büyütmüştü. Acaba Putin'i daha ne kadar yükselteceklerdi? Devam edelim ve görelim...

Daha sonra 1998'de garip bir şekilde Rus istihbaratının yani FSB'nin başkanlığına getirildi. Belki de ileride verilecek büyük bir görev için Putin'in istihbaratı kendisine göre yeniden şekillendirip modernize etmesi istendi. FSB'ye atanınca, "Ait olduğum yere döndüm." demiştir.

Yeltsin'in genelgesi doğrultusunda FSB'deki ilk görevleri arasında kurumun Lubyanka'daki merkezinde 6000 olan çalışan sayısını 4000 düzeyine indirmek, "Ekonomik Güvenlik" ve "Anayasayı Koruma" adı altında iki yeni birimin oluşturulması vardı. Ekim 1998'de Putin'in idaresi altındaki FSB'de diğer başka yeni yapılanma çalışmaları da başlatıldı ve tamamlandı. Moskova'nın caddelerine koydurduğu levhalara FSB'nin telefon numaralarını yazdırması ve başı derde giren vatandaşın arayacağını umması da Putin'in ilginç bir uygulamasıdır. FSB Başkanı olduğu dönemde, FSB'nin ilişkilendirildiği birçok skandal da kamuoyuna yansımıştır: Özellikle FSB'nin ölüm komandolarının belirli kişilere karşı kullanıldığı söylenmiştir.

Yeltsin ve ailesine karşı soruşturma başlatan Başsavcı Skuratov'un seks skandalı da bu dönemde patlak verdi. Bilindiği gibi başsavcının bir otel odasında kadınlarla uygunsuz bir şekilde bulunduğu video kasetler kamuoyuna sızdırılmıştı.

Putin, İstihbarat Servisi Başkanı olduğu dönemde dostlarını ve kendisine yakın siyasileri önemli kilit görevlere getirdi. Yeltsin, Putin'i 29 Mart 1999'da FSB Başkanı görevindeyken 2 Ekim 1998'den beri sürekli üyesi olduğu Güvenlik Konseyi Sekreterliği'ne, yani Konsey Başkanlığı'na atadı. Güvenlik Konseyi Sekreterliği, Sovyet Rusya'daki derin Rusya olan Politbüro'nun yeni adıydı desek yanılmayız. Güvenlik Konseyi Sekreterliği, Derin Rusya'nın ta kendisidir. Putin'in buranın sekreterliğine getirilmesi büyük planın habercisiydi. Rusya yeniden dizayn edilecekti.

Ve beklenen oldu. Putin 1999'da başbakan oldu. Aynı yıl Rusya Devlet Başkanı Boris Yeltsin, Putin'e devlet başkanı olmayı teklif etti. Yerine vekâleten Putin'i getirdi. Putin Kremlin'e geçerek geçici devlet başkanı oldu. Böylece devlet başkanlığı konusunda eğitilecekti. Tüm bunları yapanın Rus Derin Devleti olduğundan şüphe yoktur.

Rusya Başkanı Yeltsin ve Putin

Yeltsin'in arzusu, ailesi ve yakın çevresinin karıştığı yolsuzluklar yüzünden yok edilmekten kurtulmanın yanında, uğrunda bunca yıl uğraş verdiği ve kendi eseri olarak gördüğü bugünkü Rusya'nın mevcut durumunun korunması ve bu yolda devam edilmesiydi. Bazı gözlemciler Putin'in seçilmesini Yeltsin'in yolsuzluklar yüzünden yargılanmaktan korkmasına, Putin'in de kendisini bu durumdan koruyacağına söz vermiş olmasına bağlamaktadırlar. Yeltsin'in kişiliği göz önüne alındığında bu gözlemin tam yerine oturmadığı, Yeltsin sadece kişisel güvenlik ve tarihe geçmek istemenin yanında siyasi eserinin devam ettirilmesini de istemiştir. Bu açıdan bakıldığında Putin'in seçiminin doğru olduğunu söyleyebiliriz. Onun seçilmesinde en önemli iki faktör şunlar olsa gerektir: Büyük Rusya'ya inanmış olması, vatanseverliği ve seçilmiş başkana karşı kayıtsız şartsız mutlak itaati. Bunların yanında profesyonelliği, sahip olduğu düzen ve disiplin duygusu, gençliği ve enerjisi Yeltsin'i ikna eden sebepler olsa gerektir. Halk tarafından büyük kabul görmesi de yukarıda sayılan niteliklerinin halkın arzuları ile uyuşması olarak izah edebiliriz. Halk, Putin'de kendilerinden olan birini görmüştür.

Şunu asla unutmamalı. Putin öncesinde, Gorbaçov ve Yeltsin dönemlerinde Rusya ciddi şekilde geri çekilmişti. Artık eski gücü kalmamıştı. Özellikle Batı'ya ciddi tavizler verilmişti. İçeride de liberal ve kapitalist politika uygulanmaya başlanmıştı. Bu, devlet otoritesini

zayıflatmış ve zengin oligarklar doğurup bunların devlet idaresinde etkili olmasına sebep olmuştu. Zengin oligarklar, devletin kararlarını etkilemeye başlamıştı.

Yeltsin'in başlattığı "Sınırsız Kapitalizm ve Özgürlükler" reformu Sovyet kültürüyle büyümüş Rusya toplumunu yüzyıllar boyu hayal edemeyeceği özgürlükler ortamıyla tanıştırmış, gerçekleştirilen reformlar devlete ait varlıkların özelleştirilmesi sonucunda milletin bütün serveti bir grup mutlu azınlığın elinde toplanırken milyonlarca işsiz ve fakir insan ortaya çıkmıştı.

Sınırların kaldırılmasıyla birlikte Sovyet insanının hayatı boyunca görmediği ürün bolluğundan, teknoloji ve lüks eşyalardan, başka ülkelere seyahat etme özgürlüğünden toplumun büyük çoğunluğu yararlanamıyor, bu durumun getirdiği yeni siyasi-kültürel anlayışlarla eskinin çatışması, Sovyet özlemini yaygınlaştırıyordu. Diğer yandan da özgürlükler ortamı ve Rus toplumunun yüzyıllar boyu alıştığı devlet otoritesinin zayıflaması, yeni zorbalık ve çetecilik anlayışlarının alan bulmasına neden olmuştu. Oligarklar ve çeteler her yere hâkim olmaya başlamış, devlet otoritesi zayıflamıştı. Böyle bir atmosferde Putin, bir kurtarıcı olarak ortaya çıkacaktı. Otorite boşluğunu engelleyecekti. Halk Putin'e tutunacaktı. Devleti rahatsız eden Çeçenleri etkisiz hale getirecek, oligarkların da kulağını çekip hizaya sokacaktı. Devam...

Putin vekâleten başkanlık koltuğuna oturduğunda Rusya'da durumlar iç açıcı değildi. Devleti tehdit eden zenginler ve oligarklar türemiş, yolsuzluk artmıştı. Zengin oligarklar devleti tehdit eder olmuş ve devletin kararlarına etki etmeye başlamıştı. Kimi dışarı çalışıyor, kimi devleti soyuyor, kimi devleti pasifize ediyordu. Bunlar örgütlü hale gelmişlerdi. Tüm bunlar 1980'den sonra gelen devlet başkanlarının ciddi tavizler vermesi sonucunda oluşmuştu. Putin ülkeyi toparlamak ve otorite boşluğunu gidermek için getirilmişti. Zaten önce oligarklarla hesaplaşmaya başlayacak devletin her yerini merkeze bağlayacaktı.

Bu oligarkların yükselişleri çok kolay oldu: Gorbaçov'la başlayan liberal ekonomik açılma sürecinde ya parti kasasından paralarla özel bankalar kurdular ya da devlet bankalarının özelleştirilen parçalarını üstlendiler. 1991'den sonraki istikrarlı olmayan ilk bir iki yıl içinde bunlara çok ucuz devlet kredisi sağlandı, yaşanan sonraki hiper enflasyon döneminde spekülasyonla dolar milyoneri olmayı başardılar. Daha sonraki yıllarda bu oligarklar kendi sahibi oldukları bankalar aracılığıyla piyasa değerinin çok altında, endüstri alanındaki şirketlerin özellikle maden ve doğal kaynaklar başta olmak üzere ham madde işleyen şirketlerin ya sahibi ya da ortağı oldular. Zengin oligarklar düzeni oluşmuştu.

1996 yılında bu zengin oligarklar IMF, Amerikan ve Alman hükümetleri, hepsi birlikte Yeltsin'in seçim kampanyasını desteklediler; hatta Amerikan hükümetinin desteklemekten öte Yeltsin'in seçim kampanyasını organize ettiği bile söylenmiştir. Çünkü Yeltsin de bunların önünü açmıştı. 1985'ten sonra özelleştirme programının yürütülmesi sayesinde bir avuç oligark, devlet işletmelerinin özelleştirilmesinden aslan payını kaptı. 1998'deki finans krizine kadar devletten bu şekilde faydalanmayı sürdürdüler. Devlete kene gibi yapışıp sömürü sistemi kurdular.

Hatta Batı ile iş tutmaları ve aldıkları yoğun finans desteği, oligarkların politikaya atılmasına da yol açtı. Oligarklardan Vladimir Potanin kısa süreli başbakan yardımcısı, diğer oligark Berezovski de güvenlik danışmanı yardımcısı olmuştu. Hatta Berezovski, eskiden Rusya'ya bağlı devletlerden oluşan (BDT) Bağımsız Devletler Topluluğu Genel Sekreterliği gibi başka görevler de üstlendi. Yeltsin'e yakın isimlerdendi. Zengin oligarklar şirketleri ile devletin her yerini kuşatmıştı. İşte Putin böyle bir dönem ve atmosferde devlet başkanı olacaktı.

Putin'in başbakanlığa atanması öncesinde çok şiddetli bir iktidar kavgasının yaşandığı bilinmektedir. Başkanın yakın çevresinin pis yolsuzluk kokularının etrafa yayılması ve Başsavcı Sukratov'un, Yeltsin hakkında soruşturma açmak istemesi başkanı ve adamlarını kelimenin tam anlamı ile köşeye sıkıştırmıştı. Yeltsin, Putin'i bir yandan da kurtarıcı olarak gördü desek yanılmayız.

Putin Seçimi Kazanıyor

26 Mart 2000 tarihinde yapılan ve en yakın rakibi Komünist Partisi Başkanı Gennadi Zyuganov'un ancak % 29,3 oy oranı alabildiği başkanlık seçimlerini, bütün gözlemcilerin beklentisi doğrultusunda Putin % 52,6'lık oy oranı ile daha ilk turda kazandı. Nefes kesen bir kariyer ile eski KGB elemanı Putin'in başkanlığı halk tarafından da onaylanmış oldu. Putin, Rus siyasetine hâkim düşünceleri kendi şahsında bir senteze ulaştırabilmiştir. Belki de tüm popülaritesini buna borçludur. Mevcut üç siyasi eğilimi, Yeni Rusya'nın siyasi hayatının üç temel akımını, kendi şahsında birleştirebilmeyi başarabilmiştir. Bu akımlar önemli.

Birinci akım, Zyuganov'un Komünist Partisi'nde yerini bulan kızıl milliyetçiliktir. Bu akımın beslendiği yer Stalinist rejimin hatıraları, Rus ruhunun mistikleştirilmesi ve tarihsel süreçte Rus devletinin oynadığı medeniyet götürücü roldür.

İkinci akım, Grigori Yavlinski ve Yabloko Partisi'nin temsil ettiği görüştür. Buna göre kapitalizm dünya çapında toplumsal gelişmenin en son basamağıdır. Kapitalizmin gelişmesi tabi olarak demokrasinin, demokratik iktidar mekanizmalarının gelişmesini de kaçınılmaz kılacaktır.

Üçüncü akım, Jirinovski ve onun partisi tarafından temsil edilen antikomünist milliyetçiliktir. Bu görüş saldırgan bir yabancı düşmanlığına, şövenizme, fanatik emperyalist ve yayılmacı çabalara ve faşist demagojiye dayanmaktadır.

Putin, bu üç akımının tabanından da destek alabilmiştir. Bu siyasi akımlar Sovyetler Birliği sonrasında ortaya çıkan iktidar piramidinin üç sacayağını teşkil etmektedirler. Putin, devletin "genel çıkarları" adına her üç siyasi akımın uygun yanlarını aldı.

Atanan Putin, seçimle lider olur.

Putin'in başkan olması ile Petersburgluların yıldızları da parladı. St. Petersburg'da eğitim kalitesi yüksek çok sayıda yüksekokul ve üniversite mevcuttur ama buna rağmen iş imkânları daha kısıtlıdır. Putin başkan seçildikten sonra yakın çalışma arkadaşlarını hep Petersburglulardan seçti. İktidara geldikten sonra bir yakın çevreye, ekibe ve bir dost grubuna ihtiyaç duydu. St. Petersburg'dan tanıdığı, şu ya da bu sebepten kendisine yakın hissettiği birçok kişiye Moskova'da önemli görevler verdi.

General Sergey İvanov, Güvenlik Konseyi Sekreterliği'ne,

St. Petersburg Belediyesi Mali Komite Başkanı olan Aleksey L. Kudrin'i Rusya Federasyonu Maliye Bakanlığı Yardımcılığı'na,

St. Petersburg'da FSB Şefi olan Viktor Çerkesov'u FSB Başkan Yardımcılığı'na,

Putin'den sonra Başkanlık Yönetimi Kontrol Daire Başkanlığını yürüten General Nikolay Patruşev'i FSB'nin başkanlığına getirdi.

Bakanlığa getirdiği Petersburglular arasında Sosyal İşlerden Sorumlu Başbakan Yardımcısı Valentina Matviyenko,

Başbakan Yardımcısı İlya Klebanov,

İletişim Bakanı Leonid Reiman,

Sağlık Bakanı Yuriy Şevçenko,

Hükümet Sözcüsü Dimitri Kozak,

Anti-Tekel İdaresine İlya Yuşhanov ve Ticaret Bakanlığına getirilen Herman Gref dikkat çeken isimlerdi.

Yine başka bir Petersburglu olan emekli KGB elemanı Viktor İvanov, Kremlin'in personel müdürü oldu.

Kremlin'in bütçe müdürlüğüne Pavel Borodin'in yerine Vladimir Koçin,

Kremlin sekretaryasınaysa Igor Sechin ve Dmitri Medvedev getirildi.

Daha önce de dediğim gibi Petersburg, Rus derin devleti için önemli bir merkezdir. Rusya'daki derinlik buradadır. Derin adamlar burada yetiştirilip plan ve projeler burada denenip uygulamaya konuyordu. Putin ile beraber Rus derin devletinin içine kapanıp dinlenme dönemi bitmişti. Rus derin devleri, derin adamı Putin'i sahaya sürerek tekrar yayılıma ve aksiyona geçecekti.

Önemli kamu işletmelerinin birçoğunun genel müdürlüklerine de yine Petersburglular getirildiler. Putin'in yukarıda sözünü ettiğimiz Petersburg'dan bu yakın dostları bir stratejik araştırma merkezinin kurulma çalışmalarına Kasım 1999'da başladılar. Bu merkezin kamuoyu karşısına ilk çıkışı Putin'in başkan olmasının bir hafta öncesine, 23 Aralık 1999 tarihine rastlar. Putin, merkezin kamuoyuna tanıtıldığı toplantıda yaptığı konuşmada merkezi, "farklı görüşlerdeki insanların çalışmalarını paylaştıkları entelektüel bir kulüp" olarak nitelemiştir. Bu merkezin Putin'in seçim kampanyasının yürütüldüğü büroyla aynı binada olması ilginç bir ayrıntıdır. Merkezin önde gelen üç isminin de St. Petersburglu olmaları ilginçtir:

Merkezin Başkanı D. Mesenzev, 1996'da Putin ile birlikte Moskova'ya gelmiş ve basılı medya devlet komitesi müdürlüğüne yükselmişti. 1998 Ağustos'unda Moskova'ya gelen Herman Gref, az öncede bahsettiğimiz gibi Ticaret Bakanlığına getirildi. D. Kozak 1999 ilkbaharında Moskova'ya gelmiş ve önce başkanlık yönetiminde, daha sonra da hükümet sözcülüğünde bulunmuştu.

Putin, dünya geçiş süreci yaşarken Derin Rusya'nın yayılım için oynadığı en büyük kartı olacaktı dedik. Putin başbakan olunca onun prestijini ve değerini yükseltecek bir şeylere ihtiyaç vardı. Çeçenistan savaşı bunun için en iyi fırsat olacaktı. Moskova'da Ağustos ve Eylül aylarında peş peşe patlayan bombalarda 200'ü aşkın insan öldü ve bu bombalamalar "Çeçen teröristlere" fatura edildi. Moskova ve diğer büyük şehirlerde güvenlik tedbirleri artırılırdı. Yeltsin, "Bu trajedinin faillerini biliyoruz, bunlar teröristlerdir." diye teşhisi koyarken teşhisten sonra ameliyatı ise, "Bunlar hayvan (ordu jargonunda Çeçenler için kullanılan deyim) bile değiller, daha beterler, bunlar yaptıklarından daha serti ile karşılık bulacaklar." diyen Başbakan Putin yapacaktı.

Düzen ve istikrar adına yola çıkmıştı bu eski KGB çalışanı. Birden beklenmedik şekilde Moskova'nın göbeğinde bombalar patladı. Burada okuyucuya devlet hayatında hiçbir şeyin tesadüf olmadığını hatırlatmak isteriz. Putin'in başbakan olması tesadüf olmadığı gibi göreve gelmesinin ardından yaşanan gelişmeler de tesadüf değildir. Putin'in başbakanlığa atanması ile Dağıstan ve Çeçenistan'da büyük çaplı askeri operasyonlara başlanması aynı döneme rastlamıştır.

Toplumun Kremlin oligarşisinin yol açtığı yolsuzluklara karşı duyduğu hoşnutsuzluk ve nefret, bir başka yöne çevrildi bu şekilde: Çeçenlere. Üçüncü bin yıla girerken Rusların en büyük düşmanı küçük Kafkas Cumhuriyeti Çeçenistan ve onun mazlum halkıydı. Başbakan Putin amacını açıkladı: "Kanaatimce şu an en önemli şey toplumun birlik ve güvenliğidir. En önemli görevi yerine getirmekle sorumluyuz: Vatandaşlarımızın terörden korunması ve devletimizin bekasının sağlanması."

Öncelikli olarak kendi ailesi ve onların servetini koruma içgüdüsü ile hareket eden Yeltsin, Çeçenistan konusunda inisiyatifi ele

alarak rakiplerinin elinde kullanacakları hiçbir koz bırakmaması Yeltsin'in Putin'de karar kılması bu açıdan önemlidir. Doğrudan ve uzlaşmasız kişiliği ile Putin tam da aranan adamdı.

Bazı gözlemciler olağanüstü olaylar gerçekleşmeden hiçbir şeyin Putin'in başkanlık seçimlerini kazanmasını imkânsız gösterdiğini de açıklamışlardı. Moskova'da bir sitede bir bomba patlıyor ardından 90 insan ölüyor. Kısa bir süre sonra ikinci, üçüncü bomba patlıyor ve sonuç aynı derecede acı... Patlamaların hemen ardından Putin, Çeçen teröristlerin olaylardan sorumlu olduğunu açıklıyor ve "Tuvalette bile yakalasak onları orada da geberteceğiz." diyor. Bu patlamalardan kısa süre sonra Çeçenistan'a karşı operasyon başlatılıyor ve Putin'in popülaritesi de hiç beklenmedik şekilde yükseliyor... Artık herkes düzen ve istikrarı sağlayacak tek kişinin Putin olduğuna yürekten inanmıştır. Bu algı bir Derin Rusya operasyonuydu.

Putin'in Çeçenlerle Savaşı

1991'de Sovyetler Birliği'nin dağılmasının yaklaşmasıyla, eski Sovyet Hava Kuvvetleri generali ve yeni Çeçen Devlet Başkanı **Cevher Dudayev'in** önderliğinde bir bağımsızlık hareketi olan Çeçen Ulusal Kongresi kuruldu. Çeçenistan'ın ayrı bir ulus olarak tanınması için kampanya yürüttü. Bu harekete Çeçenistan'ın Sovyetler Birliği içinde bağımsız bir varlık olmadığını; ancak Rusya Sovyet Federatif Sosyalist Cumhuriyeti'nin parçası olduğunu iddia eden Boris Yeltsin tarafından karşı çıkıldı. Sovyet Anayasası'na göre Çeçenistan'ın ayrılma hakkı yoktu. Ayrıca Tataristan gibi diğer Rusya cumhuriyetlerinin, Çeçenistan'a bu hakkın tanınması durumunda Rusya Federasyonu'ndan ayrılmayı düşünecekleri ifade edildi. Nihai olarak Çeçenistan'ın Rusya'nın petrol altyapısında önemli bir merkez olduğunu ve dolayısıyla bölünmesinin ülke ekonomisine ve enerji erişimine zarar vereceği ifade edildi. Fakat tüm bunlara rağmen Dudayev ve adamları bağımsızlığını ilan etmeye kararlıydılar. Rusya bunu kabul etmeyince 1. Çeçen Savaşı başlayacaktı.

Cevher Dudayev

1. Çeçen Savaşı, Rus güçlerinin Kasım 1991'de bağımsızlığını ilan eden Çeçenistan'ın kontrolünü yeniden ele geçirmeye çalıştığı 1994-1996 yılları arasında gerçekleşti. Asker, silah ve hava desteğindeki ezici sayısal üstünlüğüne rağmen Rus kuvvetleri çok sayıda saldırı, isyan ve baskın nedeniyle dağlık alan üzerinde etkili ve kalıcı kontrol sağlayamadı. Hatta Rus ordusu perişan oldu. Rusya, Grozni'de üç ayda 1945 Berlin Muharebesi'nde kaybettiğinden daha fazla tank kaybetti. Çeçenler Rusya'yı hezimete uğrattı. O sırada Türkiye'den de çok insan Çeçenistan'a savaşmaya gitmişti. Bu sebeple Rus devlet yetkilileri Türkiye'ye gelip uyarıda bulundular. "Biz de PKK'yı destekleriz." diye tehdit ettiler. Zaten destekliyorlardı. Aynı tehdidi Çin de yaptı. "Eğer Doğu Türkistan'a destek verirseniz biz de PKK'ya destek veririz." diyorlar. "Derin Çin" adlı kitabımı muhakkak okuyunuz. Çeçen Savaşı'ndan devam edelim.

Nisan 1996'da Çeçenistan'ın demokratik olarak seçilen ilk cumhurbaşkanı Cevher Dudayev, kullandığı bir uydu telefonunun konumunun bulunmasından sonra bir bubi tuzağı bombası ve bir savaş uçağından ateşlenen bir füze kullanılarak Rus kuvvetleri tarafından öldürüldü. Dudayev öldürülünce yerine "**Aslan Mashadov**" lider oldu.

Bölgedeki Rus askeri güçlerinde görülen moral bozukluğu ve Aslan Mashadov liderliğindeki Çeçen güçleri tarafından Grozni'yi yeniden ele geçirmek için başlatılan başarılı bir saldırı, Rusya Devlet Başkanı Boris Yeltsin'i 1996'da ateşkes ilan etmeye ve bir yıl sonra Rus kuvvetlerini geri çekmeye ve bir barış antlaşması imzalamaya sevk etti. Çeçenistan Cumhuriyeti kuruldu.

Mashadov

Savaştan sonra, Ocak 1997'de Çeçenistan'da parlamento ve cumhurbaşkanlığı seçimleri yapıldı ve Çeçen koalisyon hükümetinin genelkurmay başkanı ve başbakanı olan yeni Cumhurbaşkanı Aslan Mashadov beş yıllık bir dönem için iktidara geldi. Mashadov'un ailesi Stalin döneminde Kazakistan'a sürgün edilmişti. Kazakistan'da doğan Mashadov, efsane lider Dudayev gibi asker kökenli biriydi. Albay rütbesiyle emekliliğe ayrılana kadar Kızıl Ordu'da füze ve topçu birlikleri komutanlığına yükselmişti. Ordudan ayrıldıktan sonra 1992'de Çeçenistan'a dönen Mashadov, kendisini Dudayev'in ekibi içinde buldu. 1993'de Çeçenistan'ın sivil savunmasına öncülük etti. 1994'de Cumhurbaşkanlığı sarayının savunmasını üstlenen Mashadov, Dudayev tarafından Devlet Savunma Kurulu Başkan Yardımcılığı'na getirildi ve sonra da kendisine general rütbesi verildi. Genelkurmay başkanlığı, savunma bakanı ve daha sonra da başbakan yetkilerini aynı anda üstlenmekteydi. Bahsettiğimiz gibi Rus ordusu Çeçenistan'ı terk etti ve 1. Çeçen Savaşı'nın bitmesiyle yapılan Cumhurbaşkanlığı seçimlerinden yüzde 51 oy alarak başkanlık koltuğuna oturdu. Savaş durmuştu fakat halk ve şehirler yerle bir olmuştu.

Mashadov, resmi ekonomisi ve altyapısı neredeyse yok edilen cumhuriyetin yeniden inşasına yardım etmesi için Rus hükümetine baskı yaparken Çeçen egemenliğini korumaya çalıştı. Ekonomik sorun ciddiydi. Bir yandan da aşırı İslami kanat ile Mashadov'un arası açılıyordu. Aşırı Vehhabi yanlısı gruplar kafalarına göre hareket ediyordu. Bunlar radikal görüşlüydü. Çeçen Ulusal Muhafızları ile radikal İslamcılar arasında çatışmalar başladı. Savaş durmuştu fakat Savunma kuvvetlerinin lideri olan **Şamil Basayev**, Ruslara karşı savaşmaya ve çatışmaya devam ediyordu. Dağıstan'a girip Ruslarla çarpıştı. Rusya'da da stratejik yerlerde eylemler yaptırmaya başlamıştı. Hâlbuki Mashadov böyle bir şey emretmemiş hatta Şamil Basa-

ev'in bu yaptıklarını onaylamıyor uyarıyordu. Rusya bu saldırılardan Mashadov'u sorumlu tutmuş ve aleyhine davalar açılmıştı. Kendisi sivillere yönelik saldırılara karışmamasına karşın Çeçen komutanların lideri olarak gözüktüğü için hedef olmuştu. Mashadov'un, Şamil Basayev ile arası açıldı. Aslında hiçbiri sivillere yönelik saldırı yapmıyordu. Şamil Basayev, sert direnişinden dolayı Rusya yönetiminin ve askerlerinin korkulu rüyası olmuştu. Onun hakkında kara propaganda başlattılar.

İşte Putin, tüm bu atmosferde devlet başkanı olacaktı. Çeçen tehlikesini kaldırmak için ciddi hazırlıklar yaptı. Böylece Rus halkının gözünde değeri de büyüyecekti. Şamil Basayev'in saldırılarını fırsata çevirip Çeçenistan'a yönelik büyük bir savaş başlatacaktı. Rus istihbaratı, Rusya'da bazı patlama eylemleri yaptırıp suçu Şamil Basayev ve Çeçenlere atacaktı. Ama Putin, henüz istihbaratın başındaydı.

Şamil Basayev

1999 ilkbaharında Moskova ile Çeçenistan arasındaki gerilim daha da büyüdü. Bu arada Çeçenistan'da Mashadov ve aşırı İslamcılar arasında çatışma ve ayrılık yaşanıyordu. Mashadov'un rakibi **Zelimhan Yandarbiyev** etkili olmaya başlamıştı. Etkisi büyüktü. Yanderbiyev daha İslamcı idi. Yandarbiyev'in etkisi altındaki radikal güçler, Mashadov'un konumunu daha da zayıflatan bir adım attı: Şeriat anayasası ilanı.

Bu anayasayı onaylamak zorunda kalan Mashadov büyük ihtimalle radikal grupların hiç değilse bir bölümünü yanına çekebilmeyi ve böylelikle konumunu güçlendirebilmeyi düşünmüş olsa gerektir. Tam da bu dönemde Rus medyasında başlatılan Çeçen karşıtı kampanyada "Çeçenistan'ın yayılmacı politikalarından ve Vehhabilerin Çeçenistan'da iktidarı ele geçireceğinden" söz ediliyordu. Yeltsin de Kuzey Kafkasya cumhuriyetleri temsilcileri ile

yaptığı bir görüşmede Vehhabi, radikal Müslümanların tehlikesine parmak basıyor, bu bölgede iktidarı ele geçirebileceklerinden söz ediyordu.

Yandarbiyev

Peki, Yandarbiyev kim? Dünya onu bir masada Rus devlet başkanı Yeltsin'e rajon koyduğunda tanıdı. 1997 yılında, Moskova'daki Rus-Çeçen Barış Antlaşması'nın imzalanması sırasında Yandarbiyev, Rusya Cumhurbaşkanı Boris Yeltsin'i egemen bir devlet başkanı olarak kabul edilebilmesi için müzakere masasında sandalyesini değiştirmeye, eşit şartlarda karşılıklı olarak oturmaya zorladı. Onu masanın başından kaldırdı, karşısına oturttu. Videosu Youtube'da var, izleyebilirsiniz. Yandarbiyev, Şubat 1997'de Çeçenistan'da yapılan cumhurbaşkanlığı seçimlerinde yarıştı ancak yüzde 10 oy alarak Mashadov ve Şamil Basayev'in ardından üçüncü sırada yer aldı. Az önce de belirttiğimiz gibi Yandarbiyev, 1. Çeçen Savaşı zaferinden sonra Mashadov ile birlikte, Moskova'daki "kalıcı" barış antlaşmasının imzalanmasına katıldı. Çeçen cihadından önemli bir isimdi.

Yandarbiyev'in Mashadov'a karşı bir suikast girişiminin arkasında olduğu söylendi. Zaten büyük bir anlaşmazsızlık başlamıştı. Eylül 1998'de Mashadov, Yandarbiyev'i açıkça kınadı ve İslami aşırılıkçı "Vahabizm" felsefesini ithal etmekle ve hükümet karşıtı konuşmalar ve halk toplantıları da dâhil olmak üzere "devlet karşıtı faaliyetlerden" ve yasadışı silahlı grupların örgütlenmesinden sorumlu olmakla suçladı. Yandarbiyev daha sonra Mashadov'un yönetimine karşı sert İslamcı muhalefetle güçlerini birleştirdi. Bu durumu fırsat bilen fitneciler de gerilimi daha da artırıp birliği bozmak istediler.

Bu sırada Rus istihbaratının başında olan ve devlet başkanı olacak olan Putin 1998 sonbaharında "Birleşik Koordinasyon Merkezi" kurdu, Savunma Bakanlığı ve Genelkurmay temsilcilerinin yanında İç İstihbarat Servisi (FSB) elemanları da burada görev aldılar. Mart 1999'dan sonra askeri müdahale hazırlıkları hızlandırıldı. Bu harekâtın amacı Çeçenistan'ın kuzey bölgelerinin işgal edilmesine yönelikti.

1. Çeçen Savaşı'ndan çok daha iyi organize edilmiş ve planlanmış olan Rus silahlı kuvvetleri bölgenin kontrolünü ele geçirdi. Rus kuvvetleri 5 Şubat 2000'de Çeçenistan'ın Aldy kentinde düzenlenen bir temizlik operasyonu sırasında 60 Çeçen sivili öldürerek orantısız güç kullandı. Grozni'nin Şubat 2000'de yeniden ele geçirilmesinden sonra Çeçen rejimi dağıldı.

Silahlı Çeçen birliklerin Çeçenistan'dan Dağıstan'a girmeleri, bunun ardından Eylül ve Ekim 1999'da Moskova ve başka şehirlerde peş peşe sivillere yönelik bombalama olaylarının yaşanması askeri harekâtın başlatılmasına gerekçe olarak gösterildi. Bu sivillere yönelik artan bombalama olaylarını Rus istihbaratının yaptığı ortaya çıktı. Ya da Rus istihbaratı Çeçenlerin rehine eylemlerini sivil öldürerek bastırıyordu. Her ihtimalde tüm suçu Çeçen mücahitlerine atıyorlar ve sağlam propaganda yapıyorlardı. Böylece Putin, Rus halkını motive edip Çeçenistan işgaline tüm dünyayı ikna etmiş oluyordu. Bu, ABD'nin de sık sık uyguladığı bir stratejidir.

Çeçenistan Devlet Başkanı Aslan Mashadov, Şamil Basayev'in silahlı adamları ile Dağıstan'a girmesine sert tepki gösterdi, Çeçen halkının olayı tasvip etmediğini açıkladı. Moskova ve diğer şehirlerdeki bombalamalarda Rus İç İstihbarat Servisi FSB'nin parmağı olduğu kısa süre sonra anlaşıldı. İngiliz Observer Gazetesi 12 Mart 2000'de, 200'den fazla kişinin öldüğü Moskova'daki bombalama eylemlerini Rus gizli servisinin gerçekleştirdiğini yazdı.

Bu olayların yaşandığı dönem Putin'in başbakanlığının daha ilk ayına denk geliyordu ve bu dönemde Rusya'daki bütün siyasi güç-

ler devlet gücünün daha da güçlendirilmesinden, polisiye ve askeri tedbirlerin artırılmasından, polis ve askerin elindeki imkânların siyasi sorunların çözümlenmesinde kullanılmasından yana tavır içindeydiler. Unutulmamalıdır ki istikrarsız ve yığınların panik halinde olduğu bir ortamda normal zamanda alınması akla dahi getirilemeyecek tedbirleri almak ve uygulamak mümkündür her zaman için. Tabii tüm bu olayların en önemli sonucu Putin'in popülaritesinin giderek artıyor olmasıydı.

Rus birlikleri, Eylül 1999'da Çeçenistan'ın başkenti Grozni'yi bombalamaya başladılar. 2000-2001 büyük çatışmalar içinde geçti. Grozni'deki petrol rafinerisine yapılan Rus saldırısı, Rusya'nın elindeki her aracı kullanarak jeostratejik açıdan önemli bu bölgeyi kontrolüne almak istediğini açık bir şekilde gösteriyordu. Ekim ayında da ciddi bir direnişle karşılaşmadan Çeçenistan'ın kuzey bölgesini işgal etmeyi başardılar.

Mashadov'un Çeçenistan devlet başkanlığı görevi 2001'de sona erdi. Ancak bu tarihten sonra da ikinci savaş nedeniyle seçim yapılamadığı için halen görevde olduğunu iddia etmesine rağmen Rusya hükümeti bu iddiasını tanımadı. İşte, bundan sonrası çok önemli. Dikkatli okumalısınız.

Tam bu sırada Rusya, hâlâ etkisi devam eden büyük oyununu sahaya sürer. Ilımlı-uzlaşmacı yönetim ve Ilımlı İslam politikasını uygulayacak olan adamını sahaya sürer: **AHMET KADİROV.** Soy ismi tanıdık geldi değil mi? Şu anki Çeçenistan devlet başkanı olan Ramazan Kadirov'un babası.

Ahmet Kadirov, 1951 yılında, Josef Stalin'in 2. Dünya Savaşı sırasında sürgüne yolladığı Çeçen bir ailenin oğlu olarak Kazakistan'da doğdu. 1989 yılında Kuzey Kafkaslardaki ilk İslam Enstitüsü'nün başkanı oldu. Cevher Dudayev yönetimi sırasında Çeçenistan Müftü Yardımcısı görevine getirilen Kadirov, 1995 yılında başmüftü oldu. Ahmet Kadirov, başmüftü olduğu sırada başlayan Rusya-Çeçenistan savaşında gerilla grupları arasında savaştı.

Ahmet Kadirov

Ahmet Kadirov, 1999 yılında Çeçen lider Şamil Basavey'i Dağıstan'da silah zoruyla İslami devlet kurmakla suçlayarak bu grupla yollarını ayırdı ve Çeçen halkına Rus askerlerine karşı silahlı direniş yapmaması çağrısında bulundu. Bu olay üzerine Aslan Mashadov, Ahmet Kadirov'u vatan haini ilan ederek başmüftülük görevinden ihraç etti. Rus askerlerinin Çeçenistan'a girmesinden sonra Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin, 2000 yılında Çeçen yönetiminin lideri olarak Ahmet Kadirov'u başa getirdi.

Birçok ayrılıkçı tarafından hain olarak görülen eski ayrılıkçı dini lider (müftü) Ahmet Kadirov, 5 Ekim 2003'te uluslararası otoriteler tarafından da izlenen bir seçimde %83 oy alarak cumhurbaşkanı seçildi. Rus askerleri tarafından oy pusulası doldurma ve seçmenleri sindirme vakaları ve ayrılıkçı partilerin sandık dışında bırakılması Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT) gözlemcileri tarafından rapor edildi. Ahmet Kadirov 9 Mayıs 2004 tarihinde kendisine yönelik gerçekleştirilen bir suikast sonucu hayatını kaybetti.

Babasından sonra koltukta gözü olan oğul Ramazan Kadirov, yaş haddine takılarak yeni cumhurbaşkanlığı seçimlerine girememişti. Kendisine en az sorun çıkaracağını düşündüğü Ali Alhanov'u devlet başkanlığına önermiş ve yapılan seçimlerde de Alhanov, yeni başkan olarak seçilmişti.

Rusya yönetiminin gerçekleştirdiği bir önceki seçimde olduğu gibi bu seçimde de katılım düşük düzeyde olmuş ve direnişçi Çeçenler tarafından benimsenmemiştir. Her ne kadar Ramazan Kadirov devlet başkanı olamasa da bütün güvenlik birimleri kendisine bağlı olduğundan fiili olarak yönetim kendisinde ve Çeçenistan'da da onun sözü dinlenmekteydi. Rusya'da da muhatap olarak onu görüyordu. Putin'e bağlıydı.

O sırada Mashadov ve Şamil Basayev de ayrı ayrı Rusya ile savaşmaya devam ediyordu. Hem Rusya hem de Çeçenistan'daki Rus yanlısı hükümet, Mashadov'un devlet başkanlığının düştüğünü söyleseler de fiili olarak direnişçiler onu başkan olarak görmekteydiler. Böyle bir ortamda Kadirov için her ne olursa olsun Mashadov'un oyun dışına itilmesi önem arz etmekteydi. Mashadov'un oyun dışına itilmesi ile Kadirov'un bir taşla iki kuş vuracağı kesindi. Babasının ölümünden sorumlu tuttuğu iki kişiden birisi olan Mashadov'dan intikamını alacak ve devlet başkanlığı yolundaki kendisine en önemli rakip olarak gördüğü kişi ortadan kalkacaktı. Ayrıca hamisi ve efendisi olan Putin nezdinde de kendi hanesine artı puan yazacaktı. Böylece Putin'e başkanlık için en uygun kişi olduğunu bir daha kanıtlamış olacaktı. Aslan Mashadov 2005'te kendisine düzenlenen bir operasyonla öldürüldü. Aslında Kadirov'un öldürüp Rus birliklerine teslim ettiği yaygın kanaattir.

Ramazan Kadirov

Putin her ne şekilde olursa olsun Mashadov'u oyun dışına itmek istemişti. Bu noktada ona en büyük yardımı ise Ramazan Kadirov göstermişti. Rusya'ya olan bağlılığını yaptıklarıyla gösteren Kadirov, bunun karşısında Moskova'dan özellikle de Putin'den aldığı yetkilerle konumunu giderek güçlendirmişti. Mashadov'un öldürülmesi Rusya'dan çok Kadirov'un işine gelmekteydi. Mashadov'u tuzağa düşürerek öldürdüğü ve sonra da Rus güçlerine teslim ederek olayı onların gerçekleştirdiği süsü verdiği iddiası yabana atılır cinsten değildir. Çeçenlerin büyük ve etkili bir kabilesinin ferdi olan Mashadov'un öldürülmesi ile çıkacak kan davasından korkan Kadirov'un bu yola başvurduğu düşünülmektedir.

Ramazan Kadirov 2007'de yeni cumhurbaşkanı olarak atandı. O, devletteki en zengin ve en güçlü adamdı ve büyük bir özel milis grup üzerinde kontrolü vardı. Devlet başkanı olunca Rusya düşmanlarını

hızla temizledi. Kadirov, Putin ve Rusya'ya tamamen bağlıdır. Putin için yapmayacağı şey yoktur. Kadirov, Kadiri Tarikatı'na bağlıdır. Putin, Kadirov ile Çeçenistan'a en büyük operasyonu yapmıştır. Sadece savaşla Çeçenleri pasifize edemeyeceğini biliyordu. Çeçenlerin arasından dindar görünümlü birini seçip lider yapıp dini özgürlüklerini verince Çeçenler yumuşadı, pasifize oldu. Şimdi anlatacaklarımı çok dikkatli okuyun ve dersler çıkarın.

Çeçenlerin Pasifize Edilişi

Rusya'nın, bölgesine ve dünyaya yayılmasındaki en büyük engel hep Çeçenler olmuştur. Çeçenler hep Rusya'yı oyalayan ve durduran ciddi bir ayak bağı ve set olmuştur. Bu, 200 yıl önce de böyleydi. Putin en başında Çeçenleri tamamen tasfiye etmeden Rusya'yı eski dev çarlığına döndüremeyeceğini biliyordu. Çeçenler Rusların dünyaya bela olmasını engelleyen firendi. Dikkat!

Ayrıca Putin 1999'da başbakan olunca halk nezdinde hemen prestijini yükseltecek bir başarıya ihtiyacı vardı. Çeçenistan savaşı en iyi fırsat olacaktı. Putin göreve geldiğinde bir anda Rusya'nın çeşitli yerlerinde bombalar patladı siviller öldü. Rusya suçu hemen Çeçenlere attı. Putin onları hayvan ilan edip köklerini kazıyacağını söyledi.

Daha önce de anlattığımız gibi Putin bununla Rus halkını hazırladı. Daha sonra Rusya'da sivilleri öldüren bombalamaları Rus istihbaratının yaptığı ortaya çıktı. Putin'e kendini ispatlayacağı bir fırsat oluşturuldu. Bunu Rus derin devleti yaptı. Putin bu iş için önceden hazırlandı. Daha başbakan olmadan önce 1998'de Rus istihbaratının başkanı oldu. Yani Rus devlet başkanı olmadan önce istihbaratı dizayn etti, kendine göre ayarladı. Yapacağı her şeyi planladı. Çeçen tasfiyesi de dahil...

Rus derin devleti "şahını" sahaya sürecekti. İstihbarat başkanıyken aynı zamanda Sovyetler Birliği'ndeki Rus derin devletinin merkezi olan "Politbüro"nun yeni Rusya'daki adı olan "Rusya Güvenlik Konseyi"nin sekreterliği görevini yürüttü. Yani Putin Rus derin dev-

letinin en derinlerinden yetiştirilip sahaya sürüldü. Dönelim Çeçenistan'a. Putin istihbarat ve orduyu hazırlayıp Çeçenistan'ı hızla işgal etti.

Sadece askeri işgal ile başarılı olamayacağını biliyordu.

Bu sebeple Çeçenlerin içinden dindar görünümlü birini seçip Çeçenlerin başına getirdi. O kişi anlattığımız gibi Ramazan Kadirov'du. Bu B planıydı. Rusya eskisi gibi din düşmanlığı ile sorunu çözemeyeceğini biliyordu. Rusya, Kadirov ile dini özgürlükleri serbest bıraktı. Halkın refahını yükseltti. Bunun sonucunda Çeçen mücahitlere kimse katılmamaya başladı. Ramazan Kadirov'un aynı zamanda Kadiri Tarikatı üyesi olduğunu belittik.

Kadirov, Putin'e şaşırtıcı derecede sadıktır. Tarikat geleneği yüzyıllardır Çeçenistan'da Çeçen cihadının ve İslam'ının itici gücüydü. Putin bunu çabuk gördü Çeçenlerle savaşmak yerine içlerinden birini kukla yapıp bu işten kurtuldu.

Putin'in seçtiği bu adam ve inancı zekice bir stratejiydi. Kadirov, Türkiye'deki tarikatlardan da faydalanmak için ziyaretlerde bulunmuştur. En son İsmailağa Cemaati'nin hocası Mahmut Ustaosmanoğlu'nu ziyaret edip elini öpmüştü.

Tarikat üzerinden Rusya adına Türkiye'de prestij sağlıyor. Bu, Rus istihbarat operasyonu. İstihbarat bilimindeki "sızma prestij faaliyeti" alanına girer.

Ayrıca Çeçenistan Cumhurbaşkanı Ramazan Kadirov, 2010'da Adana'nın Ceyhan ilçesinde bulunan ve Çeçenler tarafından Kadiri Tarikatı'nın kurucularından sayılan Şeyh Mansur'un mezarını ziyaret etti. Kadirov, Rusya'nın sözde, İslam'a hoşgörüsünü gösteren yüzü. Sinsi strateji.

"Bakın, Rusya İslam'a ve dindara karşı değil" mesajı. Bu strateji, Rus istihbaratının psikolojik harp dairesinde üretildi.

Putin 2004'te Kadirov'a "Rusya Federasyonu Kahramanı Unvanı" verdi. Bu önemli.

Rusya'nın verdiği en yüksek dereceli ödüldür. Bu unvan, Rus devletine ciddi hizmet edenlere verilir. Çok az kişiye verildi. Kadirov'un en büyük hizmeti, Çeçenleri Rusya adına pasifize etmekti. Sonuçta dev bir hizmet yaptı. Dikkat ettiyseniz 2008 ile beraber Çeçenistan pasifize edilince Rusya dünyada dev adımlar atmaya başladı.

Her yere rahatça sıçrayıp operasyonlar yaptı. Bugünkü gibi.

Kadirov ve Putin dostluğu.

Çünkü Rusya'yı firenleyen en büyük bağdan kurtulmuştur: ÇEÇENLER. Çeçenler Şeyh Şamil'den beri Rusya'yı firenledi. Bitmemişti. Putin dünyanın dört bir yanına giden Kafkas mücahitlerini suikastla öldürttü. Nerede olursa olsun yok etti. Dünyanın herhangi bir yerinde bir Çeçen sokakta, evinde ölü bulunuyordu. Avrupa, Türkiye, Amerika, Asya, Ortadoğu velhasıl her yerde.

Kadirov evli ve 8 çocuk babasıdır. Kızlarından "Khadizhat Kadirov" hafızdır.

Kadirov ülkeye camiler medreseler açtırdı. Dini özgürlüğü alan halk Çeçen mücahitlerine katılmamaya başladı. Bu, Rusya'nın yumuşak güç stratejisiydi. Putin Rusya için tehdit olan Müslüman ülkeleri Kadirov mafyası ile tehdit etti. Çeçenistan'ın Başkanı Ramazan Kadirov, Kocaeli'de açılan Cevher Dudayev Parkı üzerinden Türkiye Cumhuriyeti'ni ve Erdoğan'ı tehdit etti: "Biz de Çeçenistan'a Öcalan heykeli dikeriz." dedi. Malumunuz Cevher Dudayev, Çeçen direniş

lideriydi. Kadirov, Putin'e laf atan herkesi tehdit etti. Ayrıca Kadirov, Şeyh Şamil için, "Onun yüzünden Çeçen nüfusu yarıya indi." dedi. Bu tamamen Rus dili! Ramazan Kadirov, Rusya-Ukrayna çatışmasında da Rus ordusuna asker gönderdi. Anlayacağınız Rusya'nın şu an her yere yayılıp güçlenmesinin büyük sırrı Çeçen direnişini tasfiye etmesiydi.

2009 yılında ABD hükümeti tarafından finanse edilen Amerikan Örgütü Freedom House, Çeçenistan'ı Burma, Kuzey Kore, Tibet ve diğerleriyle birlikte dünyanın en baskıcı devlet ve toplumlarının listelendiği "en kötünün en kötüsü" listesine dâhil etti.

Freedom House 1941 yılında kurulmuş, merkezi Washington'da olan ve belli ülkelerde şubeleri bulunan demokrasi, siyasi özgürlük ve insan hakları konusunda araştırma ve savunuculuk yapan bir sivil toplum kuruluşudur. Sözde özgürlük demokrasi için ABD adına ülkelere baskı yapan bir kuruluş. ABD çıkarlarına uymayan ülkeleri antidemokrat ve özgürlük dışı ilan ediyor.

Çayınızı tazeleyin. Bir mola bilgisi verip Putin'in bugün izlediği politikaları anlatmaya devam edeceğiz.

MOLA BİLGİSİ

Putin'in Anne ve Babasının Gizemi

Putin'in ailesi hakkında resmi kaynaklarda anlatılanlar dışında daha farklı ve ürpertici gerçekler ortaya çıktı.

Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin, Rus Öncü Dergisi'nde bir yazı yazdı. Anne ve babasının Nazi Almanyası'na karşı mücadele edilen Büyük Vatan Savaşı'nda mucizevi bir şekilde hayatta kaldığını anlatmıştı. Bunlar, resmi kaynaklarda geçen, bizim de anlattığımız bilgilerdi. Sovyet donanmasının denizaltı filosunda görev yapan babasının savaş patlak verdikten sonra acilen Sivastopol'e çağrıldığını belirten Putin şunları yazdı:

"Babam, bu konuya değinmeyi bile sevmezdi. Kendisi cephede savaşmak için dilekçe yazmış ama onu filoya göndermişler. Daha sonraları Leningrad'a gönderilen babam burada bir saldırı sırasında ağır şekilde yaralanmış. Ayağını kesebilirlermiş ama iyi bir doktora denk gelmiş ve kurtarmışlar. Ancak bazı parçaları, kemiklere zarar vermemek için ayağın içinde bırakmışlar ve hayatının geri kalanında, ayağındaki şarapnel parçalarıyla yaşadı."

Babası hastanedeyken annesinin onu ziyaret edişini de anlatan Putin, hikâyesini şöyle sürdürdü: "Ağabeyim henüz üç yaşındaydı. Kuşatma altında, açlık içinde yaşıyorlardı. Babam, annem onu görmeye her gelişinde doktorlara ve hemşirelere hiç belli etmeden hastanenin kendisine verdiği yemeği veriyormuş. Annem de yemeği gizleyip eve götürüp çocuğunun karnını doyuruyormuş. Sonra babam hastanede açlıktan bayılmaya başlamış. Neler olduğunu anlayan doktorlar da annemi bir daha hastaneye sokmamış."

Putin yazısında, babası savaştayken ağabeyinin tahliye için annesinden alınarak kreşe götürüldüğünü anlattı. Ağabeyinin kreşteyken difteri hastalığına yakalandığını ve öldüğünü ifade eden Putin, şu ifadeleri kullandı: "Annemin yalnız kalması üzerine babama izin vermişler ve koltuk değnekleriyle eve gitmiş.

Eve vardığında sağlık görevlilerinin evden cenaze çıkardıklarını görmüş. Biraz ilerlediğinde taşınan kişinin annem olduğunu fark etmiş ve 'Daha yaşıyor! Görmüyor musunuz?' demiş. Sağlık görevlileri de 'Yolda ölür!' yanıtını vermiş. Bunun üzerine babam, koltuk değnekleriyle üzerlerine atılmış ve annemin eve çıkarılmasını sağlamış. Sonuç olarak annem hayatta kaldı ve 1998 yılına kadar yaşadı. Babam ise 1999 yılında hayatını kaybetti."

Putin savaş yıllarında alındığı kreşte difteriden ölen ağabeyiyle ilgili şunları da paylaştı: "Ağabeyimi nereye gömdüklerini anne-babama söylememişler. Oğullarının mezarının nerede olduğunu hiçbir zaman öğrenemediler. Geçen yıl ise tanımadığım bazı insanlar, kendi kendilerine arşivlerde çalışıp ağabeyimle ilgili bazı belgeler buldular."

Putin'in çocukluğu gerçekten hâlâ sır... Putin'in gerçek annesi olduğunu söyleyen bir kadın ortaya çıktı. Sırrı çözmek için Putin'in gerçek annesinin yaşadığı iddia edilen Metehi Köyü'ne giden gazeteciler ise öldürülüyor. Putin'in biyografisinde hiç yer vermediği gerçek annesi olduğunu söylenen Vera Putina, 87 yaşında ve Gürcistan'ın başkenti Tiflis'in Metehi Köyü'nde yaşıyordu. Vera Putina'nın anlattıklarını araştıran 2 gazeteci esrarengiz şekilde infaz edildi. Belki de tesadüftü bu ölümler, bilinmez. Köyde bu konuyu konuşmaya korkuyorlar, konuşanların tehdit edildiği söylendi. Taksicilerin bile korkudan köye yolcu götüremediği yazıldı, çizildi. Köye girişlerin ve köyün tehdit edilişinin gerçekliği sorgulanmalı. Abartı olabilir.

Rus gazeteci Artyom Borovik, Vera Putina'nın hayatını yazmak için araştırma yapmaya başlayınca 2000 yılında Ukrayna'nın başkenti Kiev'de bir uçak kazasında öldü. Vera Putina'nın görüntülerini çeken ve olayı araştıran İtalyan gazeteci Antonio Rossi de Tiflis yakınlarında vurularak öldürüldü. Vera Putina, Gürcistan'da hâlâ gizemini koruyor.

1999 yılında Rus gizli servisi FSB'nin başında olan Vladimir Putin'in doğduğu 1952 ile çocukluğunun geçtiği 1960 yılları arasındaki hayatı hakkında doğru dürüst net bilgi bulunmuyor. Putin'in kendi hazırladığı biyografisinde gerçek annesinden hiç bahsetmediği, olayı sakladığı biliniyor. İddiaya göre; annesinin evliliğini hazmedemeyen ve bu nedenle öldüğünü söyleyen Rus lider Putin, gerçek hayatını içeren biyografisini özel kasasında saklıyor. Putin'in, "Annem 1998'de öldü." demesine rağmen Gürcistanlı Vera Putina, Rus liderin gerçek annesi olduğunu açıkladı. Putin 4 yaşında iken birlikte çektirdikleri fotoğrafı gösteren Vera Putina, Putin'in 4. sınıfa kadar köyün ilkokulunda öğrenim gördüğünü söyledi. Vera Putina, olayla ilgili şunları açıkladı: "Putin'in babası Platon Privalov bir mekanikçiydi. Başkasıyla evliydi ama benimle de yaşıyordu. Putin, 1950 yılında doğdu. Daha sonra Giorgi Osepasvili adlı bir askerle evlendim ve Gürcistan'a yerleştim. Putin benim yanımdaydı. Fakat kocamın baskısı ile 1960 yılında Rusya'daki dedesi ve anneannesinin yanına bırakmak zorunda kaldım. Zorunlu olarak terk ettim. Ben çocukluğunda onu Vova diye çağırırdım."

Vera Putina

Vera Putina'nın kızlarından Luba, medyaya verdiği ifadelerde köydeki herkesin Vladimir Putin'in aileden olduğundan şüphelenmediğini belirtiyor. Luba aynı zamanda Rus gizli servisinden ajanların daha önce Putina'dan kan örneği almaya geldiğini iddia ediyor. Putina ile aynı köyde yaşayan komşulardan Dali Gzirishvili ise Vladimir Putin ile aynı okula gittiğini iddia ediyor. Ancak konu ile ilgili resmi kaynaklardan herhangi bir açıklama gelmedi.

Putin'in annesi olduğunu reddettiği Vera Putina, "Gelin, benim DNA'mı alın. Oğlum ile karşılaştırın." demesine rağmen Ruslar bunu hiçbir zaman dikkate almadı. Gürcü gazeteciler ise Amerika'nın Vera Putina'ya DNA testi yaptıklarını ve Putin'in annesi olduğunu doğruladıklarını söyledi. Bu bilgi de kaynaklarda ve medyada yer aldı. Gerçeği sadece Putin biliyor. Açıkçası Putin'in bunlarla uğraşacak vakti yok. Bunların Rusya'ya da bir faydası yoktu.

Rusya'nın ayağa kalkması için Putin'in önüne koyduğu hedefler şunlardı: Rusya'nın uluslararası prestijini ve gücünü yeniden artırmak; dünyanın Rusya'yı tekrar ciddiye alması için silahlı kuvvetleri yeniden canlı kılmak; Rusya'nın dünya ekonomisinde uygun bir yer almasını sağlamak; vatandaşların yaşam düzeylerini iyileştirerek bir yandan iç düzeni pekiştirirken diğer yandan güçlü ve merkezi bir devlet yapısını yeniden inşa etmek.[39]

39 Ahmet Seyrek, Vladimir Putin, Mavi Çatı Yayınları, İstanbul 2018.s.58-61 arası. https://m.turkiyegazetesi.com.tr/dunya/329709.aspx https://www.dogrulukpayi.com/dogruluk-kontrolu/putin-in-annesinin-yasadigi-koye-girmenin-yasak-oldugu-iddiasi

Putin'in Otoriter Yayılım Politikaları

Putin başkan olunca Rusya'da oligarkların düzenini adeta altüst etti.

Putin devlet başkanı olduktan sonra yaptığı ilk açıklamasında, "Sermaye gücünü iktidara dayatanlar, bir sınıf gibi davranmaktan vazgeçsinler." dedi. Oligarklar başlangıçta yeni ve genç Başkan'ın uyarısını çok ciddiye almasa da Putin beklentilerin ilerisine geçerek bu sınıf üzerinde büyük bir baskı oluşturdu. Zengin baron ve oligarkların kimini tutukladı. Pek çoğu imtiyazlarını kaybetti ve bazıları ülke dışına çıkmak zorunda kaldı. Mesela dev medya patronu Vladimir Gusinski'yi yargıya teslim etti. Devletten 10 milyar çalmıştı.

Ülkenin en büyük dördüncü petrol şirketine sahip olan Mihail Hodorkovskiyi tutuklattı.

Şirketini Amerikan Exxon ve Chevron şirketlerine satmaya çalışmış ve vergi kaçırmıştı. Rusya'dan Londra'ya kaçan oligark Boris Berezovski Londra'da ölü bulundu. Gariptir ki bu oligarklar hep Yahudi idi. Putin adım adım içeriyi toparladı. 2008'te Gürcistan'ın Güney Osetya bölgesini, 2014'te ise Ukrayna'nın Donbass kentini, sonra da Kırım yarımadasını oyunla işgal edip aldı.

Kırım Krizi Önemliydi!

Çarlık Rusya ve Sovyetler Birliği döneminde Moskova yönetiminde olan Kırım Yarımadası, 1954 yılında Sovyet lider Nikita Kruşçev tarafından Ukrayna'ya bağlanmıştır. 1991 yılında yapılan referandum ile "özerk cumhuriyet" statüsünü almış ve Sovyetler Birliği dağıldıktan sonra da Ukrayna'ya bağlı özerk yapı olarak varlığını sürdürmüştür.

Rusların Kırım ve Donbass bölgelerinde sayıca fazla olmaları geçmiş dönemdeki seçim sonuçlarına da yansımıştır.

Ukrayna'daki seçimleri Rus yanlısı Yanukoviç kazanmıştı. ABD ve Soros odaklarının desteği ile büyük eylemler başlatıldı. Eylemler-

de turuncu bayrak kullanıldığı için "Turuncu Devrim" denilecekti. 21 Şubat 2014 tarihinde Ukrayna Cumhurbaşkanı Viktor Yanukoviç aylar süren gösteriler sonrası Rusya'ya kaçmıştır. Ukrayna hükümeti değişmiş ve Batı yanlısı bir hükümet gelmiştir. Rusya, yeni hükümeti tanımamıştır ve darbe girişimi olarak nitelendirmiştir. Putin ve Rus derin aklı çok öfkelenmişti. İntikam almak için atağa geçeceklerdi.

Rus Yanlısı Yanukoviç

Rusya, Ukrayna'ya bağlı Kırım'da olaylar başlattı. Kendine bağlı grup ve örgütleri harekete geçirdi. Kırım'da bulunan ciddi Rus nüfusu da bu ayaklanmaya destek verdi. Rusya, Kırım'ı Ukrayna'dan koparıp çökecekti. 23 Şubat'ta Sivastopol şehrinde Rus yanlısı gösteriler gerçekleşmiş; Simferopol ve Sivastopol'de Rus yanlıları yerel milis örgütlenmeler oluşturmaya başlamışlardır. Aynı gün Kerç şehrinde Ukrayna bayrağı indirilmiş ve Rus bayrağı takılmıştır. 26 Şubat'ta Rus silahlarına sahip ve Rus yapımı giysiler giyen fakat herhangi bir arma veya bayrak taşımayan Rus yanlısı milisler, Kırım Yarımadası'ndaki pek çok stratejik noktayı ele geçirmişlerdir. İlk olarak 4.000-5.000 civarında Kırım Tatarı destekçisi ve Rus yanlısı ayrılıkçılar karşı karşıya gelince iki kişi hayatını kaybetmiştir. Rus yanlısı milisler Sivastopol ile Simferopol arasındaki yolu tutmuş ve güvenlik noktaları oluşturmuşlardır. Ertesi gün başkent Simferopol'de Kırım parlamento binası ele geçirilmiştir.

Mart ayının ilk haftasında Anapa'dan da takviye kuvvetler alan Rus güçleri, Sivastopol'deki Ukrayna donanmasını kuşatmış ve teslim olmalarını istemiştir. Bunun yanında da Simferopol'deki Ukrayna birlikleri de kuşatılmış ve çıkışlarına izin verilmemiştir. 6 Mart'ta Kırım Yüksek Konseyi 16 Mart tarihinde Kırım'ın Rusya'ya katılıp katılmayacağını belirleyen referandum yapacaklarını açıklamıştır.

Kırım Haritası

16 Mart 2014 tarihinde referandum yapılmıştır. % 83 oranında katılım oranının olduğu referandum sonucunda Kırım'da % 96,77 Sivastopol'de ise % 95,6 oranında Rusya'ya bağlanmak yönünde oy kullanılmıştır. Bir gün sonra Kırım Parlamentosu resmen Rusya'ya bağlanma talebini iletmiştir. İlerleyen günlerde Obama, Ukraynalı ve Rus yetkililere yaptırım kararını açıklamıştır. Ayrıca Rusya'nın G-8 üyeliği de askıya alınmıştır. 27 Mart'ta BM Güvenlik Konseyi, Kırım referandumunun yasal olmadığını belirten bir karar çıkarmıştır. 17 Mart 2014 tarihinde Rusya devlet başkanı Vladimir Putin, Rusya'nın Kırım'ı ilhakını onaylayan imzayı atmış ve Kırım resmen Rusya'ya katılmıştır. Rusya Ukrayna'dan hem Turuncu Devrim'in intikamını almış hem de Kırım'ı elde etmişti.

Kırım'ın Rusya'ya resmen dâhil olmasından sonra, Katerina döneminde olduğu gibi Rusya bölgede çok hızlı bir şekilde kendi yönetimine karşı olanlara karşı tasfiye politikalarına girişmiştir. Kırım Tatarları, Ukrayna ile bütünlükten yana olduklarını ifade etmişler ve Rus işgaline karşı çıkmışlardır. Bunun üzerine bazı Kırım Tatarları kaybolmuş veya ölü bulunmuşlardır. Kırım Tatarlarının lideri ve Ukrayna milletvekili Mustafa Abdülcemil Kırımoğlu'na 2019 yılına kadar Kırım'a giriş yasağı getirilmiştir. Türkiye'ye gelmiştir. Kırım Tatar Milli Meclisi, 14 Eylül tarihindeki Kırım Parlamento seçimlerine katılmayacağını açıklamış ve tüm Tatarları seçimleri boykot

etmeye çağırmıştır. Seçimlerden iki gün sonra Rus güçleri Kırım Milli Meclisi'ne baskın düzenlemiş ve pek çok önemli materyale el koymuşlardır. 27 Ocak 2015'te Kırım Tatarlarının televizyonu olan ATR de Rus istihbaratının baskınına uğramıştır.

Rusya, Kırım ile duracak mıydı?

Rusya, içindeki ve çevresindeki sorunları halledip hızla Afrika'ya yayılmaya başladı. Ekonomik, askeri ve istihbarat olarak Afrika'da Afrika ülkelerinin liderleri ile büyük toplantılar düzenleyip onlara bir de büyük sürpriz yaptı. Afrika ülkelerinin Sovyet Rusya döneminden kalan 20 milyar dolarlık borcunu bir çırpıda sildi ve onların sempatisini kazandı. Bugün Rusya, Afrika ülkelerine en çok silah satan ülkedir. 20 Afrika ülkesine silah satmaktadır. Bazı Afrika ülkelerinin liderlerine Rus askeri danışmanlar hizmet ediyor. Ayrıca Afrika ordularında Rusya'da eğitilmiş askerler görev yapmaktadır.

Putin'in Düzenlediği Afrika Zirvesi.

Rusya enerji alanında da Afrika'da yayılıyor. Rus petrol şirketi Lukoil yönetimi Afrika ülkeleri için şunu söyledi: "Halen 4 ülkede faaliyet gösteriyoruz. Faaliyetlerimizi Nijerya ve Kongo'ya kadar genişletmek istiyoruz."

Rusya Nükleer santral konusunda da Afrika ülkeleri ile anlaştı. Bu ülkeler Nijerya, Sudan, Mısır, Ruanda, Etiyopya, Zambiya.

Daha önemlisi var.

Rus derin devletine bağlı "Wagner" adında bir ordu vardır. Bu ordu Rusya adına dünyadaki tüm çatışma bölgelerinde görev yapar. Gizli ve gayriresmi çalışır. Wagner Afrika'da da görev yapmaktadır. Wagner tam bir vurucu güç! Rusya adına vurmayacağı kişi ve ordu yoktur. Mesela Suriye'de yapmadığı faaliyet kalmamıştır. Ukrayna'da ciddi korku salmıştır. Kazakistan krizinde tehdit gücü olarak bölgeye inmiştir. Afrika'da ise korku salmaktadır. Amerika'nın Blackwater'ı gibi.

Wagner'ın askerleri, çeşitli doğal kaynakları çıkarma hakkı karşılığında Afrika ülkelerindeki yöneticilere güvenlik ve siyasi danışmanlık hizmetleri vermektedir.

Günümüzde Wagner yaklaşık 10 Afrika ülkesinde faaliyet gösteriyor: Demokratik Kongo Cumhuriyeti, Sudan, Libya, Madagaskar, Angola, Gine, Mozambik, Zimbabve ve Orta Afrika Cumhuriyeti. Amaç, istihbarat ve Rus hâkimiyeti sağlamak...

Gariptir ki Türkiye böyle gizli bir ordu kursa, dış güçler karalamadan önce içerideki ruhu satılmış hainler karalamaya başlıyor. Katil ilan ediyorlar, Saray'ın ordusu vb. şeyler deniyor. Bunları diyenler Blackwater ve Wagner'e tek kelime etmezler. Dedim ya ruhları satılmış. Biz böyle bir orduyu kurup Afrika'ya göndersek, "Ne işimiz var Afrika'da?" derler. Veya, "Bu ordu neyin nesi, kim kurdu?" Veya, "Katil ordu!" derler. Çünkü onlar sahiplerinin sesi.

Rusya'nın Enerji Stratejisi

Unutmayın. Rusya enerji konusunda birçok devleti kendine mecbur bırakmıştır. Eğer Rusya Çin'e gönderdiği petrol ve doğal gazı kesseydi Çin ekonomisi ciddi şekilde zor duruma düşerdi. Almanya ve Fransa gibi Avrupa ülkelerinin Rusya'nın doğal gaz vanalarını kapatması ile ne kadar zor bir duruma düşeceğini biliyor muydunuz? Hindistan bile enerji konusunda Rusya'ya bağlıdır. Putin tüm bu enerji faktörünü kullanarak küresel çapta bir denge politikası uyguluyor.

ABD, Rusya'nın yayılımına ve Ukrayna konusunda Rusya'ya karşı durması durumunda alternatif gaz vaadinde bulundu. Biraz açalım.

Avrupa'nın doğal gaz ihtiyacının %40'ını Rusya karşılıyor. Rusya bu doğal gazı kestiği an Avrupa ciddi bir doğal gaz krizi ile karşı karşıya kalır. Avrupa ülkelerindeki doğal gaz stoğu da ciddi derecede azalmış durumda. Bu sebeple Avrupa, Ukrayna konusunda dikkatli. Rusya'nın, Avrupa doğal gazını kesmesi durumunda ABD, Avrupa'ya doğal gaz tedarik etme sözü verdi. ABD'nin sözü sıvılaştırılmış doğal gaz olan **LNG**. Bunun aynı anda tüm Avrupa ülkeleri için yeterli olmama ihtimali Avrupa ülkelerini düşündürüyor.

Wall Street Journal'ın haberine göre Avrupa, Rus doğal gazına alternatif arayışları çerçevesinde ABD'den LNG alımına hız verdi. Başta ABD'den çıkan iki düzineden fazla LNG tankeri, rotalarını Avrupa'ya çevirdi. Gemilerle Amerika'dan Avrupa'ya hızlı bir LNG akışı başladı. Amerika'nın Rusya tehlikesine karşı Avrupa'ya gönderdiği yeni askerin adı sıvı gaz LNG. Askerin ve silahların da şekli ve boyutu değişti. ABD'nin Avrupa'ya ihraç ettiği sıvı gaz LNG satışı rekor kırdı. İlk etapta yaklaşık 9 milyon ton LNG, 106 gemiyle Avrupa kıtasına taşındı.

Hatta Amerika, LNG'yi özgürlük gazı ilan etti. Acaba Amerika Avrupa'yı Rusya ile tehdit edip kendi LNG gazına muhtaç ederek esir hale mi getiriyor? Avrupa, Rusya gazına esir olmaktan kurtulurken ABD gazına ve dolayısıyla ABD'ye esir hâle geliyor. ABD bunu bilerek mi yapıyor? Düşündürücü. Ukrayna gerginliği üzerinden Avrupa'da ciddi enerji krizi oluştu. Bu kriz derinleşecek. LNG gemi tankerlerine dikkat. Rus istihbaratı ve CIA, LNG üzerinden okyanuslarda ve sularda ciddi bir kavga başlattı, başlatıyor.

Rusya bir yandan da Avrupa'nın kendisinden başkasından gaz almasını istemiyor. Çünkü bu durumda Avrupa'nın Rusya'ya bağımlılığı biter. Stratejik üstünlüğü biter. Rusya bunun için Avrupa'ya götürülecek alternatif gaz yollarını ve planını engelledi. İki örnekle anlatalım.

Katar-Türkiye Doğal gaz boru hattı, Katar'daki doğal gazın Avrupa'ya taşınması amacıyla yapılması planlanan doğal gaz boru hattıydı. Boru hattı Katar'dan başlayarak önce Suudi Arabistan, Ürdün ve Suriye'den geçerek Ankara'ya ulaşacaktı. Ankara'dan da Avrupa'ya gidecekti. Böylece Avrupa'nın doğal gaz güvenliği artmış olacaktı. Suriye 2009 yılında Avrupa'nın en büyük doğal gaz tedarikçisi olan müttefiki Rusya'nın çıkarlarını korumak için boru hattının kendi topraklarından geçmesine izin vermedi. Rusya baskısı ile proje iptal edildi.

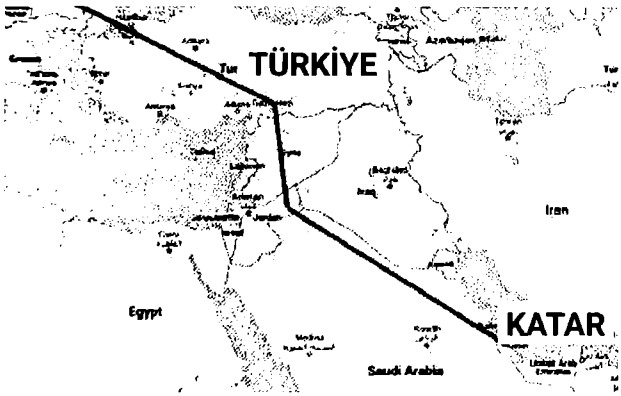

Türkiye Katar Doğalgaz Boru Hattı

Proje için planlanan ikinci güzergâh ise Katar, Bahreyn, Suudi Arabistan, Kuveyt üzerinden Ankara'ya ulaştırılmasına dayanıyordu. Projenin gerçekleşmesi 2011'de Suriye'de iç savaşın başlamasıyla engellendi. Rusya'nın Suriye iç savaşını çıkmaza sürüklemesinin bir sebebi budur. İşte tüm bu süreçte gözler bir yandan da Türkiye'de. Neden Türkiye? 2018'de tamamlanan TANAP projesi ile Azerbaycan doğal gazı Türkiye üzerinden Avrupa'ya transfer ediliyor. Doğal gazın vanası Türkiye'de. Türkiye tehdit oluşturabilecek düzeyde.

Rusya kendine zarar verecek enerji yollarına asla müsaade etmiyor. Türki Cumhuriyetlerde ciddi derece petrol ve doğal gaz yatağı

var. Bu enerji kaynaklarının Rusya dışında başka bir yerden taşınmasına müsaade etmiyor. Türkmenistan, Kazakistan ve Özbekistan'da yer alan ve Rusya'dan geçen boru hatları buna örnektir. Bu boru hattı "Orta Asya Merkez Doğalgaz Boru Hattı"dır. Kapasitesi 90 milyar metreküpten fazladır. Bu boru hatları Astana, Akşabat ve Taşkent'i Moskova'ya bağlamaktadır.

Sovyet Rusya'nın dağıldığı zamandan bu zamana kadar Rusya dışındaki diğer devletler, özellikle ABD güdümündeki Batılı devletler Rusya'ya alternatif olabilecek enerji hatları üzerinde çalışmalara başlamışlardır. Bu çalışmalar sırasında dikkatleri çeken, muazzam enerji kaynaklarına sahip olan Türk Cumhuriyetleri olmuştur. Türk Cumhuriyetlerinden Kazakistan, Türkmenistan ve Özbekistan'ın çok büyük doğal gaz kaynaklarına sahip olduğu gerçeği dünya tarafından bilinmektedir. Bu ülkeler, Sovyet Rusya döneminde yaşadıkları dışa kapalılık nedeniyle kaynaklarını dış pazarlara ulaştırma konusunda çeşitli sıkıntılar yaşamaktadır. Sovyet Rusya sırasında Rusların bu ülkelerde kurdukları kapalı sistem bugün dahi tamamıyla aşılmış değildir. Rusya tarafından kurulan sistem gereği; mevcut durumda denizlere çıkışı olmayan bu kara ülkelerinin, dünya pazarlarına ulaşmasının tek yolu şu anda Moskova'dan geçmektedir.

Rusya, tabiri caizse geçmişten bugüne kadar "arka bahçesi" olarak değerlendirdiği bu ülkeleri diğer egemen güçlere kaptırmamak için enerji alanında bağlayıcı politikalarını güçlendirmektedir.

Bölge devletlerine yükselen fiyat politikaları konusunda müdahaleci bir tavır sergilemeyen Rusya, alternatif boru hatlarının önüne teknik engeller çıkarak bu projeleri geçersiz kılma yönünde çalışmalarda bulunmaktadır. Kazakistan ve Türkmenistan'la gerçekleştirdiği anlaşmalar bu duruma çok güzel bir örnek teşkil etmektedir. Rusya'nın kendine zarar veren ve Türkiye üzerinden geçen Nabucco Boru Hattı'na gaz tedarik etmesi düşünülen ülkelerden biri olan Türkmenistan'ın gaz kaynaklarının büyük çoğunluğunu 25 yıl süreyle kendine bağlaması, kendine alternatif boru hatları geliştirilmesi karşısında Rusya'nın neler yapabildiğini ve yapabileceğini göster-

mektedir. Rusya, Türk Cumhuriyetlerin alternatif enerji yollarına katılmalarına asla müsaade etmiyor. Çünkü böyle bir durumda Avrupa ve diğer ülkelerin Rusya'ya bağımlılığı azalır ve stratejik üstünlüğünü kaybeder.

Sonuç olarak yukarıda da değinildiği üzere, dünyada hâkim güç olmanın yolu, enerji kaynaklarına sahip olmaktan geçiyor. Rusya, dünyadaki egemen güç olarak varlığını devam ettirebilme adına Türk Cumhuriyetleri üzerindeki hâkimiyetini diğer egemen güçlere kaptırmamak için elinden gelen her şeyi yapabileceğinin işaretlerini dünyaya güçlü bir biçimde vermeye devam etmektedir.

Aynı zamanda Rusya, Suriye'ye üs kurarak Akdeniz'de büyük bir denge haline geldi. Libya'da savaşa dâhil olup üs kurarak Akdeniz'de daha da etkili olmaya başladı. Libya'da üs kurarak Avrupa'yı ilk defa ciddi şekilde Akdeniz'den kuşatmış oldu. Bu durum Avrupa'yı ciddi derecede tedirgin etmektedir. Bu tedirginlik onları ABD'nin kucağına daha fazla atmasına sebep olacak. Ya da Rusya ile anlaşacaklar.

Putin ile Rusya tekrardan etkin bir güç haline getirildi. Zaten Derin Rusya'nın derin adamı Putin, gençken seçilerek bugünler için yetiştirilmiştir. Daha önemli bir şey olmuştu. Dikkat.

2020'de Rusya'da sessizce bir referandum yapıldı. Anayasa değişikliğini içeriyordu.

Referandumdan "evet" çıktı. Bu anayasa ile Putin'in 2036'ya kadar başta kalabilmesini sağlayan madde de kabul edildi. İşte bu önemliydi. Bunu derin Rusya istedi.

Putin koltuk için mi bunu yaptı? Hayır! Rus derin devleti otorite boşluğunu engelledi.

Yayılıma devam için prestijli kartı Putin'i korudu. Derin Rusya, dünya markası olan lideri Putin'i korumaya devam edecekti.

Putin'in ilki 2012'de başlayan ve 2024'te sona erecek iki dönemlik görev süresini sıfırlayan madde, anayasa değişikliği tasarısına dâhil

edilmişti. Bu da 69 yaşındaki Putin'e, ömrü yeterse 2036'ya kadar iktidar yolunu açtı. Lider boşluğu engellendi. Derin Rusya dünyada marka yaptığı adamını korumaya devam ediyor.

Bunu bilenler, Putin'e yönelik itibar suikastları artırılıyor. Son günlerde Putin'in yürüyüşüyle ilgili bir tartışma çıktı. Gelin bu tartışmaya da bir kulak kabartalım.

Rusya lideri Putin'in neden sağ kolunu çok hareket ettirmeden yürüdüğü ile ilgili Portekiz, İtalya ve Hollanda'dan bir grup bilim adamının araştırması İngiliz tıp dergisi The BMJ'de yayınlandı.

Hollanda'daki Radboud Üniversitesi araştırmacıları, Putin ve bazı üst düzey yetkililerin yürüyüş şeklini analiz etti. Buna göre Putin'in yürürken sağ elini az sallayarak vücuduna yakın, sol elini ise yönlendirici olarak kullanması yıllar önce Sovyet istihbaratı KGB'deyken aldığı eğitimden kaynaklanıyor. Ajanların bu yürüyüşü; tabancalarını göğsün hemen altında taşırken sağ ellerinin de silaha daha çabuk ulaşmasını amaçlanıyor. Bu durum daha önce Parkinson hastalığı işareti olarak algılansa da Putin'in böyle bir rahatsızlığının bulunduğuna dair kesin bir delil yok.

Rusya'nın resmi Sputnik haber ajansı ise Rus Devlet Başkanı Vladimir Putin'in yürüyüş şeklini gündeme getirenlerin "CIA ajanı" olduğunu öne sürdü. Sputnik'te yayınlanan Finian Cunningham imzalı yorumda bu araştırma eleştirildi. Haberleri "CIA izli Putin karalaması" olarak tanımlayan Cunningham, Sovyet gizli servisi KGB'nin işin içine çekilmesini ise "şeytanlaştırma" ve "itibar suikastı" olarak niteledi.

Rusya-Ukrayna Savaşında Küreselciler

Rusya-Ukrayna savaşı sadece iki ülkenin çatışması mı? Küreselciler neresinde?

Peki, Ukrayna devlet başkanı Zelenski kim? Zelenski, 1978'de o zamanlar Sovyetler Birliği'ne bağlı olan Ukrayna'da Yahudi bir ailede doğdu. Zelenski'yi ünlü yapan "Kvartal 95 Studio" adında bir film,

müzik ve eğlence şirketi. Bir dizi ile ünlü oluyor. Zelenski, bir televizyon kanalında 2015'te oynadığı "Halkın Hizmetkârı" isimli dizide sıradan bir öğretmen iken kısa sürede halk kahramanı olarak Ukrayna Devlet Başkanlığına gelen bir karakteri canlandırdı. Dizi yapımcısı "Kvartal 95" şirketi.

Dizide Zelenski'nin canlandırdığı tarih öğretmeni Vasiliy Goloborodko, halkın oylarıyla devlet başkanı seçiliyor. Dizide koruma ordusu olmadan, bisikletle sokaklarda gezen, yolsuzluklara savaş açan "Devlet Başkanı Goloborodko" karakteri, ülkede milyonların sevgilisi haline geldi. Bu diziden esinlenerek "Halkın Hizmetkârı" partisini kurup siyasete adım atan Zelenski, kısa sürede devlet başkanlığına adaylığını açıkladı. Seçimde Cumhurbaşkanı seçildi. Peki, Zelenski'nin partisini kim, nasıl kurdu? Burası önemli. Halkın Hizmetkârı Partisi 2018'de dizinin yapımcı şirketi "Kvartal 95 Studio" tarafından kuruldu. Kvartal 95, 2003'ten beri Ukrayna'da faaliyet gösteren televizyon eğlence şirketidir. Şirket, Rusça ve Ukraynaca film, müzik üretmekte, konserler düzenlemektedir. Arkası karanlık.

Zelenski, Cumhurbaşkanı olunca Kvartal 95'in önde gelen isimlerini Ukrayna Cumhurbaşkanlığı İdaresi ve Başkan Yardımcıları olarak atadı. Bir tanesini de Ukrayna Gizli Servisi Başkan Yardımcısı olarak atadı. Garip değil mi? Ukrayna savaşı tam pandeminin bitimine denk getirilerek bunun üzerinden tüm dünya virüsten sonra enerji, gıda krizi ile şoklandı. Bu gerilim enerji gıda krizine bahane oldu. Özellikle pandeminin bitimine denk getirildi. Halklar sağlık krizinden enerji ve gıda krizine taşındı. Ayrıca Ukrayna gerilimi ile küreselci elitler, Zelenski'yi göstererek şovmen, artist, oyuncu lider anlayışının tanıtım ve reklamını yaptı. Küreselcilerin ülkeler için istenen lider tipi budur. Bu tip, film setinde ve ajansta itina ile üretildi. Baştan aşağı iyi hazırlanmış bir proje. Türkiye'de de şu an böyle şovmen bir tipoloji çıkarıldı bile. Macron bu tipolojinin ilk numunesiydi. Sonra diğer ülkelere de klonlandı. Küreselciler bu tip liderler istiyor. Tipleri parlatan ajans ve şirketlerin ucundan Rothschild çıkıyor. Ukrayna savaşı sadece bir Rusya Ukrayna çatışması değil. Çok amaçlı bir olay.

Bir adam daha vardı. Putin, Rus istihbaratından pişirilip yavaş yavaş yukarı taşınırken başka bir adam Rus Dışişlerinde pişirilip 2000'li yıllar için hazırlanıyordu. Kim mi? Rusya Dışişleri Bakanı **LAVROV**. Kısaca Lavrov'un ve yetişme tarzının nasıl olduğunu da anlatalım. İlginç.

Derin Rusya'nın Stratejik Adamı Lavrov

Putin ve Lavrov, 2000'li yıllar için hazırlandı. Dışişleri Bakanı Lavrov, Moskova Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü'nde okudu. Rusya'da Uluslararası İlişkiler mezun olan her öğrenci devletin belirlediği zaman kadar bir ülkeye gidip Dışişleri Bakanlığı'na bağlı olarak çalışmak zorundadır.

1972'de genç Lavrov da Sri Lanka'ya gönderildi. Sri Lanka, Hint Okyanusu'ndadır. Lavrov, Hint okyanusundaki tüm faaliyetleri raporlayıp analiz edip Rusya'ya gönderiyordu. Lavrov, Rusya'yı sıcak denizlere nasıl indireceğinin planını ta o zamandan yapmıştı. Unutmayın, Lavrov şu an Rusya'yı Akdeniz'e indiren adamdır. Genç Lavrov'a ardından Rusya Dışişleri Bakanlığı'nda başka görevler verildi. Sonra Rusya BM temsilcisi oldu. Artık iyice pişmiş ve göreve hazır hale gelmişti. 2004'te Dışişleri Bakanı yapıldı.

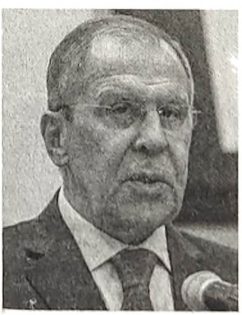

Lavrov

Putin gençliğinde istihbaratta yetiştirilirken Lavrov ise dış işlerinde pişiriliyordu. Rus derin devleti 2000'li yıllar için 2 yetişmiş ve etkili kartını sahaya sürdü: Putin ve Lavrov. Sovyetlerin dağılmasıyla içine kapanan Rusya artık açılma politikasına tekrardan geçecekti. Ve yine unutmayın, Rus diplomatlarının hepsi Rus istihbaratına çalışır. Rus Derin Devleti "istihbarat" odaklıdır. Ordu, devlet, bürokrasi, ekonomi, eğitim ve hukuk istihbarata bağlıdır.

Mesela Amerika derin devleti "sermaye" sahiplerine bağlıdır. Yani Rockefeller'e. Rockefellerin kurumlarında yetişenler istihbarat gibi devletin önemli yerlerinde görev yaparlar.

Türk Derin Devleti daha çok "orduya" bağlıdır. Son sözü yine ordu söyler. Derin politikalar orduya bağlı gelişir. Belli bir dönemden sonra zengin oligarklar etki etmeye başlamıştır.

İsrail derin devleti istihbarata bağlıdır. Yani MOSSAD. MOSSAD sadece istihbarat değil, aynı zamanda geniş bir enstitüdür.

Rusya Dış işleri Bakanı Lavrov, anne tarafından Rus, baba tarafından Ermeni olduğu bilinmektedir. 2005 tarihinde Rus-Ermeni Üniversitesi'nde öğrencilerin sorduğu soruya "Damarlarımda temiz Ermeni kanı akıyor" şeklinde cevap vermişti. Lavrov, Rusya'daki Ermeni lobisini büyütüp faaliyetlerini artırdı. Forbes Dergisi'nin Nisan 2019'da yayımladığı Rusya'nın en zengin 200 kişisi listesine Ermeni asıllı sekiz iş adamı girmiştir. Bu iş adamları ana vatanları Ermenistan ile yakın ilişkilerini devam ettiriyor. Ermeni lobisine ciddi katkı sağlamaktadır. Hepsi Lavrov'un kontrolündedir. Lavrov Derin Rusya'nın en tehlikeli adamlarındandır. Lavrov dış işlerinde stratejik adımlar atarak Rusya'nın çıkarlarını koruyup dünyanın çeşitli yerlerine yayılmasını sağlamıştır.

Rusya'nın Suriye Politikası

Rusya ve Suriye ilişkisi çok önemlidir. Çünkü Rusya'nın bölgedeki tek üssü Suriye'deydi. Hafız Esad ve oğlu Beşşar Esad istihbarat, silah ve askeri konuda Rusya'dan ciddi yardım aldı. Hatta bu konularda Rusya'ya teslim olmuştu da denebilir.

Soğuk Savaş'tan bu yana devam eden Rusya-Suriye iyi ilişkilerinin en önemli ayağı istihbarattı. Soğuk Savaş boyunca iki ülke arasında istihbarat alanında iş birliği yapılıyordu. Hatta Suriye istihbarat örgütü El Muhaberat, KGB tarafından eğitiliyordu. Üstelik SSCB dağıldıktan sonra da Moskova-Şam hattında istihbarat alanındaki iş birliği devam etti. Hatta Irak'ın işgali sırasında Rus istihbaratı

Irak'taki gelişmeleri Suriye üzerinden takip etmiş ve Suriye neredeyse Rusya'nın Ortadoğu'daki gözü kulağı konumundaydı. Rusya bölgede Suriye'yi kaybettiği an çok zor duruma düşerdi. Bu sebeple Suriye'de Esad'ı devirmeye yönelik iç isyan başladığında Rusya direkt müdahale etti.

Rusya ile Suriye arasındaki yakın ilişkiler 1956 yılında iki ülke arasında askeri ve teknik alanlarda imzalanan iş birliği antlaşmalarıyla başlamıştır. O tarihten bu yana Suriye, Rusya'yı siyasi ve askeri alanlarda en önemli müttefiki olarak görmektedir. Rusya'nın Suriye yönetimine yönelik desteğinin arkasında, tarihten gelen sıcak denizlere inme politikası ekseninde şekillenmiş askeri ve ekonomik çıkarları bulunmaktadır. Suriye, Rusya için sıcak denizlerde var olabilmenin anahtarı ve kapısıydı. Suriye için her şeyi yapardı.

Suriye'nin askeri harcamalarının büyük bölümünü Rusya'ya yapıyordu. Rus silahları ile ülkesini donatmıştı. Rusya'nın Suriye'ye olan ilgisinin arkasında, silah ticaretinin yanında, Suriye'nin Tartus Limanı'ndaki Rus ikmal ve bakım üssü önemli rol oynamaktadır. Akdeniz kıyısında yer alan ve stratejik bir öneme sahip olan Tartus'ta 1971'den beri devam eden Rus varlığı, hâlihazırda Rusya'nın eski Sovyet coğrafyası dışındaki tek "deniz üssü" olma özelliğini korumaktadır. Tüm bu unsurlar, Suriye'yi Rusya'nın Ortadoğu ve Akdeniz'deki jeopolitik çıkarlarının merkezine yerleştirmektedir.

Tartus'taki askeri üssün korunması ve genişletilmesi, Rusya'nın Akdeniz'deki varlığı açısından özel bir önem arz etmektedir. Rusya'nın Suriye ile ilişkilerinde bir diğer önemli husus Suriye'de bulunan yaklaşık %15 oranındaki Hristiyan nüfustur. Rusya'nın kendisini Ortodoksların hamisi olarak görmesi, İstanbul'daki Fener Rum Patrikhanesi'yle rekabet durumunda olması Suriye'ye ilgisini artırmaktadır. Rusya aynı zamanda Suriye'deki mezhepdaşlarını, dindaşlarını korumayı da bahane olarak ileri sürmektedir. Ortodoksluk üzerinden çeşitli bölgelere sızma girişimi yüz yıllardan beri devam eden politikasıdır. Petro ve Katerina gibi Putin de bu politikayı uygulamaya gayret ediyor. Türkiye, mezhep ve din bahane ederek bir yerde üs

kurup var olmak istediğinde ise stratejik akıldan yoksun bazı kafalar direkt karşı çıkmakta. Geçelim...

Suriye'de olası bir rejim değişikliği olduğunda Rusya'nın ekonomik menfaatlerinin zedelenmesinin ötesinde Ortadoğu'daki siyasi varlığı da sona erecektir. Bu sebeple Amerikan politikasının indirmek istediği Esad'ı çok iyi korudu ve savundu. Yani bu durum Rusya'yı Suriye krizine aktif müdahaleye itmektedir. Rusya'nın Suriye politikasında bir diğer parametre, Soğuk Savaş'ın sona ermesiyle bölgeyi ABD'ye kaptıran Rusya'nın, bu bölgeye tekrar hâkim olabilme isteğidir.

Rusya'nın odak noktası olan Suriye'nin kuzeybatısında yer alan Lazkiye'de kurulan hava üssü şu an daha büyük stratejik bir öneme sahiptir. Rusya bu bölgede etkin bir askeri operasyon yürütmek istediği için stratejik bir noktada kurulacak hava üssünün uçakların kısa sürede geri dönüp, yakıt depolayıp görevlerini yerine getirmeleri için büyük bir avantaj sağlayacağının bilincindedir ve bu yüzden stratejik öneme sahip olan bu bölge Rusya'nın küçük bir deniz üssü haline gelmiştir. 2015 itibariyle Lazkiye'de hareketlilikler görülmüş ve Rusya bölgedeki askeri gücünü artırarak Suriye'de varlığını aktif hâle getirmiştir. Rusya şu an Suriye'de Türkiye'yi de ciddi şekilde tehdit etmektedir. Sivillerin olduğu yerleri bombalayarak stratejik bir "nüfus savaşı" başlatmıştır. Bombalamadan kaçan milyonlarca Suriyeli sivil, Türkiye'ye akın ederek demografik krize sebep olmuştur.[40]

Şunu asla unutmayın. Dünya bir değişim süreci yaşıyor. Yeni bir dünya kuruluyor. Rusya, yeni kurulan bu dünyada güçlü olarak var olmak için hem coğrafi olarak yayılıyor, hem istihbarat olarak güç-

40 Putin bölümü için bkz: Ahmet Seyrek, Vladimir Putin, Mavi Çatı Yayınları, İstanbul 2018. Doç. Dr. Yaşar Onay, Rus Stratejisinin Mimarları, İlgi Kültür Sanat Yayıncılık, İstanbul 2008. s.181-216 arası. Hallme Büyükgüzel, Rusya'nın Türk Cumhurlyetleri Politlkası, Kripto Yayınları, Ankara 2014, s.207-209. Tlmuçln Mert, Putln, Eftalya Yayınları, İstanbul 2018, s.348-349. Telman Nusretoğlu, Derin Rusya, Ketebe Yayınları, İstanbul 2018, s.295,318 arası. Gerçek Hayat Dergisi, 17-23 Şubat Sayısı 2020, s.20-30- 18-24 Kasım 2019, s.27-28.

lü adımlar atıyor, hem askeri olarak gelişiyor, hem de enerji, silah ve teknolojik olarak büyük yatırımlar yapıyor. Önünü kesecek hangi güç olursa olsun, sert bir şekilde karşılık veriyor. Bir eli Güney Amerika'da, bir eli Afrika'da, bir eli Ortadoğu'da, bir eli Asya'nın tam ortasında, bir eli denizlere uzanmış, bir elini de uzaya uzatmış ve uzay savaşlarının tam ortasında. Gökyüzünde büyük bir savaş var, haberiniz yok. Rusya, bir yandan da geliştirdiği güçlü nükleer ve olağanüstü silahlarla gövde gösterisi yaparak büyük korku salmaktadır. Medya organlarını tüm dünyaya tekrardan yayıyor ve kendi lehine propaganda yaptırıyor. Rusya, eski Çarlık ve Sovyet dönemindeki topraklarına dönene kadar durmayacak, her yolu deneyecek. Ukrayna ve Kazakistan'da yaptıkları bunun delilidir.

Anlatacak çok şey var. Bir kitapta bu kadar toplayabildim. Allah eksiklerimizi gidersin...

Son Söz...

Rusya bugün eski hâkim olduğu toprakları tekrar ele geçirmek için her türlü stratejiyi uygulamaktadır. Ukrayna saldırısı da bu sebepledir.

Ayrıca eskiden kalan sıcak denizlere inme politikasını hızla devam ettirip kısmen başarıya ulaşmıştır.

Ciddi bir nükleer güce sahip olan Rusya, askeri olarak üstünlüğünü koruyarak düşmanı nükleer olarak tehdit edebilmektedir.

Bir yandan Türkiye'yi yanına alarak bölgesel olarak Batılı güçlere karşı güç elde etme peşindedir. Tabii Türkiye de Rusya'ya yanaşarak kendi çıkarlarını elde edip koruma isteğindedir.

Bir taraftan da PKK-PYD'ye destek verip Moskova'da büro açtırarak Türkiye'yi tehdit etmektedir.

Rusya bir yandan ABD ile kavgalı görünürken diğer yandan yine ABD ile gizli paylaşım ve hâkimiyet planları yapmaktadır.

Bir yandan da küreselcilerin kontrollü kaos planına dâhil olup farklı çıkarlar elde etme peşindedir.

En önemlisi de elindeki doğal gaz silahı ile özellikle Avrupa olmak üzere birçok ülkeyi tehdit etmektedir.

Rusya, üzerine çok gelindiğinde ise bugün Ukrayna'da yaptığı gibi tüm dünyayı ve halkları, dünya savaşı çıkarmakla tehdit edebilmektedir.

Şu bir gerçek ki Derin Rusya hızla tüm kıtalara yayılıp yapılanmaktadır.

Kitabı sonuna kadar okuyan çok değerli okuyucu... Yolculuğumuz şimdilik burada bitti.

Faydalı olduysak ne mutlu... Yaradan eksiklerimizi gidersin... **DERİN ÇİN** ve **DERİN İSRAİL** kitaplarımı da okumayı unutma...

Var ol, Selam ile...

Mustafa Güldağı

KAYNAKÇA:

1)Doç. Dr. Yaşar Onay, Rus Stratejisinin Mimarları, İlgi Kültür Sanat Yayıncılık, İstanbul 2008.

2)Rex A. WADE, Rus Devrimi, İletişim Yayınları, İstanbul 2018.

3)İlyas Kamalov, Altınorda ve Rusya Tarihi, Ötüken Yayınları, İstanbul 2009.

4)Kadir Mısıroğlu, Moskof Mezalimi, Sebil Yayınları, İstanbul 1970.

5)Paul Bushkovıtch, Rusya'nın Kısa Tarihi, Çev: Mehmet Doğan, Boğaziçi Üniversitesi Yayınları, İstanbul 2011.

6)Telman Nusretoğlu, Derin Rusya, Ketebe Yayınları, İstanbul 2018.

7)Prof. Dr. Aleksandr Kolesnikov, Atatürk Dönemi Türk-Rus İlişkileri, Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları, Ankara 2015.

8)Rasih Nuri İleri, Atatürk ve Komünizm, Sarmal Yayınevi, İstanbul 1995.

9)Ali Fuat Cebesoy, Moskova Hatıraları, Temel Yayınevi, İstanbul 2007.

10)Vehbi Vakkasoğlu, Moskof Mücadelemiz, Yeni Asya Yayınları, İstanbul 1979.

11)Doğan Avcıoğlu, Milli Kurtuluş Tarihi cilt 2, Tekin Yayınevi, İstanbul 2001.

12)İsmail Şahin-Ersin Müezzinoğlu, Atatürk Dönemi Türk Dış Politikası, İdeal Kültür Yayınları, İstanbul 2018.

13)Emre Kongar, Tarihimizle Yüzleşmek, Remzi Kitabevi, İstanbul 2016.

14)Vincent Monteil, Sovyet Müslümanları, Pınar Yayınları, İstanbul 1992.

15)Andrew Roberts, Savaşta Liderlik, Kronik Yayınları, İstanbul 2021.

16)Ali Çimen, Dünyayı Değiştiren Liderler, Timaş Yayınları, İstanbul 2012.

17)GEOFFREY BLAINEY, 20. Yüzyılın Kısa Tarihi, 1001 Kitap Yayınları, İstanbul 2005.

18)Serap Çakır, Tarihin Unutulmaz Liderleri, Kesit Yayınları, İstanbul 2012.

19)Ali Çimen, Tarihi Değiştiren Olaylar, Timaş Yayınları, İstanbul 2012.

20)Zübeyir Yetik, İmam Şamil, Beyan Yayınları, İstanbul 2019.

21)Osman Pamukoğlu, Şeyh Şamil, İnkılap Yayınları, İstanbul 2019.

22)Tarık Mümtaz Göztepe, İmam Şamil, Sebil Yayınları, İstanbul 1984.

23)Mustafa Şahin, Şeyh Şamil- Aşk Özgürlüktür, Okuma Yayınevi, İstanbul 2017.

24)Soner Yalçın, Teşkilatın İki Silahşörü, Kırmızı Kedi Yayınları, İstanbul 2019.

25)Tarık Cemal Kutlu, Çeçen Direniş Tarihi, Anka Yayınları, İstanbul 2005.

26)İmam Şamil'in Hatıratı, Hazırlayan: Ahmet Özdemir, Eşik Yayınları, İstanbul 2014.

27)Süleyman Kocabaş, Türkiye'yi Parçalama ve Paylaşma Planları, Vatan Yayınları, İstanbul 1999.

28)Atilla Akar, Casuslar, Timaş Yayınevi, İstanbul 2005.

29)Ali Çimen, Tarihi Değiştiren Gizli Servisler, Timaş Yayınları, İstanbul 2011.

30)Hakan Turan, Gizli Servisler, Kalipso Yayınları, İstanbul 2010.

31)Sefa Saygılı, Dünyayı Aldatanlar, Elit Kültür Yayınları, İstanbul 2012.

32)Yavuz Bülent Bâkiler, Kılıçlar ve Kalemler, Yakın Plan Yayınları, İstanbul 2014.

33)Ahmet Kabaklı, Nâzım Hikmet, Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları, İstanbul 2016.

34)Prof. Dr. Kemal Karpat, Türk Dış Politikası Tarihi, Timaş Yayınları, İstanbul 2015.

35)Prof.Dr. Ahmet Şimşirgil, Kayı-8, Timaş Yayınları, İstanbul 2016.

36)Ali Fuat Cebesoy, Milli Mücadele Hatıraları, Temel Yayınları, İstanbul 2007.

37)Hüner Tuncer, Atatürk Döneminde Türk Dış Politikası, Sia Yayınları, İstanbul 2021.

38)Tuncay Özkan, MİT'in Gizli Tarihi, Alfa Yayınları, İstanbul 2003.

39)Kemal Özcan, Kırım Dramı, Babıali Kültür Yayıncılık, İstanbul 2014.

40)Prof. Dr. Mehmet Maksutoğlu, Kırım Türkleri, Ensar Yayınları, İstanbul 2009.

41)Mustafa Abdülcemil Kırımoğlu, Türklüğe Adanmış Bir Ömür, Ötüken Yayınları, İstanbul 2019.

42)Mehmet Kaplan, Kültür ve Dil, Dergâh Yay. İstanbul 1982.

43)Mehmet Doğan, Batılılaşma İhaneti, Dergâh Yayınları, İstanbul 1975.

44)Yavuz Bülent Bakiler, Sözün Doğrusu 2, Yakın Plan Yayınları, İstanbul 2012.

45)Kadir Mısıroğlu, Boykot, Sebil Yayınları, İstanbul 2011.

46)Halime Büyükgüzel, Rusya'nın Türk Cumhuriyetleri Politikası, Kripto Yayınları, Ankara 2014.

47)Prof. Dr. Necmettin Hacıemmioğlu, Türkçenin Karanlık Günleri, Kamer Yayınları, İstanbul 1996.

48)Alexander Soljenitsin, Gulag Takım Adaları, Nebioğlu Yayınevi, Çev: Selim Taygan, İstanbul 1974.

49)Burhan Bozgeyik, Meşhurların Son Anları, Cihan Yayınları, İstanbul 2012.

50)Prof. Sina Akşin, Kısa 20.Yüzyıl Tarihi, Türk İş Bankası Yayınları, İstanbul 2014.

51)Halit Ertuğrul, Dünyayı Ağlatanlar, Nesil Yayınları, İstanbul 2006.

52)Hakan Yılmaz, Tarih Boyunca İhtilaller ve Darbeler, Timaş Yayınları, İstanbul 2014.

53)Veyis Ersöz, Sosyalizm, Komünizm, Faşizm ve Şeriat Nedir?, Sebat Basımevi, 1978 Konya.

54)David E. Weingast, Komünizmin İç Yüzü, Çev: Necmettin Sefercioğlu, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 1977.

55)Prof. Muhammet Kutub, Çağdaş Fikir Akımları, Beka Yayınları, cilt 1.

56)Vuslat Uyanık-Yeliz Aksoy, Tarihe Yön Veren Komutan ve Liderler, Venedik Yayınları, İstanbul 2013.

57)Dr. Abdullah Azzam, HAMAS, Ravza Yayınları, İstanbul 2009.

58)Prof. Yusuf El Kardavi, Çağdaş Meselelere Fetvalar, Tahir Yayıncılık, cilt 2, s.120-121.

59)Vuslat Uyanık-Yeliz Aksoy, Tarihe Yön Veren Zenginler ve Yöneticiler, Venedik Yayınları, İstanbul 2013.

60)Abdullah Azzam, Kızıl Akrep, Ravza Yayınları, İstanbul 2001.

61)Ahmet Seyrek, Vladimir Putin, Mavi Çatı Yayınları, İstanbul 2018.

62)Dr. Mim Kemal Öke, Siyonizm ve Filistin Sorunu, Üçdal Neşriyat Yayınları, 1982 İstanbul.

63)Ömer Özkaya, Zihin Kontrol, Pegasus Yayınları, İstanbul 2013.

64)Sait Yılmaz, İstihbarat Bilimi, Kripto Yayınları, Ankara 2013.

65)Hakan Yılmaz Çebi, Metafizik İstihbarat, Tutku Yayınları, Ankara 2015.

66)Faruk Örgün, Küresel Terör, Okumuş Adam Yayınları, İstanbul 2001.

67)İlhan Bahar, Beyin Yıkama, Kamer Yayınları, İstanbul 2015.

68)Mete Tunçay, Türkiye'de Sol Hareketler, Bilgi Yayınevi, Ankara 1978.

69)Fethi Tevetoğlu, Türkiye'de Sosyalist ve Komünist Faaliyetler, Ayyıldız Matbaası, Ankara 1967.

Faydalanılan Gazete, Dergi, Ansiklopedi:

Derin Tarih Dergisi, Sayı 107, Şubat 2021.

Gerçek Hayat Dergisi

Kültür Ve Tarih Ansiklopedisi, Yeni Şafak Yayınları, Cilt 2.

Kültür Ansiklopedisi, Morpa Kültür Yayınları, Cilt 6.

Büyük Larousse Sözlük Ve Ansiklopedisi, cilt 14, Milliyet Yayınları.

Ana Britannica, Hürriyet.

Vikipedi